

O SVATÉM PŘIJÍMÁNÍ.

BLAHOSLAVENÝ PETR JULIAN EYMARD,
zakladatel kongregace Nejsv. Svátosti.

O SVATÉM PŘIJÍMÁNÍ.

VÝŇATKY ZE SPISŮ A ŘEČÍ BLAHOSLAVENÉHO

PETRA JUL. EYMARDA,

zakladatele kongregace Nejsvětější Svátosti.

PODLE 15. VYDÁNÍ FRANCOUZSKÉHO PŘELOŽIL

ANTONÍN MELKA.

II. OPRAVENÉ VYDÁNÍ.

V BRNĚ 1926.

Nákladem kongregace Nejsvětější Svátosti v Brně (Františkánská ul. č. 2). — Tisk Československé akc. tiskárny v Praze, filiálka v Č. Budějovicích.

Nihil obstat.

M. Lafata,
Censor ex offio.

N. 6850.

I M P R I M A T U R .

Boh. Budvicii, 21. Juli 1926.

† **Simon,**
Episcopus.

S p o v o l e n í m p ř e d s t a v e n ý c h .

DEKRET SV. ŘÍMSKÉ KONGREGACE

koncilu ze dne 20. prosince 1905

O KAŽDODENNÍM SV. PŘIJÍMÁNÍ.

»Sněm Tridentský, uznáváje úplna nevyslovitelné poklady milosti, kterých se křesťané přijímáním Nejsv. Svátosti oltářní stávají účastnými, prohlašuje: »Sv. synoda by si ovšem přála, aby věřící pokaždé, kdykoliv jsou mši sv. přítomni, nejen duchovně, nýbrž i svátostně účast brali na sv. přijímání« (Sess. 22. c. 6.). — Tato slova osvědčují zajisté dosti zřejmě touhu církve sv., aby věřící denně syceni byli nebeským pokrmem, z něhož by hojnější ovoce posvěcení čerpati mohli.

Toto přání souhlasí s vřelou touhou, která Pána Ježíše k tomu přiměla, aby božskou tuto svátost ustanovil. Neboť tak často vyslovuje zcela určitou potřebu jísti často tělo Jeho a píti Jeho krev, jak o tom zvláště svědčí slova: »Toť jest chléb, který s nebe sestoupil; ne jako otcové vaší jedli manu a zemřeli. Kdo jí chléb tento, živ bude na věky.« (Jan VI, 59.) Z tohoto přirovnání pokrmu andělského k chlebu a maně mohli učedníci snadno poznati, že podobně, jako tělo každodenně chlebem se živí a Israelité na poušti každodenně manou byli občerstvováni, tak i duše křesťanova každodenně chlebem nebeským sycena a občerstvována býti může. Mimo to učí svatí otcové církevní skokem jednosvorně, že prosbě Otčenáše »Chléb náš vezdejší dej nám dnes« nemá se tak rozuměti o

chlebě hmotném, který jest pokrmem pro tělo, jako spíše o každodenním požívání těla eucharistického.

Přání Ježíše Krista i církve svaté především však směřuje k tomu, aby věřící, spojujíce se v Nejvyšší Svátosti s Bohem, nabývali tím síly, by zlé žádosti krotili, lehké hříchy, jež se denně vyskytují, smývali a těžkých hříchů, jímž křehkost lidská jest vydána, se uchránili. »Hlavním účelem každodenního přijímání není ani tak čest a sláva Boží, ani zároveň odměna, již přijímající za své činnosti zasluhuje.« (S. August. Serm. 57 in Matth. De orat. Dom. v. 7.) Proto nazývá směr Tridentský nejsv. Eucharistii »protijedem, jímž býváme od denních vin osvobozeni a před smrtelnými hříchy ochráněni.« (Sess. XIII. c. 2.)

Vůli Ježíše Krista dobře rozuměli první křesťané, kteří denně ke stolu života a síly přistupovali: »Trvali pak v učení apoštolském a v sdílnosti lámaní chleba.« (Skut. ap. II., 42.) Sv. Otcové a církevní spisovatelé pak nám o tom zprávy podali, že se tak dělo i v pozdějších stoletích k velikému prospěchu pro dokonalost a svatost.

Když však nábožnost stýdla, zvláště pak když bludy jansenistické všude nabývaly vlivu, počaly spory o tom, jaké přípravy k častému nebo každodennímu přijímání Nejsv. Svátosti jest třeba, a obě strany snažily se překonati vždy vyššími požadavky. Spory ty způsobily konečně, že jen málokdo považován byl za hodna, aby Nejsv. Svátost oltářní denně přijímal a ze svátosti tak spásomocné bohatého ovoce požíval. Ostatní byli omezeni, aby přijímali jednou za rok, nebo bylo dovoleno přijímati měsíčně aneb nanejvýš týdně. Ba tak daleko došla přisnost ta, že celé třídy lidí, jako na př. stav kupecký a manželé, byli z častějšího přijímání nebeského chleba vyloučeni. Někteří přeháněli ovšem i názor opačný. Považovali denní přijímání Nejsv. Svátosti za přikázání Boží, aby pak ani dne nebylo bez sv. přijímání; žádali, proti osvědčenému oby-

čejí církve svaté, pomlčíme-li o jiném, sv. přijímání na Veliký pátek a také ho skutečně udělovali.

Avšak i v této otázce byla sv. Stolice pamětlivá své povinnosti. Neboť dekretem této sv. kongregace »Cum ad aures« ze 12. února 1679. jenž za souhlasu papeže Innocence XI. byl vydán, odsoudila sv. Stolice ony bludy, potlačila zlořády a prohlásila zároveň, že křesťané všech stavů, nevyjímaje ani kupce a manžele, mohou býti připuštěni k častějšímu sv. přijímání, každý podle své zbožnosti a podle úsudku svého zpovědníka. Mimo to odsoudil papež Alexander VIII. dekretem »Sanctissimus Dominus noster« ze dne 7. prosince 1690 názor Bajův, jenž žádal na každém, kdo chtěl přistoupiti k sv. přijímání, nejčistší lásku bez příměšku jakékoliv nedokonalosti.

Jed jansenismu, který nakazil pod rouškou povinné účty a zbožnosti k Nejsvětější Svátosti oltářní i osoby dobře smýšlející, nevymizel však docela. Prohlášením svaté Stolice nezmizela otázka o podmínkách k dobrému a hodnému přijetí Svátosti Nejsvětější s denního pořádku, tak i někteří čelní bohoslovci měli za to, že směji povolití každodenní přijímání věřícím jen zřídka a jen tehdy, splní-li četné podmínky. S druhé strany nebyl ovšem nedostatek učených a zbožných mužů, kteří snažili se přístup k této spasné a bohumilé Svátosti ulehčiti tím, že učili, opírajíce se o závažné výroky sv. Otců, že nestává předpisu církevního, jenž by vyžadoval ke každodennímu přijímání lepšího duševního rozpoložení než k přijímání týdennímu nebo měsíčnímu, že naopak ovoce každodenního přijímání jest mnohem hojnější než ovoce přijímání týdenního nebo měsíčního.

Za našich dnů se spory o tomto předmětu ještě rozmnožily a byly řešeny ne bez prudkosti. Avšak tím se mate jen úsudek zpovědníků a svědomí věřících k veliké škodě zbožnosti a křesťanské thorlivosti. Proto předložili vynikající mužové a pastýři duchovní našemu sv. Oci, papeži Piu X., nej-

DEKRET SVATÉ ŘÍMSKÉ KONGREGACE

důtklivější prosby, by ráčil nejvyšší svou autoritou rozluštěti otázku o podmínkách každodenního přijímání Nejsvětější Svátosti v ten smysl, aby ten blahodárný zvyk mezi věřícími se nejen neumemšil, nýbrž se stupňoval a všude rozšířil, zvláště za našich dnů, kdy se na náboženství a víru katolickou ze všech stran útočí a pravé lásky k Bohu a zbožnosti nemalý jest nedostatek. Avšak svatý Otec, jemuž při láskyplné péči jeho velmi na tom záleží, aby křesťanský lid hodně často, ba každodenně k posvátné hostině byl zván a přehojného jejího ovoce účastným se stával, odkázal jmenovanou otázku této svaté kongregaci, aby ji zkoumala a o ní rozhodla.

Svatá kongregace podrobila záležitost tu ve valném sezení dne 16. prosince 1905 pečlivé úvaze a učinila po všestranné a znalé úvaze všech důkazů pro i proti, tato usnesení:

1. Časté a každodenní sv. přijímání má býti přístupno všem věřícím křesťanům kteréhokoli stavu a povolání, protože se zcela shoduje s vůlí Pána našeho, Ježíše Krista, a katolické církve. Proto nemá býti od stolu Páně vylučován nikdo, kdo ve stavu milosti a s pravým, nábožným úmyslem k němu přistupuje.

2. Pravý úmysl však záleží v tom, aby ten, jenž k stolu Páně přistupuje, nečinil tak ze zvyku, nebo z marnivosti, neb z lidských ohledů, nýbrž činil tak proto, aby se Bohu líbil, v lásce těsněji se s ním spojil a božským tím prostředkem spásy svým nemocem a slabostem ku pomoci přispěl.

3. Ačkoliv jest to velmi žádoucí, aby ti, kdož často nebo denně přijímají, byli prosti všedních hříchů — aspoň zcela dobrovolných — a od náchyllosti k nim, přece však dostačí, nemají-li na sobě těžkého hříchu a mají pevný úmysl, budoucně nikdy smrtelného hříchu se nedopustiti. Tímto pravým a upřímným úmyslem dospějí ti, kdož denně přijímají, nezbytně k tomu, aby se poznenáhlu i od všedních hříchů a náklonností k nim vymanili.

DEKRET SVATÉ ŘÍMSKÉ KONGREGACE

4. Protože Svátosti Nového zákona, ač působí silou samého svátostného úkonu (ex opere operato), přece jen tím větší užitek vydávají, čím pečlivěji se připraví, kdo je přijímá, třeba dbáti pečlivě toho, aby předcházela sv. přijímání horlivá příprava a následovalo důkŭčinění přiměřené schopnosti, stavu a povolání jednotlivce.

5. Aby se při častém nebo každodenním přijímání Nejsv. Svátosti dbalo patřičné péče a vyplynul z toho hojněji užitek, třeba si opatřiti radu zpovědníkovu. Avšak, zpovědníci, varujte se zdržovati od častějšího nebo denního přijímání někoho, kdo je ve stavu posvěcující milosti a přistupuje k němu s pravým úmyslem.

6. Protože rostete patrně častějším přijímáním Nejsv. Svátosti spojení s Kristem, život duchovní se hojněji vyvíjí, duše se hojnějším počtem ctností zdobí, jakož i jistá záruka věčné blaženosti se jí skýtá, mají faráři, zpovědníci a kazatelé, podle osvědčené nauky římského katechismu (Part. II., c. 63.) povzbuzovati křesťanský lid k tomuto zbožnému a spasitelnému zvyku častějším napomenutím a velikou horlivostí.

7. Časté a každodenní sv. přijímání má především v duchovních ústavech všeho druhu býti podporováno. Při tom však zůstává pro ně v platnosti dekret »Quem ad modum« sv. kongregace biskupů a řeholí ze dne 17. prosince 1890. Zvláště má se časté a denní sv. přijímání podporovati v kněžských seminářích, jejichž chovanci chtějí se zasvětit službě oltáře a podobně i v jiných křesťanských ústavách vychovávacích všeho druhu.

8. V náboženských bratrstvech (společenstvech) s jednoduchými nebo slavnými sliby, kteří mají již sv. přijímání svými pravidly, konstitucemi nebo kalendariemi pro jednotlivé dny stanoveno a předepsáno, mají tyto předpisy býti toliko vodítkem, nikoliv však příkázáním. Avšak předepsaný počet sv. přijímání má býti takřka nejmenší mírou pro zbožnost člena. Proto mají mítí vždy častější

DEKRET SVATÉ ŘÍMSKÉ KONGREGACE

nebo denmi přístup ke stolu Páně volný, podle zásad v tomto dekretu stanovených. Aby však členové obojího pohlaví nařízení ta náležitě poznali, jest se představeným jednotlivých domů o to postarati, aby byla nařízení ta každoročně v oktavu Božího Těla jazykem národním předčítána.

9. Konečně mají se všickni církevní spisovatelé po uveřejnění tohoto dekretu zdržeti jakýchkoliv sporů a rozmišek, týkajících se podmínek častějšího a každodenního přijímání Nejsv. Svátosti oltářní.

Vše to bylo našemu sv. Otci, papeži Piu X., podepsaným tajemníkem sv. kongregace v audienci dne 17. prosince 1905 předneseno. Jeho Svatost prozkoumala tento dekret osvícených otcův a potvrdila jej a poručila, aby byl uveřejněn, čímž současně všechna jemu se protívící nařízení jsou zrušena. Mimo to nařídila, aby byl rozeslán všem ordinariátům a představeným řádů, aby oznámili jej všem svým seminářům, farářům, klášterům a kněžím. O provedení jeho nařízení jest jim uvědomiti svatou Stolicí v jejich zprávách o stavu diecese nebo řádu.

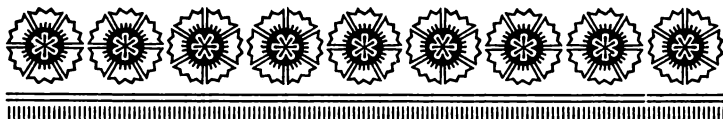
Dáno v Římě, 20. prosince 1905.

† VINCENTIUS,

kardinál-biskup Palestrinský, praefekt.

C. DE LAI,

sekretář.

SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ.

Dilate os tuum, et implebo illud.

Rozevři ústa svá a já naplním je.
(Ps. 80, 11.)

PONĚVADŽ láska Krista Ježíše jeví se v nejvyšší dokonalosti své a působí nejhojnější a nejmilostivější účinky v onom nevýslovném spojení, v jaké vchází s duší Jej přijímající, musí býti naší snahou, abychom často, ba denně přijímali a hleděli k tomu cíli použití všech prostředků, jakých nám jen zbožnost, ctnost a láska poskytnouti dovedou.

A poněvadž zase sv. přijímání i milost k ctnostnému životu dává i ctnosti všecky cvičí a sílí, může nás sv. přijímání dovésti k svatosti spíše a rychleji, nežli všecky jiné prostředky.

Ale k tomu cíli je třeba, aby myšlenka na sv. přijímání ovládla zcela mysl i srdce naše, aby se sv. přijímání stalo cílem všeho našeho studia, veškeré zbožnosti a ctnosti — zkrátka cílem života: všecky činy musí se k němu sbíhati jako k svému cíli a z něho — jako ze svého zdroje plynouti.

Žijme tak, abychom mohli často, ba denně při-

jímati, posvěcujme se, abychom hodně přijímali a žijme, abychom přijímali stále.

Ale snad velebnost Boží děsí tvou nicotu? — Nikoli. — Té velebnosti, která sedí na pravici Otce v nebi, zde ve Svátosti není! Či nevidíš, že Ježíš se zahalil, aby ses nelekal a abys sobě troufati mohl na něho hleděti a k němu se blížit?

Anebo snad nehodnost tvá tě vzdaluje od tohoto Boha třikrát svatého? — Ovšem není hoden ani největší světec ani cherub přijímati Boha svátostného... Avšak což opět nevidíš, že Ježíš skrývá tu ctnosti své, ano i svatost svou a ukazuje ti tu pouze svou dobrotu? Neslyšíš-li, jak volá sladce: »Pojďte ke mně...«? Necítíš, jak láska Boží tě mile táhne? Vždyť práva na tento Stůl nedávají ti tvé zásluhy, dveří do večeřadla neotvírají ti tvé ctnosti — ale láska Krista Ježíše.

Ale jsem tak málo kdy zbožný, tak málo mám lásky — jakž bych mohl přijímati Spasitele v duši tak chladnou a jemu odpornou?

Jsi tedy chladný? Tím spíše měl by ses tedy vrhnouti do této výhně vroucí... Odporný, pravíš? Oh nikdy, nikdy nejsi odporný tomuto Pastýři dobrému, tomuto Otci něžnému, jenž miluje více nežli otec, více nežli která matka; a čím jsi churavější, čím slabší, tím více Jeho pomoci potřebuješ: jeho chléb jest život slabých i silných.

Ale možná, že mám hříchy na svědomí?... Jsi-li po zpytování svědomí jist, aspoň mravně jist, že ne, nejsi-li si po něm vědom žádného hříchu smrtelného, můžeš jíti k sv. přijímání; odpouštíš-li svým vinníkům, máš i sám odpuštěny menší vady

své; a to ostatní: své denní nedbalosti, roztržitosti v modlitbě, první hnutí netrpělivosti, marnivosti, roztržitosti, samolásky, jakož i váhavost svou, s jakou hned nestřásáš jiskry pokušení — to vše, tyto výhonky hříchu Adamova svaž do snopku a hoď je na oheň božské lásky — a co láska odpustí, je odpuštěno nadobro.

Ach, nedej se lichými výmluvami zdržovati od sv. přijímání — a když už nechceš přijímati k vůli sobě, přijímej aspoň k vůli Ježíšovi. — K vůli Ježíšovi přijímati, znamená přijímati proto, abychom ho potěšili v té opuštěnosti, v jaké na Něho většina lidí zapomíná, abychom mu dokázali, že neustanovil této svátosti nadarmo; abychom pokládli v této svátosti pro lidstvo uzavřených spasitelně používali; přijímati k vůli Němu znamená, přijímati proto, abychom mu poskytli možnost rozvinouti život a působení jeho lásky svátostné, abychom Jeho dobrotě poskytli možnost dobře činiti, abychom jeho štědrosti královské poskytli možnost plýtvati milostmi. Přijímejme tedy a uskutečňujme aspoň takto oslavu Boží, k níž jest Velebná Svátost ustanovena; neboť nebudeme-li přijímati, bude tento proud milostí proudit na prázdno, tato výheň lásky bude hořet a srdcí nerozehřeje, a tento král byl by na trůně svém bez poddaných.

Sv. přijímání nedává však Spasiteli příležitosti jen k ukojení jeho lásky, nýbrž umožňuje mu i to, aby mohl oslavovati svého Otce nebeského novým způsobem. Ve svém stavu oslaveném, totiž v nebesích, nemůže už Ho oslavovati způsobem

NÁVOD K PŘÍPRAVĚ.

svobodným a záslužným; ale ve sv. přijímání přichází k člověku a spojuje se s ním jako v jednu osobu. A tímto spojením propůjčuje křesťan své údy a své schopnosti Kristu Ježíši a zároveň i svobodu k záslužným skutkům potřebnou — proměňuje se jedním slovem v Ježíše a Ježíš obživuje v něm.

Tím způsobem děje se ve sv. přijímání něco velikého: člověk jedná a Ježíš může říci Otci: Miluji Tě, klaním se Ti, trpím znova, neboť žiju znova v tomto mém údu.

A v tom právě záleží největší význam sv. přijímání: jeť druhým a ustavičným Vtělováním Krista Ježíše, spojuje člověka s Ježíšem v společenství života a lásky, jest — jedním slovem — druhým novým životem Ježíše Krista.

NÁVOD K PŘÍPRAVĚ.

Opus namque grande est neque enim homini praeparatur haec initiatio, sed Deo.

Dílo toto veliké jest, nebo ne člověku připravuje se přibýtektento, ale Bohu. 1 Par. 29, 1.

SVATÉ přijímání jest požívání Pána Ježíše, jenž vchází ve způsobě pokrmu sám osobně v naše tělo a v naši duši, aby nás v sebe proměnil, nám svou svatost a pak i svou blaženost a slávu dal.

Ve sv. přijímání tedy jakoby se vlastně Pán Ježíš v nás rodil, rostl a rozmáhal. A on touží, abychom Ho přijímali a často přijímali; přeje si

toho i církev a radí nám to, dávajíc nám na ruku všecky prostředky, které k posvěcení člověka má, jen aby nás k hodnému přijímání připravila: veškera její bohoslužba nezáleží vlastně v ničem jiném, nežli v tom, aby nás na sv. přijímání čili na Velebnou Svátost připravovala a nám ji dávala.

Oh kdybychom znali dary a milosti, jichž se nám ve sv. přijímání dostává, my bychom po něm vzdychali bez ustání! Jediné sv. přijímání může nás v jediném okamžiku učiniti svaté — vždyť je to sám Ježíš Kristus, původce veškeré svatosti, jenž přichází k nám!

Avšak je potřebí, abychom přijímali hodně. A k hodnému přijímání je zase třeba přípravy a díkučinění.

—» I «—

JEST dvojí příprava: příprava těla a příprava duše.

Příprava těla vyžaduje, abychom od půlnoci lačni byli, zevnějšek slušný, čistotný a šat přístojný měli. Jeť sv. přijímání královskou svatební hostinou každého křesťana, je návštěvou u nebeského krále, jest slavností božího Těla pro každého člověka. A tyhle všecky důvody vyžadují, abychom si v zevnějšku svém nedovolovali žádné nedbalosti.

Příprava duše žádá, abychom měli svědomí čisté od všech hříchů smrtelných a pokud možno i od všech zúmyslných hříchů všedních. Neboť čistota jest přední ozdobou domu, v němž máme někoho uvítati. Má-li tedy duše naše málo ctností

za ozdobu, nechť se aspoň stkví čistotou, která ostatní ctnosti předchází.

Kromě toho žádá slušnost od nás zbožnosti, pozornosti mysli a vroucí modlitby. Láska Boží měla by nás činiti schopny každou chvíli k sv. přijímání: láska touží, vzdychá, omdlévá touhou po miláčku srdce svého: chudšas jest vždy ochoten brát almužnu.

Nuže vzbuzujtež aspoň lásku podle čtverého účelu obětního.

—» II «—

KLANĚJ se v živé víře Ježíši přítomnému v Nejsv. Svátosti, přítomnému v té hostii, kterou chceš právě přijímat: klaněj se mu i uvnitř v hluboké pokoře, vzdávej mu úctu všemi schopnostmi duše své, volaje se sv. Tomášem v živém vznětu víry: »Tys Pán můj a Bůh můj!«

Děkuj za ten veliký dar Ježíšovy lásky, za to pozvání ke stolu Páně, že právě tebe zve spíše než tolik jiných lidí, kteří jsou světější a kteří by ho dovedli hodněji přijmouti nežli ty.

Chval jeho moudrost, že vynalezl a ustanovil pro tebe tuto Velebnou Svátost, že zavedl ten pramen života, který protéká celým lidstvem již po devatenácte věkův až k tobě, že jej zavedl k tobě tak čistý a jasný, jako byl u svého zřídla.

Dobrořeč jeho všemohoucí dobrotě, že dovedl překonati všecky překážky, že se nezalekl žádné oběti, žádného pokoření, jen aby se ti mohl všecek dáti.

Veleb Jeho nekonečnou lásku, která Ho k tomu

přiměla, aby byl v této Svátosti neustálou obětí za tvoji spásu, pokrmem tvého života, a něžným i věrným přítelem ve tvém vyhnanství; též i andělé se spojí s tebou — pozvi je, aby chválili s tebou svého Boha a Krále.

S m í r: A když jsi byl takto pozoroval dárce a jeho neskonalejší dar, pohleď také na sebe; viz svou chudobu, své nedokonalosti i své viny a pochoť se při pohledu na svou nehodnost a hříchy spáchané: lituj jich ještě jednou znova, vyznej, že tě činí nehodným, a pros potom za milost a smilování. Rci svému Pánu: »Ale, Pane, což zapomináš, že jsem byl velký hříšník a že jsem dosud nejbídnější tvor, a že jsem snad — ach běda — tvor nejnevděčnejší a nejnevěrnější!? — Oh nikoli — nejsem hoden... jen slovo odpuštění, to mi dostačí... Odstup ode mne, neboť jsem člověk hříšný, tvé lásky nehodný...« Měj ještě potom znova v ošklivosti hříchy své a přej si a žádej si, abys byl tak čist jako andělé, tak svatý jako blahoslavená Panna. Vyzývej anděly a svaté, aby ti byli ku pomoci, odevzdej se Marii, aby tě sama k sv. přijímání připravila.

Potom představ si, jako kdybys slyšel tato přívětivá slova Spasitelova: »Právě proto, žeš chud, přicházím k tobě; právě proto, žeš nemocen, jdu, abych tě uzdravil; vždyť proto právě jsem zde ve Svátosti, abych tě oživoval, abych tě posvěcoval — přístup tedy s důvěrou a dej mi srdce své — to jediné od tebe žádám.«

A konečně pros, aby Pán odstranil všechny překážky a zavítal již k tobě. Vzdychej touhou po

té blažené chvíli a měj ochotnou vůli, že za jedno jediné sv. přijímání dovedeš obětovati vše i sama sebe! A potom již pospíchej, spěš k tomu nebeskému stolu — andělé ti závidějí toho štěstí, a nebe patří na tě v úžasu. Ježíš tě již očekává — přístup již k hodům beráňkovým.

—» III «—

Akdyž se konečně přiblížil okamžik sv. přijímání, nemysli již na své hříchy — bylo by to nebezpečné pokušení, které by ti mohlo způsobit smutek a nepokoj, jenž je zbožnosti na újmu.

Také ani ústní modlitbou se nezabývej, ale jdi a přijmi svého Boha maje plný klid pokojného svědomí a sladký pocit důvěry v dobrotu Ježíše, který tě zve a očekává.

Jdi ke stolu Páně s rukama sepjatýma, oči maje sklopeny a kráčeť vážně a skromně. Vrhni se na kolena v záchvatu svaté radosti a vnitřního blaha.

Přijímaje drž hlavu nepohnutě vzhůru, oči sklopeny; otevři slušně ústa, polož jazyk na spodní ret a drž jej tu bez pohnutí, až kněz ti na něj vloží sv. hostii. Potom nech, chceš-li, hostii, ale jen na okamžik, na jazyku, aby ti jej Ježíš, který jest svatost i pravda sama, posvětil a očistil a pak uveď ho ve svou hruď na trůn svého srdce... Klač se mu v tichosti a počni své díkůčinění.

STAV MILOSTI K SV. PŘIJÍMÁNÍ POTŘEBNÝ.

Probet autem se ipsum homo,
ut sic de pane illo edat et de
calice bibat,

Zkusiž pak sám sebe člověk a
tak z toho chleba jez a z kalicha
pij!
1 Kor. 11, 28.

—» I «—

VELEBNÁ Svátost jest chléb nebeské rozkoše, a proto první podmínka, aby člověk mohl míti na něm účast, jest, aby byl živ, t. j., aby byl ve stavu milosti: býti bez těžkého hříchu — toť první a jediné nezbytná podmínka.

Ale ovšem slušnost žádá ještě také, abychom byli čisti i od hříchů všedních, žádá ještě také zbožnosti a jiných ctností; ale není toho žádáno od každého stejně, více jest žádáno od řeholníka, než od prostého člověka, více jest žádáno od osoby, která žije v šamotě a v ústraní, nežli od toho, kdo má na bedrách svých starost o rodinu. Avšak všeobecná, nezbytná a pro každého závazná podmínka jest, aby byl prost hříchu smrtelného.

Než stran těchto podmínek k sv. přijímání nemějme přehnaného strachu ani liché bázně. — Jsi ve stavu milosti? A chceš se blížiti k Ježíšovi, chceš se s ním spojit? Nuž pak jen pojď! Máš-li jaké ctnosti, oslavíš Boha tím více, a tvá příprava na sv. přijímání jest tím dokonalejší. Avšak kdo může se kdy — i v tomto případě — pokládati za hodna? Pravá ctnost myslí sama o sobě vždy, že jest nicotna. — Či myslíš, že máš právo vážit své ctnosti a vlastnosti, abys viděl, jsi-li sv. přijí-

mání hoden? — Ach pokoř se raději, a hodně nízko se pokoř a vzbuzuj vroucí touhu — to bude nejlepší příprava.

Ale na jednu věc kladu ještě znova důraz: na čisté svědomí; neboť bez něho změnil by se tento chléb života pro tebe v chléb smrti. Ovšem, Velebná Svátost nebyla k tomu ustanovena, aby ti působila smrt — ale tys byl už mrtev před sv. přijímáním — a dvojnásob mrtev jsi po něm.

Tento stav milosti žádá sv. Pavel, když děl: »Zkusiž pak sám sebe člověk!« (1 Kor. 11, 28. sq.) A protože někteří přijímali, majíce svědomí obtížené vinou, řekl jim, že odsouzení sobě jedli, že křižovali v srdci svém Ježíše, svého soudce.

Velebná Svátost jest však chléb živých, jak praví Pán Ježíš, když toto tajemství předpovídá: »Já jsem chléb živý: kdo jí mne i on živ bude ve mně a pro mne.« Tedy o dvojím životě se tu mluví: o Ježíšově životě božském v duši lidské a o životě duše v Kristu Ježíši.

Avšak má-li se ve sv. přijímání spojití Pán Ježíš s duší lidskou, musí býti mezi nimi nějaká jednota, nějaká podobnost jako základ, na kterémž by se toto spojení mohlo státi, neboť protivy se spolu nespojují. Světlo se nedá sloučiti s tmou, smrt nedá se spojití s životem. Poněvadž pak Pán Ježíš, když přichází k nám, jest živý, musíme býti také i my živí — jinak jest spojení to nemožné. Nanejvýš přibiješ snad Pána na své srdce na několik chvil, ale on tam nezůstane, a tys spáchal na něm pouze svatokrádež neb násilí.

Pamatujme tedy vždy na tuto nezbytnou pod-

mínku, abychom totiž vždy měli čisté svědomí. Církev sv. nám ji důrazně připomíná slovy sv. sněmu tridentského a výslovně nám zapovídá jíti k sv. přijímání se svědomím smrtelně obtíženým dříve, nežli jsme se vyzpovídali, byť i lítost naše jinak byla sebe lepší.

—» II «—

I kdyby však nebylo od nás této čistoty svědomí tak výslovně žádáno, již pouhá slušnost by nám ji kladla za povinnost. Jeť sv. přijímání hostina, svatební hostina božského Beránka. Ježíš Kristus nás tu vítá k svému stolu a živí nás tu svým vlastním tělem — jsa naším hostitelem i pokrmem. »Dominus ipse conviva et convivium; ipse comedens et qui comeditur.«*) Směli bychom sem přijíti v oděvu neslušném? Kdo by se odvážil objeviti se na hostině v oděvu nečistém? — Nikdo! Nuž učiníme pro svého Pána aspoň to, co bychom učinili pro kohokoliv! Vždyť je to hostina královská — andělé tu obklopují svého krále, a ačkoliv jsou tak čisti a nevinni, nemohou přec zasednouti k těmto hodům. Nemáme-li tedy jejich běloskvoucí čistoty a neviny, mějme aspoň čisté svědomí, jež od nás Ježíš Kristus žádá jako podmínku naprosto nutnou.

—» III «—

OSTATNĚ k této čistotě svědomí nás nabádá všecko.

*) S. Jeroným, ep. 28 ad Hedibiam, 2.

Viděli jste někdy slavnost prvního sv. přijímání? Jak jsou milé a čistounké ty děti jdoucí v dlouhých řadách za sebou... A ten chléb obětní sám, jak je čistý! Jest ze zrna pšeničného: vzali je, očistili je nejprve ze všech slupek a plev a rozemleli — a co jest bělejšího nad pšeničnou mouku? A konečně zadělali jej bez kvasu, který vkládá do chleba zárodek porušení. Pán Ježíš mohl zajisté vyvoliti si jinou hmotu, jiné barvy, než ta by nám tak důtklivě nemluvila o potřebě čistého svědomí...

Čisté svědomí jest něco tak přirozeně potřebného, že stačí jen pronést to slovo: přijímat v t ě ž k é m h ř í c h u — a vy couvnete hrůzou — a raději si zvolíte smrt!

Vždyť vy si netroufáte k Stolu Páně, když jen zúmynslý v š e d n í h ř í c h tíží vaše svědomí. A v tom případě byste mohli přijímati, neboť všední hřích není naprostá překážka sv. přijímání; a vy si přec netroufáte, poněvadž se nemáte za dost svaté, váš šat nemá onoho bezvadného lesku, kterého byste si přáli, a proto si jdete napřed vyžádat rozhřešení. — A jest to dobře tak, svědčí to o vašem jemnocitu; ale zároveň vám to připomíná, že se čisté svědomí nezbytně předpokládá.

Vizte jen Pána při poslední večeři, jak dí apoštolům: »Jste sice čisti, ale nohy vaše jsou přece ještě prachem poskvrněny — chci vám ho smýti, abyste byli úplně čisti.« A po těchto slovech jim umývá nohy: veliké to naučení k pokoře, ale ještě jasnější napomenutí k čistotě.

Buďme tedy vždy živi, když přistupujeme k sv. přijímání! — Vypravuje se, že bylo nejhroznější mukou pro mučedníky, když je za živa přivázali k nějaké mrtvole. Tisíckrát raději by byli podstoupili smrt, nežli toto trápení. A věru toto násilné, donucené spojení života se smrtí jest děsný trest. A ty bys chtěl připoutat Krista Ježíše k mrtvole?! Jak — chceš pochovati Ježíše? Ach, ať jest, prosím tě, ten hrob aspoň nový a čistý!...

—» IV «—

ALE nejmocnější důvod, který dovede duše v pravdě křesťanské k čistotě povzbuditi, jest: Ježíš spojuje se s duší naší více nebo méně těsně, podle toho, jak jest čista.

Jsi-li prost toliko hříchu smrtelného, přijde sice Ježíš k tobě, a budeš živ z jeho milosti, ale budeš podoben Lazarovi, který nemohl sebou ani hnouti, ačkoli již byl živ a zdrav, protože měl ještě ruce i nohy svázaný; a tak ani ty nebudeš mítí ze sv. přijímání velikého užitku. Očišťuj se tedy více a více, přicházej jen znovu čerpati zde síly — konečně se ti přec podaří zvítěziti nad sebou úplně a nésti ovoce milosti a dobrých skutků, kterého Ježíš od tebe očekává.

Přijde-li však člověk k sv. přijímání očištěn i od zúmyslných hříchů všedních, pak Ježíš působí v něm celou svou mocí, bez překážky; rozněcuje jeho srdce, hýbá jeho vůlí, osvěcuje jeho ducha, vstupuje až v nejvnitřnější komnatu jeho srdce, v

níž není odporných pavučin, ale kde vane vůně svatých žádostí a úmyslů, a zdrží se tu dlouho. A tu dějí se mezi Ježíšem a duší věci, jichž nelze vysloviti. Duše nabývá tu nevídaného jemnocitu, splývá s Ježíšem v jednu bytost a dí mu: »Vezmi si vše, vládni vším, jen lásku svou mi ponech a já ti budu sloužiti věrně na věky!«

Jak veliká je to pro nás útěcha, že se Ježíš spojuje s námi podle toho, jak jsme hříchu prosti! Kdyby se měl spojovati s námi podle našich zásluh a ctností, jak by to bylo pro nás hrozné. Neboť co jsou naše nepatrné ctnosti před svatostí Boha zástupů? Ale jsi-li jen čist a snažíš-li se upřímně, abys byl vždy čistší a čistší, Ježíšovi to již stačí, a On přijde k tobě!

A proto hlavní starostí naší musí býti, abychom duši svou uchovávali ode vši poskvrny a odtrhovali ji ode všeho, co by mohlo pro ni býti zárodkem porušení a zkázy, abychom hleděli, aby čistotou jen zářila a se skvěla; ale to právě je také zároveň ovocem sv. přijímání, a tak spojení duše s Ježíšem, začaté sv. přijímáním, zde se stále utvrzuje a přechází v ono spojení věčné, které jest nám připraveno v nebesích.

TOUHA PO SV. PŘIJÍMÁNÍ.

Esurientes implevit bonis.

Lačné nakrmil dobrými věcmi.
Luk. 1, 53.

K sv. přijímání se tedy nezbytně vyžaduje, abychom byli ve stavu posvěcující milosti. Kromě toho žádá od nás ještě slušnost ctnosti a zbožnosti, ale ty lze zatím nahraditi dobrou vůlí a vroucí touhou. Než, bohužel, my přijímáme často s vůlí polovičatou a jenom slabě jsme si vědomi, co vlastně přijímáme. Abychom se této chyby varovali, zkoumejme podmínky, kterých od nás žádá slušnost.

Nejdůležitější z nich je touha po Kristu Pánu.

—» I «—

NA jídlo musí mít člověk hlad: musí se dostavit u něho pocit, že je třeba něčeho požití, nemá-li klesnouti mdlobou. Jísti vůbec, je totiž věc namáhavá, nízká, a zažívání bývá často dosti obtížné a bolestné. Dobrotivý Bůh dal nám proto tedy hlad, abychom po pokrmu toužili, a pokrmům opět dal chuti, aby nám je činila příjemnými. A tak jest také hlad po sv. přijímání: je to ona dychtivá touha po Kristu Ježíši, která může mít rozličné stupně, o níž však platí: čím více toužíme, s tím větším užitkem přijímáme. Zdravý žaludek cítí hlad a ztráví pokrm, žaludek nemocný nesnese však nic.

Tuto touhu po sv. přijímání musí v nás budit sám Bůh, neboť my bychom si věru netroufali!

Jeť mezi Bohem a námi taková propast, že bychom se nikdy neodvážili vedrati se za stůl Páně, kdyby milost nebudila v nás toho hladu, který je třeba ukojiti, toho hladu, který z mysli naší zatlačuje představu nekonečné důstojnosti Kristovy a připomíná nám důtklivě jen naši potřebu.

Bůh poutá svou milostí mysl naši jen na Sebe, abychom nehleděli na svou bídu a nehodnost, nýbrž toliko na Jeho dobrotu, a abychom zapomněli, kdo jsme my i kdo jest Bůh.

Člověk je živ jenom touhou: neodváží se na nic velikého a vznešeného, po čem by byl dříve dolocho netoužil: touha po sv. přijímání žene nás až k tomu, že máme odvalu, abychom požili Soudce nebes i země — a přece nezemřeli hrůzou a děsem! A jenom tato lačná touha po Bohu dovede omluviti naši hroznou smělost: vždyť ubožák, který umíraje hladý, vezme chleba, není zloděj — jeho veliká potřeba jej omlouvá.

Než, řekneš snad, že necítíš té touhy: nechodíš-li k sv. přijímání, pak ovšem věřím; ale chodíš-li, odpovím ti, že Bůh již roznítil v tobě touhu, neboť kdybys jí aspoň trochu neměl, ty by ses k sv. přijímání vůbec neodvážil!

Anebo, namítneš snad, který chuďas, i kdyby již hladý zmíral, by se odvážil pozvati se ke stolu královu a jísti s ním? Toho, tuším, svět ještě neviděl. Nuž a ve sv. přijímání jest ona propast, která nás dělí od Boha, ještě větší — jakž tedy se smíme odvážiti a blížit se k němu? — Oh, ano, tu jest především třeba, aby Pán Ježíš zastřel náš zrak, a pak si teprve můžeme troufati to, čeho

bychom si nedovolili u žádného velmože světa, že se totiž sami k jeho nebeským hodům pozveme!

K sv. přijímání má nás tedy hlavně vésti touha; ožývá-li se tedy tento hlad duše silněji, přijímej častěji. A nerosteš-li v duchovním životě, tož věz, že nejíš dosti, anebo že jíš bez hladu; necítíš-li pak hladu lásky, hled' aspoň, abys živě cítil svou potřebnost.

—» II «—

JEST totiž ještě jiný hlad po sv. přijímání, který můžeme vždy cítiti, a jiná touha, kterou můžeme vždy míti.

A to jest touha nemocného, který očekává lékaře, protože trpí, který žízní, protože horečka jím zmítá. Nuž a tak i my, ubozí potomci Adamovi, předstoupíme s těžkými ranami svými před svého Pána a řekneme mu: »Pane, my jsme zdědili jen bídu a strast, přijď a pomoz nám; nedej se odstrašiti chudobou našeho lože, na kterém ležíme nemocni: chci Tě přijati, protože potřebuji aspoň trochu síly — smiluj se nad mojí bédou!« — Tak mluví skoro všickni lidé u sv. přijímání. Vzte onoho kajícíka, onoho neznaboha obráceného, jak jde, sotva že se vyzpovídal, jak se namáhavě vleče; — poslali ho k sv. přijímání, a dobře udělali. »Dej mi chleba,« volá k Pánu, »neboť umírám hlady! Jakž bych mohl nastoupiti příkrou a úzkou stezku křesťanského života, já, který opouštím teprve širokou cestu záhuby, posetou hříchy?« — Hle, takový hlad jest dobrý, ten se Pánu líbí,

ten Její oslaví a zvěstí do našeho srdce. — A já vám přeji, abyste měli často tento hlad chudáka a abyste dovedli vždy použití toho práva na sv. přijímání, které máte proto, že ho potřebujete.

Cítíme-li tuto potřebu a máme-li čisté svědomí, stačí to již, abychom přijímali hodně a s užitkem. Toho máme dojemný důkaz v evangeliu.

Král jeden připravil bohatou hostinu, ale hosté, kteří byli pozváni, nechtěli přijít. Vykladatelé Písma sv. praví, že nepřišli proto, aby nemusili přinést novomanželům darů. Když se o tom král dověděl, poslal hledat chudých na náměstí a rozcestí; i shromáždili se u něho žebráci a mrzáci, kteréž má Ježíš radši nežli pyšné boháče. Ale všimněte si, že každý z nich, vcházeje do síně hodovní, oblekl se v roucho svatební, které mu u vchodu slušové podali. A na to vstoupí král a těší se tomu, jak z těch tváří obyčejně tak smutných, září dnes radost a štěstí. Avšak najednou udrží mezi hodovníky člověka, který si ponechal svůj všední šat; to je znamení nevážnosti ke králi, a král káže jej vyvést ven. Ten člověk ovšem toho zasloužil: vždyť nežádali na něm, aby přinesl novomanželům nějaký dar, nýbrž toliko, aby měl trochu slušnosti. Ostatní ubožáci však zůstali, protože měli na sobě čistý svatební šat, zůstali, ačkoli byli chudí a zmrzačení; ba právě tato jejich bída jim dala právo, aby směli býti na hostině.

Nuž — i my jsme chudí, i my trpíme; nechť tedy naše touha jest tím mocnější. Pán náš tak

rád hojí a léčí toho, kdo mu své rány ukazuje! Víme, že dokud byl na zemi, že domů boháčů a mocných tohoto světa ani nenavštěvoval — přijal pozvání sotva dvou nebo tří fariseů, a to ještě doufal, že vyléčí duše jejich z pýchy a bludu; byliť zajisté takto více nemocní, než jiní nemocní, kteří trpí neduhy tělesnými. — Ale k chudým chodíval Pán Ježíš s radostí a u těch ho nic neodpuzovalo.

Pojď tedy, pojď a pros za novou sílu a za novou odvalu k boji. »Pane, nemohu dále — klesám k твоjim nohám!« Pojď, pravím ještě jednou, pojď — ne proto, že by ses mohl pokládat za hodna, ale proto, že toho potřebuješ.

Volej s důvěrou: »Chléb náš vezdejší dej nám dnes — jsmeť ubozí žebráci, kteří nespolehnáme na své právo, nýbrž na Tvoje pozvání.« — A Pán tě přijme laskavě. Když tě pozval, nechce tě zajisté odehnati, nýbrž naopak vzíti tě v objetí své a obohatiti poklady své milosti a dobroty.

PŘÍPRAVA DUCHA SVATÉHO.

*Spiritus sanctus superveniet in
Te et virtus Altissimi obumbrabit
Tibi.*

Duch Svatý stoupí v Tě a moc
Nejvyššího zastíní Tebe.
Luk. 1, 35.

VE sv. přijímání se obnovuje a dále vyvinuje velebné tajemství vtělení Božího. Co se stalo v Marii na slovo anděla, to se děje v křesťanu na slovo kněze. Slovo, Syn Boží, neměl na tom dosti, že vešel ve spojení s celým

lidstvem, chce se spojit i s každým křesťanem zvlášť.

Vtělení Syna Božího způsobil Duch Svatý: on připravil Marii, aby mohla býti Matkou Boží, on ji uchoval bez poskvrny skrze její neposkvřené početí, on zasil hned od prvního okamžiku jejího života a pěstil v duši její ctnosti nejkrasší, a když konečně přišel čas, aby utvořeno a oživeno bylo tělo Ježíšovo, byl to opět Duch Svatý, jenž požehnal panenské její lůno. A potom i když se toto tajemství naplnilo, Duch Svatý nepřestal bydliti v ní a ji zastiňovati, aby tlumil a mírnil žár Božského Slunce, které pod srdcem svým nosila.

Učme se i my připravovati se k sv. přijímání ve spojení s Duchem Svatým.

—» I «—

DUCH Sv. posvětil tedy Pannu Marii, aby byla hodna státi se Matkou Boží. — Ačkoli jest posvěcení duše lidské dílo celé sv. Trojice, přece připisuje se zvláště třetí božské osobě, která jest především »donum« — dar — a spojuje Otce se Synem, a když zavítá k nám, i duši naši s Bohem. Duch Svatý ozdobil Marii všemi ctnostmi; a když se rozpakovala, má-li přijati důstojnost Matky Boží, kterou nedovedla srovnati se slibem panenství, k němuž se zavázala, anděl ji ujistil a slíbil, že její mateřství bude dílo Ducha Sv., který v ni vstoupí a je způsobil. Všimněte si, že Duch Sv. byl již v Panně Marii, jelikož byla milosti plna. Co znamenají tedy slova: »Duch Sv. vstoupí v Tě«?

Ach, nic jiného, nežli toto: Duch Svatý přijde, aby tě, slabého tvora, posílil a připravil na tajemné působení Boží všemohoucnosti. Můžeš-li tedy ještě nyní chovati nějaké obavy, kdyžť jest sám Bůh zvláštním způsobem v tobě přítomen, aby v v tobě uvítal Boha? To byl totiž Duch Svatý, jenž uvítal v Marii Syna Božího a dal mu přirozenost lidskou.

A hle! Velebná Svátost, sv. přijímání činí také nás účastny slávy Mariiny a radosti jejího mateřství.

Ale kdo ve mně uvítá Syna Božího? — Mně, chudému a bídnému je to nemožno, a ten stav posvěcující milosti, ve kterém si troufám býti, ach, můj Bože, ten asi není bez poskvrny; a byť i byl bez poskvrny, což jest to před tím, který jest svatý sám v sobě? A moje ctnosti nepatrné? Ach, vždyť Bůh je má všecky v míře nejvyšší! To uvítání tedy bude velice nedůstojné, budu-li Ho vítati pouze já sám. — Ale poněvadž jsme ve stavu posvěcující milosti, přebývá sám Duch Sv. v nás a on uvítá v nás Ježíše sám. Spojme se tedy s tím Duchem Božím, když k sv. přijímání přistupujeme.

Pamatuji se pouze, že nejlepší stav mysli, v němž by nás rád chtěl míti, je stav odevzdanosti, jak jej projevila Maria, řkouc: »Aj, já dívka Páně!« — Ty mne zveš, Pane, znáš mou chudobu, mou bídu, mou nevědomost: ale Duch Sv. Tě uvítá za mne, on bude mluvit s Tebou za mne a tak bude to uvítání Tebe důstojné!

Než my se nespojujeme dosti vroucně s Du-

chem Sv. a nesnažíme se dosti, abychom Ho poznali — a přece jsme chrámem jeho, a on přebývá v nás. — Mnohých křesťanů by se člověk mohl otázati: »Víš, kdo jest Duch Svatý?« A oni by odpověděli, že jich o něm nikdo nepoučil... Ah ovšem — aby člověk poznal Ducha Sv., musí pozorovati své nitro, neboť působení jeho jest uvnitř. A proto ti, kteří zůstávají pouze na povrchu, na zevnějšíku, dovedou sice rozeznati jeho dary, ale nikdy nedovedou pochopiti jeho líbeznou mluvu lásky; to jest dáno pouze duším tichým a soustředěným. Proste tedy často Ducha Sv., spojujíce se s ním, aby vás připravoval na sv. přijímání, aby mluvil a děkoval Ježíšovi za vás. A Ježíš ať vás ovládá Duchem Svatým.

—» II «—

ARCHANDĚL nepravil toliko: »Duch Svatý stoupí v Tě«. — nýbrž dodal ještě: »a moc Nejvyššího zastíní Tebe.« — Co znamenají ta slova? Bůh jest oheň ztravující. A když přichází k nám, přichází ovšem se svou přirozeností božskou; a kdyby nás Duch Sv. nezastínil jako lehký oblak, byli bychom v okamžiku tím ohněm Božího ztrávení. Neboť což jsme jiného, když se noříme v jeho božství, nežli trochu slámy v plamenech velikého požáru? A tu tlumí Duch Sv. ten božský žár a propouští z něho jenom tolik, kolik je třeba, aby nás rozehřál a občerstvil. Potřebujeme tedy Ducha Sv. při sv. přijímání zrovna tak, jako Pan-
na Maria, kterou zastínil, aby její tělo panenské, jak dí sv. Bernard, při vtělení Božím chránil:

«Ipsa est qui Virgini obumbravit, ut et virgineo corpori temperaret deitatis accessum.»

—» III «—

DUCH Sv. byl v Panně Marii přítomen netoliko aby v ní uvítal Syna Božího, ale On stvořil v ní i jeho lidskou duši a utvořil jeho tělo z přečisté krve Panny. A totéž má způsobiti Duch Sv. i v nás skrze svatá přijímání. Má také z každého z nás utvořiti Krista Ježíše — k tomu vlastně směřuje jeho působení. Chce nás duchovně přeměnit v Krista Ježíše, chce z Něho a z nás utvořiti pouze jednu bytost, dopřává nám podílu na Kristu podle těla, tím totiž, že vkládá v nás zárodek budoucího oslavení, jenž přetvoří těla naše v těla podobná oslavenému tělu Kristovu; a Duch Vtěleného Slova Božího, který vzkřísil Ježíše z hrobu, vzkřísí i naše těla k podobnému oslavení.

Jako potraviny ztrávené a požitě zanechávají v žaludku své výživné látky, které se šíří pak do všech údů a je sílí a vyživují — rovněž tak zůstává a trvá v nás dále — i potom, když už posvátné způsoby byly ztráveny a svaté člověčenství Kristovo v nás přítomno býti přestalo — trvá v nás a zůstává jeho božství, které jsme spolu s jeho přesvatým tělem za pokrm přijali; a zůstává v nás netoliko jako ve svém chrámě, ale jako výživná látka, která sílí naše duševní schopnosti, rozněcuje naše svaté tužby plápoem božské lásky a mění nás Samo v Sebe tím, že z nás tvoří lidi života duchovního, nebeského; a tak skuteč-

ňuje se ono veliké slovo: Qui adhaeret Domino unus spiritus est — kdo se přidržuje Pána, jest s ním jedním duchem. (1 Kor. 6, 17.)

Jaké to věru štěstí, že jsme se narodili až nyní v té době, kdy Velebná Svátost jest ustanovena Spravedliví Starého zákona, tito velcí světci zákona bázně, vzdychali bez ustání po Mesiášovi a přece ho neviděli; dnes těší se nejposlednější křesťan větší přízni nebes, nežli svatí patriarchové.

A jakž tedy se máme chovati při sv. přijímání? Nechme Ducha Sv. působiti v duši své a vytvářeti tam Krista Ježíše. Dejme se pod jeho božskou ruku zpracovati tak poddajně jako vosk, jenž na sebe bere všechny tvary, a až půjdeme k sv. přijímání, budeme se připravovati ve spojení s ním a v jeho jméně budeme prositi, v jeho jméně děkovati. Chtít se obejít bez jeho přispění a pomoci, jest znamení pýchy a domýšlivosti, neboť my ani neumíme se modliti, ale Duch Sv. přispívá naší slabosti a prosí za nás »vzdechy nevyсловitelnými.«

Budeme-li jeho pomoci vyhledávati, zalíbíme se též nebeskému Otci, který bude nám pak moc Syna svého dáti bez obavy a bez bázně, že je špatně a nedůstojně přijmeme. Také větší radost způsobíme Pánu Ježíši, který ovšem nemá jiné touhy, nežli aby se nám dal, ale přec raději se vyhledává »večeřadlo veliké, prostřené« (Mar. 14, 15). A konečně zalíbíme se i Duchu Svatému, který hledá slávu svou v tom, že oplozuje duše svojí láskou.

OBĚŤ MŠE SVATÉ.

Facite in meam commemorationem.

To čiňte na mou památku!
Luk. 22, 19.

—» I «—

BUĎ každý den na mši svaté — to přináší štěstí pro celý den: vyplníš své povinnosti toho dne lépe, a duše tvá nabude posily, ty snáze nesla každodenní kříž křesťana. Mše svatá jest nejvznešenější úkon náboženský, i ne- můžeš konati nic, co by Boha více oslavilo, a c, co by více prospívalo tvé duši, nežli býti ča- o a nábožně na mši svaté. Jeť mše svatá zvláště milovaná pobožnost duší svatých.

Oběť mše svaté má tutěž cenu jako oběť na řízi, kterouž nám každému osobně přivlastňuje: to táž oběť, týž obětní dar, týž kněz Ježíš Kri- us, který se tu obětuje, ovšem nekrvavým sice, e skutečným a pro nás záslužným způsobem. h, kdybys mohl vniknouti zrakem v tajemství tářní Svátosti po sv. pozdvihování, viděl bys žíše na kříži, jak obětuje nebeskému Otci své ny, svou krev a svou smrt za spásu duše tvé světa celého. Viděl bys anděly, jak padají kolem táře na tvář svou a žasnou, — ba skoro se děsí d tou velikou láskou k tvorům lhostejným a ne- léčným. Slyšel bys, jak Otec nebeský, hledě na ůžského Syna svého, dí, jako druhdy na hoře Tá- r: »Tentof jest Syn můj milý, v němž se mi bře zalíbilo. — Kľaňte se mu, milujte ho, služte u z celého srdce svého!«

—» II «—

ABYCHOM pochopili cenu mše svaté, musíme uvážiti, že tento velebný úkon náboženský váží sám v sobě více nežli všechny dobré skutky více nežli všechny ctnosti a zásluhy všech světců i světic od počátku až do konce světa dohromady — nevyjímaje z toho ani zásluhy blah. Pann Marie; neboť mše sv. jest oběť Bohočlověka, jenž umírá sice jako člověk, ale povyšuje svou smrtí na skutek božský, a dodává jí tak ceny nekonečné! Bezděčná úcta jímá člověka, když slyšíme s sv. sněm tridentský vykládat tuto pravdu — jaká velebnost, jaká vznešenost v každém jeho slově »Poněvadž se v božské oběti mše svaté obsahuje a obětuje způsobem nekrvavým Ježíš Kristus, jenž se obětoval jednou na kříži způsobem krvavým učí tento sv. sněm, že oběť mše sv. jest tedy pravdu obětí smírnou, a blížíme-li se k Bohu srdcem upřímným a pravou věrou, v bázní a úctě skroušeně a kajícím, dojdeme v ní milosrdenství, milosti a pomoci v čas příhodný. Bůh usmířen jest touto obětí, udílí nám milost a dar lítosti a odpouští i nejhroznější viny a hříchy. Jeť zde týž obětní dar a jej obětuje dnes prostřednictvím kněží týž, jenž se druhdy sám obětoval na kříži — toliko způsob obětování jest různý. Touto obětí dostává se nám ovoce oběti krvavé v míře nejhodnější; není tedy mše svatá méně cenná než oběť kříže, jak tvrdí protestanté. A proto zcela podle podání apoštolského obětuje se tato oběť plným právem netoliko na dostiucínění za hříchy a tře-

y a za ostatní potřeby věřících živých, nýbrž za věrné zemřelé, kteří v lásce a milosti Krista skonali a dosud ještě se neočistili!»

Než Ježíš Kristus již neumírá, již netrpí — lež jest tedy jaká oběť? Pohleď jenom okem ry za záclonu tajemství a uzříš Ježíše vítězovného — ve stavu oběti, Ježíše plného velebosti — ve stavu ponížení, Ježíše všemohoucího v poutech, Ježíše nesmrtelného — v podobě pícího: zkrátka Ježíše, který nemoha umíratí utečně, bere na sebe stav podobný smrti, aby ohl oběť svou konati dále.

—» III «—

VŠAK za jakým účelem? Aby ustavičně oslavoval svého Otce v tomto stavu oběti, aby, lykoli spočine oko Otce nebeského na něm, spolu vždy i na zemi s požehnáním a láskou, aby dále žil svůj život vykupitelský, aby nás činil astny svých ctností, aby nám přímo přivlastoval ovoce své smrti tím, že nás k sobě pojí a nás í, jak bychom se měli obětovati s ním; a konečně také proto, abychom měli příležitost býti co Maria a Jan při jeho oběti a smrti.

—» IV «—

PÁN Ježíš nahradil všechny oběti starozákonní jedinou obětí mše svaté, a proto jsou v ní ž obsaženy všechny jejich účely a všechno jejich oco.

Podle zákona božího obětovali Židé oběti na

čtverý účel, totiž: aby uznávali svrchovanost Boha nad všemi tvory, aby Bohu za dobrodiní děkovali, aby Ho za další dobrodiní prosili a aby hno Boží hříchy svými vzbouřený usmířili. A tohle v činí i Ježíš Kristus, a to tím lépe, že na místě bý a skopců obětuje sebe sám, On, Syn Boží, B rovný Otci.

Především se tedy zde Otci klaní: uzná totiž jménem všech lidí, jichž provorozencem je: že všechnen život, že všechno dobro pochází pou od něho, že jediné On jest hoden žítí, vše ostat že jest toliko z jeho milosti, a obětuje svůj vlast život, aby uznal, že ho má od Boha, a že Bůh r tedy na něj plné a neobmezené právo.

Jako oběť chvály a díky d ě k u j e Otci svén za všechny milosti, které udělil Jemu a skrze ně všem lidem a tak za nás vzdává Bohu díky ustavičné.

On jest zde také obětí s m í r u, an prosí za opuštění hříchů, jež se bez ustání páchají, a ch v tomto smírném díle svém míti společníkem čl věka, s nímž se proto spojuje.

A konečně jako náš zástupce a přímlovce Boha p r o s í za nás v slzách hlasem dojímový a krev jeho volá o smilování.

—» V. «—

A proto není nic spasitelnějšího, nežli bývati r mši sv. a spojovati se při ní s Kristem Páner. Neboť tu dostáváme milost lítosti i ospravedlně tu nabýváme síly a pomoci, abychom znova s hříchu neupadli.

Tu máme po ruce i nejdokonalejší způsob, jakým můžeme osvědčiti lásku k bližnímu, když jim totiž přivlastníme ne pouze svoje chabé zásluhy, nýbrž nekonečné zásluhy Ježíše Krista a neskonale jeho poklady, jež nám tu nabízí.

Tu můžeme též vydatně pomáhati duším v očistci.

Tu můžeme vyprositi obrácení hříšníků. Ba celé nebe má ve mši svaté příčinu radosti, ježto se tu zevnější čest a chvála svatých množí.

—» VI «—

NEBJLEPŠÍ způsob, jak možno býti na mši sv., jest, spojití se s božskou osobou Obětovaného. Čiň, co On činí, obětuj se v témž úmyslu, v jakém On se obětuje; bude-li oběť tvá spojena s obětí Ježíše Krista, bude i sama vznešenější, čistší a stane se hodnou, aby na ni Bůh shlédl. Jdi za Kristem Pánem na horu Kalvarii a rozjímej události z jeho umučení a smrti.

Především však hleď míti podíl v oběti požívaje z obětního daru s knězem. Tehdy teprve má mše sv. všecku svoji účinnost, tu teprve vyhovuje úplně záměrům Pána Ježíše.

Ach, kdyby se tak duše z očistce mohly vrátiti na svět, co by udělaly, aby mohly býti na mši svaté?! A kdybys ty sám pochopil její vznešenost, prospěch a užitek, nedal bys uplynouti jedinému dnu, abys na mši svaté nebyl.

ZPŮSOB, JAK LZE NA MŠI SVATÉ ROZJÍMATI O UMUČENÍ PÁNĚ.

Quotiescunque . . . , mortem
Domini annuntiabitis.

Kolikrátko-li budete chléb tento
jísti a z kalicha pítí, smrt Páně
zvěstovati budete.

1 Kor. 11, 26.

CHCEŠ-LI obcovati mši svaté dobře, roz-
jímej při ní o umučení Páně, kteréž se tu
tak podivuhodným způsobem obnovuje.

P ř í p r a v a: Chrám buď ti místem nejposvá-
tějším a z celého světa úcty nejhodnějším; pova-
žuj jej za novou Kalvarii. Jeť zde oltář kamenný
s ostatky svatých, hořící svíce jsou obrazem víry,
naděje a lásky, bílá plátna na oltáři představují
nám ona prostěradla, do nichž vložili tělo Krista
Ježíše — a kříž nám jej ukazuje, jak za nás právě
umírá.

V knězi oblečeném v roucha posvátná můžeš
si představovati Krista Ježíše, oděného v šat utr-
pení a potupy.

Humerales představuje onen kus cáru, jímž za-
vázali kati oči Spasitelovy, alba značí onen po-
tupný bílý šat, v nějž ho dal obléci necudný He-
rodes, cingulum pouta, jimiž ho svázali v zahradě
olivné a v nichž ho vedli k soudu, manipuly řetězy,
jimiž ho připoutali k sloupu, aby byl bíčován, štola
provazy, na nichž ho vlekli ulicemi jerusalemský-
mi, a kasule (ornát) značí onen purpurový plášť,
ježž mu v soudní síni Pilátově přes ramena pře-
hodili, anebo značí i kříž, který mu vložili na sv.
ramena.

Zkrátka kněz v rouchu posvátném představuje nám samého Ježíše Krista, jak kráčí na smrt k hoře Kalvarii. Ale zároveň nám také dává poučení, s jakými myšlenkami a city máme na mši svatou přicházeti. Znamenáf humerale, jež si kněz nejprve klade na hlavu a potom teprve na ramena, onu uctivost a slušnost, s jakou máme smysly držeti na uzdě, a soustředěnou pozornost mysli; čistotu značí alba a bílé cingulum; manipul značí zkroušenost, a šat nevinnosti nám představuje štola; kasule konečně znamená lásku ke kříži a jhu Spasitelovu.

Kněz jde k oltáři nesa si kalich: Hleď — to Ježíš jde do zahrady Getsemanské, aby začal utrpení své lásky; nuž jdi s ním, přidruž se k sv. apoštolům, ale bdi a modli se s ním! Vzdej se vši roztržitosti a každé myšlenky ne-náležitě.

Kněz se modlí u stupňů oltářních, uklání se a pokořuje se vzpomínaje na své hříchy: to Ježíš se vrhá v zahradě na tvář svou, ponizuje se za hříchy, a krvavý pot, jež mu působí nesmírný jeho zármutek, pokrývá jeho tělo a třísni šat i zemi: vzal na sebe všechny naše hříchy, s veškerou jejich hořkostí. — Vy-znej i ty s knězem hříchy své, pros pokorně za odpuštění a vyžádej si rozhřešení, abys mohl býti mši sv. přítomen čist a hříchu prost.

Toto rozjímání mohlo by již ovšem samo o sobě stačiti na celou mši svatou. A proto, dovedeš-li se vžítí v úmysly a city Ježíšovy, které měl ve své smrtelné úzkosti, a cítíš-li, že tě milost k nim

poutá, zůstaň jenom při něm. Jinak ale pokračuj a rozjíměj další události z utrpení jeho.

Kněz vystupuje nahoru k oltáři a líbá jej: to Jidáš vchází do zahrady olivné a zrádně líbá Ježíše. Ach, co takových zrádných polibků dostal již Ježíš od svých dítek a od svých sluhů nevěrných?! — Ach běda — neznal jsem Ho i já? Nevydal-liž jsem Ho i já mnohdy v ruce jeho nepřátel — svých vášní? A přece on mne tolik miloval!

Anebo uvažuj v té chvíli, jak Ježíš spoutaný a svázaný se ubírá do Jerusalema, aby tam byl postaven na soud svých nepřátel. Dá se vésti tiše, jako beránek! I pros ho za trpělivost a tichost v zkouškách, jež ti bližní připravuje.

Kněz se křížuje a počíná introit: to vedou Ježíše ku Kaifášovi, kdež jej Petr zapírá. Kolikrát jsem také já zapřel svého Mistra, jeho pravdu, jeho přikázání a své sliby! A má vina jest větší než Petrova, neboť já nezapřel Spasitele ze strachu ani z ukvapenosti jako on! A co více, u Petra šly hned za lícem slzy, a on ho litoval celý život svůj, ale mé srdce jest bohužel stále tvrdé a necitelné.

Kněz říká Kyrie: to Ježíš volá k svému nebeskému Otci a modlí se za nás: podrob se ochotně jako on všem obětem, které od tebe Bůh žádá.

Kněz se modlí orace a epištolu: Ježíš stojí před Kaifášem a vyznává své božství, ačkoli jej za to měl stihnouti ortel smrti. O můj Bože, posilni a rozmnož ve mně víru v božství své,

abych se mu klaněl, je miloval a vyznával a vyznával i s nebezpečím vlastního života, a abych to pokládal za štěstí své, měl-li bych víru v božství Tvé i vlastní krvi obhájit!

Kněz čte evangelium: Ježíš dosvědčuje před Pilátem, že jest král. O Ježíši, kraluj povždy v mysli mé svou pravdou, v srdci mém svou láskou, v těle mém svou čistotou a celý život můj ovládej vroucí tužbou, abych jej zasvětil k Tvé cti a chvále. — Na to modli se nábožně vyznání víry »Věřím v Boha« a vzpomínej při tom, že božský Spasitel odsouzen byl na smrt proto, že hájil pravdu.

Kněz přináší chléb a víno v oběť Bohu Otci: Pilát předvádí Ježíše lidu se slovy: Ecce homo — ejhle člověk. A Ježíš stojí tu v stavu zbědovaném: právě jej až do krve zbičovali, trnová koruna třísnila jeho obličej krví, a v tom starém plášti šarlatovém se třtinou v ruce vypadá jako král, ale jako král pro smích! Pilát nabádá lid, aby mu dali milost, ale lid nechce a odpovídá: Crucifigatur — ukřižuj ho! A v tom okamžiku obětoval se Ježíš svému Otci za spásu světa a zvláště za spásu svého lidu a Otec přijal jeho oběť. — Také já Ti obětuji, Otče nebeský, s knězem tu oběť čistou a neposkvrněnou za svoji spásu i za spásu lidí všech, a ve spojení s touto božskou obětí přináším Ti v dar svou duši, tělo i život svůj a toužím, aby ctnosti Syna Tvého, jeho svatost a kajícnost přešly z Něho do mne a ve mně dále živý byly. O Pane, vládni nad námi — O Domine, regna super nos!

Kněz si umývá ruce: Také Pilát si umyl ruce prohlásiv, že jest Ježíš nevinný. Ach můj Spasiteli! Obmyj mne ve své přečisté krvi a očisti mne od tolika hříchů a nedokonalostí.

Kněz vyzývá v prefaci lid, aby Boha chválili: Ježíš, muž bolesti, jemuž nedávno volali hosanna, jest dnes korunován korunou trnovou, a přivázán k sloupu, přijímá posměšné a rouhavé poklony svých katů, kteří jej zasypávají odpornými potupami: plivají mu do obličeje a posmívají se mu. Ach, a takovouhle »poctu« působí Ježíšovi i naše pýcha, naše smyslnost a naše lidské ohledy!

Před pozdvihováním kněz hluboce se uklání v modlitbě a žehná několikrát obětní dary znamením kříže: Ježíš se shýbá k zemi pod tíží kříže: bere jej s láskou na sebe, líbá jej, nese jej rád cestou na horu Kalvarii sehnut pod tímto břemenem lásky. To nese mé hříchy, aby je smyl, a mé kříže, aby je posvětil. Jdi za Ježíšem kříž nesoucím na Kalvarii, na niž namahavě stoupá, provázej ho s Marií, nábožnými ženami a s Šimonem Cyrenským.

Kněz skládá ruce na kalich a hostii: Kati chápají se Krista Ježíše, strhávají s něho násilně šat, natahují ho na kříž a křižují.

Proměna a pozdvihování: Kněz proměňuje chléb a víno v tělo a krev Páně, v duši a božství Pána našeho Ježíše Krista, klaní se na kolenou Bohu Spasiteli pravdivě a skutečně tu přítomnému, a pozdvihuje Ho a ukazuje lidu, aby se mu i lid klaněl. — Představ si Ježíše povýše-

ného na kříži, visícího mezi nebem a zemí jako oběť a prostředníka mezi rozhněvaným Bohem a bídnými hříšníky. — Klač se mu i ty a oběťuj tuto božskou oběť za hříchy své, za hříchy svých rodičů, přátel i lidstva veškerého. Padni mu k nohám a volej z hloubi srdce: »Pán můj a Bůh můj!« — Pohleď na Ježíše spočívajícího na oltáři jako byl druhdy rozpjat na kříži, jak se tu klaní svému Otci v hlubokém ponížení své vlastní velebnosti, jak mu tu díky vzdává za všechna dobrodiní, jež udílí jeho bratrům, jeho vykoupeným bratrům — lidem; jak ukazuje mu tu své ještě otevřené rány, které volají k němu o milost a smilování pro hříšníky; jak prosí tu za nás prosbou, již nemůže Otec odmítnouti, protože jest to prosba jeho Syna a to Syna, který se z lásky obětoval pro jeho čest a slávu. — Vzdávej Ježíšovi tutéž úctu, kterou On vzdává svému Otci: »Klaním se Ti, Spasiteli, zde na oltáři vpravdě přítomný za to, že zde obnovuješ pro mne oběť kalvarskou. Budiž Ti za to, Beránku, každodenně se oběťující, dobrořečení, sláva i moc na věky věkův! Za to, žeš mne tolik miloval, vzdávám a neustanu Ti díky vzdávati na věky!«

K něž hluboce skloněn svolává smilování Boží na sebe i na všechny: Představ si, jako bys slyšel volati Ježíše k nebi: »Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí,« a klač se této jeho dobrotě, která omlouvá vinníky a ani jich nejmenuje názvem nepřátel a katů. — Odpusť i mně, Spasiteli můj, moji vinu, která jest ovšem větší nežli jejich — neboť já věděl, žeš

Messiáš, Spasitel a Bůh můj, a přece jsem Tě urážel! Odpusť mi, Tvé milosrdenství se tím více zvětší, čím větší jest má vina — tak je to zajisté Tvého srdce důstojno; jsem sice syn mar-notratný, ale jsem přece jenom syn, jenž se kajícně k nohám Tvým vrhá!

Kněz modlí se za mrtvé: Ježíš se modlí na kříži za duchovně mrtvé, za hříšníky, a jeho modlitba obrací jednoho z lotrů, kteří se mu z počátku posmívali a rouhali. — Rozpomeň se na mne, až vejdeš do království svého, praví lotr kající, a Ježíš odpovídá: »Ještě dnes budeš se mnou v ráji!« Oh můj Bože, kéž bych mohl v hodinu smrti pronéstí tutéž prosbu a uslyšeti též slib! Rozpomeň se na mne v tu hroznou chvíli, jako jsi se rozpomenul na lotra kajícího.

Kněz vzývá v modlitbě »Pater noster« Otce nebeského: Ježíš na kříži poroučí ducha svého v ruce Otcovy. Pros za milost, abys setrval až do konce.

V modlitbě »Libera« prosí kněz, aby byl zbaven všeho zlého: Ježíš v lásce své k nám žízní ještě po nových a nových utrpeních a pije žluč a ocet, aby odčimil naše nezřízené choutky v jídle a pití.

Kněz láme sv. hostii: Ježíš sklání hlavu, aby na nás ještě naposledí pohlédl svým láskyplným okem a vypouští ducha volaje: »Dokonáno jest.« — O klaň se duše má Ježíši umírajícímu. v němž se právě duše oddělila od těla, a viz, že umřel pro tebe, a nauč se i ty žítí a umíratí pro

něho. — Pros za šťastnou a blaženou hodinku smrti v objetí Ježíšově, Mariině a Josefově.

Při Agnus Dei bije se kněz třikráte v prsa: Vidouce Ježíše skonávajícího, slunce jak se bolem zatmívá, zemi, jež se třese hrůzou, vidouce hroby otevřené, bijí se kati i diváci v prsa, odprošují Ježíše na kříži, vyznávají veřejně, že jest Syn Boží, a odcházejí od kříže zkroušeni a polepšení. Spoj svou lítost s jejich lítostí a dojdeš odpuštění jako oni.

Kněz bije se v prsa a přijímá: Ježíše sňali s kříže a položili na klín bolestné Matky. Pak jej maží drahými mastmi, zavínají v bílá plátna a ukládají v hrob nový. — O Ježíši, když přicházíš ke mně, mělo by srdce mé býti ne hrob, ale chrám ozdobený všemi ctnostmi, nevinné a čisté, abys v něm vládl jenom Ty sám. — Hle! Nabízím Ti duši svou za příbytek, přebývej v ní Sám a vládni v ní neobmezeně. Ach, kéž nejsem nikdy Tvůj hrob, nýbrž živoucí svatostánek Tvůj! O přijď tedy ke mně, bez Tebe umru! — A potom sestup s Ježíšem do předpekli, kdež oznamuje duším spravedlivých vysvobození. Raduj se s nimi, s nimi díky vzdávej a odevzdej se úplně a navždy svému Bohu a Spasiteli.

Kněz čistí kalich a pokrývá jej: Ježíš vstává z hrobu vítězný a oslavený, ale z lásky k lidem zahaluje jas svého oslaveného těla.

Modlitba na poděkování: Ježíš vyzývá své miláčky, aby se radovali s ním, že přemohl smrt i peklo. — Raduj se s učeníky Páně,

raduj se s nábožnými ženami z toho štěstí, jaké měli, když se jim Pán ukázal.

Kněz žehná lidu: Ježíš žehná svým učeníkům před svým nanebevstoupením; skloň se i ty pod jeho žehnající ruku a očekávej od tohoto požehnání mnoho — všechno, neboť toto požehnání působí vše, co slibuje.

Kněz čte poslední evangelium: Je to skoro vždy evangelium sv. Jana, v němž se líčí věčné, časné i duchovní zplození vtěleného Slova. — Klaň se Ježíši, jenž vstoupil na nebesa, aby ti tam připravil příbytek, a rozjímej, jak králuje v nebi na trůně a posílá apoštolům svým Ducha pravdy a lásky. — Pros, aby ten Duch Boží přebýval i v tobě, aby tě řídil v každém kroku a počínání dnešním, a aby milost ze mše svaté posvětila veškeru tvoji práci denní tak, aby byla úrodná na dobré a záslužné skutky.

ZPŮSOB, JAK OBCOVATI MŠI SV. A VŽÍTI SE PŘI TOM V DUCHA OBĚTI.

VE mši sv. možno rozeznávat tři části: první trvá od počátku až k obětování, druhá od obětování až do přijímání, třetí od přijímání až do konce.

—» I «—

KDYŽ se kněz modlí u stupňů oltářních a pro viny své se pokořuje, vyznej i ty svoje tiché a klaň se Bohu v pokoře, abys mohl hodně a mši svaté býti přítomen.

Na počátku (při introitu) připomeň si, jakou touhou čekali svatí patriarchové a propoci příchodu Messiašova a spoj se s nimi v té žádosti a touze, aby přišlo i tobě království Krista Ježíše.

Při Gloria připoj se k sv. andělům a vzdávej s nimi Bohu chválu a díky za tajemné Vtělení syna Božího.

Při modlitbách (oracích) mešních spoj mysly a žádosti své s úmysly a žádostmi církve a klaň se Bohu nejvyšš dobrotivému, od něhož každý dar pochází.

Epištolu poslouchej tak jakobys slyšel hlas proroka anebo apoštola a klaň se Bohu nejvyšš svatému.

V evangeliu poslouchej samého Krista Ježíše, jenž tu mluví k tobě, a klaň se Bohu nejvyšš pravdomluvnému.

Při Credo říkej v živé víře »Věřím v Boha« obnov svoje úmysly, že chceš věřit všemu, co věří církev, a projev svou ochotu, že chceš na obhájení všeho toho, co se obsahuje ve vyznání víry, život svůj položit.

—» II «—

V druhé části mše svaté spoj úmysl svůj s úmyslem kněze a obětuj tu oběť nejsvětější na čtverý úmysl:

Obětuj ji jako oběť chvály a úcty, věnuje Otci nebeskému úctu a chválu vlastního Jehu, jednorozeného Syna, spoj své chvály s chválami celé církve svaté a s Ježíšem přines i sama sebe Bohu v oběť lásky.

Obětuj ji jako oběť díků na poděkování Bohu za zásluhy, milosti a oslavu, jichž uděl Kristu Ježíši, na poděkování za zásluhy a oslavy, jichž dopřál blahosl. Panně Marii a všem svatým, jakož i za všechno dobrodiní, jež sám jsi obdržel a pro zásluhy Syna Božího ještě obdržíš.

Obětuj ji jako oběť smíru na dostiučinění za své hříchy i za všechny zločiny, jež se ve světě páší; připomeň Otci nebeskému, že nelze, aby nám něco odepřel, když nám byl dal Syna svého, jenž nyní právě stojí před ním, jako oběť za hříchy naše i světa celého.

Jako oběť pro sebnou obětuj mu ji v touto úmyslu, v jakém nám mši sv. dal — dal nám jako záruku své lásky, abychom mohli důvěrně očekávat od něho všech darů pro duši i pro tělo; přednes mu tedy zvláštní své potřeby a pros ho zvláště za milost, abys dovedl odložití své hlavní vadu.

Při lavab o obmyj srdce své dokonalou láskou, abys byl opravdu obětí chvály, jež by byl

du milou, a na níž by oko boží spočinulo se líbením.

Při p r a e f a c i spoj hlas svůj s hlasem nebe-
ých sborů, abys chválil, velebil a oslavoval
du nejvyššího svatého za všechny dary milosti,
lavy a zvláště, že nás skrze Krista Ježíše vy-
upiti ráčil.

Při k á n o n u spoj se se všemi světci novo-
konnými v jejich zbožnosti a lásce, abys důstojně
laviti mohl toto nové vtělení a obětování, jež
právě na slovo kněze na oltáři děje. — Pros
beského Otce, aby požehnal a laskavě přijal
to oběť a v ní aby požehnal i všechny obětované
věnované tvé ctnosti a zásluhy. A mezitím, co
ž obklopen zástupem svatých andělů hluboce
kloní před tím svatým úkonem, jež má právě
bde vzítí a mezitím, co v moci a slovu a na
stě Krista Ježíše posvěcuje chléb a víno v tělo
krev, v duši i božství Bohočlověka a obnovuje
k tajemství poslední večeře, klaň se té neslý-
ané moči, kterou jest kněz k vůli tobě obdařen.
pak, když Ježíš k slovu kněze již na oltář se-
oupí, klaň se sv. hostii, klaň se kalichu krve
istovy, která volá o smilování pro tebe; ó za-
yť jako Magdalena u paty kříže, zachyť tu krev,
z se prýští z ran Ježíšových. — Obětuj božského
ránka za sebe i za svět veškerý, obětuj ho ne-
nečnému milosrdenství božimu, abys pohnul
dce Boží k útrpnosti nad tvými bédami a aby
; otevřel pramen nekonečné dobroty boží. Obě-
j ho také dobrotivému Bohu za duše v očistci,
y jim udělil světla a pokoje věčného, aby uha-

silu krev Beránkova jejich plameny, dokonale očistila a zasloužila jim nebe.

P a t e r n o s t e r (Otčenáš) modli se s Ježíšem a tak jako on, když na kříži visel svým nepřítelům odpouštěl, odpusť i ty vinníkům svým zpl srdce, upřímně.

Při **L i b e r a n o s** pros, abys byl na přímluvu Panny Marie a všech svatých zproštěn všel hříchu i všeho zla přítomného, minulého i budoucího i všech zlých příležitostí.

Při **A g n u s D e i** bij se v prsa s kajícím srdcem a pak vzbud' ctnost víry, pokory, důvěry a lásky, jakož i touhu, abys mohl přijímati. Ne přijímáš-li skutečně, přijímej aspoň duchovně s těmito city a úmysly:

Vzbud' především opravdovou touhu po spojení s Ježíšem a vyznej, že cítíš nezbytnou potřebu, žít v něm a skrze něho; vzbud' dokonalou lítost nade všemi svými hříchy dřívějšími i nyníjšími, protože dobrotu a svatost boží uráží a přijmi pak duchovně Krista Ježíše do srdce svého žádaje si, abys žil jedině pro něho, poněvadž nemůžeš žít než jedině skrze něho.

Nápodob Zachea v jeho dobrých předsevzetích a děkuj Pánu Ježíši, že jsi mohl na mši sva-
bíti a duchovně přijímati. Na poděkování oběti mu nějaký dárek, nějaké sebezapření, nějaký úkol ctnosti a pros ho za požehnání pro své rodiče a přátele.

PŮSOB, JAK LZE NA MŠI SVATÉ ROZJÍMATI SEDM SLOV KRISTO- VÝCH NA KŘÍŽI.

NA začátku: Ježíš modlí se za své katy:
»Otče, odpusť jim, neboť nevědí, co činí.«
Pros Krista Pána za odpuštění svých
říchů, kterými jsi se více provinil nežli kati;
neboť tys jej křižoval, ačkoli's jej znal lépe nežli
já.

Při modlitbách (oracích): Kající lotr
k Ježíšovi: »Memento mei cum veneris in reg-
num tuum« — »rozpomeň se na mne, až vejdeš do
království svého«; a Ježíš mu odpovídá: »Hodie
tecum eris in paradiso« — »ještě dnes budeš se
mnou v ráji«. — Ten lotr byl vděčný; spojil své
trpení s utrpením Spasitelovým. Říkej i ty onu
odlitbu lotrovu, říkej ji pro dnešek i pro hodinu
nrti.

Při obětování: Ježíš dává Marii Panně
otčeho Jana za syna. Mulier, ecce filius tuus —
ano, hle! syn tvůj. — A Jan nastoupil od té
kvíle na jeho synovské místo, a s ním dostali
šichni lidé Marii za matku. Vzdávej díky Bohu,
že ti dal za matku Marii Pannu a pros tu dobrou
matku, aby tě milovala a ve všem k službě Je-
šově vedla.

Při praefaci: Fili, ecce mater tua — synu,
e matka tvá. — I tebe dal Bůh Marii za syna
proto děkuj mu za tento krásný titul dítko Ma-

riina, s nímž jest zároveň spojeno právo na srdce materské a na všechny jeho dary.

Při pozdviho vání: Sitio — žízním! Klan se Ježíši, který znova křižován na oltáři žádá na svém Otci, aby mohl ještě více trpěti z lásky k lidem a volá: Žízním! — Žízním po lidských srdcích, žízním po boží cti a slávě! Abys pro tuto horoucí žízeň Ježíšovu po utrpení, žízeň pro spáse světa, žízeň po usmíření uražené velikosti boží ukojil, trp a usmiřuj s ním!

Při Pater noster: Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil? Deus, Deus meus utquid me dereliquisti? Klan se přesvaté a nevýslovné opouštěnosti Ježíšově na kříži, kterou trpěl za to, že ty, když jsi hřešil, opustil's tolikrát Boha a jeho svatý zákon, a slib Bohu, že se ho nespustíš na věky!

Při přijímání: Ježíš umírá volaje: Pater in manus tuas commendo spiritum meum. — Communitum est! — Otče, v ruce tvé poroučí ducha svého. — Dokonáno jest! — Klan se Ježíši jenž ve sv. přijímání klade v ruce všech lidí své tělo, svoji krev, svoji duši i své božství, vše, co jest a má. Spoj se s knězem a klan se Ježíši snášejícímu s kříže, jak spočívá v náručí svaté své matky. Vezmi jej i ty, přitiskni jej na srdce své ať z něho neodejde nikdy!

NAVOD K DÍKUČINĚNÍ.

Gratias Deo super inenarrabili
bono ejus,

Díky Bohu z nevýslovného daru
jeho. 2 Kor. 9, 15.

NEJSVĚTĚJŠÍ okamžik celého života jest okamžik díkučinění po sv. přijímání. Neboť tu má člověk u sebe takřka k své službě krále nebes i země, Spasitele svého, jenž jest ochoten dáti vše, zač bude požádán.

Věnuj tedy, můžeš-li, na díkučinění půl hodiny času, anebo aspoň — ale to již přesně — nejmeně čtvrt hodiny. Ba je-li toho třeba, jest lépe krátkiti čas vyměřený na přípravu a přidati ho k díkučinění. Neboť může-li se nalézti okamžik světlejší a spasitelnější nad onen, kdy máš u sebe Ježíše s tělem i duší přítomného?

Spěch, jenž člověka svádí, aby svá díkučinění kracoval, bývá jen pokušení. Dábel totiž zná jeho cenu, a naše samoláska i pokažená přirozenost bojí se jeho účinků. A proto si přesně ustavov a vyměř čas k díkučinění a z toho neslevujez naléhavé příčiny ani minuty.

Díkučinění jest naprosto a nezbytně nutné, nemá-li se svaté přijímání — tento posvátný kon — zvrhnouti jen v pouhý nábožný zvyk.

»Buďte přesvědčení,« říkával svým bratřím vatý Jan Křt. della Salle, »že není v celém životě rahocennější chvíle, nežli chvíle sv. přijímání a chvíle po něm, kdy jste tak šťastni, že můžete ovořiti s Ježíšem.«

Chvíle díkučinění je totiž pro naši duši okamžikem, v němž může těžiti z Toho, jejž přijala

a jež v sobě má, okamžikem, v němž mu může z jeho lásku díky činiti a zároveň okoušeti občerstvující slast z jeho oblažující přítomnosti.

Rozumějte ovšem dobře: tu nehledá nic duchovní samoláska ani to není ukájení nějaké víc méně mystické smyslnosti; tu plníme prostě dvě povinnosti: první k božskému Hostu, který přeplnou měrou zaslouží, abychom si ho vážili a z něho se těšili; a druhou k své vlastní duši, která je sama sobě povinna posilovati a osvěžovati svou svatou slastí, kterou ji nabízí a za svatým stolem tak štědře udílí nebeský Král.

Necítíš-li tedy po sv. přijímání docela nic, nemáš-li, co bys Pánu svému na poděkování řekl, pak nemáš ani srdce a nedovedeš ani zdaleka oceniti, co sv. přijímání jest.

Ale, řekneš snad, rozjímati a uvnitř s Bohem obcovati já neumím. — To však také není třeba. Vnitřní obcování s Bohem po sv. přijímání nevyžaduje nějakého vyššího stupně duchovního života; máš-li jen dobrou vůli, Ježíš bude mluvit s tebou sám, a ty porozumíš jeho řeči.

Buďme tedy v této věci svědomiti, až úzkostlivě svědomiti!

—» I «—

KDYŽ jsi přijal Ježíše ve své nitro a uvedl ho na trůn svého srdce, setrvej chvíli v úplném klidu beze vší retné modlitby a klaň se mu v tichosti: vrhni se v duchu jako Zacheus, jako Magdalena s blahoslavenou Pannou k nohám

Ježíšovým a hled' na něho divě se a žasna nad jeho láskou.

Zvol si Ho králem svého srdce, vyvol si Ho za ženicha duše své a naslouchej, co Ti řekne... Řci mu: »Mluv, Pane, neboť slyší služebník Tvůj.«

Slož srdce své k nohám božského Krále. Obětuj mu svou vůli, aby jen jeho přikázání poslouchala, zasvěť všechny smysly své jeho božské službě.

Připoutej ducha svého k jeho trůnu, aby již nebloudil, či učil jej spíše podnožím jeho, aby Ježíš na něm spočinul a vytiskl z něho pýchu a lehkomyslnost.

A dokud jen cítíš, že duše tvá se noří v nábožnost a milý klid, vanoucí z přítomnosti Ježíšovy, ponech ji v něm. Jeť to sladký spánek duše na srdci Ježíšově, a ona tu čerpá více té životodárné milosti, která ji spojuje s božským miláčkem, nežli v kterémkoli jiném způsobu pobožnosti.

—» II «—

KDYŽ tento okamžik uplyne, začni pak vlastní díkučinění, v němž jest nejlépe řídit se podle čtverého účelu obětního.

Kl a ň se nejprve Ježíši, spočívajícímu na trůně srdce tvého; líbej uctivě jeho svaté nohy, jeho velebné ruce, tiskni se na jeho srdce, planoucí láskou, veleb jeho moc a na důkaz úcty a poddanosti své neobmezené věnuj a odevzdej mu dílče od příbytku svého srdce a prohlaš ho za svého pána a sebe za šťastného jeho služebníka, který jest ochoten ke všemu, čím by se mu zalíbil.

Potom mu děkuj, že tě tolik poctil, tolik miloval, tolik obdaroval v tomto sv. přijímání. Chval jeho dobrotu a lásku, s jakou miluje tebe, chudása ubohého, nevěrného, pozvi anděly a svaté i Matku Boží, aby chválili, dobrořečili a děkovali Ježíšovi za tebe. Vzdávej mu ony díky, které mu vzdávala blahoslavená Panna, a které byly tak něžné a dokonalé!

Oplakávej znova hříchy svých u nohou Páně jako Magdalena: kající láska cítí vždy potřebu litovati a povinnost děkovati. Přislib mu svou věrnost a lásku a přines mu za oběť své nezřízené náklonnosti i svou liknavost a lenost, s jakou konáváš to, co tě stojí nějaké sebezapření. Pros ho za milost, abys ho již nehněval a slib, že chceš raději tisíckrát umřítí, nežli zhřešití.

A konečně pros, žádej, cokoli chceš, Ježíš jest hotov ti dáti v tomto okamžiku milostným i celé království své a jest mu milé, že mu poskytuješ příležitosti k rozdávání darů a milostí. Žádej, aby jeho svatost a jediné jeho láska zvládla srdce tvé a srdce všech.

Pros za své denní potřeby. Pros za své miláčky, za své duchovní pastýře, za sv. Otce, za církev. Modli se za vítězství víry, vyvýšení církve římskokatolické a zachování pokoje. Pros ho za svaté kněze, za horlivé řeholníky, věrné ctitele Nejsv. Svátosti. Žádej za rozšíření svátostného království Ježíšova. Pros za obrácení hříšníků a zvláště za ty, na kterých ti záleží, za všechny, kteří se do modliteb tvých poručili. Konečně žádej, aby

byl Ježíš více a více poznáván, milován a ctěn ode všech lidí.

Nežli se vzdálíš, obětuj ještě nějakou kytičku z lásky, totiž nějakou oběť, nějaké sebezapření, které mu ten den chceš přinést.

Konečně pomodli se ještě na úmysl sv. Otce, aby si získal odpustky, které snad vyžadují podmínku přijímání těla Páně, a přivlastni je ochotně duším v očištění, zvláště těm, které milovaly Ježíše nejvíce.

A po celý den buď jako nádoba, která pojala v sebe drahou masť, jako světec, který zažil jednu hodinu v nebi: nezapomeň na královského hosta, Ježíše, který jest u tebe návštěvou...

—» III «—

NELAJEŠÍ vzor, jak konati díkučinění, máme na Marii, když počala Vtělené Slovo. A klaněti se Ježíšovi ve spojení s Marií jest nejlepší způsob, jak jej lze uvítati, aby mu to bylo milé a pro nás na milosti bohaté.

V onom přesvatém okamžiku vtělení Syna Božího počala se Maria bez pochyby klaněti především tak, že se pokořila, že se celou svou bytostí ponížila před svrchovanou velebností věčného Slova a pod tou tíhou oné lásky a dobroty, s jakou si Bůh poníženou děvku svou vyvolil.

A zrovna to má býti také i můj první vnitřní úkon po sv. přijímání. To také pocítila Alžběta, když vítala u sebe Matku Boží, nesoucí Spasitele pod srdcem, a zvolala: Odkud mi to? — Unde hoc

mihi? — Odkud se mně mohlo dostatí toho štěstí, kterého tak málo zasluhuji?

Druhé, co cítila Maria, byla asi radostná vděčnost k nevýslovné a nekonečné dobrotě boží a také pokorná vděčnost, že shlédl na nehodnou, ale přeblaženou svou služebnici, aby jí udělil tuto zvláštní milost. A tuto vděčnost svoji vyjevuje Maria láskou, velebením a dobrořečením: velebí totiž dobrotu boží.

Třetí, co učinila Panna Maria, bylo, že se obětovala, že se odevzdala a zasvětila sebe i celý život svůj službě boží: *Ecce ancilla Domini* — aj já dívka Páně — a že jen litovala toho, že jest sama tak nepatrná, chudá a neschopná, aby mu sloužila důstojněji.

Odevzdává se mu k službám zcela a úplně, tak jak si on toho právě přeje, odevzdává se mu se všemi těmi oběťmi, jakých jen od ní požadovati ráčí, a je šťastna, že se mu může aspoň takto zalíbiti a spláceti lásku jeho k lidem, jevící se zvláště v jeho svatém vtělení.

A konečně Maria cítila asi také soustrast s ubohými hříšníky, pro něž se věčné Slovo vtělilo. doporučela je jeho milosrdenství, a aby jim vymohla odpuštění a milost obrácení, nabízela se, že bude za ně dostičinit, že se bude sama za ně káti.

Oh což bych si přál klaněti se Pánu svému tak, jako se mu klaněla tato dobrá matka! Tak jako ona, tak mám jej u sebe po sv. přijímání také já. — Ó můj Bože, dej mi tuto svou ctitelku, která se Ti dovedla nejlépe klaněti, za pravou matku a

SV. PŘIJÍMÁNÍ JE ROZŠÍŘENÉ TAJEM. VTĚLENÍ

dej mi podíl na jejím ustavičném klanění, kterým uctívá Tebe, Boha, jež v nebesky čistém lůně svém počala.

Chci tento den trávit ve spojení s Marií, a chci jako ona žít jen pro Ježíše v srdci mém přítomného.

SV. PŘIJÍMÁNÍ JE ROZŠÍŘENÉ TAJEMSTVÍ VTĚLENÍ.

Verbum caro factum est.

| Slovo tělem učiněno jest.
Jan 1, 14.

—» I «—

V TĚLENÍ Slova poukazuje již na Nejsvětější Svátost. To slunce spravedlnosti při vtělení jakoby v Nazaretě vycházelo... jde výš, až dojde svého nejvyššího bodu, svého poledne v Nejsv. Svátosti, kteráž jest nejdokonalejší projev lásky Boží na zemi. To zrnko nebeské setby jakoby při vtělení bylo seto v přečisté lůno Matčino — ale ono vzejde a uzraje — a pak je rozemelou, aby z něho nadělali chleba svátostného. Vtělení jest v úradku božím tak těsně spojeno s Nejsv. Svátostí, že možno slova sv. Jana: »Slovo tělem učiněno jest« vyložit takto: Slovo chlebem učiněno jest — Verbum caro, Verbum panis. A jako všechny okolnosti, které provázely vtělení, byly pro Pannu Marii velice čestné, tak i pro nás jest sv. přijí-

mání velice čestné, neboť činí nás účastny slávy a důstojnosti Mariiny.

Tajemství vtělení zvěstoval přesvaté Panně anděl, žádaje jejího svolení.

K sv. přijímání nás zve také anděl — kněz jako sluha církve — jaká to tedy čest pro nás! A církev sama jest královna, již slouží andělé, jest chof Kristova, jež nám netoliko to Slovo 'svátostné zvěstuje, nýbrž ona Její i pod srdcem svým nosí a nám podává. — Maria uvěřila andělu až teprve, když jí zvěstoval zázrak. Ale my můžeme věřit církvi na slovo. Jeť naše matka a my její dítky, a matce přece neřekne dítě: Je tohle opravdu chléb? Nedalas mně kámen místo chleba? Církev jen promluví a my věříme na slovo. Ostatně ona může podati důkaz svého božského poslání zrovna tak jako anděl.

Tak tedy již samo pozvání k sv. přijímání jest pro nás čestné, jako bylo pro Pannu Marii zvěstování.

—» II «—

PODMÍŇKA, na níž vtělení Syna Božího záviselo, bylo panenství Mariino. Chtěl míti Bůh za matku výhradně jen pannu a čekal 4000 let, až mu byl tento důstojný příbytek připraven. Tu teprve sestupuje Duch Svatý na Marii Pannu a působí v ní to tajemství, že neporušujíc panenství stává se matkou. Bůh pojal toto panenství do svého plánu tak, že je poprvé předpovídá Evě — dotud panně.

Také od nás žádá Bůh čistoty srdce, oné či-

SV. PŘIJÍMÁNÍ JE ROZŠÍŘENÉ TAJEM. VTĚLENÍ

stoty, kteráž jest život duše. A poněvadž nejsme tak ctnostni, abychom ho byli hodni, žádá ještě také, abychom měli před ním aspoň hlubokou uctivost a opravdovou pokoru. — Pane, nejsem hoděn — odejdi ode mne, neboť jsem člověk hříšný. Tento cit dovede nahraditi všecko, čeho se nám nedostává, a náš Pán se jím spokojí — čeho nemáme, to nám beztoho všecko chce nadělit, až přijde k nám; mějme tedy jen pokoru a důvěru, to ostatní učiní On sám.

Anděl, aby dokázal své poslání od Boha, zvěstoval Marii zázračné početí Alžbětino: »Neboť není nemožné u Boha všeliké slovo.« — A tak i duše naše, jež byla neplodnou před tím jako Alžběta, stane se ve sv. přijímání plodnou. Věř jenom a požij toho vskutku životodárného pokrmu, a jednoho dne způsobí ta Svátost Nejsvětější v tobě že vykonáš ke cti a slávě boží daleko více, nežli někdo jiný za celý život bez ní.

Avšak uprostřed těch velikých důstojností, jež anděl Marii líčí, Maria vidí jen svou slabost, svou nicotnost. A v tom má také býti nám vzorem: jsmeť toliko ubozí tvorové, služebníci neužiteční, nehodní, aby Bůh na nás shlédl... Ale když nás ráčí zvát a sobě volit, tož řekněme s Marií: Fiat! — Staniž se mi podle slova tvého!

A hned stane se i v nás ono tajemství, jež se stalo v Marii: v okamžiku sv. přijímání rozšiřuje se tajemství vtělení božího i na nás, a vylévá i na nás onen požár lásky, jenž má své ohnisko v Nejsvětější Trojici a jenž sice již roznítil přirozenost lidskou vůbec v srdci Mariině, ale přece nemá

ještě celé své rozsahové působnosti, dokud se nespojí s každým jednotlivým údem člověčenstva zvlášť: v Marii spojilo se Slovo s přirozeností lidskou, v Nejsv. Svátosti spojuje se s každým člověkem.

Stačilo sice Synu Božímu, když nás chtěl vykoupiti, stačilo mu spojití se jen s jednou jedinou přirozeností lidskou, a trpěti a pykati za hříchy a umříti za všechny v nesmírných bolestech sám samojediný. — Ale když tato jeho přirozenost lidská byla umučena a stala se zřídlem ospravedlnění, Ježíš Kristus změnil ji ve Svátost a nabízí ji všem, aby každý měl podíl na zásluhách a oslavě onoho těla jeho, jež vzal z Panny Marie. A nyní stačí již jen přijímat, a když přijímáme, máme více nežli Maria: máme vzkříšené a oslavené tělo Spasitelovo nesoucí ještě na sobě odznaky lásky a vítězství svého nad mocnostmi tohoto světa.

Ó dive! Tedy ve sv. přijímání dostáváme něco více, nežli se dostalo Marii Panně při vtělení! Maria nosila v životě svém pouze smrtelné tělo Syna Božího, ale my přijímáme tělo nesmrtelné, nebeské; Maria nosila »muže bolesti«, ale my máme v srdci svém oslaveného Syna Božího. Ano i způsob sv. přijímání chová v sobě pro nás větší útěchu: neboť Maria viděla, jak den ode dne krátí se ta doba, po kterou jej měla v čistých svých útrobach chovati, a po devíti měsících odloučil se od ní božský host; kdežto my můžeme obnovovati štěstí své každého dne a až do poslední hodiny života je nám možno přijímati a nositi věčné Slovo svátostné.

Když Duch Sv. tvořil v Panně Marii přesvaté človecenství Kristovo, obdařil svou vznešenou Choť vzácnými dary, a Slovo přineslo jí svou nebeskou velebu a všechny ctnosti v míře do té doby neslýchané. A kdyby byla Maria toto tajemství na sobě zakusila několikrát, byla by pokaždé obdržela nových darů rovněž tak vzácných.

A totéž děje se i s námi. Pokaždé, kdykoli přijímáme, zavítá k nám Spasitel se všemi svými dary, se všemi svými milostmi, obohacuje nás a nikdy nemá dost; a jako slunce vychází každého jitra stejně zářivě, stejně krásně, tak vrací se k nám Ježíš každodenně stejně tak krásný, stejně tak velebný, jako kdyby to mělo býti poprvé.

Verbum caro factum est — Slovo tělem učiněno jest — v tom jest obsažena všecka důstojnost Mariina. — Slovo chlebem učiněno jest — v tom jest obsažena všecka důstojnost naše! Jednou se obětoval Spasitel, aby ukořistil svou lásku — nám se však podává bez ustání, aby ukojil její nové a nekonečné horoucí tužby. Udíleti milost jen tak jako almužnou, to bylo málo jeho srdci, a proto dal sebe sama za dar, stal se chlebem a církev nám jej podává. Mohl učiniti více, mohl jíti ještě dále? Mohl nás ještě podobnějšími učiniti své Matce — ne ovšem co do důstojnosti a ctností, ale co do štědrého vylévání své lásky na nás, kteráž se zdá podle darů, kterého se nám dostává, býti větší nežli k Marii? — Než přesvatá Panna uměla si však milostí božích také vážit — nuž — máme-li tedy podíl a účast na důstojnosti Mariině, tož milujme jako ona!

CHLÉB ŽIVOTA.

Ego sum panis vitae.

Já jsem chléb života.

Jan, 6, 35.

TOTO jméno si dal Ježíš sám. — Jaké to jméno! Takové si mohl věru dáti jedině on. Anděl kdyby byl měl pojmenovati Spasitele, byl by mu dal jméno příslušné jeho dokonalostem: Slovo, Pán atd.; ale chlebem by se byl nikdy neodvážil nazvati svého Boha. Oh ano — chléb života — to je právě jméno Ježíšovo: v něm jest celý Kristus Ježíš, živý, umučený i vzkříšený: na kříži bude rozmělněn a jako mouka na sítu bolesti přecházen a až vstane z mrtvých, bude duším našim právě tím, čím jest tělu chléb: bude opravdu našim chlebem života.

—» I «—

TĚLESNÝ chléb nás živí a zachovává nám život, a nechceme-klesnutí vysílením, musíme požívatí potravy, jejíž hlavní součástíkou je chléb. Chléb jest pro tělo naše výživnější nežli ostatní pokrmy a stačí k životu úplně. Duše naše má od Boha přirozený život nesmrtelný; ale života milosti, jež jsme dostali na křtu svatém a jehož znova nabýváme ve svátosti pokání a jenž jest tisíckrát vznešenější nežli život přirozený, není možno zachovati bez potravy: a jeho hlavní pokrm jest Ježíš v Nejsvětější Svátosti. A život znova nabytý ve svátosti pokání do jisté míry Nejsvětější Svátosti i zdokonaluje: neboť očišťuje nás od hříšných náklonností, ničí naše všední hříchy a

síly nám dodává, abychom zůstali věrni svým dobrým úmyslům a předsevzetím, a vzdaluje od nás příležitost k novému pádu.

To řekl již sám Spasitel: »Kdo jí mé tělo, má život.« — Jaký život? Právě ten, který má Ježíš: »Jako mne poslal živý Otec a já živ jsem skrze Otce, tak i ten, kdo jí mne, živ bude skrze mne.« (Jan 6, 58.) Pokrm mění svou podstatu vlastní v podstatu toho, jenž ho požívá. Ježíš se ovšem nemůže proměnit v nás, nýbrž mění nás v sebe, t. j. v lidi sobě podobné.

Také naše tělo dostává ve sv. přijímání záruku budoucího vzkříšení, ano i tu milost, že je zdržlivější a duši poddanější. A nezůstane v hrobě, ale spočine v něm jenom na chvíli, protože chová v sobě sémě svátostné, zárodek to budoucí své slavy ke dni odplaty.

—» II «—

AVŠAK člověk požívá pokrmu netoliko, aby zachoval se na živu, nýbrž také, aby měl dosti síly k práci potřebné, a nebylo by to rozumné ani dostatečné pojídati jenom tolik, aby člověk nezahynul hladu. Neboť tělo musí pracovat a na práci nesmí vynakládati nic ze své podstaty, neboť to by je zničilo brzy, nýbrž jen ze svého přebytku, jehož právě potravou nabývá. Jeť všeobecným pravidlem, že nikdo nedá, čeho nemá, a tak člověk odkázaný na těžkou práci, nemá-li večer dostatečné výživy, klesne co nevidět vysílením.

Nuž a čím více se chceme přiblížiti k Bohu a čím ctnostněji chceme živi býti, tím více bojů a

zápasů nás čeká; a proto musíme si opatřit i více síly, abychom nepodlehli. A hle — ke každému takovému zápasu za život křesťanský jediné Nejsv. Svátost ti může dát dosti síly. — Modlitba zbožnost ochabne bez Nejsv. Svátosti co nejdříve Život vpravdě zbožný jest však neustálé zapírání neustálé křižování vlastní naší přirozenosti, a to ovšem není samo v sobě nic příjemného a člověk asi sotva ponese tento kříž, nemá-li pevné a láskyplné podpory. — Tak tedy nábožnost bez sv. přijímání jest nábožnost mrtvá.

Ostatně taž se sám sebe: Když jsi zanedbával sv. přijímání, jak jsi plnil své povinnosti? Ani křest který přece dává život, ani břimování, kteréž tento život posiluje, ani pokání, kteréž jej napravuje nestačí: všechny tyto svátosti jsou pouze příprava na Nejsvětější Svátost, která jest vrchol a koruna všech.

Ježíš pravil kdys: »Následuj mne!« Ale to není tak snadné a vyžaduje mnoho přemáhání a mnohých ctností; a jenom ten nese mnoho ovoce, kdo zůstává v něm — a jakž jinak lze zůstávat v něm leč požíváme-li jeho tělo a pijeme-li jeho krev? Qui manducat meam carnem et bibit meum sanguinem, in me manet et ego in eo. (Jan, 6, 57.)

Když mám Ježíše u sebe, nejsem již sám, jsme dva, a tak je to břímě mého kříže lehčí, protože or se o ně se mnou dělí. Proto říkal sv. Pavel: »Všecko mohu.« (Filip 4, 13.) Zmáhám vše v tom jenž mne sílí: a ten, jenž ho sílil, jest ten, jenž by i v něm i v nás, Kristus Ježíš.

—» III «—

KROMĚ toho chléb má nějakou líbeznou chuť v sobě — důkaz toho jest, že se chléb člověku nikdy nepřeje. Či komu se kdy zhnusil chléb, když všechny ostatní věci se mu znechutily? Nuž — a nikde jinde nelze nalézt sladkost samu v sobě — leč v Nejsv. Svátosti! A proto taková nábožnost, která se touto Svátostí často neživí, není milá, není oduševněná a osvětlená láskou Krista Ježíše, ale je tvrdá, přísná, vášnivá a odpuzuje, protože není založena v lásce Ježíšově. Chceš dojít k Bohu jenom stálými oběťmi, což jest ovšem dobrá cesta, ale jak jest se tu obávati, že se tetiva příliš napjatá přetrhne! A ti, kteří krácejí touto cestou, mají ovšem mnoho zásluh, ale nemají té srdečnosti a oné něžnosti ve svém životě, kteréž nelze najíti leč u Ježíše.

A ty bys chtěl kráčet životem bez sv. přijímání? Ale vždyť tě odsoudí, ubohý bratře, podání veškeré křesťanské církve! Oh, nemodli se již Otčenáš, neboť v něm prosíš za vezdejší každodenní chléb, a přece se chceš obejít bez něho!

Bez sv. přijímání má zde na světě člověk jen tuhý boj; zná totiž jenom pracnou stránku ctností, t. j. co to stojí, nežli jich dosáhne, ale oné příjemné stránky ctnosti: totiž oné radosti pracovati ne pro sebe, nýbrž jediné pro čest a slávu Boží z lásky, z přátelství k němu, pracovati pro něho z dětské oddanosti a ne pouze z naděje na odměnu — té radosti nezná. — Ale ten, kdo přijímá, chápe ovšem snadno, že když mnoho dostal, že má i mnoho

vrátit: a proto jeho nábožnost jest rozumná a plná synovské lásky. — Sv. přijímání také oblažuje člověka i v nejtěžších zkouškách sladkým pokojem. Jeť zajisté vrcholem dokonalosti, doveďe-li se člověk přidržeti Boha i v nejtěžších pokusech; když totiž na tě doléhá bída největší, miluje tě Bůh nejvíce; abys však v těch bouřích nepodlehl, hleď jenom častěji zajíti k prameni nabrat nových sil a očistit se ještě více v tomto proudu milosti a lásky. Choď jen k sv. přijímání a přijímej tento chléb života, chceš-li býti zdrav a dosti silen ke křesťanskému boji i uprostřed nesnází a protivenství.

Velebná Svátost jest chléb slabých i silných. Že jí potřebují slabí, toť patrno, a silní ji potřebují, protože nosí poklad svůj v nádobách křehkých jsouce nadto ještě ze všech stran obklopeni zlými nepřáteli.

Zajistme si tedy bezpečnou stráž, jistý průvod a posilu na cestu: totiž Ježíše, chléb života

SVATÉ PŘIJÍMÁNÍ — MANA VYVOLENÝCH.

Panem de coelo praestitisti eis
omne delectamentum in se habentem.

A dával's jim bez práce hotov
chléb s nebe, způsobilý, aby jako
koli rozkoš skýtal, jakékoli chu
přiměřený. Moudr. 16, 20.

MANA, již sesílal Bůh každodenně národu židovskému na poušti, měla pro každého jinou líbeznou chuť a výživnou sílu: občerstvovala zemdlené síly, tělu nový život dávala.

vala a byla zároveň chutným chlebem. — Také Velebná Svátost, kterouž vlastně mana naobrazovala, má v sobě všecku sílu: jeť lékem našich duševních slabostí, posilou každodenních našich nedostatků, pramenem a zřídlem pokoje, radosti a štěstí.

—» I «—

PODLE sněmu tridentského jest Eucharistie nebeský protilék, který nás zprošťuje hříchů všedních a před smrtelnými nás chrání, jest oheň, jenž v okamžiku ztravuje slámu našich slabostí.

Sv. přijímání jest boj, jež bojuje v nás Bůh proti naší žádostivosti, proti ďáblu, kteréhož naše vášně stále přivolávají a jenž ve spolku s našimi nezřízenými náklonnostmi domáhá se nad námi panství. Nuž a neřekl-liž Ježíš: »Pojďte ke mně všickni, kteříž se lopotíte a obtíženi jste — obtíženi břemenem otroctví svých starých hříchů — a já vám ulehčím, já vás ho zprostím«? (Mt. 11, 28.)

Pokání smývá s nás sice všecku poskvrnu hříchu, ale i když jsme již očištěni od ní zůstávají nám přece známky a stopy po vazbě hříchu: totiž náchylnost k novému, opětnému pádu; a ďábel, ačkoli už jest vyhnán, udržuje přece tajné styky s naším vnitřem. I přichází Ježíš, aby zničil zbytky našich hříchů docela, aby udržoval v rovnováze naši náchylnost k pádu a zabránil ďáblu, by nás nedostal znova do své moci.

—» II «—

SV. přijímání jest však více nežli lék, jest posila, jež nás vydatně podporuje, abychom došli ctnosti a svatosti. — Není to věru snadné, chceme-li si nějaké ctnosti získati. Ctnost jest vlastnost Ježíšova, a my si ji máme osvojiti; to je božská výchova (podle mravů Krista Ježíše. A hle! ve sv. přijímání vtěluje se v nás Pán Ježíš sám, a jest od té chvíle sám naším učitelem a mistrem: svými láskyplnými vnuknutími budí v nás vděčnost, již jsme mu povinni jakožto svému dobrodinci, budí v nás předtuchu štěstí, které záleží v následování jeho života. Oh, jak působná je ctnost ve škole sv. přijímání! Jak lehká a snadná je pokora po sv. přijímání, když tu člověk vidí velebnost Boží, jak se sklání v srdce tak chudé, v duši tak nevědomou, v tělo tak bídne! — Jak snadná jest tichost mysli za pomoci dobroty tak něžné, Pána Ježíše, jenž se nám tu podává v tichosti svého srdce! — Jak snadná jest láska k bližnímu, když vidíme, že se živí týmž chlebcem života, že sedá za týž nebeský stůl a že ho sám Ježíš tak vroucně miluje! — Jak ztrácejí pokání, sebezapírání a oběť všecku svou trpkost, když má člověk u sebe Krista ukřižovaného! — Jak tu ve sv. přijímání cítí člověk naléhavou potřebu následovati Toho, jenž nás spasil a nám Eucharistii dal!

V žádné jiné škole nevychová a nevzdělá se křesťan tak brzy, jako ve večeřadle: neboť ve sv. přijímání působí všechny milosti najednou;

všecky ctnosti Spasitelovy odrážejí se s toho Slunce spravedlnosti, které v nás vchází a svým světlem i teplem nás proniká, jako paprsky do naší duše; sv. přijímání jest kadlub Ježíšův, v němž on přetváří naši duši v sebe. Poslyš jen, jak to sám dí: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm«, a podle těch slov přebývá tedy Ježíš po svatém přijímání v tobě a ty v něm: dvojitý život, tvůj a Jeho, jest sloučen v jednotu neskonale lásky, ba co dím — dvě osoby vaše mají jenom život jeden a týž!

—» III «—

SV. přijímání jest dále veliké blaho.

Což jest blaho jiného, leč míti nekonečné dobro, míti Boha a to skutečně a trvale? Nuž a hle! Boha nám právě dává sv. přijímání.

Sv. přijímání ještě působí kromě toho pravý pokoj. Ježíš jest Bůh pokoje: »Pokoj svůj zůstávuji vám, pokoj svůj dávám vám«, řekl sv. apoštolům, když jim první sv. přijímání podal; »ne jako svět dává«, s nepokojem a bouřemi, ale ten sladký »pokoj boží, který převyšuje všechno po-mýšlení.« (Filip. 4, 7.) Jedním slovem konejší Ježíš bouře, jedním pohledem plaší a drtí naše nepřátele.

Ve sv. přijímání jest konečně nevýslovná sladkost: jeť to mana, kteráž sytí všechny naše tužby, protože obsahuje všechnu líbeznou chuť; jest nebeská vůně té krásné lilie z údolí, kteráž nás u-naší a povznáší k Bohu.

Duše pokorná a soustředěná cítí v sobě po

sv. přijímání jisté chvění, jež působí bezprostřední přítomnost Krista Ježíše; cítí, jak se vnitro její šíří pod paprsky božského Slunce lásky a okouší jakousi libost a chuť ke všemu dobrému, cítí sladkost a sílu svého spojení a svazku s Bohem, jichž sama ze sebe nemá; cítí Ježíše v celé své bytosti a připadá si sama sobě jako ráj obydlený Bohem, jemuž na počest začíná znova a znova všecky chvály, všechna díkučinění a velebení, jež andělé a svatí Bohu v nebeské slávě prozpěvují.

Toho blaženého okamžiku svatého přijímání, v němž člověk zapomíná na své vyhnanství a bídy! Toho sladkého odpočinku přímo na srdci Ježíšově!

Ten dobrý Mistr věděl dobře, že potřebujeme čas od času okusiti sladkosti lásky. Stále býti jenom na Kalvarii, hoře bolesti, anebo ve vřavě boje — to člověk nevydrží. Dítě potřebuje objetí matčina — křesťan Ježíšova.

Ctnost bez sv. přijímání jest jako síla lva; jest pouze výsledkem stálého boje a násilí a proto je tvrdá. Aby však nabyla trochu beránčí něžnosti, musí se napájeti krví beránka neposkvrněného a sytiti se medem z pouště.

Konečně blaho plodí lásku: člověk miluje jen to, co ho blaží. — Nehledej tedy jinde: Spasitel neuložil nebeského štěstí a blaha ani v ctnost ani v jakékoli jiné tajemství, nýbrž v sama sebe; je třeba jen požívatí Ho, aby zakusil blaha z plna proudu. — »Okuste a vizte, jak dobrý jest Hospodin«, pravil prorok. (Ž. 33, 9.) A náš Spasitel dí totéž: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, má

život věčný.« Ale život věčný jest vlastně nebe, jest blažená svatost v Kristu Ježíši.

Ctnosti Spasitelovy nejsou tedy nic jiného, leč jenom cesta, a různá tajemství jeho života a jeho umučení jsou pouze různé stezky, kteréž všechny vedou do svátostného večeradla: zde jediné je stálý příbytek Ježíšův na zemi, zde sluší přebývati, žíti i umříti.

SV. PŘIJÍMÁNÍ — ZDROJ SLASTI DUCHOVNÍ.

Et exultavit spiritus meus in
Deo Salutari meo.

A duch můj zaplesal v Bohu
Spasiteli mém. Luk. 1, 47.

—» I «—

BŮH chtěl sytiti i našeho ducha a dal mu svůj chléb, totiž Eucharistii, kterou předpovědělo již Písmo sv. slovy: »Sytit jej budu chlebem rozumu života.« (Sir. 15, 3.)

Není na zemi větších radostí a požitků nad požitky ducha. Uspokojení srdce netrvá dlouho, poněvadž záleží pouze v citu, který je snadno mnohým změnám podroben; ale pravá radost jest radost ducha, která se zakládá v klidném poznání pravdy.

Duše tělesné a duchové povrchní nejsou schopni žádných radostí ducha. Ani zbožné duše nepocítí nikdy těchto požitků, nedovedou-li se samy v sebe soustřediti, neboť roztržitost ducha jest

největší překážkou království božího v duši lidské. Chceš-li tedy okusiti Boha a míti požitek z jeho přítomnosti, trvej v pozornosti a soustředěnosti ducha a na modlitbě! Ale všechna tvá rozjímání, nevezmou-li si za základ sv. přijímání, nebudou šťastna, a ty budeš je konati jen s velikým přemáháním a stálou obětí.

Zůstavil Ježíš Kristus sám sobě, abychom pouze v něm docházeli pravé radosti. Duše, která zřídka kdy přijímá, nedává Bohu příležitosti, aby v ní zůstával způsobem dosti působivým; naproti tomu však ta, která často přijímá, častěji a déle má jej sobě nablízku, vidí ho, pozoruje ho do libosti, až ho konečně dobře poznává — a od té chvíle má z něho požitek.

Ve sv. přijímání jsme se Spasitelem v nejtěsnějším styku; tento styk vede nás k jasnějšímu a hlubšímu poznání, kdo jest Ježíš, a tak zjevuje se nám tu Kristus nejúplněji, nejdokonaleji.

Víra jest sice světlo — ale sv. přijímání jest světlo i požitek.

—» II «—

TOTO poznání, jehož o Pánu Ježíši ve sv. přijímání nabýváme, otevírá duchu našemu zrak a činí jej obzvláště schopna, aby vždy lépe a lépe poznával tajemství boží. Jako vyvolení v nebi od Boha dostanou schopnost patřiti na bytost a velebnost boží a neoslepnout při tom, tak také Ježíš ve sv. přijímání sílí naši mohutnost poznávací, takže je to veliký rozdíl v jedné a téže osobě před sv. přijímáním a po něm. Vizte

dítě před prvním sv. přijímáním: chápe sice slovo za slovem slovní smysl svého katechismu, ale po sv. přijímání jest duch jeho přetvořen: chápe i cítí zároveň a dychtí po tom, aby Krista Ježíše lépe poznávalo. A nyní už mu můžete předložit všechny pravdy, má již dosti síly i přípravy, aby jim rozumělo.

Dovedete mně vyložit tento zjev? Před sv. přijímáním slýcháte mluvit o Kristu Ježíši a znáte ho — pravda; mluví se vám o jeho kříži, o jeho bolestech, a to vás dojme, že se až i v citu rozplýváte. Ale až vám někdo tytéž věci vyloží po sv. přijímání, jak vaší duši zachvějí! Ani se nebude moci jich nasytit, protože nyní chápe daleko lépe. Před sv. přijímáním patříte na Ježíše, jenž stojí mimo vás, ale po něm vidíte Jež v sobě, vidíte Jež svýma vlastními očima.

Opakuje se tu tajemství z cesty do Emaus. Cestou poučoval Pán Ježíš oba dva učedníky a vykládal jim Písma. Ale nicméně víra jejich zůstala zvyklá i potom, ačkoli cítili v srdci tajemné pohnutí. Ale sotva že mají díl v lámání chleba, hned se otevírají jejich oči a jejich srdce se šíří. Hlas Ježíšův nestačil, aby jim zjevil jeho přítomnost, ale bylo třeba, aby cítili jeho srdce, aby požili toho »chleba rozumu«.

—» III «—

TATO radost ducha a ono poznání, jehož ve sv. přijímání o Pánu Ježíši nabýváme, působí v nás za druhé zálibu v Bohu. Záliba v Bohu je zvláštní cit, kterýž nás uvádí v sladké ta-

jemství jeho srdce, do svatyně jeho ducha a sprostředkuje poznávání spíše srdcem nežli rozumem. Budí v nás velikou náklonnost k Eucharistii a vůbec ke všemu, co s Velebnou Svátostí souvisí, a působí, že takřka bez námahy poznáváme Krista Ježíše úplně a dokonale. A tato snadnost v poznávání Boha a tato záliba v něm jest tajemná a zvláštní milost svatého přijímání. — Tato záliba v Bohu jest vlastně vědomí, že náležíme k rodině Boží. Odkud se bere v rodině stejné cítění, stejný mrav a způsob v jednání? Z ducha rodinného se bere, z oné rodinné lásky se bere, kteráž vede všechny členy k tomu, aby se milovali navzájem. Toť jest přirozené pouto rodiny.

Ve sv. přijímání vcházíme v srdce Spasitelovo a tím přijímáme ducha jeho lásky, jeho cítění i smýšlení za své vlastní. A vpravdě zdaž není první milostí sv. přijímání ona soustředěnost, s níž se takřka noříme v Krista Ježíše a že s ním začínáme obcovati ze způsobu nejdůvěrnějším? Pravím nejdůvěrnějším — neboť ten, kdo nechodí k sv. přijímání, zná z víry pouze šat, pouze zevnějšek Spasitelův, a nikdo nepozná sladkosti medu, leč až ho okusí. Tehdy pak může říci s některýmsi velkým světcem: »Jedním svatým přijímáním poznávám Krista Ježíše, jeho bytost i jeho dokonalosti lépe nežli veškerým [možným] rozumováním!«

A nezapomínejme také ještě toto: život jest tak krátký, že kdybychom měli dojít k poznání pravdy vůbec a Boha zvlášť důkazy toliko roz-

umovými, poznali bychom pouze několik málo pravd. Ale Bůh chtěl, abychom poznávali také mnoho srdcem, a proto vložil do něho samostatný přirozený cit, jenž nás učí rozeznávat dobré od zlého a pravdu ode lži; proto vložil v nás i přirozenou sympathii a antipathii. Nuž a snažíme-li se poznávat Boha, vycítujeme především jeho dobrotu; a od ní postupujeme pak k ostatním jeho vlastnostem, ale spíše pozorováním, nazíráním a citem, nežli rozumem.

A v tom právě chybují mnozí, že činíce díky po sv. přijímání, rozumují, kdežto přece díkyčinění jest po výtce jen modlitba; a tak mnoha slovy maří účinek sv. přijímání. Poslouchejme přece, co k nám Pán Ježíš po sv. přijímání mluví, neboť nyní jest čas ne k badání a hledání, ale čas k požitku. V tuto chvíli učí nás Bůh sám: *Et erunt docibiles Dei.* »A budou všickni poučováni od Boha.« (Jan 6, 45.) Jak poučí matka nemluvně o své lásce a své neobmezené dobrotě? Stačí jí ukázat mu, že je miluje. A rovněž tak činí Bůh. A tož mějte stále na paměti, že ten, kdo nechodí k sv. přijímání, nikdy nepozná Srdce Spasitele, ani rozsah jeho lásky. Srdce nelze poznati, leč když je člověk cítí, když cítí jeho tlukot.

Často snad neznamenáš v sobě žádné duchovní radosti po sv. přijímání. Než počkej jen. Slunce se ukrývá za mraky, ale ono jest v tobě, a buď jist, až bude třeba, ucítíš je! — Ba co dím — vždyť ty už je vlastně cítíš nyní! Nemáš-li pokoje, necítíš-li v sobě touhy, abys vždy více a

více Boha oslavil? A což je to jiného, ne-li úderý Srdce Spasitelova v tobě?

—» IV «—

KONEČNĚ to poznání, kterého o Pánu Ježíši ve sv. přijímání nabýváme, vede duši k tomu, že si uvědomuje, že cítí toho potřebu, mítí Jej nablízku a s ním důvěrně obcovati. Duše, která Spasitele poznala, která ho okusila, nemá již smyslu pro žádný požitek jiný — a vše, co je stvořeno, zanechává ji chladnou a lhostejnou. — Bůh vložil již do ní požadavek, jehož nikdo, jehož žádný tvor neukojí.

Kromě toho cítí duše neustálou touhu po Ježíšovi a jeho slávě. Jejím heslem jest: Jen vpřed, jen vpřed a nedat se zastaviti žádným požitkem pozemským. Vzdychá jen po Ježíšovi, jenž ji vede ze světla do světla. Ježíš jest nevyčerpatelný a ten kdo Ho požívá, nemůže ani sebe dosytiti, ani jeho vyčerpati; jest vždy ještě možno jíti hlouběji v propast jeho lásky.

Oh požívej, požívej často Spasitele ve sv. přijímání, chceš-li Jej opravdu poznati!

Než řekne ti snad někdo: Měj se na pozoru, abys Ho mezneužíval! — Ale což vyvolení v nebi požívající Boha zneužívají ho? Oh nikoli! Nikdy ještě nepožívají dost! — Nuž, okuste — gustate, okuste Pána a uvidíte — až jej přijmete, pochopíte!

Jaké to neštěstí, že nám nechtějí věriti a chtějí přece jen Boha poznati pouhou věrou! Okuste

napřed a potom poznáte! A kdyby nevěrci se chtěli připravit k hodnému přijetí Krista Ježíše, pochopili by dříve či později a to lépe nežli všemi slovy a rozumovými důkazy! Vždyť prostý, nevzdělaný člověk, který hodně přijímá, zná Ho lépe, nežli vědátor plný učenosti, který k sv. přijímání nechodí.

Opakuji tedy vše ještě jednou a pravím: Blaho a radost ducha lze nalézt v míře nejvyšší ve sv. přijímání, a čím častěji přijímáme, tím jsme duchovně blaženější. Bůh sám jest jediný zdroj blaha: není blaha leč v něm, a on si pozůstavil sám sobě rozdávat je osobně. A jest věru dobře pro nás, že chceme-li blaha dojíti, musíme jít až k Bohu; takto aspoň neoddáváme se tvorům a nehledáme svého posledního cíle v nich! Ani kněz nám nemůže dát pravého blaha. Činí nás sice účastny vykoupení, očišťuje nás od hříchů, vrací nám pokoj čistého svědomí, ale blaha a radosti nám dát nemůže.

Ba i Maria — Matka milosrdenství, uvede tě sice na pravou cestu, usmíří hněv uraženého Syna svého: ale jen Bůh sám může ti dát radost a blaho duševní. — To řekli již andělé pastýřům: »Zvěstuji vám radost velikou: narodil se vám Spasitel — příčina a zdroj vaší radosti.«

Radujme se i my! Týž Spasitel jest na oltáři. aby přicházel do srdcí našich a aby vléval do nich tolik radosti a blaha, kolik jen můžeme snést v očekávání těch radostí nevýslovných, které v nebeské vlasti konce nemají.

SV. PŘIJÍMÁNÍ A ZÁKON LÁSKY.

Dabo legem meam in visceribus
eorum. et in corde eorum scribam
eam.

Vložím zákon svůj do jejich
útroeb a do srdce jim jej napíši.
Jerem. 31, 33.

SVATÉ přijímání netoliko že nás osvěcuje a nás spíše srdcem nežli rozumem Spasitele chápatí učí, nýbrž zjevuje ještě zvlášť srdci našemu zákon lásky.

Eucharistie jest po výtce svátost lásky. — Všecky svátosti dokazují sice, že nás Bůh miluje, přece však jsou jen dary Boží. Ale v Eucharistii dává se nám dárce sám, sám Bůh!

A proto zvlášť ve sv. přijímání poznáváme onen zákon lásky, jež nám přišel zjevit Spasitel; v něm dostáváme také zvláštní milost lásky, v něm máme konečně lépe než kde jinde příležitost cvičiti, osvědčovati ctnost lásky.

—» I «—

PŘEDEVŠÍM však, co jest láska? — Láska je dar; a proto i třetí božská osoba z Trojice, Duch Svatý, jenž od Otce i Syna jako láska vychází, jest vlastně Dar — Donum. A podle čeho poznává se láska? Podle toho, co dává. Nuž — hle tedy, co dává nám Pán v Nejsvětější Svátosti: všecky své milosti, všecko, co má, má pro nás, dává nám tu sama sebe — zdroj všech darů a milostí, dává nám tu podíl na zásluhách celého svého života; a když tu dostáváme takový úplný a dokonalý dar, jsme nuceni patrně lásku Boží k nám uznati.

A jak jsi počal milovati svou matku? — Zárodek, pud lásky byl sice již v tobě, ale dřímá, nedávaje známky života. Láska matčina jej však probudila: starala se a trpěla pro tebe, živila tě svým mlékem a z toho velkomyslného daru tys poznal její lásku.

A hle! rovněž tak Spasitel, když se ti dává celý, když se také t o b ě zvlášť dává, dokazuje ti, že tě osobně a nekonečně miluje. Neboť on jest v Eucharistii t a k é k v ů l i t o b ě a celý k v ů l i t o b ě jako pro každého jiného. Pravda — ostatní lidé ovšem ho také požívají, ale jen jako slunce: prospívá sice i jim, ale oni ti nemohou zabrániti, aby ses netěšil jeho paprskům, jak chceš.

Hle, tak tedy píše Bůh zákon lásky v naše srdce ve sv. přijímání! Bůh jakoby byl chtěl tehdy říci: »Již nebudu psáti zákona svého na desky kamenné, ale vpíšu jej do vašich srdcí písmem ohnivým!« Ach, kdo nezná Eucharistie, nezná lásky Boží, poznává nanejvýš jen některé její účinky, tak jako žebrák poznává štědrost boháčovu z několika haléřů, jež mu dal. Avšak ve sv. přijímání vidí křesťan, že ho Bůh miluje celou silou své lásky, jaké jest vůbec schopen. Chceš-li tedy poznati lásku Boží k nám, přijímej Eucharistii a pak pohleď do svého vnitra — a nemáš potřebí hledati jinde jiných důkazů.

—» II «—

SVATÉ přijímání nám dává milost, abychom Ježíše milovali. Abychom totiž Spasitele milovali láskou přátelskou, jest k tomu zvláštní milo-

sti třeba; a Ježíš přicházejí k nám ve sv. přijímání, přináší nám jí právě v témž okamžiku, když klade v duši naší předmět této lásky — totiž sama sebe. Před poslední večeří nežádal Pán Ježíš od sv. apoštolů: »Zůstaňte v milování mém...«, toť by bývalo bylo mnoho, a oni by nebyli srozuměli. Ale po večeří nepraví již pouze: »Milujte Boha, milujte bližního,« nýbrž dí: »Milujte mne láskou bratrskou, přátelskou, láskou, která by byla vaším životem a zákonem vašeho života. Non jam dicam vos servos, sed amicos meos — již vás nenazývám služebníky, ale nazval jsem vás přáteli svými.« (Jan 15, 15.)

Nebudeš-li tedy chodívati k sv. přijímání, nebudeš nikdy milovati Spasitele jako Tvůrce, jako Vykupitele, jako Soudce svého, a nepoznáš v něm nikdy přítele! Jeť přátelství založeno na jednotě, na jisté stejnosti, podobnosti, ale jednoty a podobnosti s Bohem nelze naléztí jinde leč v Eucharistii. Kdož by se také jinak odvážil zváti se přítelem Božím a míti se za hodna zvláštní náklonnosti Boží? Sluha, který by se choval k pánu jako přítel, urážel by ho: k tomu musí mu dáti pán právo a sám ho napřed tímto jménem osloviti.

Ale když Bůh sám přišel zasednout k našemu křtu, když přišel, aby s námi vešel v společenství života, milosti i zásluh, a když sám napřed takto milostivě nám vyšel vstříc, není to smělost, když se odvážím a nazvu Jej vším právem svým přítelem. Proto také Pán Ježíš řekl svým apoštolům po poslední večeři: »Již vás nenazývám služebníky.« (Jan 15, 15.) »A jakž je tedy budeš nazýva-

ti, Pane? Snad jmény svatých archandělů: Sláva Boží — Michael, Síla Boží — Gabriel, Lék Boží — Rafael?« — »Ba nikoli, zváti je budu svými přáteli. Vy jste přátelé moji, protože všechno, cožkoli jsem přijal od Otce, dal jsem vám; vy jste přátelé moji, protože jsem vám svěřil své tajemství královské.«

A ještě větší jméno jim dal: když se zjevil Maří Magdaleně, řekl jí: »Jdi k bratřím svým a pověz jim!« (Jan 20, 17.) Jakže, k jeho bratřím? Může-li býti co čestnějšího? A to sv. apoštolové přijímali před tím jen jednou! Což teprve budeme my jeho bratřími, kteří jej přijímáme tak často-krátě!

Kdož by se nyní bál milovati Pána Ježíše láskou bratrskou? Chvějeme se sice, když jdouce k sv. přijímání uvažujeme, kdo jest On a co jsme my, a jest dobře tak, neboť potřebujeme jeho milosti a smilování, avšak po sv. přijímání radujeme se! Tu již není třeba strachu a bázně, i sama pokora musí ustoupiti radosti. Viz Zachea, jak se raduje, když Pán Ježíš přijal jeho pohostinství! Avšak všimni si též, jak jej ta návštěva božská roznítila k dobrému: jeť hotov obětovati vše a nahraditi škodu učiněnou čtvernásob!

Čím častěji budeš přijímati, tím více se rozšíří tvá láska, tím více se rozšíří tvé srdce, tím něžněji a vroucněji budeš milovati, neboť Ježíš vkládá do srdce tvého milost, abys Jej mohl milovati! Přicházíť sám roznítiť v srdci našem oheň své lásky, udržuje jej častými svými návštěvami a rozdmychuje jeho ztravující plamen: onť

jest v pravdě onen úhel ohnivý, jenž nás rozněcuje k milování — »carbo, qui nos inflammat!«^{*)} A tento oheň neuhasíná sám od sebe, leč jen když my sami tomu chceme, neboť nikoliv my, nýbrž sám Ježíš Kristus udržuje a živí jeho plamen a dodává mu síly a neuhasiš-li ho tedy dobrovolně sám hříchem, neuhasne nikdy.

Ubozí vy křesťané, kteří přijímáte jen jednou do roka, čeho tím chcete dosáhnouti? Rozněcujte přece častěji svůj slabý ohníček na této výhni božské lásky, a je-li vám možno, třeba i každodenně. Či myslíte, že budete planouti ohněm lásky, nebude-li se naň přikládati?

—» III «—

SV. přijímání nás také učí lásku osvědčovati. Pravé a dokonalé lásky nelze osvědčovati nikde jinde tak jako ve sv. přijímání. Oheň, který se nemůže šířiti dál a dále, ztráví se sám a uhasne: a tož Pán Ježíš chtěje míti naši lásku a vidu zároveň, že jsme k tomu neschopni, vlévá svou vlastní lásku v naše srdce. A tu pak cokoliv po svatém přijímání konáme, děje se na božském základě, neboť máme v sobě i milost i sám předmět božské lásky. Proto jsou také projevy lásky naší vzbuzované po čas díkučinění po sv. přijímání lepší a vroucnější: jsmeť blíže Tomu, jenž sám je v nás budí. I vylévej tedy před Ním celé srdce své.

^{*)} Sv. Jan Zlat.

Nehleď tak na to, abys vzbuzoval mnohé úkony rozličných ctností, jako spíše na to, abys nezbraňoval vzrůstání Ježíšovu v sobě. Rozšiř své srdce, uzavři s ním — abych tak řekl — kupeckou smlouvu k společnému obchodování: on ať je tvůj duchovní kapitál — a uvidíš — tvůj zisk bude dvojnásobný, protože i tvůj kapitál se stal dvakrát větší. Budeš-li takto pracovat s Pánem Ježíšem a na Něm, jako na svém základě, vynese ti to více, než když se budeš přičiňovati, abys rozmnožoval své ctnosti.

Když tedy přijímáš Pána Ježíše, zadržuj Ho co možná nejdéle ve svém srdci a dopřej mu hodně volného místa: v tom se jeví a osvědčuje láska vpravdě dokonalá; neboť láska, která jen stále hříchů oplakává a trpí, jest ovšem dobrá a záslužná, avšak oužl srdce a tísní je myšlenkou na další a další oběti a utrpení, která bez přestání snáší. Ale zde naproti tomu se srdce šíří volným a plným rozpjetím a otevírá se dokořán.

Těmto slovům ovšem nerozumí ten, kdo k sv. přijímání nechodí: ale jakmile se jen trochu zahřeje tím božským ohněm, pochopí.

Nepostačí tedy pouze v Eucharistii věřit: je třeba také jednati podle těch zákonů, které ukládá. Nuž a Eucharistie jest především svátost lásky; a Pán Ježíš chce, abychom měli podíl na této lásce a tou láskou prodechнули svá srdce. Přicházejme tedy k Ježíšovi s láskou, musíme býti ovšem také pokorní — pravda: ale láska anebo aspoň touha, abychom Ho vpravdě milovali, mají v nás převládati. Osvědčujme božskému Srdci Páně něžnost

svoji lásky a zvíme pak, co lásky jest ukryto ve Velebné Svátosti!

SVÁTOST BOŽÍ DOBROTY.

In funiculis Adam traham eos,
in vinculis caritatis.

Pouty blahovůle táhl jsem je,
vazbami lásky. Os. 11, 4.

NEJSV. Svátost dává okusiti duši hodně přijímající tolik blaha a sladkosti, že jich jinde nelze nalézt. A proč nám dává Bůh okusiti tuto sladkost svou? Protože jenom jedna jediná věc je s to, aby nás k Bohu připoutala — totiž jeho dobrota. Mezi dvěma, kteří si nejsou rovni, není lásky: mocní tohoto světa jsou obklopeni závistníky, a králové nemívají přátel, nesníží-li se a nevyhledají-li si jich. Tak také chvějeme se před mocí Boží; ani jeho svatost nás nedovede k němu připoutati, ale pro jeho dobrotu Ho milujeme: neboť víme, že nás chce spasiti, že sestupuje a snižuje se až k nám; a ze všech tajemství v životě Pána Ježíše rozněcují nás k lásce nejvíce ta, v nichž se jeví větší a něžnější jeho dobrota. Kdež vidíme Pána Ježíše přijímati od lidí božskou úctu a lásku největší? Mudrci se mu klanějí v jeslích, protože se právě v nich jeví tak milování hodný. Slepý od narození tak jest dojat dobrotou Boží, kterou mu Ježíš prokázal, že Ho chce následovati; Magdalena slyší, že se jí odpouští hříchové její, a její srdce již hoří plamenem, který už neuhasne: Ó

ano, člověka nedovedete opravdu získati leč jen dobrotou. A proto také církev, která zajisté dobře rozumí věcem božským, praví v jedné modlitbě: Deus, cujus natura bonitas — Bože, jehož přirozeností jest dobrota... Cože? Což neplýnou všechny vlastnosti Boží z jeho podstaty? Jeť přece Bůh a celá jeho podstata ve všech božských vlastnostech, a všechny ty vlastnosti Boží jsou bez odporu sobě rovny... než přece zde na světě nám lidem jeví se přirozenost Boha hlavně v tom, že jest dobrý: Deus, cujus natura bonitas.

—» II «—

PROTO tedy musíme milovati Pána Ježíše více tam, kde nám ukazuje více dobroty. Nuž, a neukazuje-li se právě v Nejsv. Svátosti ve sv. přijímání dobrota Pána Ježíše způsobem nejskvělejším? Sněm Tridentský praví, že v této Svátosti vylévá Bůh všecko bohatství své lásky: *Divitias divini sui erga homines amoris velut effudit*. Více zajisté než sama sebe Bůh dáti nemohl. Vždyť přijímáme ve sv. přijímání Krista Ježíše jako Boha i jako člověka, a spolu zásluhy jeho života pozemského, vykoupení a všecko jeho ovoce i záruku věčné slávy. Přijímáme zkrátka všecko to blaho, jež zde Bůh člověku může dáti.

A my také cítíme toho blaha: jest však též třeba, abychom ho okoušeli, neboť bez sladkosti, která plyne ze spojení s Bohem, jest velice těžko v stavu milosti setrвати.

Pokání vrací nám sice stav milostí a uzdravuje

nás, avšak samo je prostředek příliš silný, je to vítězství draze koupené a zanechává v nás únavu z boje, který nás stálo. A tož tato svátost, která nám vrací nadpřirozený život milosti, nestačí na to, aby v nás také tento život delší dobu udržela, a kdybychom zůstali jenom při ní, byli bychom jen jako lidé z těžké nemoci se pozdravující!

Čehož je tedy třeba, abychom měli plnost života? Svatého přijímání, neboť to je ten léčivý balsam, to milé a životodárné teplo, to výživné mléko Spasitelovo, jak dí prorok: Ad ubera portabimini — U prsů chováni budete. (Is. 66, 12.) Eucharistie je to tedy, která nám po vykonaném pokání vrací dokonalý pokoj. Z úst samého božského Spasitele jsme slyšeli ta potěšující slova: »Jdi v pokoji a nehřeš již!« Toto slovo, jež plyne z jeho dobrotivého srdce, padá jako nebeská rosa v srdce naše hříšná a bolavá!

Svaté přijímání působí též stálost a vytrvalost v dobrém. Daleká cesta, kterou má člověk před sebou, odstrašuje; a když ji člověk nastupuje, přichází obyčejně pokušení: Tak dlouho to nevydržím! Chceš-li však vytrvati, přijímej svaté přijímání.

Kdo chodívá k sv. přijímání, je s to, aby se uchoval ve stavu milosti pro nebe — ale nebe je tak daleko! Jaké víry je tu třeba člověku, má-li k němu i do takové dálky neodvratně upíratí své zraky: i není život podle víry nic jiného, leč nepřetržitá oběť, neustálý boj, boj bez přestávky, bez oddechu, a nikde není posily a pomoci. Podobá se člověk v tom boji poutníku, jenž se

vrací z daleka do vlasti: dlouhou cestou unaven ztrácí mysl i naději. A protož kdo zřídka kdy chodí k sv. přijímání, neuchová stavu milosti na dlouho; a uchová-li jej, není zcela bezvadný, neboť usazuje se na něm prach lidských cest a kalí jeho lesk. Tomu učí zkušenost.

Jak snadno lze naproti tomu uchovati stav milosti v úplném neporušení, chodíme-li často k sv. přijímání! Neboť tu ho nemusí člověk ostříhati pro nějaký až vzdálený den, nýbrž jen pro zítřek a nebo snad jen pro dnešek. Vímeť, že tento stav milosti jest onen svatební šat, který jediné opravňuje k svatební hostině; i vystříháme se tudíž hříchu z lásky, abychom se oň nepřipravili, a tímto způsobem stává se sv. přijímání jistou ochranou proti hříchu, jehož se můžeme takto uchrániti až do smrti. — Mluvím totiž jenom o hříchu dobrovolném. Jakž by také mohla duše, která každodenně chodí k sv. přijímání, klesnouti v pokušení? Vždyť ví, že by se tím připravila o sv. přijímání, po němž tolik touží, a tak jest sv. přijímání podporou, která člověka sílí a zadržuje, aby neklesl. A já se přiznám, že si stav milosti bez častého přijímání ani představití nedovedu. Totéž ostatně soudí i církev svatá, kteráž nás vybízí hlasem sněmu Tridentského ku každodennímu sv. přijímání. Někteří tvrdí však, že jest při tom veliké opatrnosti třeba: že sice církev to míní v theorii dobře, ale vskutku že nelze její rady, leč jen málokdy, užiti. A obecnému lidu věřícímu stačí prý, podle jejich názoru, jde-li k sv. přijímání jen o větších slavnostech. — Ale těm my odpovídáme,

že Eucharistie jen takto občas požívaná nebyla by leč jen pokrmem kromobyčejným; kdež jest však potom nějaký pokrm obyčejný, kde jest potom ten chléb vezdejší, jehož potřebujeme, abychom neklesali? Jakž bychom pak mohli udržeti v sobě oheň lásky k Bohu, ve kteréž vůbež záleží všec-
cken život i záslužnost křesťanských ctností?

Často jest slýchati otázku, kterak se jen mohlo státi, že Evropa ztratila víru. Ach jen tím, že lidé vůbec k sv. přijímání nechodí, anebo jen zřídka chodí. Jansenismus odehnal věřící lid od stolu svátostného a lid pak pozvolna ztrácel ducha Kristova, ducha víry a lásky, až ochromen klesá vysílením.

Jak jej přivést k životu? Vraťte mu ten chléb náš vezdejší, ježž mu církev nabízí, přiveďte jej zpět k eucharistickému ohnisku, postavte jej zase na svátostné životodárné výsluní! Avšak k oživení víry mezi národy píš se namnoze jen knihy a učené rozpravy! Oh víra se nevyrozumuje z lidu: jeť víra milost, a té sluší hledati v samém jejím zřídle, za stolem svátostným!

Svaté přijímání činí tedy stav milosti člověku vzácný a zaručuje nám setrvání v něm, poněvadž staví Krista Ježíše za nejbližší a bezprostřední jeho cíl. Také ctnostem našim dodává stálosti a usnadňuje nám jejich konání, poněvadž v nás živí lásku; činí je také milejšími a příjemnějšími, poněvadž jim předkládá živoucí cíl. A proto nelze ani sdostatek častější sv. přijímání doporučovati. A není to zneužívání: jako dítě, které svého otce navštěvuje a stále u něho jest, nezneužívá lásky

otcovy, rovněž tak má se to i s věřícími a Nejsv. Svátostí.

Připravujeme se jen sv. přijímáním na nebe: neboť tam budeme věčně požívatí téhož Pána Ježíše, tam budeme živi z jeho poznání a lásky. Přijímejme tedy dobře zde na zemi, abychom to uměli jednou v nebi: sv. přijímání — časté a hodné svaté přijímání jest jistá záruka spasení věčného.

SVÁTOST ŽIVOTA.

Nisi manducaveritis carnem Filii hominis et biberitis ejus sanguinem, non habebitis vitam in vobis.

Nebudete-li jísti těla Syna člověka a pítí jeho krve, nebudete mítí v sobě života. Jan 6, 54.

VTĚLENÍ jest, podle výkladu sv. Otců, jakýmsi druhým stvořením: v Kristu Ježíši byli jsme jako znovu stvoření a ku ztracené důstojnosti znovu povýšení: v něm našli jsme zase ztracený život, ztracenou důstojnost: *Re-creati in Christo Jesu.* (2 Kor. 5, 17.) Nové stvoření v Kristu Ježíši.

A co je řečeno o vtělení, je řečeno též o Eucharistii, která vlastně není nic jiného leč rozšířené vtělení. Vizme tedy, jak v Eucharistii nalazáme život a to božský život, který hřích v lidstvu zničil.

—» I «—

JEŽÍŠ Kristus řekl: »Kdo jí mé tělo, živ bude: a nebudete-li jísti těla Syna člověka a pítí jeho krve, nebudete mítí v sobě života.« — Ale

což křest svatý, jenž nás za dítky Boží povznáší, což ten nám nedává nový nadpřirozený, božský život? A což svátost pokání — zdaliž nám ho nevrací, když jsme jej byli hříchem ztratili?! Což tedy znamenají uvedená slova Spasitelova, jež on jakoby přísahou slavnostně dokládá? Tuť se zrovna zdá, že si víra katolická ve své nauce odporuje. — A přece není tomu tak. Eucharistie jest svátost života, protože nám dává život dokonalý život již úplně vyvinutý. Dítě den staré má ovšem také život; a nemocný, jenž povstává z těžké nemoci, má jej ovšem také: avšak zanechte ono dítě bez ošetření a nedejte nemocnému léků a silícího pokrmu, a za krátko ztratí dítě život, jež sotva začíná, a nemocnému se přitíží. Tak i křest a pokání dávají nám sice život, ale nestačí na to, aby jej v nás udržely. Proto Spasitel, když vzkřísí dceru Jairovu, poroučí, aby jí dali jíst. I jest tedy člověku třeba sv. přijímání, nemá-li slábnouti víry a více. A jakž by také křesťan byl s to, aby žil život andělský? Jest sice možno pracovati a konati pro nebe záslužné skutky, jsme-li v stavu milosti, ale abychom to vydrželi po delší dobu, musíme požívat tohoto pokrmu silných. A není-li něho prostředku, kterýž by nás dostatečně silil k tuhému každodennímu boji, leč tento.

I modlitba, ačkoli je přece dobrá a potřebná se vám znechutí, až jí docela konečně zanecháte nebudete-li jí siliti sv. přijímáním.

Má-li člověk vésti život kajicný a má-li přec postoupiti kupředu po úzké a obtížné cestě odříkání, musí býti poslušen božských vnuknutí Krista

Ježíše, kteráž mu dává, často-li jeho přítomnost v srdci svém obnovuje. Tomu však zdá se odporovati život poustevníků na poušti; než nezapomínejme, že poustevníci každou neděli chodívali do klášterů k sv. přijímání. Měli ho věru více třeba, nežli kdokoli jiný, chtěli-li ve svatosti nějaký pokrok činiti. Neboť to jest mým pevným přesvědčením: čím světlejší chce kdo život vésti, čím čistší chce kdo býti, tím nutněji též potřebuje častého sv. přijímání. Žádáť takový život více obětí, a k těm jest zase třeba sil. Máš-li kdy těžkou práci, jíš více: a tak měj i sv. přijímání za svoji výživu a posilu. Není sv. přijímání nějakou zvlášť obtížnou ctností; také není ustanoveno jako za odměnu našich ctností, a máme je požívatí ne proto, že jsme svatí, nýbrž abychom se jimi stali! Přijímej tedy proto, že's slabý a že's přetížen obtížemi: takové právě volá Ježíš Kristus k svému sv. stolu: »Pojďte ke mně všickni, kteří se lopotíte a jste obtíženi, a já vás občerstvím.« A že nás někdy sv. přijímání neosvěží a neposílí, toho příčinou jest to, že si je sami činíme obtížnějším nežli samo jest, že se při něm namáháme o mnohé ctnosti, abychom je vzbuzovali až do únavy, zkrátka, že ještě při sv. přijímání pracujeme, místo abychom se jím sytili a osvěžovali. Když tedy přijímáš, hleď hlavně jím se občerstvovati — a nač by ses také staral o něco jiného? Vždyť jdeš-li na hostinu, nejdeš tam proto, abys projednával své soukromé záležitosti a obchody: tak i při sv. přijímání hleď především, abys chutnal toho pokrmu nebeského, a poněvadž požíváš chléb an-

dělský, setrvej nějakou chvíli ve sv. rozjímání. Ale ty nevěnuješ té chvíli na to, abys okusil Pána svého, a proto odcházíš od sv. přijímání znepokojen a nedojat! Dělejš aspoň v duchu, co dělávají karthusiáni: ti totiž díky činíce po sv. přijímání leží před oltářem na tváři své! Zbožní lidé říkávají: »Moje svatá přijímání nenesou užitku, neboť já při nich nic necítím.« Avšak to není správné: neboť mají z nich prospěch již proto, že mají život v sobě! Známkou hodného sv. přijímání nejsou nutné nějaké hrdinské ctnosti anebo oběti, které člověka mnoho přemáhání stojí. Eucharistie se totiž jeví buď jako síla anebo jako sladkost ve svých účincích: tak jest také předobrazena v Starém zákoně, brzy jako chléb všecku líbeznost v sobě mající, brzy jako tajemný chléb přinesený zmalátnělému Eliášovi, jež sílí na další cestu, brzy jako oblak na poušti, jež ve dne skýtá stínu a chladu a v noci světla. Taková jest Svátost Oltářní: nemáš-li síly, dá ti jí; jsi-li unaven, občerství tě; poskytne ti případné pomoci v každé tísní a potřebě.

A výsledek toho všeho, co jsme řekli, jest: Chceš-li býti silný, chceš-li míti v sobě hojnost života — přijímej! »Kdo věří ve mne,« řekl Spasitel, »spasen bude«; avšak mluvě o Eucharistii řekl: »Kdo jí mě tělo, živ bude,« t. j. bude míti plnost života, ne snad jen nějaký slabý život, nýbrž přímo zdroj a pramen života, život, jež sám sebou trvá a stále trvá, jen když jej člověk umí si osvojiti, totiž život samého Krista Ježíše, život lásky, jež trvá tak dlouho, dokud jej milujeme.

Tělesně zůstává v nás Pán Ježíš ovšem jen na krátko, ale účinky sv. přijímání trvají déle, a jeho duch zůstává v nás; svaté způsoby jsou jako obal nějakého léčivého prostředku: obal se rozloupne a odstraní, a lék působí blahodárně přímo na tělesný organismus.

Nepochopuji, jak je možno uchovati se hříchu ve světě bez sv. přijímání. Jsou také zbožné duše, které říkávají: »Ach, já nemusím chodit k sv. přijímání: mám klidné a pokojné srdce.« Oh, bohužel příliš klidné je máš! Tento klid věští bouře. Ach! Neobdivuj se přece tolik svým ctnostem a nevěř tomu svému klidu a nespolehej tolik na sebe: ale snaž se, abys činil v ctnosti pokrok a přijímej častěji! Musíš se ovšem v té věci podrobiti úsudku svého zpovědníka: ale jen mu vylož své potřeby a své tužby, a on již uzná, co je ti k dobrému. Ale bohužel mnozí mají dovoleno častější sv. přijímání a odříkají se ho pod jakoukoli záminkou: že jsou unaveni, že jim není volno, že nejsou dosti nábožni atd.

A zatím je to lest ďáblova, a kdo se jí dá přemluvití jednou, toho bude pokoušeti podobnými záminkami každý den.

A kdo tak jedná, dopouští se neslušnosti a hrubé urážky proti Spasiteli, neboť dovolení zpovědníka tvého, že smíš častěji k sv. přijímání chodit, jest vlastně pozváním samého Spasitele, a ty se odvažuješ je odmítnouti!? Však také i z těch zanedbaných sv. přijímání budeš jednou účet klásti, jako ze zakopané hřivny onen lenivý služebník v evangeliu.

Nuž přicházej tedy jen často a posiluj se za tím svatým stolem, za nímž můžeš najíti hojnost a plnost života: a ten život kéž se v tobě vzмáhá vždy více, až by jej Bůh konečně proměnil v blaženost věčnou!

SV. PŘIJÍMÁNÍ JAKO NÁPRAVA POKLESLÉ DŮSTOJNOSTI ČLOVĚKA.

Deus, qui humanae substantiae dignitatem mirabiliter condidisti et mirabilius reformasti.

Bože, jenž jsi důstojnost lidské přirozenosti podivuhodně stvořil a ještě podivuhodněji obnovil.
Miss. Rom.

JEŽÍŠ ustanovil Nejsv. Svátost také k tomu, aby v ní člověku navracel ztracenou důstojnost. Hříchem dědičným poklesl člověk hluboko: zapomněl svého nebeského původu, ztratil hodnost krále nade vším tvorstvem a snížil se až k němé tváři zvěře, nad níž měl panovati; a ta zvěř od té chvíle buď se mu vyhne, je-li slabá, a má-li dosti síly, docela se i na něho vrhne: a tak hřích udělal z jejich krále zapřisáhlého jejich nepřítele. Zůstane sice i na dále člověk králem — avšak králem svrženým.

Zbaven své nadvlády snížil se člověk ještě hanebněji hříchy osobními: snížil se až na roveň zvířeti; a modláři přiblížili se hříchy svými k zvířatům až tak, že si z nich udělali bohy a klaněli se jim. Člověk viděl se již sám tak snížena, že cítil tajnou potřebu, aby se klaněl jen takovým bytostem, před nimiž by se nemusil stydět; svému

tvořiteli se vyhýbal a jeho pohledu nesnesl. Avšak tom nejhorším ponížení lidském, hle, jak podivuhodný vynález má pro člověka Bůh: kdyby ho olal k sobě tak, jak jest, v tom bídném jeho stavu, zahanbil by ho. A proto On napřed mu vrátí jeho důstojnost a vážnost před sebou samým, a pak — ježto jídlo a šat nejspíše dovedou lidi sblížit — nění i jejich šat a pokrm a dá jim roucho Boží ilosti a pokrm nebes a tak napraví vše.

Křest člověka očistí, ctnosti Kristovy ho ozdoba a Nejsv. Svátost ho spojí v jedno s Bohem. Takovou ctí zahrnut pocítí sám člověk, jak ve vážnosti stoupá. A věru, přiodíváť Kristus Ježíš knězem vlastním tělem: De suo vestiens sacerdotes, říká Tertullian; kněz jest druhý Kristus — vždyť: jím žíví, jeho vůle je vůlí Kristovou, Kristus je v něm. A na této důstojnosti má podíl i každý věcí, jenž přijímá: jeho tělo spojujíc se s tělem Krista Ježíše, nabývá tím nekonečné vznešenosti důstojnosti, až by se člověk málem vrhl na kolena před ním a jemu se klaněl! A proč ctí Církev svaté ostatky tak nábožně, ne-li proto, že ta těla živá přijímala Krista Ježíše a že byla údy Jeho těla? A já jdu ještě dále a tvrdím, že nás svaté přijímání povznáší až nad anděly, ne-li co do přízenosti, tož jistě co do důstojnosti. Nestáváme-liž i ve sv. přijímání příbuznými Krista Ježíše a jeho podobnými? Andělé však jsou pouze jeho služebníci, a když odcházíme od stolu Páně — ach, jakou uctivostí nás doprovázejí, jakou úctu nám zdávají! Hle, jak nás sv. přijímání povznáší k větší důstojnosti, než jakou bychom byli měli bez

hříchu dědičného! I kdyby byl zůstal člověk be-
toho hříchu, byl by vždycky stál až za anděly
avšak nyní po hříchu obrozen a spřízněn pokrev-
ně ve sv. přijímání s Kristem Ježíšem, může do-
sáhnouti vyššího trůnu v nebi, než jaký mají
sami duchové nebeští! A čím častěji přijímáme
tím větší bude jednou v nebi naše sláva: každé
svaté přijímání rozmnožuje lesk koruny věčné.

Avšak i zde na zemi proč vynucují si některé
osoby, na př. kněz, již pouhým zjevem svých
zvláštních úcty od nás? Toť Ježíš, jehož v nich tuší-
me a jenž prozařuje z vnitra jejich srdce i na ve-
nek jako vůně poukryté fialky, kterou již dříve
cítíme, než ji samu uvidíme. Ba zdá se mi, kdyby
Spasitel netlumil svého božského jasu v srdci při-
jímajících, že by zářili jako slunce. On však je-
tají, aby člověk dovedl zůstat pokorným. A přec-
ještě ten jas dost proniká: ze světce šíří se poko-
a blaho do celého jeho okolí.

A poslyšte zvláště toto: každé duši jest svěřen
úkol, aby sebou ještě některou jinou přivedla
spasení. Ku konání tohoto úkolu jest však třeba
jisté přiměřené duchovní moci a tu lze čerpati je-
diné ve sv. přijímání: tomu, jenž má v srdci svého
Krista Ježíše, a jenž vám Ho jeví v každém slově
a v každém skutku, tomu byste asi sotva dovedli
odporovati!

Kněz, který slouží mši sv. jenom zřídka kdy
má sice totéž poslání a tentýž úkol jako druhý
avšak nikdy té moci a té síly působivé, která do-
bývá srdcí a je obrací, neboť ta pochází a prýší
jediné z Boha. Světců poslouchati není obtížné

protože jsou dokonalejší obraz Krista Ježíše; i vířata jich poslouchají, a obracejí celá království celé světy, ne svou vlastní silou, nýbrž skrze spasitele, jež přijímali a který zářil z jejich srdce ohnivými plameny. Oh svatí, ti uměli přijímatí Pána Ježíše, ti Ho uměli uchovati ve svém srdci oslavovati skrze Něho Otce!

Hle tedy, takto vrací sv. přijímání člověku tracenou důstojnost. O šťastná vina — o felix culpa! Člověče pokleslý, oblečený za trest pro voji pýchu v kůži zvěře, oblec se v Pána našeho Ježíše Krista! Ve společnosti lidské vzbuzuje obyčejně již šat více méně vážnosti — vždyť proto osívají zevně na šatu i odznaky své důstojnosti a moci. Nuž, oblec se i ty v Krista Ježíše a budeš tímto oděvu nebeském vpravdě úctyhodný i pravdě ctěný a nabudeš vlivuplné vážnosti ve svém okolí, oné, kteráž jedině může míti účinky spasitelné. Zacheus, kterým Židé všeobecně opohrovali jako celníkem, přijal Krista Pána do svého domu, a hned jej Spasitel prohlašuje za syna Abrahámovu, a jeho utrhači tichnou. Tím spíše poznáš sv. přijímání tebe k nejvyššímu šlechtictví, tím spíše i tvůj dům, do něhož Pána Ježíše vnášíš, jest úctyhodný a velebný.

Hle, náprava naší pokleslé přirozenosti! Nejsme ovšem v ráji — to vím, než ten ráj může ústati zavřen — jeť Eucharistie nový ráj a zahrada rozkoše, v níž Bůh obcuje s člověkem. A dyby mně někdo nabízel onen ráj zemský za tento svátostný, zamítl bych jej; ano i přese všechny trapy a bědy zde na zemi zamítl bych jej, jen

když by mně zůstala Nejsv. Svátost. Vždyť ostatně tyto útrapy a bědy nejsou hřích, a živíme se takovým vydatným chlebem, snadno je snese, a láska necítí ani únavy, a je-li přece nějaká, snáší ji ráda.

Avšak zvláště vy, ženy křesťanské, děkujte Spasiteli, že vás povznesl z ponížení a porob žen pohanských, které jsou toliko otrokyně a pouhý nástroj v ruce mužově. Ve sv. přijímání, v tom že máte stejné právo jako muž choditi ke stol Páně, v tom leží důvod a příčina vašeho důstojnějšího postavení; jediné ze svatého přijímání které šlechtí vaše těla a je s Bohem spojuje, plyne vaše vážnost a Eucharistie vás řadí mezi družky Mariiny. Týž Bůh vám dovoluje právě tak jako vašim mužům zasednouti k hodům nebeským, nešťastní vaši mužové, kdyby vám bránili! V den který přestanete přijímati, upadnete zpět v opovržené postavení, z něhož vás sv. přijímání povzneslo. Neboť vaše důstojnost plyne jediné ze sv. přijímání, a já jiných příčin nenalézám. Čas od času a zvláště za našich dnů vynalézá ovšem svět jiné a jiné koruny pro ženskou čest, hájí její práva, volá po emancipaci. Než vaše čest budiž přijímati Krista Ježíše; vaše práva buďtež: mít úplnou volnost a možnost k Němu se vždy blížit; a spojovati se s Ježíšem ve sv. hostii, to buďtež vaše sláva: kéž byste této nebeské slávy používali i v plnosti stanů věčných!

SV. PŘIJÍMÁNÍ — SVAZEK POKOJE A MÍRU S BOHEM.

Dicite pusillanimis: Conforta-
mini et nolite timere.

Rcete malomyslným: Vzmůžte
se a nebojte se! · Isaiáš 35, 4.

—» I «—

LOVĚK po hříchu ovšem se Boha strachoval: sotva že poslechl ďábla, již se ukrývá a utíká před tváří svého tvůrce a netroufá si ani mu odpovídati.

Tento pocit strachu jest nám lidem tak přirozený po zlém činu, že ani dítě si netroufá jíti ke své matce i sebe laskavější, když jí bylo před tím neuposlechno. Zločince, jenž utíká před lidskou spravedlností, zmocňuje se tento strach tou měrou, že se mu zračí i v obličeji a s dostatek prozrazuje jeho vinu.

Podobný a ještě větší strach má člověk před Bohem. Myslíte si snad kolikrát, že ten či onen hříšník jest zatvrzelý a že trvá v hříchu jediné proto, že jest pyšný? — Oh nikoli: strach má, a čím jest větší hříšník, tím má větší hrůzu před Bohem; a nechť klesá v bahno hříchu ještě hloub, nechť páchá zločin za zločinem — to vše dokazuje tím jasněji jeho strach. A zoufalství — což jest jiného, nežli klamná domněnka, že nelze dojíti odpuštění a že nezbyvá než upadnouti v ruce hrozného Soudce? I ti, kteří do kostela nechodí, obvykle proto nechodí, že se Boha strachují: vždyť přinutí-li je tam nějaká náhoda vstoupiti, jsou plni rozpaků a nepokoje. Hříšník má ostatně

strach i sám před sebou: nemůže obstát se svým srdcem a svědomím — a proto je hledí přehlušiti a utéci sám před sebou.

Písmo sv. také nám dosvědčuje tento strach, jež má člověk před Bohem: vždyť i svatí se třásli, když se jim Bůh zjevil anebo s nimi v podobě anděla mluvil. Ba sama nejsvětější Panna, jež byla přece tak nevinna, ulekla se anděla Páně, — zkrátka strach ovládl všechno lidstvo.

Čtyři tisíce let připravoval Bůh lidstvo na ono sblížení člověka s Bohem, kteréž se dokonává v Nejsv. Svátosti. Vtělení Syna Božího sblížilo sice již oba, ale nestačilo ještě. Ukazoval Pán Ježíš dobrotu svou člověku pouze třicet let, a směle můžeme tvrditi, kdyby byl nezůstal jinak přítomen mezi námi, že bychom byli i po těchto třiceti letech právě tak bázlivi, jako Židé před jeho příchodem. Vtělení je sice dílo spásy, jest velkolepý důkaz lásky i moci Boží, ale nestačí na to, aby mezi Tvůrcem a tvorem navázalo poměr důvěry a přátelství: přátelství žádá styků osobních a trvalých.

A tož tedy Pán Ježíš ustanovuje Nejsv. Svátost a v této Svátosti jest s námi, v nás, i u nás, dokonáváje a zdokonaluje ono dílo sblížení Boha s člověkem. Ukrývá tu svou božskou slávu, jeví se nám jen jako přítel v přestrojení (na zapřenou), podoben králi, jenž bere na se šat chudáka a jde k jeho stolu se slovy: »Náležím také k tvojí rodině: jednej se mnou jako s domácím.« Než co pravím — zde jest ještě něco více: Ježíš Kristus halí se docela v způsobu chleba: který člověk

by se nyní bál kousku chleba? A zdaž Bůh sám mohl vymysleti lepší způsob, jak by svou velebnost božskou zahalil?

—» II «—

Ahle, jak snadné a milé jsou ty přátelské styky s Bohem! Poněvadž se Ježíš poukryl ve Svátosti, můžeš se k němu blížit a jeho božskému hlasu naslouchati. Druhdy otřásal se pod jediným jeho slovem celý svět hrůzou, jako tomu bylo např. na Sinaji, a zde jediné slovo je s to, aby nás roznítlo láskou.

Také i nad ctnostmi Ježíšovými bychom byli musili zoufati, že jich nikdy nedosáhneme, kdyby jich byl nezahalil v Nejsv. Svátosti a nám jich, abych tak řekl — na dosah nepřiblížil. Ale že je zde poukryl, bera na sebe podobu mrtvého, jenž je poddán s poslušností naprostou, dodává nám mysl, abychom jich jen následovali, podobně jako matka, chce-li naučiti dítě své mluvit a chodit, sama žvatlá a malé krůčky dělá.

Zkrátka Nejsv. Svátost lze nazvati: Ježíš sbližující člověka s Bohem.

Avšak kdož vypoví divy a tajemství, jež působí v nás Pán Ježíš teprve ve sv. přijímání?! Práteleství žádá, aby přátelé byli spolu spojeni, jinak nemohlo by býti mezi nimi důvěry. Nuž a Pán Ježíš přichází a spojuje se s každým osobně. Mojžíš žádal od Pána Boha ve svaté troufalosti: »Ukaž mně svou tvář« — a Bůh zprvu odmítá. Ale když Mojžíš novou prosbou doléhá a vrouc-

něji prosí, sám Bůh nedovedl odporovati tak ve velké důvěře. Ale aby ho jas božské velebnosti neoslepil, poroučí mu Bůh, aby stál zpovzdálí. Mojžíš spatřil paprsek božské veleby, paprsek jenom jediný, a zářil již tolik, že celý život nes toho patrné oslňující známky na čele.

Kdyby se nám Pán Ježíš ukázal v Nejsvětější Svátosti ve své slávě, stalo by se nám jako Mojžíšovi — ale kamž by se podělo přátelství a důvěra? Oslněný Mojžíš nebyl ani s to, aby promluvil nebo svůj cit projevil: Ježíši však lázeň na našem přátelství a chce, abychom s ním obcovali jako s přítelem a proto se zahaluje v způsobu, která nikoho neděsí. Vždyť vidí zde každou věc, kterou zvykl vidati od maličkosti: — vidí chléb — a má proto i odvahu mluvit přímo a u přímě.

Zacheus neodvážil se ani pomyslit na to, aby mohl s Pánem Ježíšem mluvit — chtěl jej pouze viděti: Ježíš však předstihuje jeho přání a volá ho jménem; Zacheus poslechne a cítí, že ho tolik lásky úplně přeměnilo. Již nemyslí jen na to, že jest bídny hříšník, nikoli — ale vítá v pravé pokoře Pána do svého domu a těší se bez házně jeho sladké přítomnosti.

Kdyby nám Pán Ježíš na místo onoho laskavého způsobu, jakým předstihuje všecken náš pomysl, kdyby místo toho nám posílal svaté přijímání po některém andělu, jak bychom se třásl hrůzou již dlouho napřed. Než nikoli — abychom mohli požívat nerušeně štěstí svého při sv. přijímání, bylo třeba, aby se nám jevil jiným způsobem.

sobem. A vpravdě oko naše vidí pouze skromné způsoby a podobu ponížení; a to jest právě milost neskonalá — neboť bez ní bylo by nám při sv. přijímání úzko.

Jest sice dobře, je-li člověk dojat, ale nikoli, je-li znepokojen při sv. přijímání: neboť dojmutí obrací mysl naši spíše na toho, jehož přijímáme, nežli na naši bídu.

A když jest Spasitel již u nás, co zbývá jiného, nežli se radovati? Vždyť on v dobrotě své mírní jas své svatosti, a vedle jeho dobroty mizí úplně jeho moc, sláva i veleba.

Protož radujme se z tohoto podivuhodného vynálezu božské lásky k nám. Nejsv. Svátost přivádí nám na blízko s nebes Boha a svaté přijímání nás uvádí v jeho nejdůvěrnější přátelství.

Ach ano: šťastná vina! Dokud trval čas prvotní nevinnosti, byl Bůh — Pán a Král, nyní však jest náš přítel, jenž s námi za jedním stolem jídá, i naším pokrmem jest: Dominus ipse conviva et convivium...

SV. PŘIJÍMÁNÍ — PRAMEN DŮVĚRY V BOHA.

Confidite, ego sum.

Buďte dobré mysli, já jsem to,
nebojte se! Marek 6, 50.

—» I «—

ÚČELEM Nejsv. Svátosti jest netoliko odstraňovati onen instinktivní strach, jenž se člověka před Bohem zmocňuje, a sbližovati tak člověka s Bohem, nýbrž i vlévati do srdce jeho důvěru. Snad by člověk i snesl přítomnost Boha, ale kdo by se jen odvážil jíti k němu a mluvit s ním, kdyby se v dobrotě své nezahálil? A protož On se všemožně vynasnažuje, aby všechny rozdíly a zvláštnosti své potlačil. Již lidské jeho rysy, dokud po zemi chodil, zahalovaly božskou jeho velebnost tak dobře, že ani hříšníci ani malé děti se nestrachovali a přicházeli k němu. Byloť viděti na něm toliko dobrotu a milosrdenství.

Ale dnes, kdy jest v nebi oslavený a vzkříšený vítěz, kdo by se odvážil mluvit s ním? Jeť soudce živých i mrtvých, a jako takovému sluší se klaněti v bázni a třesení. Ovšem je to stále týž dobrý Bůh a milosrdný Bůh, avšak podoba jeho jest jiná, a kdybychom neměli Nejsv. Svátosti, neodvážili bychom se mluvit k němu s důvěrou. Abychom jej tedy milovali, a také tak láskyplně a oddaně s ním obcovali, jako tomu bylo za jeho života smrtelného zde na zemi, proto ustanovil tuto Svátost. Kněží vám sice káží milo-

srdenství a odpuštění jako druhdy sv. Jan Křtitel; avšak aby vám vlili do srdce důvěru a utvrdili mezi Spasitelem a vámi onen něžný a přátelský poměr, jakého si On přeje — to nedovedou.

Dokud byl Spasitel na zemi živ, bylo viděti jeho dobrotu v celé jeho zevnější podobě, vše na něm dýchalo přívětivostí a laskavostí, vše se k němu táhlo. Nyní jest sice zahalen závojem svátostným, nicméně však tytéž dobrotivé rysy prozařují i touto rouškou, která ho ukrývá. Ba právě tyto způsoby nám stále připomínají, co byl a co jest Pán Ježíš: že jest láska, dobrota, milosrdenství, něžnost sama. Ecce Agnus Dei, ejhle Beránek Boží.

—» II «—

DŮVĚRNÉ přátelství jeví se zvláště sdílností sladkých tajemství a důvěrnými rozmluvami. v nichž zazní občas slovo, které zrovna eiektrisuje a kteréž působí kouzlem neodolatelným. Slyšíce Pána, volávaly zástupy lidu: »Tak nemluvil dosud nikdo, jako tento!« Hříšníci bývali dojati sladkostí jeho slova — a jeho dobrotě neodporoval nikdo. Také zde ve Svátosti Ježíš mluví, ale uvnitř, k srdci. A jaké je to jeho slovo, jaká je ta řeč lásky? Oh jistě jste ji slyšeli už někdy: je líbezná a mírná — někdy, avšak zřídka kdy, též přísná a nelze jí odporovati. Či jste ještě nikdy neklečeli pozorně před svátostným Spasitelem? A neřekl vám, když jste upřímně hříchů litovali: »Jdi a neboj se — odpustil jsem«? A nebyl ještě nikdy

proud upřímných slzí vašich odpovědí na tato slova? Oh ta slova, která On mluví uvnitř k srdci, jsou dojemnější nežli slovo mluvené zevně k sluchu, protože sluch duše jest jemnější nežli sluch těla. V nejsvětější Trojici jest Slovo — pravzor každého slova; jest sice to slovo vnitřní, nicméně však pravdivé a skutečné — jeť to Slovo Věčné. Již pouhá vzpomínka na slovo zesnulého otce, zemřelé matky nás dojme a nám je takřka znova před našimi zraky křísí. Tak také působí slovo vnitřní — duchovní. Ba to pravé slovo, které má dojmouti, musí býti slovo vnitřní, neboť slovo pouze zevní nemá té síly, aby dojalo.

A slovo Krista Ježíše v Nejsvětější Svátosti jest právě takové — proniká až do hlubin duše.

Když některá ubohá duše, prostá všech ctností i zásluh, která však nicméně to ví a upřímně se se k tomu přiznává, k Spasiteli se blíží a k němu se obrací v prostotě svého srdce, s oddaností vpravdě dětskou, rcete, co ji to vábí k němu, ne-li důvěra? Odvážila by se mluvit tak otevřeně před svědky? Nikoli; avšak od Ježíše zaslechla ta slova: »Pojďte ke mně všickni, kdož se lopotíte a jste obtíženi, a já vám polehčím.« k němu tedy přišla a tu potají mluví zcela otevřeně a s dojemnou odevzdaností.

Také k sv. přijímání nás vybízí podobné důvěrné pozvání, bez něhož bychom se ani neodvážili k stolu Páně jíti. Neboť milost, která působí dobrou přípravu na sv. přijímání, záleží hlavně v tom, že v člověku budí důvěru, a ne tak v tom, aby člověk bedlivě sám sebe zkoumal a

ozorně modliti se dovedl. Jsou to ovšem dobré prospěšné dvě věci, ale pravá vlastní příprava ení vlastně nic jiného, nežli důvěra v slova: Pojdte a nebojte se, jáť jsem Bůh srdcí vašich!« taková příprava oslavuje Boha daleko více, nežli kdybychom před ním třeba i leželi na tváři své v beznaději. Než namítne mi snad někdo: Bývám při sv. přijímání suchopárný a beze vsí roucí zbožnosti.« To proto, že nechápeme dosti jeho důvěrného slova, že mu nepadáme k nohám oddaností Maří Magdaleny, kteráž blahem slzěla, i když k ní Ježíš nemluvil. Hleďme jen vní-
tati v jeho slovo důvěru budící, jímž se tak jasně rojevuje jeho dobrota, a budeme klidni. Při prá-
i lidé nejedí — a nebeský chléb, jehož máme po-
ívatí, jest Slovo věčné, slovo života: i musíme
u naslouchati také v klidu a pokoji.

—» III «—

N té příčiny musíš díkučinění po sv. přijímání konati ještě pozorněji nežli přípravu. Bylo by
létinské, kdybys snad chtěl hned po sv. přijímání
zbuzovati všechny možné city a úkony. Nejsi-li
losti soustředěn, je radno, držeti se při díkučinění
určitého postupu, abys je mohl konati pobožně.
Avšak počkej chvíli — vždyť máš u sebe přítele, a
pouhá slušnost již žádá, abys ho vyslechl. Než na
neštěstí právě to nechťívají lidé činiti, a vpra-
iti se v smýšlení a city Spasitelovy bývá nám
obtížno. Obyčejně představuje si člověk Pána Je-
íše po sv. přijímání, jako kdyby přicházel vytý-
kat naše viny a chyby: Nikoli však, tomu tak

není. Přítel nenavštěvuje přítele, aby ho 'pořádkem' káral, a zvláště nikdy nezačíná káratí hned jakmile vejde. To si dobře zapamatuj: Spasite nečiní výčitek hned v prvním okamžiku po sv. přijímání; to znepokojuje člověka pouze zlý duch jen aby mu zabránil okoušeti líbeznosti Jeho slova; a protož představuje nám Ježíše jako přísného pána a soudce a tak nás děsí, že až člověk přichází do pokušení, aby přestal díky činiti, a utek před tím trestajícím pohledem Božím. Než takový není náš Pán. Duše líné oddávají se hned po sv. přijímání obyčejně těmto myšlenkám: »Jsem bídňný, jsem hříšný...« Oh, počkej přece chvíli, až se tvé srdce rozšíří, a pak jediný pohled na sebe sama dovede tě potom více a účinněji pokořiti nežli všechny tvé takové pokusy. Vždyť šlechetný a bohatý dobrodinec, navštíví-li chudáka, nestavívá na odiv svého bohatství, svojí vznešenosti a nesrovnává svého stavu se zuboženým stavem svého chráněnce, ba než by ho takhle pokořil, raději by ani vůbec nepřišel! Ale naopak, dodává mu síly, těší jej a snižuje se co možná nejvíce k němu, jen aby jeho důvěru získal. Jestliže tedy necítíš nijaké útěchy po svátostné návštěvě Ježíšově, pochází to odtud, že tomu věnuješ málo času. Vyprosti srdce své ze všech překážek a otevři je, neboť Ježíš nemůže učiniti všechno jenom sám.

Samuela volal Bůh, jak vypravuje Písmo sv., třikráte po sobě, aby mu oznámil vůli svou. Samuel však neznal hlasu Hospodinova, poněvadž ho dosud ještě neslyšel. Usíná znovu dvakráte

po sobě, až konečně poučen od velekněze, že musí prositi Boha, aby ještě jednou mluvil, a že musí **pozorně** naslouchati slovu jeho, zvolal: »Mluv, Pane, slyší služebník Tvůj.« A tu teprve mu oznámil Bůh tajemné věci budoucí.

A hle, totéž máme činiti i my. — Pán Ježíš přichází k nám, a tu především je třeba, abychom vešli v nejdůvěrnější obcování s ním, jakž nám také k tomu napomáhá milost, která se nám v tom svatém okamžiku udílí, a která právě ono důvěrné přátelství působí. Jsouť sice v Eucharistii obsaženy všechny dokonalosti božské, avšak poněvadž jest Nejsv. Svátost nejvyšším důkazem a stupněm lásky Boží, protož jeví se ve sv. přijímání zvláště líbeznost a dobrota Syna Božího, dobrota ne taková, jako v nebi, také ne taková, jakou ukazoval zde na zemi, ale dobrota zvláštní, pouze jen tomuto svátostnému stavu jeho vlastní, totiž upřímná, důvěrná a osobní láska.

A také tak upřímně a důvěrně máme obcovati se Spasitelem svátostným i ze své strany. Jakž by se také kdo mohl odvážiti jít k stolu Páně, kdyby ho nepobízel onen sladký hlas, jenž každému osobně zvlášť dí v neskonalé lásce: »Pojď?« A sotva že máme Spasitele u sebe, jak voláme v zanícení a v obdivu: »Jak jsi dobrý, Pane!« »O quam suavis est, Domine, Spiritus Tuus!« A tento cit je stejný u každého, kdo přijímá, a to zceia přirozeně: jeť to důkaz, že dobrota a líbeznost Velebné Svátosti jsou dvě mocné pásky, jimiž Bůh poutá k sobě člověka po hříchu, a jimiž víže se k němu svazkem přátelství a vroucí důvěry.

SV. PŘIJÍMÁNÍ — ÚTĚCHA
V NAŠEM ZÁRMUTKU.

Qui iucundus eram et dilectus
in potestate mea ecce, pereo
tristitia magna in terra aliena.

„Já, který jsem býval dobrotivý
a milovaný, dokud jsem moc měl
. . . . aj, hynu zármutkem velikým
v zemi cizí.“ 1 Mach. 9, 11, 13.

—» I «—

ZDE na světě býváme sklíčení jakýmsi velikým smutkem, jenž dřímá až na dně srdce, a jehož se nemůžeme zprostiti. Na zemi není radosti, není radosti, která by trvala déle a která by nekončila slzami. Jsme totiž vyhnáni z domu Otce svého — odtud ten smutek, který jest pouze částí onoho smutného dědictví, jež Adam zanechal hříšným svým potomkům.

Cítiváme tento smutek zvláště, kdykoli jsme sami. A jak bývá často děsný! Jest v nás, a člověk neví, odkud se vzal. Nevěrci kolikráte si proto i zoufají, raději smrt si volí než takový život a páchají děsný zločin, jenž pečetí jejich zavržení.

Avšak my, křesťané, jaký najdeme prostředek proti tomuto vrozenému smutku? Ctnost, snahu po křesťanské dokonalosti? To nestačí, neboť mnohá utrpení a pokušení mnohdy ještě zase přivedou onen smutek navrch. A když tento ukrutný zármutek nabude vrchu v srdci člověka, nelze ani mluvit ani jednat — člověk je sklíčen, zdrcen. Sám Spasitel myslil v zakradě olivné, že zármutkem snad až umře; a po celých 33 let svého

života byl podroben zármutku. Byl sice laskavý a dobrý, ale smutný, protože vzal neduhy a slabosti naše na sebe. Evangelium nám vypravuje, jak plakal, ale nedí, že by se byl kdy smál.

I světci trávili po příkladu Kristově život svůj v zármutku, jehož příčinou bylo jednak vyhnanství, které jest zde na zemi, jednak zlo, jež kolem sebe vídali a jednak i nemožnost, že nebyli s to, aby Boha oslavili, jak si přáli. Avšak oni dovedli ze zármutku svého učiniti zármutek nadpřirozený!

Proti tomuto všeobecnému zlu jest hledati nějaký prostředek, a ten záleží v tom, že člověk nesmí zůstat sám se sebou a že má svůj smutek s někým sdělit; jinak zachvátí jej jako bystřina. Mnozí však hledají pouze lidské útěchy a otevírají srdce své a sdílejí smutek svůj jen nějakému příteli anebo zpovědníkovi; to nestačí; zvláště sešle-li Bůh na člověka zármutku více jako na zkoušku — oh pak tyto prostředky nic nepomohou. Naopak, zarmoucený, vida, že ani dobrotivá slova a všechny otcovské rady nedovedly mu radosti a klidu vrátiti a rozehnati černé mraky, jej halící, klesá ještě více: a toho okamžiku používá zlý duch, aby nás svedl k nedůvěře v Boha; a tu pak mnohá duše čistá a svatá vyhýbá se Bohu, bojí se obcovati s ním jako Adam v ráji. Ani modlitba, ačkoli dovede ukonejšiti trochu onen smutek, nestačí přece, aby zjedнала člověku radosti nezkalené na delší čas. Spasitel modlil se v zahradě Gethsemanské tři hodiny, a smutek ho přece nepřešel: toliko síly nabyt, aby jej dovedl snést.

Také dobře vykonaná sv. zpověď nám vrací trochu pokoje, avšak myšlenka, že jsme uráželi Boha tak dobrého, přivádí zase smutek nazpět.

Kdež najdeme tedy ten pravý prostředek?

—» II «—

PROSTŘEDEK nejlepší je sv. přijímání: to dává útěchu vždy novou, vždy účinnou, již nedolá žádný smutek. Vždyť sám Spasitel přichází ve Velebné Svátosti k nám, aby sám přímo potlačil všechn náš zármutek. A já tvrdím, že žádná duše nepodlehne při sv. přijímání tak snadno svému smutku, když hodně, s opravdovou touhou, s opravdovým hladem přijímá. Snad po čase se smutek vrátí, poněvadž přirozeně prýští z tohoto bědného stavu našeho vyhnanství; a snad vrátí se tím rychleji, čím dříve odvrátíme mysl od dobroty Spasitelovy a čím dříve se obrátíme sami k sobě; avšak v okamžiku, kdy Ježíš vchází do srdce — nikdy! Vždyť sv. přijímání je svatba — Ježíš se snoubí s věrnou duší — a chcete snad, aby člověk při ní plakal!? A já se dovolávám vlastní vaší zkušenosti: Kdykoli jste byli před sv. přijímáním, třeba i po dobré sv. zpovědi smutni, nepocítili jste, že se probouzí znova radost v srdci vašem, když Ježíš do něho vstupoval?

Zdaž neoplýval radostí celník Zacheus při návštěvě Ježíšově, ačkoli měl dosti příčiny k zármutku nad svým vyděračstvím, které bylo všeobecně známo? Dva učeníci jdoucí do Emaus byli tak smutní po cestě, i když je Ježíš provázel, s

nimi rozmlouval a je poučoval; při lámání chleba však naplnění jsou takovým hladem, že radostí srdce jejich přetéká, a nedbají noci ni dlouhé cesty, ni únavy a spěchají do Jerusalema, aby sdělili radost a blaho své apoštolům.

Než vizme hříšníka, jenž spáchal všechny možné zločiny. Vyzpovídá se, vymyje své rány a pozvolna se uzdravuje, nicméně však zůstává pořád smuten: jeť po svém obrácení citlivější a čeho dříve ani necítil, bolí jej nyní, že Boha urážel a hněval, a čím upřímnější jest jeho obrácení, tím hlubší je jeho lítost: Urážel jsem Boha a On je tak dobrý! vzdychá obrácený hříšník, a kdybyste ho zůstavili sobě samotnému, sklíčil by ho smutek a zlý duch by jej uvrhl v beznadějnost! Ale přiveďte ho ke stolu Páně, ať okusí sám v sobě dobrotu Boží — a radost a pokoj rozkvetou v jeho duši: »Jakže,« zvolá potom, »přijal jsem chléb andělský! Stal jsem se přítelem Božím!« A od tohoto okamžiku netrápí ho již jeho hříchy minulé; vždyť mu Spasitel svými vlastními ústy řekl, že má odpuštěno, jakž by tomu nevěřil? — Ach, ano, radost a blaho po sv. přijímání je nejlepším důkazem, že je v Nejsv. Svátosti vpravdě přítomen Bůh! Spasitel sám dokazuje svou přítomnost tím, že nám dává její účinky cítiti. »Kdo mne bude milovati, přijdu k němu a zjeví se mu.« Zjevuje se Pán Ježíš onou radostí, kteráž jeho příchod doprovází.

—». III «—

PAMATUJ si však, že je dvojitá radost: jedna, která plyne z dobrých skutků a již působí ctnost. A to je radost z vítězství a radost z dobrých žnín; je sice dobrá, avšak nehledej ji, není stálá a mohlo by se státi, že bys vzal v ní už všechnu odměnu svou.

Ale oné radosti, která plyne ze sv. přijímání a o které musíme vyznati, že nepochází z nás, nýbrž jediné z Ježíše Krista, a která nemá žádného spojení s našimi dobrými skutky — té se jen bez bázně oddejme, když nám ji Spasitel přináší. — Dítě, ačkoli nemá ctnosti ani zásluhy, raduje se přec a nalézá všecko své blaho po boku matky. Tak budiž příčinou radosti naší jediné přítomnost Spasitelova v nás. A nepátrej a nezkoumej, zdalis sobě zasloužil oné radosti svými skutky čili nic, nýbrž raduj se, že máš Pána u sebe, že dlíš u jeho nohou, chutnaje a okoušeje plným proudem jeho dobroty.

Mnozí bojí se vmysliti se a oddati se v dobrotu Boží, poněvadž by se pak zase oni musili Bohu odevzdati úplně a bez výhrady, a oni raději plní jen to, co přísný zákon velí. Toť skoupá vypočítavost, kterouž by neměly spláceti tyto duše Spasiteli onu štědrost, s jakou se jim dává.

Okoušejme tedy bez bázně dobroty Boží a oddávejme se radosti ve Svátosti nám nabízené a buďme též ochotni dáti za to Spasiteli vše, cokoli se mu od nás žádati uráčí.

SV. PŘIJÍMÁNÍ — ŠKOLA BOŽSKÉ
VÝCHOVY.

Et erunt omnes docibiles Dei.

| I budou všickni poučováni od
Boha. Jan 6, 45.

—» I «—

ZA vychovatele královského syna volí se obyčejně muž co možná učený, šlechtitný, vznešený, jak toho vyžaduje královská důstojnost. A když princ doroste, naučí ho vladařskému umění sám král, jenž jediný to umí, poněvadž právě sám vládne. My, křesťané, jsme všickni královští synové Krista Ježíše. V našich žilách je krev královská. A tak svěruje i nás Bůh již v útlém mládí svým sluhům, a ti nás učí o Bohu, vykládají nám o jeho podstatě a jeho vlastnostech, zobrazují nám Ho i nám Ho slibují; ale tak to přece nedovedou, abychom okusili, abychom pochopili Boha v jeho dobrotě; a tu v den prvního sv. přijímání přichází Kristus Pán sám, aby nám otevřel tajný a hluboký smysl všech naučení, kterých se nám dostalo; a co nedovedly ani slova ani knihy, to působí Ježíš sám, an přichází a zjevuje se duši. A toť je to velkolepé dílo Velebné Svátosti, že vytváří v nás Krista Ježíše, bez něhož, dokud on sám totiž nezačne duši člověka poučovati, bude každé vychování neúplné a nedokonalé.

Ježíš tedy přichází, aby nás naučil veškeré pravdě. Ten, kdo nechodí k sv. přijímání, má vě-

domosti kusé, zná skoro jen slova, ale nikoli jejich význam, poněvadž se mu ještě Ježíš nezjevil. Snad ví takový člověk výměr i pravidelný postup, jinž se ta která ctnost brátí má k svému vývoji, ale nezná ještě Spasitele samého. Podobá se slepci v evangeliu, který mluvil sice o Pánu Ježíši, ale neznal ho ještě: mluvilť o něm pouze jako o velikém proroku a miláčku Božím. Avšak když Ježíš Kristus se mu dal poznati, vidí Boha, vrhá se na kolena před ním a klaní se mu.

Tak také duše, která před přijímáním sice již měla jakousi představu o Spasiteli a Jej z knih znala, v obdivu a zanícení Jej jasně vidí teprve při stole Páně. Tu ji učí veškeré pravdě sama Pravda Věčná, a ona volá u vytržení: »Pán můj a Bůh můj!« — *Deus meus et Dominus meus.* — Jako slunce, tak zjevuje se Ježíš Kristus a dává se poznati ne skrze důvody rozumování lidského, nýbrž přímo zjevuje se svou jasností. A toto vnitřní zjevení nutí pak duši, aby zkoumala utajené základy tajemství a hledala lásku a dobrotu Boží ve všech jejích dílech; a tyto vědomosti nejsou plané a suché jako obyčejné jiné vědění, neboť pobádají k lásce a rozněcují k činům a vedou duši až do hlubin tajemství: adorace po sv. přijímání a pod vlivem milosti svátostné konaná nezůstává jen na povrchu, nýbrž přímo takřka nazírá a nahlédá na mnoho božských úmyslů: zpytuje hlubokosti božské — *scrutatur profunda Dei* (1 Kor. 2, 18). A tak jde člověk ze světla do světla jako v nebi. Spasitel jeví se nám ve světle vždy novém; ačkoli předmět našeho rozjímání je vždy týž, totiž Je-

žíš, žijící v nás, přece naše rozjímání nejsou vždy těž. Neboť v něm jsou hlubiny lásky, jež dlužno zkoumati věrou milující, živou. Oh, kdyby se tak kdo odvážil probádat je, jak by miloval! Avšak recitelnost, lenost spokojuje se obyčejně jen se známými věcmi a s hlediskem pouze zevnějším. Lenost bojí se, že by musila milovati, neboť čím lépe bychom Ho znali, tím více by nás toto poznání nutilo k lásce.

—» II «—

VE sv. přijímání nás Pán Ježíš vychovává a učí lásce, učí nás konati hojné skutky lásky — v níž záleží všecky ctnosti. Ukazuje nám tu totiž svou ohnivou a vroucí lásku k nám, přesvědčuje nás, že nám dal všecko, co má, i všecko, co jest. a tato nesmírná láska jeho nutí nás k milování. Jako matka učí srdce svého dítěte milovati tmi, že sama je miluje, tak i Spasitel.

Nikdo nám nemůže dáti lásky Pána Ježíše, nikdo jí nemůže v srdce naše vlíti, jen povzbuzovati nás k ní může; a naučiti vůbec někoho, jak se miluje, je nad lidské schopnosti. Tomu se naučí člověk, až když lásku cítí. Jediné Spasiteli jest vyhrazena výchova lidského srdce, poněvadž on jediný chce býti právě jejím cílem. I budí z počátku Spasitel v duši přijímajících cit lásky, potom jim podává důvody lásky a konečně pudí je až k lásce hrdinské. Avšak tomu všemu nelze se naučiti jinde, leč ve sv. přijímání: »Nebudete-li jísti Těla syna člověka a pítí jeho krve, nebudete

míti v sobě života.« A jakého to života? — Života lásky, života činorodého, který lze čerpat pouze u pramene — u samého Krista Ježíše.

Nikdy, při žádném jiném skutku nepocítí křesťan tolik lásky Ježíšovy, jako ve sv. přijímání. Pravda, po svaté zpovědi, když dostane člověk rozhřešení, radostí někdy až pláče; avšak vzpomínka na hřích kalí mu radost a blaho. Ve svatém přijímání však je blaho celé, dokonalé: jediné ve sv. přijímání vidí a může oceniti člověk všechny ty oběti, které pro nás Ježíš přináší, a pod tíží této lásky konečně volá: »Můj Bože, můj Bože, jak jsi mne mohl tak milovati!« A pak vstává od stolu Páně a odchází dýchaje ohněm lásky: »Tamquam ignem spirantes« (S. Chrysostom) a cítí, jaká by to byla nevděčnost, kdyby ničím této lásky nesplácel; i poníží se nejprve ve své nicotnosti a neschopnosti, ale pak jde, ač sám od sebe nic nemůže— jde od ctnosti k ctnosti jsa silen a mocen v Tom, který je v něm a který ho posiluje. A láska takto procítěná působí vždy plnou oddanost a souhlas s vůlí Boží.

Láska nás pak učí, co bychom měli činiti: učí nás vzdáti se sebe samých, povznáší nás až k ctnostem Kristovým, soustřeďuje nás, abychom spočinuli v něm, a výchova takto řízená pokračuje dobře a rychle. A že tolik křesťanů zůstává pozadu, takřka jen na prahu ctnosti, toho příčina jest, že se nechtějí odhodlati k tomu, aby rozbili pouta, která je táhnou nazpět, a že se nechtějí svěřiti důvěrně vedení Spasitelovu. Vědí, že neodolají lásce Ježíšově, budou-li často přijímati, a že ji

musí něčím splatiti — i spokojují se tedy toliko knihami, slovy a neodvažují se obrátiti se k Mistru samému.

Ach, moji drazí, vezměte si jen za učitele samého Krista Ježíše. Přijímejte Jej, ať řídí všechny vaše činy a skutky. Nespokojte se jen s evangeliem a naukou křesťanskou, nespokojte se jen rozjímáním minulých tajemství. Zde ve svátosti jest Ježíš živý a v něm jsou obsažena všechna tajemství, z něho mají svůj život i milost; dejte se mu, ať přebývá ve vás a pak poneseť ovoce mnohé, jak dí ono slovo, kteréž on sám pronesl: »Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten přináší ovoce mnoho!« (Jan 15, 5.)

TAJÚPLNÁ ZÁSNUBA.

Gaudeamus et exultemus et
demus gloriam ei, quia venerunt
nuptiae Agni et uxor ejus prae-
paravit se.

Radujme se a veselme se a
vzdejme Jemu chválu; neboť při-
šla svatba Beránkova a nevěsta
jeho připravila se. Apoc. 19, 7.

SPASITEL zasnoubil se s přirozeností lidskou již ve svém vtělení: vzal na sebe tutéž přirozenost, jakou my máme, ovšem že čistou, bez hříchu. V životě Marie Panny slavila se tato první zásnuba člověčenství se Slovem Božím. A že ji na se vzal, také ji miloval: proto za ni trpěl, proto se tak rád nazýval Synem Člověka.

Avšak Ježíš Kristus chce se zasnubovati s každou duší lidskou a proto ustanovil Nejsv. Svátost.

A tu slaví se každého dne posvátné zasnoubení Krista Ježíše s duší křesťanskou. Naše duše pozvány jsou, nejen aby na té svatbě byly, nýbrž za nevěsty jsou pozvány. Oh, jaké úžasné pozvání: »Veni sponsa, veni coronaberis!« — »Pojď duše má, nevěsto má, pojď a vezmi z ruky mé vínec svatební!« A nežádá Spasitel od nás nic jiného, leč abychom měli dobrou vůli, ochotu opravdu jíti; sám podává nám roucho svatební ve svátosti pokání, sám volá: »Chudí, kulhaví, mdlí, pocestní — venite, inebriamini — posui mensam! — pojďte, opojte se — stůl jsem připravil!« Pojďte, opájejte se denně čistou slastí mých hodů svatebních. Spasitel nás věru nemohl poctíti více. Víme ovšem, že nepřicházejí všichni a mnozí svojí vlastní vinou; nicméně to pozvání je řečeno všem. Ale ti, kteří nemohou přicházeti každého dne, protože jim rozumná příčina brání, mohou se aspoň radovati z častého přijímání svých šťastnějších bratří a z toho, že Spasitel nezůstává ve své cibori nečinný a opuštěný. A kdykoli takto vidíme tu svátostnou zasnubu bližních svých, vzpomínejme s tužbou na den svého sv. přijímání, který má přijíti.

Ježíš se tedy zasnubuje ve sv. přijímání s duší, která ho požívá, spojuje se s ní svazkem posvátným. Mezi ním a duší uzavírá se dobrovolná smlouva, kterou se slučují, splývají a zavazují, že budou osobou jen jednou — a Ježíš té smlouvy věru nezruší nikdy. Na nás však jest, abychom se nezpronevěřili, nýbrž ji dodrželi v lásce, s bezúhonným svědomím, s pevným rozhodnutím, že závazkům z ní plynoucím přede všemi jinými dosto-

jíme. A neslíbil jsi této věrnosti? Ježíš tě zval k sobě, a tvá chudoba ti bránila; ale Ježíš ti řekl: »I pojď jen tak, jak jsi, a já ti dám vše!« Tu když jsi viděl tolik lásky, slíbil jsi jistě v prvním zápalu vděčnosti, že chceš Bohu náležeti zcela a že mu zůstaneš věren navždy. Neboť kdož by se opovážil slibovati jenom na chvíli: »Dnes ti budu věrný, ale nadále neslibuji?« Nikoli: tu se mu zaslibujeme navždy; aspoň tu tužbu a vůli skutečně máme. A v tom záleží ona smlouva. Ježíš ji dodrží, nerušíme jí ani my ze své strany!

Nevěsta, jakmile vejde v sňatek, ztrácí svou svobodu: dává se pod moc muži a má povinnost ho poslouchati; muž však poroučí a spravuje celou rodinu — jest její pán a hlava.

Podobně i v onom svátostném zasnoubení s Ježíšem má se duše zřici své svobody, má se mu zcela oddati a věnovati a snažiti se, by poznala jeho vůli, ji plnila a jí ve všem se řídila. Vždyť je jenom snoubenkou — Ježíš je snoubenec; a protož vážíme-li si této cti, že jsme s ním zasnoubeni, vezměme rádi na sebe povinnosti z toho plynoucí.

Mnohá duše ovšem snad řekne: »Ach, býti snoubenkou Spasitelovou, toť příliš mnoho pro mne, mně stačí, zůstanu-li jen jeho služkou.« Avšak služka, tak můžeme odpověděti, nesedá za jeden stůl s pánem; chceš-li zůstatí jen služkou, musíš zůstatí u jeho nohou. A mimo to nejčastěji to bývá pohodlnost: bojíme se povinnosti, které ukládá slušnost a vděčnost. Dejme se jen povznéstí od Pána. Ale nelekejme se té veliké cti: vždyť si jí

neosobíme sami, nýbrž Spasitel nám ji dává, a dá nám i potřebné milosti a ctnosti, abychom plnili též povinnosti z ní plynoucí. Přijmiž tedy důvěrně, duše křesťanská, tento krásný titul s n o u b e n k a K r i s t a J e ž í š e a služ mu s láskou a něžností věrné choti. Ať se, nedej Bůh, nezkłame, že tě vyvolil.

Spojení duše s Kristem jest těsnější než jakékoliv jiné. Žádné spojení přirozené jakýchkoliv osob, třeba měly sebe lepší vlastnosti, třeba lnuly sebe vroucnější náklonností k sobě, nedá se přirovnati k tomuto spojení. — Duchovním jakýmsi způsobem splývají spolu a těsněji nežli jak splývá pokrm s osobou, která ho požívá. Splývá duše s Kristem Pánem tak, že ztrácí v jistém smyslu své bytí, aby živ byl v ní pouze Ježíš: »Vivit vero in me Christus — žiji pak ne já, ale žije ve mně Kristus.«

Má pak toto spojení rozličné stupně; čím silnější láska, tím těsnější a pevnější spojení; jako vosk: tím více se prolne a prostoupí, čím více jej roztavíme. Jako kapka ztrácí se v moři a stává se jeho částí, tak ztrácí se duše v Kristu Ježíši: »Divinae consortes naturae — božské přirozenosti účastni.« (2 Petr. 1, 4.)

Mohl ovšem Spasitel míti na tom dosti, že nám skýtá milosti k spasení. Avšak on viděl duše šlechtné, schopné takové lásky a oddanosti, jaká bývá u věrné choti, a proto řekl: »Zasnoubím tě sobě na věky — sponsabo te mihi in sempiternum.« (Os. 2, 20.)

Než snoubí-li se Ježíš Kristus s námi ve sv.

přijímání, stačí již jedno jediné, aby nás s ním spojilo, k čemu tedy častěji přijímáme? Ovšem že, Kristus, co na něm jest, mohl by nás na jeden ráz přeměnit v sebe, a také to chce. Avšak my býváme tak málo očištěni od svých poskvrn, tak málo připraveni na spojení s ním, že Ježíš musí znova a znova obnovovati svojení své s námi, aby dokonalo ono první naše přijímání; pokaždé, kdykoliv přijde, utvrdí, očistí, upevní vždy více onu první svátostnou jednotu. Ne tedy, že by skrovně, šetrně dával, neboť ne pouze na něm to závisí, aby to spojení bylo dokonalé, ale my nebýváme připraveni, ano váháme splynouti a spojit se s Ním.

Protož tedy ctěme Ježíše, svého ženicha božského, milujme Ho s celou oddaností, jaké jsme schopni. Ach, my, snoubenky nevěrné, tolikrát jsme zhřešily, se zpronevěřily! Ježíš nás tolik miloval i přese všechny naše hříchy, znova nás zve k sobě, zapomíná na urážky, a my bychom Ho nemilovaly? A my bychom Mu nechtěly slíbiti s upřímným srdcem věnost navždy? Budeme snad jako ty ženy nehodné, které králové svou přízní povznesli na trůn, a které pak ke zkáze národu zpyšněly, povzneseny totiž k důstojenství bez vlastních zásluh i ctností, vedly život hanebný a nevěrný? Zachováme se i my tak proti Kristu Ježíši?

Ne, nikoli! Nebyli jsme nic, neměli jsme nic — nyní však z lásky Ježíšovy jsme účastni jeho slávy i bohatství. Splácejme tedy tuto lásku a vracejme mu vše, věnujme a obětujme mu samy sebe — vždyť mu beztak z tolika důvodů náležíme. Věru, kdybychom myslívali na lásku Krista Ježíše v Nej-

světější Svátosti, náš život by nebyl než stálé
vzbuzování lásky a vděčnosti.

ON JEST MŮJ A JÁ JEHO.

Dilectus meus mihi et ego illi.

Můj milý můj jest a já jsem
jeho. Cant. 2, 16.

NÁLEŽETI Ježíši a mítí Ho zároveň jest
korunou lásky: toť vlastně ono živoucí
sjednocení mezi Ježíšem a duší, spojení,
živené a udržované vzájemným sebeobětováním.
Miláček v Nejsv. Svátosti věnuje se mi všecek a
dokonale, osobně a navždy, proto musím též já
podobně se obětovati Jemu.

—» I «—

DILECTUS meus mihi. Ve všech jiných ta-
jemstvích, v každé jiné svátosti dává nám
Ježíš něco kromě sebe: svou milost, své zásluhy,
svůj příklad; avšak ve sv. přijímání dává nám
Sebe, svou dvojí přirozenost a s ní všechny milosti
a zásluhy všech dob a stavů svého života, jež pro-
žil. Jaký to tedy dar! »Totum dedit tibi, qui nihil
sibi reliquit — nic sobě neponechal, všecko ti dal!«
Kdo mohl jen vnuknouti Spasiteli tuto myšlenku,
aby se nám zcela obětoval, ne-li jeho Srdce hořící
láskou nekonečnou k lidem? Ó Srdce Ježíšovo,
Srdce nekonečně štědré, buď chváleno a žehnáno
na věky!

Ježíš se dává každému, protože každého mi-

luje. Láska, která se vztahuje na mnoho osob dohromady, nedojímá tak tklivě. Ale lásce, kterou nám někdo, a pouze nám, pouze naší osobě projevil, té nedovedeme odpírati. Jest sice velikou milostí, že Bůh miluje celý svět; avšak že v tom světě širém miluje mne a že mně to sám říci přichází, a aby mně to dokázal, sám Sebe mi dává. to je láska svrchovaná. Neboť Ježíš přichází k vůli mně, ba mohu říci, že jenom k vůli mně. Já jsem cíl onoho tajemství Boží všemohoucnosti a lásky nekonečné, které se na oltáři koná, neboť ve mne ústí, ve mně se dokonává. Ó lásko, čím ti odplatím?! Mne, mne bídného tvora činí Ježíš předmětem svého myšlení, předmětem své lásky! Nuž nechť tedy Bůh živ jest a vládne ve mně, nechci, aby mne miloval nadarmo.

A tento dar nesmírný jest nepomíjející, jest věčný. Blaho, které má míti jednou konec, není pravé; vždy se k němu mísí strach a bázeň. Ani nebe, kdyby konec mělo, nebylo by jím, protože ani blaho nebeské by nebylo nezkaleno. Avšak Nejsv. Svátost je dar věčný, jenž potrvá tak dlouho, jako láska, která jej ustanovila. Máme o tom jistou přípověď: Ježíš -- svátostný uzavře řadu věků a nechť se dějí převraty jakékoliv, On bude s Církví svou až do skonání světa.

Jaké to štěstí tedy, že máme za průvodce, že máme v držení a ve vlastnictví poklad největší, Ježíše! Nikdo nám Ho nevezme. Jako slunce všude svítící, On vše osvěcuje, vše obživuje. Půjde se mnou jako průvodce mým vyhnanstvím, doprovodí mne jako chléb na cestu a dovede až do pří-

stavu spasení. Oh sladké vyhnanství, milé puto-
vání, mám-li Ježíše sebou!

—» II «—

ET ego illi. — Též já musím býti Ježíšův,
jako on jest můj, nebo jinak nebylo by mezi
námi pravého přátelství.

A poněvadž Ježíš myslí na mne, pracuje pro
mne, nesmím ani já žítí pro jiného, leč pro Něho.
On musí býti především předmětem mého myšlení,
předmětem mého vědění, neboť jinak nebyl by duch
můj jeho. On musí býti Bohem srdce mého,
zákonem a středem jeho citů; každé hnutí lásky,
každá náklonnost, která nepochází z něho, nezů-
stává v něm a nenese se k němu, překáží doko-
nalému spojení mého srdce s ním. A ponechám-li
si něco, není to již oběť celého srdce.

Ježíš musí býti zákonem svrchovaným i mojí
vůle i mých tužeb. Chci, co on chce, a nemám
jiných tužeb nežli jaké on má. Jeho vůle bude řídit
všecka hnutí mého těla, držeti na uzdě v skrom-
nosti a v uctivosti smysly mé v přítomnosti jeho.
Tak se vlastně plní to první přikázání: Diliges Do-
minum Deum tuum — milovati budeš Pána Boha
svého z celého srdce svého, z celé duše své, ze vši
síly své.

Láska sama v sobě je pouze jedna ve svém
citu, ale všeobecná ve svém činu; vede vše pouze
k jednomu cíli; ale směřuje k němu všemi povin-
nostmi svými, třeba sebe různější a četnější byly.

Jsem-li tedy všecek Ježíšův? Náležím mu již
po právu a spravedlnosti, a tím spíše ještě pro tu

ku a slib, který jsem dal a který Ježíš přijal, větviv jej svou milostí a přízní.

Ježíš mi dává i svou osobnost všecku, tož i já n povinnován obětovati sebe, svoji osobu, své A k tomu cíli je třeba, abych se zřekl snahy i sobě sám cílem ve svém jednání: abych se kl veškeré vlastní, osobní cti, to jest cti, která směřovala jediné ke mně a nenesla by se dál, které by se mi dostalo jen pro moje vlastnosti, opnosti nebo služby, které jsem snad komu proal. Je dále třeba, abych se zřekl veškeré nánnosti, kterou by někdo ke mně lnul jenom pro osobní dobré stránky, rovněž tak jako něžně ující choť nechce získati leč jen srdce muže ho, a nepřijímá pozornosti leč od něho jediné. chci míti lásku a přízeň jiných, než abych je přil k Ježíši, jenž jediné hoden je býti předmětem cy všech srdcí.

Svoji osobnost mu dám, zříkám-li se svých ratí, obětuji-li mu je ve svých strastech a svě- -li je tajně jenom jemu. Tehdy bude živ jediné íš ve mně, bude-li On tou osobností, tím »já«, ré přijímá čest jiných, a lásku, kterou jiní ke ě lnou; jinak však jsem živ ještě ten starý »já« ikoliv jediné On.

Konečně aby to bylo úměrné věčnosti onoho tostného daru, jež mi Ježíš dal, musím býti jeho ždy, na věky! Vždyť ostatně důvody, které e pohnuly, abych Ho začal milovati, trvají dále, rostou a stávají se den ode dne důtklivějšími, ěvadž každého dne obnovuje Ježíš k vůli mně y své lásky! •

Musím býti jeho s podobnou odevzdaností v každém stavu, v slzách i radosti, ve stavu útěchy i duševní vyprahlosti; v pokoji i v pokušení, v zdraví i nemoci jako On.

Jeho musím býti konečně i v každém povolání: různé ty práce, k nimž mne jeho prozřetelnost připoutala, jsou toliko zevnější okolnosti způsobu života; Ježíš se mi však ve všech obětuje, žádaje, abych též já podobnou sebeobětí ve všech těch zevnějších poměrech života přinášel.

Kdož mne tedy odloučí od lásky Ježíše Krista, jenž jest ve mně, žije ve mně a nutí mne milovati? Ani soužení, ani úzkost, ani hlad, ani nehoda, ani nebezpečí, ani protivenství, ani meč. Ale v tom všem vítězíme úplně skrze toho, jenž si nás (sám první tolik) zamiloval! (Řím. 8, 17.)

—» III «—

NÁLEŽETI Ježíši možno trojím způsobem. Jest totiž láska přikázaná, která se spokojuje tím, že plní povinnosti; a ta jest potřebná všem, zavazuje k ní samé svědomí. Má však také své stupně a může dospěti k veliké dokonalosti. Uvážíme-li pak, co by mohl Bůh právem žádati od nás jako náš Stvořitel, Vykupitel, Posvětitel, užasneme do jista nad tím, že i tuto lásku hodlá odměnit. A jeho nesmírná dobrota opravdu tak činí: i ten, kdo by nic více nevykonal, než že vyplnil věrně své povinnosti, přijde do nebe. A co je nejsmutnějšího při tom, mnozí ani za tuto cenu tam nechťejí! —

Je dále láska obětovná: láska to oněch mnohých svatých duší, ve světě žijících, které se zde cvič

ctnostech a odříkání: panny věrné, pravé to lie mezi trním, obětovní manželé, kteří řídí svou ōdinu podle vůle Boží a vychovávají dítky své ředevším k Jeho cti a slávě, vdovy zasvěcující e Jeho službě v modlitbách a skutcích lásky blí-enské; to jest i ona láska, jež vede mnicha do ěho kláštera. Je to láska veliká, úplně svobodná a ěžná, vede duši, aby žila pouze k zalíbení Boží- ů a proto oslavuje Boha velice: je to apoštolát ěho dobroty.

Avšak nade všechny předčí královská láska rdce. Je to láska křesťana, jenž obětuje Bohu re ouze svou věrnost, zbožnost, svobodu, nýbrž i adost a útěchu svého života, ano radost a dovo-enou rozkoš útěchy plynoucí ze zbožnosti, ze ži-ota vpravdě křesťanského, z dobrých skutků, modlitby a sv. přijímání.

Ale kdo, kdo obětuje takto Bohu své radosti i lasti duchovní? A kdo pomýšlí na to, aby se zřekl svých vnitřních slastí a útěch? Trpěti rád, mlčky ro Ježíše a mítí jenom Jeho za jediného důvěrní-a, těšitele, ochránce?!

Než je to možné? Ano, pravé lásce. Neboť tom právě záleží pravá něžnost lásky, její ravá síla a řekl bych i její nevýslovné blaho Superabundo gaudio in omni tribulatione nostra -- řekyypuji radostí při všem soužení svém,« tak olal onen veliký milovník Krista Ježíše, apoštol Pavel. (2 Kor. 7, 4.)

Kéž bychom i my mohli říci: »Ježíše — a mám losti! Budu mu věren a láska k němu je vlastně elý život můj!«

SV. PŘIJÍMÁNÍ — SVAZEK JEDNOTY.

Sicut Tu, Pater, in me et ego
in Te, ut et ipsi in nobis unum sint,

Jako Ty, Otče, ve mně a
v Tobě aby i oni v nás jedno by
Jan 17, 21.

KORUNOU onoho díla nápravy, již v nás sv. přijímání působí, jest spojení neboli jednoty Boha s námi. Přijímání zve se latinsky *communio*, a jak je to slovo významné! Jest *communio* = spojení, jednoty a to ne toliko jednoty mravní podle smýšlení a cítění, nýbrž jednoty dvou podstat, která po mateřství Božím se nejvíce blíží podstatnému spojení Věčného Slova s přirozeností lidskou.

Vtělením spojila se přirozenost lidská s božskou v jednotu osobní: kdo viděl Spasitele v těle lidském, viděl Boha. Ale též Bůh a člověk, Kristus Ježíš, přichází v nás a působí v nás podobné tajemství, jaké způsobil v životě Panny Marie. Sv. Augustin mluví o důstojnosti kněžské praví: »O veneranda sacerdotum dignitas, in quorum manibus velut in utero Virginis Filius Dei incarnatur.«*, — O velebného důstojenství kněží, že v jejich rukou právě jako v životě Panny znova se vtěluje! — Z rukou kněžských přichází pak Eucharistie v naše tělo a spojujíc se s ním, obnovují vtělení v každém člověku zvlášť. Ano již při svém vtělení z Marie Panny pomýšlel Syn Boží na toto svátostné vtělení v každém z nás, a to bylo vlastně

*) August. super Ps.

ně též jednou z těch příčin, proč na svět přišel. Svaté přijímání jest tedy rozšířená, mnohonásobná obnova vtělení a jeho konečný doplněk, jenž doplňuje podobně i přesvatou oběť Kalvarskou, opětovanou každodenně ve mši svaté. Neboť při proměně sestupuje Ježíš na oltář nejen, aby se obětoval, nýbrž aby se i s knězem i s věřícím lidem spojil, a bez tohoto přijímání = spojení byla by oběť neúplná.

Tělo Krista Ježíše spojuje se tedy v jedno s naším tělem, duše jeho s naší duší, a nad oběma vznáší se jeho božství. Naše tělo v tu chvíli, abych tak řekl, bývá zasazeno v tělo Páně, a poněvadž tělo Páně je vznešenější, důstojnější, obsahá a obestírá nás jaksi zcela; jsme jako jím přioděni, jsme tělo z těla jeho; jeho krev proudí v našich žilách, a my splýváme s ním v nepochopitelnou jednotu. Ó, co velebnosti je v tomto spojení Ježíšova oslaveného vzkříšeného Těla s bídou naší přirczeností! Naše oči pozemské to ovšem nevidí, ale Bůh a andělé patří na toto divadlo nebeské. Rozpustíme-li na ohni dvojí druh vosku a slijeme dohromady, smísí se spolu v celek jeden sice, avšak součástky obojího jsou tu, a bylo by lze je oddělit. Totéž spojení děje se ve sv. přijímání. Když způsoby svátostné se ztráví, mizí ovšem tělesná přítomnost Páně, avšak dokud nevypudí Spasitele hříchů, dotud má tělo naše i na dále podíl a účastenství na síle těla Ježíšova, čerpá z něho posilu, milost, nevinnost, ctnost, přiživuje se z jeho svátostné mízy a oduševňuje se. Necítiváte-liž, jak po svatém přijímání vaše vášně odumírají, jak po-

koj zavládá ve vašich údech? Horečky léčí se le-dem. Ježíš léčí žár naší žádostivosti čistotou svého panenského těla. Svatý Cyril praví, že svatým přijímáním stáváme se pokrevenci, příbuznými Krista Ježíše.

Krev jeho proudí v našich žilách a my se proměňujeme v Něho. Non ego mutabor in Te, nec tu me in te mutabis, sicut cibum carnis tuae, sed Tu mutaberis in me. — Neproměním se Já v tebe, také Ty mne neproměňuješ v sebe, jako svůj pokrm tělesný: nýbrž ty ve Mne. — Immiscemur — splýváme v jedno s Ježíšem, praví sv. Chrysostomus. Nechme tedy přetvořiti tělo své v tomto mlýně božské lásky, nechme je v ní růsti ke cti a slávě.

A což duše? Ježíš vlastně přichází jediné k vůli ní a praví jí: »Zasnoubím si tě na věky — Sponsabo te mihi in sempiternum.« Duše jest hlavně ten cíl, k němuž Ježíš v nás směřuje. Tělo jest napřed, ale duše přijímá Ježíše a dostává účastenství na Jeho božském životě a hrouží se, tratí se jaksí v něm. Ježíš dá jí z počátku pocítiti svou dobrotu a tímto pocitem ji prodchne zúplna nežádaje za to nic. Tento pocit dobroty Boží působí bezprostředně vždy, jen když člověk se v ni vmyslí: Ježíš je jako slunce, při jehožto východu vše obživne, vše rozkvétá. Spasitel udílí ze svého každému co možno nejhojněji; každý jej přijme podle své schopnosti a přípravy. Duši dobře připravené dá život silný, rozhodnost a velkomyslnost, která nutká člověka, že až přísahá věrnost věčnou svému Snoubenci. A od té chvíle duše ta hledá jenom to, co On chce,

co se Jemu líbí, učí se smýšleti jako On smýšlí, tím jemným smyslem pro čest a slávu Boží, smyslem, který posuzuje vše se stanoviska božského. Duše, která nemá tohoto způsobu smýšlení Ježíšova, hledá ve všem jen a jen sebe; ano i při svatém přijímání pomýšlí spíše na slast, kterou bude z něho mít. Ježíš udílí dále duši jemnocitné ze svého milost, aby zapomněla a zřekla se sama sebe. A k tomu musí dospěti jednou duše, která často přijímá, ať dovedla se obětovati zcela a neptala se při tom: Co za to? Nebo ten, kdo žádá za vše odměny, věru ani nemiluje. Živ býti z Ježíše pro sebe jest sice dobré, ale žiti z něho pro něho jest lepší. Vizme jen, jak se ptá Pán Ježíš Petra: »Miluješ mne?« »Ano, Pane, miluji.« — »Miluješ-li mne více nežli tito ostatní?« Petr váhá, pláče, a jeho slzy jsou důkazem a přiznáním, že touží milovati více než ostatní. Spasitel spokojen, svěřuje mu své beránky a ovečky, a vzkládá na něho břímě nejtěžší, jaké vůbec jen kdy člověk nesl, a neslibuje mu za to nic. Spasitel chce tedy, aby člověk sám sebe zapomínal. Žádá od pravých svých miláčků, aby na sebe nepamatující, velkomyslně se svěřili jenom jemu a nepomýšleli na svůj vlastní prospěch ani tělesný, ani duševní, ani časný, ani věčný. Nedůvěřovati, žádati si záruky, činiti si výhrady a podmínky, jest obyčejně znamením duše nízké. A říkati Bohu, že ho milujeme, když nás láskou zahrnuje, není nic velikého; ale v bouři a soužení máme volati s Jobem: *Etiamsi occiderit me, in Te sperabo* — byť mne i zabil, nebojím se. (Job 13, 15.) Tenkrát obětujeme ze svého já — ale

v onom prvním případě jen to, čím oplýváme, ze svého přebytku. Spasitel ovšem nehledá svého prospěchu v oné lásce, kterou k nám chová; nepotřebuje nás, miluje však proto, že nás chce o-blažiti. A k tomu cíli žádá od nás všechno: jenom neuvažujme a nepřemýšlejme na to, co dostaneme od něho, budeme-li Ho milovati opravdu tak, jako On nás. Či jest snad tím řečeno, že nedojdeme odměny, že nedostaneme vůbec náhrady za onu úplnou sebeobět? Ne, nikoli! Spasitel žádá od nás všechno, aby nám vrátil jednou zase všechno a ještě více; podobně jako matka, chce-li se přesvědčiti, má-li ji dítě rádo, žádá na něm jeho hračky, ale pak přesvědčena, že ji dítě miluje naše vše, hned mu je vrací všechny a ještě k nim přidá nové a lepší.

Nuže tedy, vy duše živené sv. přijímáním, obětujte Spasiteli vše: své skutky, zásluhy, srdce a všechny jeho náklonnosti i dovolené a dobré. Je to sice nesnadné, je to sice jakýs zápas na smrt s tím srdcem ubohým, avšak pomyslíme-li, komu to dáváme, oh jak snadno se rozhodneme!

Sv. přijímání jest pouto, jímž nás Spasitel víže se svým nebeským Otcem. Kdyby nás Bůh odměňoval jen za naše zásluhy osobní jako své tvory, nedošli bychom nikdy větší blaženosti, nežli přirozené. Avšak Spasitel se spolčil s námi a spolčuje znova a znova ve sv. přijímání, a tak dokazuje svému Oci, jak nesmírně nás miluje a jak vroucně si žádá, abychom byli, kde On je, s ním, a Otec vida to, je jaksi nutkán, aby korunoval se Synem svým i nás. Neboť nelze oddělití hla-

vy a srdce od ostatních údů. A tak sv. přijímání nám usnadňuje přístup do nebe tou měrou, že by člověk málem řekl, že nás tam Spasitel přivádí svatou jakousi lstí.

Avšak vizme ještě tento vznešený účinek Nejsv. Svátosti. Ježíš žil na zemi jediné, aby oslavoval Otce; a opouštěje tuto zemi, nechtěl, aby se přestala vzdávati na zemi ona božská čest a sláva, kterou začal, a proto vtěluje se mnohonásobně v duše křesťanů hodně jej přijímajících a představuje je Otci nebeskému, dí: »Vracím se do nebes, abych přijal slávu na pravici Tvé, avšak vtěluji se znova ve všech těchto křesťanech, abych Tě ještě oslavoval v nich a skrze ně: oni a já jsme jeden horlитель pro Tvou čest a slávu.«

Ach, kdo by se nedivil, jak Spasitel umí sloučiti spolu oslavu Otce svého a naši spásu?! Kdo pochopí tento div lásky Synovy k Otci i k nám? Jak uměle to zařídil, abychom měli podíl na jeho oslavování a zároveň tím si zasloužili odměny ještě hojnější.

Nechť je tedy sv. přijímání středem našeho života i našeho jednání. Žijme, abychom přijímali, přijímejme, abychom svatě žili a svatým životem Boha v sobě oslavovali; pak oslaví jednou On nás v blaženosti věčné.

ŽIVOT LÁSKY.

Nos ergo diligamus Deum, quoniam Deus prior dilexit nos.

My tedy milujme Boha, neboť on první miloval nás.

1 Jan 4, 19.

—» I «—

DUŠE, která chce dojítí vrcholu evangelické dokonalosti a dospětí až k životu v Bohu, musí hned od počátku položit si za základ lásku a utvrditi se v ní, neboť to je pravda nezvratná, že láska vlastně utváří život: jaká láska, takový život. Lásce, která chce dojítí svého ukojení, není nic příliš obtížného. — Taková už je přirozenost člověka; chceme-li, aby se nám o-bětoval, oddal, musíme napřed získati jeho srdce; srdce získat, a získali jsme celý život jeho.

Láska jest první naše vášeň, která budí a strhává za sebou všechny ostatní. Ať již milujeme něco dobrého a cílíme k němu, anebo ať se bojíme nějakého zla a vyhýbáme se mu, ať doufáme něco dobrého, anebo ať se chlvějeme, že ho nedo-sáhneme, ať již radost nebo bázeň plní naše srdce, vždy je to láska, která předchází všechna naše hnutí a je za sebou vede.

Tomu nás učí též přirozený život: matka, když vychovává dítě a chce si je naučit poslušnosti, hledí si prve dobýtí jeho lásky; a aby jí dobyla, ukáže mu napřed hojnou měrou svoji lásku: aby je naučila lásce, miluje napřed sama.

A tak činí Bůh se svým tvorem — člověkem.

Všecku moc a sílu člověka vložil Bůh ne do

jeho ducha, ani ne do jeho těla, nýbrž do jeho srdce, a nyní jedná s ním právě tak jako matka se svým dítětem. Dává mu poznati sebe a svou lásku ve svých darech a dobrodiních, an celý svět stvořil pouze pro něho. Potom zjevuje se člověku křeslému ve vtělení Slova Božího. A Ježíš věru miluje člověka: sám praví, že sestoupil s nebe pouze z lásky k němu, aby byl jeho přítelem, bratrem, aby s ním žil, dělil se s ním o jeho práce a strasti, a získal mu poklady milosti a slávy. V Ježíši Kristu se věru člověku zjevuje Bůh dobroty a Bůh lásky.

Z lásky k člověku umírá za něho, sám se učiniv obětí za jeho hříchy. A aby se neodloučil od něho ani když došel oslavy v nebi, ustanovuje po dokonáném díle vykoupení Svátost Nejsvětější, která zvěčňuje jeho přítomnost na zemi a do svědčuje patrně, jak jeho láska k nám je stále živá.

Když hříšník Jej uráží, Kristus jde sám první k němu, aby mu nabídl odpuštění, neboť bez jakéhosi prvního hnutí lásky v srdci svém hříšník by se nikdy neobrátil! A když v zlobě ďábelské odmítá milost odpuštění, aby se obrátiti nemusil, Ježíš jej příkrývá pláštěm milosrdenství a skrývá jej před ranami spravedlnosti Otcovy, prosí za milost a shovívavost pro něho; a jeho láska neumdlévá, čeká léta; a když konečně jeho srdce se otevře k lítosti jako synu marnotratnému, Ježíš má pro něho jenom slova lásky! Jak dobrý je Kristus Ježíš! A jakž je možno urážeti Ho, rmoutiti, zamítati jeho lásku?!

—» II «—

AVŠAK láska Boží je neobyčejně mocná a dojemná proto, že Bůh miluje přímo nás, naši osobu jednoho každého zvlášť, jako bychom byli pouze my jednotlivci sami na světě.

Člověk proniknutý touto pravdou, že ho Bůh miluje vzlášť v jeho osobě, že z lásky k němu jedinému stvořil svět a jeho divy;

že jenom z lásky pro něho člověkem se stal, aby byl i jeho osobní vůdce, sluha, přítel, ochránce, provázející ho na cestě z časnosti do věčnosti;

že také pro něho samého ustanovil křest, na němž se stává milostí a pro zásluhy Krista Ježíše dítkem Božím a dědicem království nebeského;

že právě jemu dává Ducha Sv. s jeho dary;

že sobě samému přijímá ve Velebné Svátosti přesvatou osobu Ježíše Krista, Syna Božího, jeho dvojí přirozenost, jeho slávu i milosti;

že i za své vlastní hříchy má všemocnou oběť slitování, která se stále a stále obnovuje;

že Bůh připravil právě pro něho ve svátosti pokání mocný lék na všechny jeho neduhy, ano balsam mrtvou duši křísící;

že i k jeho posvěcení ustanovil své kněžství, jež v neporušené posloupnosti došlo až na něj;

že posvětil stav manželský, a učinil z něho tak juplný obraz svého spojení s Církví;

že i jemu připravil posilu na cestu, posilu vyatnou a útěchyplnou k hodině poslední;

že k jeho bohoslužbě dal anděly, svaté, ano přesvatou Matku svou, aby ho ostríhali, těšili, hránili;

že i jemu připravil trůn slavný v nebesích, de jej hodlá zahrnouti ctí a slávou, a kde sytiti bude patřením na nejsvětější Trojici tváří v tvář, bezprostředně: věru, kdo to uváží, ten musí šecek zrovna vzplanouti velikým plamenem lásky, íti z lásky a láskou se ztrávit.

Ach můj Bože, a jak je možné, že je jediný jen říšíník na zemi, že jest vůbec nějaký nevděčník?

Ach, to je proto, že neznají Tvé lásky, a že se ojí, aby jí dobře nepoznali, utíkají před ní, poěvadž otročí tvorů anebo samolásce. Jim je Bůh lastní tělo, láska světa je jim nade vše, chtějí íti díl na světských rozkoších a přijímati svět-kou čest a chválu, jedním slovem: chtějí žít pro ebe.

O ctitelé Nejsv. Svátosti! Nechte jen otroků trocky zapřažených do vítězného vozu světa a ypovězte válku nepříteli svého Boha, oběťte u všecku samolásku, podrobte se zákonu jeho lásky, a nikdy, věřte, neokusíte blaha většího! Žnost stane se vám potřebnou a jaksí přirozeou, bojovati za ni bude vám milé, obětovati se ude vám sladké. Láska je vítězství Boha v člověku a člověka v Bohu.

—» III «—

VŠECKA dokonalost ctitele Nejsvětější Svátosti záleží v tom, aby se stále z lásky Spasitele obětoval, poněvadž i život Páně je stálým důkazem dobroty, řetězem dobrodiní. A čím vaše láska bude čistší, tím bude dokonalejší vaše oběť. Proto žádné výhrady, žádné podmínky v královské službě Ježíšově! Milovati z čisté, pouhé lásky, znamená milovati Ježíše pro něho samého, protože takový jest, že zaslouží naší lásky v každém směru. »Nemohu-li,« praví sv. František Saleský, »blížit se k někomu jediné proto jenom, abych s ním mluvil, jej viděl, ssál vůni jeho, na jeho prsa hlavu sklonil? Jindy však blížím se a jdu k němu sice, ale ta návštěva není mým cílem hlavním: používám jí pouze za prostředek a za příležitost, abych cosi obdržel. Jdu-li však k němu jen za tím účelem a pro nic jiného, leč abych se těšil z jeho blízkosti a přítomnosti, pak je můj poměr k němu čistý a nezištný.« — »Jakub,« dí sv. Bernard, »jenž držel Boha ve svém objetí, chtěl jej pustiti, jen když dostane požehnání; avšak nevěsta z písně Šalamounovy nepustí ho ani za cenu největšího požehnání. Tenui eum, nec dimittam; neboť ona netouží po požehnání Božím, nýbrž po Bohu požehnaném, pravíc Pánu svému s králem Davidem: „Co bych jiného chtěl na nebi a co na zemi kromě Tebe? Byť i zhynulo tělo a srdce mé, Bůh bude skalou mou, dílem mým na věky!“ (Ž. 72, 25. 26.)

Než jak lze dospěti k této lásce, k tomuto životu lásky? Velice snadno. Člověku je láska již

vrozena, nemusí se jí učit: miluje již a obětuje se sám od sebe. Ale lásku probouzí, lásku živí a za nejvznešenější vášně povznáší patření na předmět milovaný; pravda sama, poznána ve své dobrotě a kráse, v dobrotě k nám každému jednotlivci zvláště, ta to dělá. Všimněte si jen sv. Pavla. Spatřil Krista Ježíše, slyšel Ho a již pochopil lásku kříže a volá: »Ježíš zamiloval mne a vydal sebe sama za mne! (Gal. 2, 20.) — Christus dilex me et tradidit semetipsum pro me!« Ta myšlenka ho nutí k pláči, šíří jeho srdce v mocném žáru této Ježíšovy lásky. Také on chce něco velikého z lásky k Ježíšovi vykonati a svolává na sebe za tím účelem oběti nejtěžší: vzdoruje mukám, stonásobné smrti, všem mocnostem: nedá se odloučiti od lásky Pána Ježíše.

Caritas Christi urget nos — láska Kristova pučí Pavla (2 Kor. 5, 14.), pohání jej. Svět je příliš úzký pro jeho lásku, chtěl by milovati srdcem všech andělů a všech tvorů. A proto zasvěcuje se velikému dílu, obracet i získávat všecky duše pro Krista Ježíše. Takové nese ovoce čistá láska pravého milovníka, jenž chce milovati tolik, jako sám jest milován, milovati Ježíše tak, jak toho božský Mistr zaslouží. Chcete-liž tedy žíti životem lásky a býti šťastni v něm? Pak myslte stále — a trvejte v tom myšlení — na dobrotu Ježíšovu a pozorujte v Něm dílo jeho lásky k vám. Začínajte všecka svá díla vzbuzením lásky. I své adorace, svá klanění před Svátostí začínajte vzbuzením lásky a tak otevřete mile duši svou působení Ježíšovu.

Právě proto, že začínáte vždy sami sebou, zů-

stáváte na poloviční cestě, a počnete-li jakoukoliv jinou ctností, vždy sejdete na scestí. Zdaž dítě dříve nežli poslechne matky, jí neobejme? Láska jest jediná brána k srdci.

Kdykoli máš nějakou těžkou povinnost, vzbud napřed lásku a řekni: »Můj Bože, miluji Tě více nežli sebe, a abych Ti to dokázal, chci rád počít a konati tento skutek lásky, zapírání, trpělivosti který mám právě před sebou!« A jakmile srdce tvoje vyvodí tento projev lásky, je skutek tvůj před Bohem již jako vykonán a jeho obtížnost, nesnadnost z něho zmizela. (A poněvadž to bývá hlavně sebeláska, která vzbuzuje a živí v nás odpor proti povinnostem, tož první účinek lásky Boží v duši zamilované do sebe samé je ten, že vypovídá válku a stálý boj sebelásce, to jest: smyslnosti těla, žádosti očí a pýše života a duchu světa, jenž jest lež a sobectví.

Čím silnější jest láska božská v srdci lidském, tím jest výbojnější. Nemá dosti na tom, že zahání zlo a že mu odpírá, nýbrž jde dál a vynakládá svou sílu na mrtvení, sebeobětování, jímž se konečně člověk zprostí a naprosto zbaví sama sebe.

Druhý účinek lásky Boží jest, že nám vnuká všesky skutky dobré a že je neodvratně řídí k cíli. »Čeho žádá asi a očekává ode mne Ježíš v tuto chvíli?« tak se ptá. »A směřuje nějak tato myšlenka, ona touha, tento skutek k Jeho cti a slávě?« Tím se řídí láska pravá. Nehledí na to, co dává, nýbrž na to, co Miláček zaslouží!

DOKONALÁ LÁSKA.

Suspectus est mihi amor, cui
 aliud quid adipiscendi spes suffra-
 gari videtur. Amor habet prae-
 mium, sed id quod amatur. Praeter
 hoc non requirit causam, non fru-
 ctum; amo quia amo, amo ut
 amem.

Ta láska je mi podezřelá, která
 v něčem jiném než v milovaném
 se odměny naděje. Láska dochází
 sice odměny, ale pouze v před-
 mětu milovaném. Nemá jiné po-
 hnutky ani jiného cíle, leč sama
 sebe: miluji, protože miluji, mi-
 luji, abych miloval.

Sv. Bernard in Cantc.

—» I «—

JEST dvojí láska k Bohu: jedna miluje Ho
 spíše k vůli sobě, pro jeho dobrodiní a od-
 měnu, kterou nám v nebi připravil. A to
 vlastně miluje člověk v Bohu sama sebe. Nicméně
 je to láska dobrá a přikázaná prvním velikým při-
 kázáním zákona. A přísně vzato nežádá se ani od
 nás více: kdo jen tuto má, jest spasen. Touto
 láskou se vděčíme Bohu za dobrotu, laskavost a
 štědrost jeho k nám, a proto je ovšem zcela dobrá.

Avšak vděčnost za zvláštní dary, kterých Bůh
 některým duším udílí, žádá více. Byl jsi snad za-
 hrnut milostmi; Bůh dal ti snad nejen, abys měl
 dosti, nýbrž abys oplýval. Pak nesmíš přestati na
 oddanosti dělníka najatého nebo služebníka nebo
 nádeníka, neboť ony dary, jež jsi přijal, dávají ti
 nárok na synovství. A syn — ten nepracuje pouze
 pro mzdu, nýbrž z lásky, a láska míry nemá.
 »Míra lásky,« praví sv. Bernard, »je milovati bez
 míry — modum esse diligendi Deum sine modo
 diligere.« Bůh ovšem nám takové lásky neporučil,
 avšak to proto, aby nám ponechal blahou možnost

milovati Ho více, nežli sám žádá. Však je to bez-
tak smutné pro nás, že Bůh uznal za nutné nám
lásku přikázati! Jak že, přikázati? Ano, nám tvo-
rům rozumem obdařeným, nám, kteří oplýváme
Jeho dary a vidíme na své vlastní oči Jeho ne-
smírnou lásku k nám, nám ještě bylo třeba říci a
poručiti: »Milovati budeš Pána Boha svého více
nežli tvory, více nežli zlato a rozkoš a za tu lá-
sku dám ti nebe!« Však běda, člověk nedá Bohu
ani této lásky!

Avšak my, jež dobrý Bůh zve k sobě jako své
přátele, spokojíme se my snad s ní? Nikoli, nikoli!
Bůh je tak štědrý k nám, abychom i my byli také
k němu. Milujme Ho tedy, co můžeme, vždyť po-
nechává nám úplnou volnost; a to vědomí vede
až k lásce hrdinské, která chce působiti jenom za-
líbení, překvapení svému Miláčku, a činí zajisté
více nežli pouhý dělník pracující za mzdu. Nuže,
jestliže tedy Bůh praví: »Sponsabo te mihi in
sempiternum — zasnoubím si tě na věky,« pak má
se i nevěsta obětovati snoubenci svému úplně.
všeho se zříci, vše opustiti pro něho: vlast, rodiče,
rodinu, čest i svou osobnost. »A budou dva tělem
jedním — et erunt duo in carne una.« (1. Mojž.
2, 24.)

A tato čistá láska k Bohu mluví takto: »Můj
Bože, miluji Tě; pro Tebe Tě miluji a cokoli mi-
luji, pouze pro Tebe miluji!« Nevylučujeme sice
z ní ani nebe ani naděje, avšak nebereme si jich
za hlavní pohnutku. I to vím při tom, že Bůh nám
nezůstane nic dlužen při své štědré velikomysl-
onsti, jen když my budeme štědrí k němu, a přece

říkáme jen toto: »I kdyby nebylo,« což ovšem je nemožné, »nebe mým dobrým skutkům za odměnu, miloval bych Tě přece, Bože můj, poněvadž jsi hoden veškeré lásky mé. Má odměna jest: milovati Tebe — fructus amoris usus ejus est. Cokoli mám činiti, chci činiti, abych Tě miloval, abych Ti dokázal, že Tě miluji.«

A je to snad mnoho pro Boha? Ba věru že málo. Vždyť totéž děje se v obyčejném životě. Vizte děti, které pracují celé dni v továrnách od věku nejútlejšího, aby vyživily své rodiče — obětují se za ně. A to je jim něco, co se samo sebou rozumí; mají na mysli pouze lásku a nehledí na to, co je ta láska stojí. Láska jest jim odměnou: amor habet praemium, sed id quod amator. A pro Boha bychom tak neměli činiti? Má tedy otec pozemský dojíti větší lásky od svých dětí nežli Otec nebeský? Ovšem rodiče, otec, matka, se obětují zcela jenom blahu a štěstí svých dětí. Ale to dělá mnohdy každý člověk, že se pro někoho obětuje: jde po ulici neznámý člověk, nešťastnou náhodou upadne — a vy běžíte mu ihned na pomoc, ačkoliv ho neznáte ani odměny nečekáte. Nuž a ejhle! Bohu se rouhají; Ježíše znovu křižují — proč netrpíte pro něho? Proč nechcete žíti jenom pro něho?

A neříkejme: »Ach, to je příliš na mne!« První věc, ku které se srdce samo nutká, jest, aby dal člověk více, než je povinen. Naproti tomu ďábel nám často našeptává: »Aby ti snad nenapadlo cvičiti se v této lásce veliké! To dovedou jenom velicí světci, nedomýšlej se přec, že jsi jeden z nich!«

Avšak v tom není žádné domýšlivosti ani pýchy. Miluj pouze a nepočítej — co za to budu mítí — a buď jist, že čím více budeš takto milovati, tím více poznáš svou nicotu a svatost a velebnost Boží. Jak jsme nedůsledni! Říkáváme: »Ach, pro mne jest jen místo u nohou Ježíšových — hodře nízko.—; někam výše se povznéstí jsem nehoden!« Cože? U nohou Ježíšových že chceš seděti a nevíš, že je to místo Marie Panny — a na její místo snad jsi již hoden?

Nemysli tak na to, co právem zasloužíš, ale říkej raději: »Ještě jsem neučinil dosti, musím milovati ještě více a vždy více! — Zde na světě není nikdo hoden, abychom ho milovali pro něho samého, nýbrž pouze proto, že jest obraz Boží. Avšak Bůh je náš konečný cíl a zaslouží, abychom ho milovali pro něho samého: je svatost, je láska nestvořená, nekonečná. Miluj si ho třeba sebe více, přece nikdy Ho nebudeš milovati tak, jak jest hoden! Pouze duše rozjímavá mohutní v lásce vždy více, poněvadž vždy lépe Boha poznává, až dospívá konečně k onomu stupni, že miluje Krista Ježíše pro Něho samého, že ho miluje láskou v jistém smyslu nekonečnou, láskou totiž, pro niž nelze nalézti přiměřené odměny jiné, leč nekonečnou a věčnou: to vlastně v té duši miluje Ježíš sám.

Milujme tedy a obětujme vždy více a nebojme se, že dáme kdy dosti. Spasitel sám praví, že má býti láska naše bez míry, an dí: »Milujte mne, jako Otec miluje mne a jako já miluji vás; zůstaňte a žijte v milování mém, v milování nekonečném, kterýmž já miluji Otce.« Milujme tedy Boha pro

Boha, proto, že pro nekonečnou dokonalost svou veškery lásky naší hoden jest — a to budiž první a vůdčí hybnou silou našeho života.

—» II «—

K tomu cíli jest především třeba, abys konal vše ke cti a slávě Boží; čest a chválu, kterou sklízíš za své dobré vlastnosti a skutky, poílej vždy výše — k Bohu. A k čemu to? Abys vzdal díky dobrotě Boží a oslavoval Boží lásku. (této dobrotě Boží vracej se vděčně znova a znova, děkuj, vychvaluj, veleb Ho ne tak za to, co i jednou chce dáti, ale proto, že je dobrý, svatý, nekonečně sám v sobě blažený a že nám svou dobrotu a blaženost zjevuje.

Dále jest třeba, aby Jeho vůle byla nejvyšším pravidlem všech skutků tvých. Cokoli se ti přihodí, vše vezmi na se bez váhání a bez odporu se slovy: Chce-li to Bůh, chci též já. Vždyť jeho vůle není vlastně nic jiného, nežli projev jeho dobroty a lásky ke mně!« Tato myšlenka nechť tě provází ve všem, cos konati povinen; a nepátrej při tom, proč si chce Bůh, abys konal spíše toto nežli ono, neboť v takovém pátrání jeví se nedosti úcty a důvěry. — Což není Bůh dobrota a moudrost sama? A chce-liž co jiného, nežli mé blaho a svou čest? A jest něco, čeho by nepředvídal? — A chtít znáti pohnutky vůle Boží, není vlastně nic jiného, než číhati se svým vlastním poznáním a svou vlastní vůlí. Viš-li, že Bůh něčeho od tebe žádá, měj na tom dosti a nepátrej dál. Ovšem je to snad těžké

a nesnadné. Ale co ti konečně na tom záleží? Je to Jeho věc! »Ty to a to chceš, můj Bože, a to mně stačí; ostatní je Tvoje věc.«

Jak viděti, je to poslušnost slepá a trpná — posloucháme jediné proto, že Bůh je náš pán. Tak poslouchal Spasitel náš po celý svůj život: »Dílo které jsi mi dal, abych je učinil, jsem dokonal.« (Jan 17, 4.) »Sám ze sebe nic nemluvím ani nečiním, ale jako mně přikázal Otec.« (Jan 12, 45.) Sestoupil s nebe poslán jsa od Otce svého, aby ve všem plnil svobodně a rád jeho vůli svatou.

Jak ale poznáme vůli Boží? — Máš především povinnosti, povinnosti svého stavu. Když ty naplníš, užiješ — ačli opravdu miluješ — užiješ i zbývajícího volného času k nějakému zalíbení Božímu. »Chci milovati Boha více nežli sebe,« praví duše milující. »A protože mám-li dvě věci před sebou, obě Bohu sice milé, ale jedna stojí více sebezapření a Spasiteli se více líbí, tož vykonám tuto,« a neváhá, nerozpakuje se, volí ve všem již napřed to, co se Bohu více líbí. Ale kdo hledí více na sebe a na to, co dává, ten nemá lásky synovské — Hilarum datorem diligit Deus — veselého dárce miluje Bůh. (2. Kor. 9, 7.) Činíš-li spíše tedy to, co se více líbí tobě a co tě méně stojí — ukájíš vlastně svou samolásku. Srdci milujícímu totiž není nic těžkého a obtížného; a přichází-li ti opravdu něco Bohu dát za těžko, nedávej mu to, je tak lépe, nežli abys mu to dal s nechutí. Tu ovšem nemluvím o tělesném člověku, neboť ten nařiká a musí nařikati: vždyť mu bereš všecko, křížuješ ho, musí tedy křičeti — ale nech ho křičeti. Avšak ta naše lepší

část, člověk duchovní, má obětovati bez nechuti a odporu. Nebo co obětí a obtížných obětí podstupujeme v životě každodenním a nevytýkáme jich těm, kteří jich od nás žádají; a Bůh není snad hoden, aby ses choval k němu aspoň se stejnou šlechetností?

Konečně duše milující dospívá až k tomu stupni — a v tom vlastně spočívá láska dokonalá — že hledí dokázat lásku pouze takovými skutky, které stojí mnoho přemáhání, utrpení a obětí. Až dotud, nežli dojde člověk k této výši, hledá a nalézá ve všem — třeba to nebylo zúmyslně — sama sebe. Tak pracuje-li pro čest a slávu Boží, má z toho útěchu a posilu; srovná-li vůli svou s vůlí Boží, má pocit vnitřního blaha, cítí, že jde po cestě dobré a nedá se znepokojiti ničím, ať již se stane co stane. Jest pln Božího pokoje, poněvadž upřímné plnění vůle Boží ukáží dychtění ducha i tužby srdce, ano i smysly. Chvillemi snad i tu a tam něco trpí, ale na dně v srdci je plný pokoj, neboť nepokoj jest pouze tam, kde Bůh není pánem.

Avšak v tom, co žádá oběti, přemáhání, v tom se ukazuje láska čistá. Pravá láska rodí se vůbec jen z obětí a přemáhání sebe ve všem: oběť a utrpení, toť podstata lásky čisté. Vyslovil to již Spasitel slovy: »Větší lásky nemá nikdo nad tu, by kdo položil život svůj za své přátele.« (Jan 15, 13.)

Duši pak, která se mu takto úplně obětovala, vede Bůh utrpením a stálým utrpením. To jest ovšem bolestné! Bůh, aby byla zcela jeho, zničí napřed v ní vše, co cizího, a zabere pak sám to místo; a poněvadž se člověku stále vrací poku-

šení, aby zase byl svým, Bůh s ní stále bojuje a nepřestává kárati, pokořuje rozum až v prach nicoty a dusí údery srdce.

Ducha, jenž se mu nechce vzdáti, obestře Bůh temnotou a pochybnostmi proti víře, naději a důvěře, ano nocí zoufalství; a ten duch nebude mít pokoje, dokud se nadobro nevzdá a nezřekne zcela svého vlastního světla. V takovém stavu ani duchovní vůdce nesvede nic; může mluvit o dobrotě Boží, ale co platno, člověk jí ani nevidí; děsí se nad tím, co bylo, a léká se budoucností. Co tu činiti? Přijati pokorně vše. Bůh chce, abys byl v tomto stavu, a nepraví ti, proč; čeká jen, že řekneš: »Jsem hříšník, podrobuji se, učím, jak se Ti líbí. Chceš-li, abych trpěl méně anebo více, staň se; místo dobrých skutků chci Ti obětovati a přednáseti svou nicotu, kterou mi právě tak jasně poznati dáváš. Nemám v ní zalíbení, ale chci Tě oslavovati i v ní.« A tu dobrý Bůh hned bude u tebe se svou útěchou — je to jeho vůle tak, co ti záleží na ostatním? Nepátrej tedy po tom, a zvláště ne příliš zblízka. Díš-li: »Ach Bůh mne opustil, co se stane se mnou,« jsi bláhový! Bůh chce přece věděti, miluješ-li Ho více nežli vůli svou, buď tedy klidný. — Můžeš-li si co jiného více přát než jeho slávu a čest? ...

A podobně to bývá se srdcem. Srdce je povahou svou zvlášť něžné a citlivé. Bylo ještě před chvílí plno rajske útěchy a milování Boha — a hle, teď najednou je chladné jako led, rve vám je bolest, že to slovo »miluji« se vám zdá rouháním. — Co tu činiti? Chceš rozumovati se svým srdcem,

chceš se mu protiviti? To ti jenom přitíží. Ale řekni Bohu: »Když jsem tě miloval a při tom slastí oplýval, ach, jak jsem byl šťasten, Bože můj! Nyní však jsem v zemi pusté a vyprahlé, bez vody. Než budiž! Chci milovati více Tebe než slast lásky Tvé! Srdce mé jakoby mně sice říkalo, že Tě již nemiluji, ale já Tě chci milovati i přes tento hlas srdce svou vůlí!«

Těmto hrozným návalům duševní temnoty a vyprahlosti vydává Bůh na pospas každou duši, kterou chce povznést až k Sobě, a to proto, aby nám pomohl k větší zásluze; dopouští na nás toto utrpení, aby rozmnožil naše zásluhy i odměnu v slávě. A že takový stav pochází od Boha, poznáš z toho, trvá-li dále i přes všechny možné pokusy, kterými jsi se chtěl z něho vyprostiti. Tu pak nezbyvá ti nic jiného, leč abys Bohu řekl: »Chceš-li, můj Pane, abych Tě miloval více nežli svůj život duchovní, chci tak i já a kladu se do hrobu za živa!« Až k tomuto stupni sebeodříkání musí dospět ten, kdo chce dojítí spojení s Bohem. Bůh žádá čistého zlata, nespokojí se blátem ani nějakým obyčejným sprostým kovem a v jedno s ním se dát skouti lze toliko v ohni. Když pak Bůh přivede duši až na tuto cestu, tu nabývá duše člověka zvláštní, neuvěřitelné vnitřní svobody, svobody, která nezávisí ani na žádném vlivu ani na nějakém zvláštním stavu. Je to stav živoucího života, v nějž ji uvedl sám Bůh — kdož ji z něho vyvábí?

»Než, řeknete mi, vzdáti se takto veškeré činnosti a všeho hnutí — toť je vlastně ztrnulá nečinnost!« Ano — takovým způsobem působí Bůh

na duše vyvolené. A poněvadž On zajisté miluje duše naše více, nežli my sami jsme s to, spokojme se tedy tím, abychom je milovali tak jako On, a s tím se mu odevzdejte, volajíce se sv. Bonaventurou: »Vím, že mne miluješ více nežli já sama sebe; i nestarám se dál o sebe, ale tobě se svěřuji a odevzdávám, a chci hledati jen tvého zalíbení — Scio, quia plus quam ego me diligis. De me igitur amplius non curabo, sed solum tuis deliciis inhaerebo: et tu mei curam habeto.«*)

VŮDČÍ MILOST ŽIVOTA.

Ait illis (Jesus): Venite post me. At illi continuo relictis relictibus secuti sunt eum.

I dí jim (Ježíš): Pojdte za mnou; a oni ihned zanechavše sítě, šli za ním. Mat. 4, 19.

—» I «—

V těchto slovech jest obsaženo veliké tajemství duchovního života. Napovídají totiž, že v životě nadpřirozeném sluší rozeznávati dvojí milost: především onu, která jest obyčejná a všem společná, a která nám dává na ruku svátosti, modlitby a jiné spasitelné prostředky. Takovou milost obyčejnou měli Petr a Ondřej před tím, než je Ježíš povolal, konali pokání, jak je kázal svatý Jan Křtitel a plnili zákon; a to stačilo k jejich spasení.

A přec je Spasitel volá, aby šli za ním — proč?

*) Stim. amor. p. 2, c. III.

Protože je chce vésti kromobyčejnou cestou milosti k životu dokonale svatému. Každý může sice dojít spasení, působí-li věrně s onou milostí obyčejnou; ale ne každý dostane tuto milost zvláštní, kromobyčejnou, určenou pouze pro vyvolence. Té se dostává jen některým duším, jež si Bůh zvlášť oblíbil.

Tato milost k dokonalosti vedoucí žádá ovšem od člověka více nežli pouhé plnění zákona, ale touto milostí dospívá vlastně duše k pravému životu a svatosti. Všichni ovšem, pravím znova, ji nemají, nikoli! Jsou všichni sice povoláni k spasení skrze plnění zákona a jen někteří jsou povoláni k dokonalosti skrze lásku.

Blahoslaveni, kdož mají tuto ctnost královskou! Obdržela ji sice, můžeme říci, každá duše opravdu zbožná, avšak na ní potom jest, aby ji poznala a jí se řídití a vésti dala; neboť na tom, jak s ní spolupůsobí, na tom závisí i pokrok v dokonalosti.

Přirovnání nám to objasní. V přírodě závisí tvorové méně dokonalí na dokonalejších, jedni doplňují druhé, tvorové vyšší přibírají k sobě nižší, pohlucují je, živí se jimi a splývají s nimi v jeden celek. Podobně má se to i se společností: společnost jest jakási svatovláda: jsou v ní představení a podřízení — autorita a poslušnost; bez těchto podmínek společnost by neobstála.

A rovněž tak v životě nadpřirozeném: jsou milosti vyšší, řekneme vůdčí, a milosti nižší, vedlejší a doplňující. Milost vůdčí stačí člověku, aby dospěl k dokonalosti; z ní čerpají všechny ostatní ctnosti svou sílu i život, ale ona vtiská celému ži-

votu svůj tajuplný ráz. Vůdčí milostí apoštolů bylo, že šli za Ježíšem. Kdyby nebyli poslechli tohoto volání milosti, byli by též mohli dojíti spasení, avšak nebyli by dosáhli evangelické dokonalosti. Ale oni jdou, to je ta milost, která je vede k svatosti, zákon jejich života, podmínka jejich štěstí.

—» II «—

VŮDČÍ milost některé duše lidské působí dvě věci: ukazuje především cestu, kterou se člověk ve svém vnitřním životě má bráti, a pak vede jej k zvláštnímu povolání.

Tato milost všech milostí vtiskne zbožnosti, ctnostem i životu člověka zvláštní svůj ráz, bude hybnou silou všeho jeho jednání, takže ke všemu, co podniká, vede jej pouze jediná pohnutka. U některé duše je touto vůdčí milostí na př. veliká láska k utrpení Páně; její mysl zajímá stále a takřka jediné myšlenka a vzpomínka na muka Krista Ježíše — a proto i její ctnosti, láska i život budou provanuty dechem utrpení Spasitelova.

Jiná duše má kajícnost za vůdčí milost, která ji přivede k svatosti. U té duše opět vše směřuje ku kajícnosti, z ní takřka žije, ctnosti její veškery mají na sobě ráz kající a sbíhají se v tomto oblíbeném ohnisku. Než proč udílí Bůh takovéto milosti, které jsou vhod povaze a náklonnostem člověka? Protože duch lidský je příliš obmezen, aby pojati mohl souhrn všech ctností; ani jich všech okem najednou shlédnouti nedovede, a pak trpěla by tím jeho jednota. Neboť pak by směr života

jeho neurčovala jen jedna jediná ústřední síla, ale bylo by to směrů více rovnoběžných, jež se však v jednom ohnisku nesbíhají. Ale když nám Bůh udílí takové vůdčí milosti, která nade všemi převládá, tu vytváří v nás dokonalost zvláštního osobního rázu; ta milost soustředí a sjednotí život i všechno jednání v jeden směr a tak spíše vede k cíli kratší cestou.

Poznati pak tuto vůdčí převládající milost, jest právě uloženo jednomu každému, a veškeren život duchovní závisí pak na tom, jak s ní dovedeme spolupůsobiti.

—» III «—

NEVJĚTŠÍ a nejvznešenější z těchto milostí je milost, která táhne srdce zvláštní jakousi náklonností a láskou k Nejsv. Svátosti. Nepravím to proto, že mne Bůh k ní povolal, nýbrž jsem přesvědčen, že je to pravda. Tato milost lásky k Nejsvětější Svátosti má přednost před láskou k utrpení Páně a před láskou k jakémukoli jinému tajemství, ano i před milostí touhy po nebi a věčné blaženosti. A proč? Poněvadž její předmět je dokonalejší a spíše nás může a dovede posvětit a oblažiti. Vždyť Ježíše samého staví nám tato milost blíže nežli v jakémkoli jiném tajemství. Spojení s ním je zde mnohem vroucnější, plamen jeho lásky šlehá tu se všech stran, je třeba pouze spolupůsobiti a spojití svůj ohníček s žářem této svátostné výhně.

Míti tedy od Boha v srdci dánu obzvláštní lásku k Nejsv. Svátosti jest milost nade všechny mi-

losti, zdokonalujeť život více nežli všechny ostatní. Ukazuje nám snazší cestu k ostatním tajemstvím, ano všechna ta tajemství nalézají v ní svůj život a oslavu, protože obsahuje v sobě všechnu ctnost a dokonalost: *Memoriam fecit mirabilium suorum* — ustanovil památku na své divy Pán; všechny divy své slávy, ctnosti a svatosti zde uzavřel.

A tato láska svátostná je právě nejčastějším prostředkem milosti Boží. Je obecnější nežli kterákoli jiná milost a mezi dušemi k dokonalosti povolanými je více takových, které byly povolány právě touto milostí lásky svátostné nežli těch, kteří byli povoláni jinak.

A proč to? Poněvadž tato milost je snazší a nám přiměřenější, její prostředky jsou slastnější a lákavější. Chceš-li na příklad vůdčí silou svého života mítí stálou vzpomínku na utrpení Páně, musíš je u veliké víře a lásce vždy znova a znova si představovati — je to tajemství minulé a nás tak vzdálené. A to ještě bude tato láska k utrpení Páně, ponecháme-li ji samu sobě bez sv. přijímání, plna oběti a kříže.

Avšak láska k Nejsvětější Svátosti je naproti tomu milost slastiplná, je to rozpjetí lásky v Kristu Ježíši — a rozpjeti svou lásku do šíře a hloubky je přece snáze, nežli se dáti křížovati. Od Eucharistie dojde se též na Kalvarii i do Nazareta a Betlema, avšak tajemství tato sama o sobě bez Eucharistie obsahují pouze něco, co bylo a nyní již není.

AVŠAK jak dostává člověk milost tohoto povolání, které ho dovede zaujati celého? Nahlédněme do svého nitra: Bůh nás pro ně vychovává.

Chce-li Kristus Ježíš přivést duši až k té milosti, aby láska k Nejsv. Svátosti byla vůdčí silou jejího života, připravuje ji k tomu nejprve nějakým milostivým dojmem, který z počátku nebývá ani snad dosti oceněn. Den prvního sv. přijímání, pocit blaha, plynoucí z přítomnosti Ježíšovy, byly snad pro tebe první kouzlo, jímž tě přivábili chtěli; nepozorovaně, jako zrnko v zemi zaseté rostla tato náklonnost, a později, byla-li pečlivě ošetřována, stala se ti potřebou, nutností, takřka pudem tu nás pak vše pudí k Nejsv. Svátosti, a ona-li nám schází, všechno nám schází. Duše, již se tato láska zmocnila, směřuje veškerou zbožností svou i činnostmi k Velebné Svátosti; cítí potřebu mše sv., cítí potřebu přijímati, žene ji to do chrámu, k svatostánku. Co je to?

To je ta milost vůdčí, která se stala matkou všech milostí ostatních a původcem a hybnou silou všeho jednání. Slýcháte takovou duši, jak je plna zbožnosti k Eucharistii, jak jí není dobře, leč na blízku u svatostánku, a jak lehká je pro ni ta služba. Oh, věřím rád, má již tu milost! Tato milost dává určitý směr našemu duchu, obrazí se v našich slovech, myšlenkách, skutcích; vše, co se týká Svátosti, je nám tak lehké a milé konati, činíme to vpravdě ze srdce. Stává se pudem a

zákonem srdce, který řídí celý život a vede člověka bezděčně vždy k Velebné Svátosti.

Smyslu a citu pro rodinu neprobouzí člověk v sobě rozumováním, nýbrž ssaje je s mlékem — je to jakýsi druh vědění daného, vrozeného; tak je to s onou milostí lásky svátostné, když nás ovládla.

Je-li člověk tak šťasten a má tuto milost, jest třeba, aby s ní spolupůsobil a v ní svou zbožnost i ctnosti sjednotil; modlitba a rozjímání musí tuto sílu v nás probouzeti a vyvíjeti, četba a modlitba ji budou živiti. Chceme-li udržeti oheň na krbu, přikládáme; chceš-li zesílit co možno nejvíce vůdčí milost svého života, udržuj ji v činnosti a ve všem se jí spravuj.

Đábel beztak pokouší nás velice, abychom zapomínali a nedbali této milosti.

Každý a to tvrdím bez obavy, kdo v týdnu několikráte jde k sv. přijímání, má tuto milost lásky k Nejsv. Svátosti a proto měly by k ní směřovati všechny ostatní jeho pobožnosti jako ku své matce a královně, měly by se živiti z Eucharistie a dýchati duchem eucharistickým. S touto milostí je třeba spolupůsobiti zvláště věrně, nebo budeme-li nevěrně působiti s ní, s tou nejvyšší, budeme nevěrní i v ostatních nižších milostech. Dále je třeba, abychom za ni byli vděční; a měří-li se vděčnost podle velikosti daru, jakáž teprve má býti asi vděčnost za podobnou nesmírnou milost? Konečně je třeba ještě vytrvalosti a sjednocenosti ve všem jednání, tak aby rozum, srdce i život pracovaly v souladu pod vlivem této jediné vůdčí milosti.

Ve stromu je míza ukryta až úplně uvnitř,

v srdci dřeva, chráněna jsouc obalem dřeva a kůry; vše je tak zařízeno, aby zvláště v zimní době netrpěla, poněvadž v ní jest vlastně život — životní síla stromu.

Nuž a životní síla tvá jest vůdčí tvá milost; ona obalí květem a plody všechny ratolesti tvého života, proto chovej ji, ošetřuj ji jako srdce, jako luši svého života nadpřirozeného.

ŽIVOT JEŽÍŠŮV V NÁS.

Christus víta vestra.

| Kristus život váš.

Coloss. 3, 4.

MY tedy musíme bráti a čerpati život svůj z Nejsv. Svátosti, ale poněvadž ta svátost jest pouhá láska a nic než láska, musíme se zdokonalovati v lásce. Dříve, nežli chceme šířiti lásku na venek dobrými skutky, musíme ji upevniti uvnitř v sobě. Celý život náš, poněvadž ak často přijímáme Vtělenou Lásku, měl by býti vlastně jen stálý vývin a rozkvět lásky. A každý, kdo se nesnaží zdokonaliti ji v srdci svém, neudělá nikdy pokroku kupředu. Buďme tedy pravými učedníky Kristovými, žijme láskou. Duch Svatý vložil lo srdcí našich ducha lásky, proto musíme milovati mnoho, velkomyslně, nade vše.

Bůh rozdílí své dary různě; nicméně jisté milosti a náklonnosti vyskytují se u mnohých zárodků, a ty chce Bůh přivésti k svatosti jednou a ouže cestou. Odtud vznikají řeholní společnosti.

do nichž se shromažďují ze všech stran ti, které vede stejná milost. Vy pak, kteří chcete dojít svatosti pomocí Nejsv. Svátosti, musíte vést život zcela tak vnitřní a skrytý, jaký vede Ježíš v Nejsv. Svátosti. Velebná Svátost je plod lásky Kristovy a láska se tají v srdci. A aby tuto pravdu naznačil, Ježíš se nejeví oku: nevidíme jeho těla nechutnáme jeho krve, Nejsv. Svátost nepůsobí nijak na smysly. Ale Ježíš chce, abychom šli dále až na dno jeho srdce.

Ježíš koná ve Svátosti ctnosti svého života smrtelného, ale neviditelně a vnitřně. Modlí se ustavičně, patře bez přestání na velebnost Otcovu a prosí za nás, aby nás naučil, že modlitba je tajemná vzpruha duchovního života; že je třeba ošetřovati dobře kořeny stromu, abychom mohli z něho trhati ovoce, že život zevnější, třeba si ho svět vážil, je pouze květ bezplodný, neživíme-li lásky, která plody vydává. Chcete-li tedy mítí zdat ve svém jednání, patřte na Ježíše. Apoštolé si stěžují, že mají málo času k modlitbě, a volí si jáhny aby jim ve sv. službě byli ku pomoci. I Kristus se vyhýbá lidu, odchází v ústranní, skrývá se, aby se modlil a rozjímal, a my bychom chtěli vést život čistě zevnější?! Máme-liž bohatší poklady milosti a větší síly k dobrému nežli apoštolové? A příklad Spasitelův není pro nás? Oh nikoli! Zbožnost a všecka ctnost, která se neživí modlitbou a neosvěžuje se ve svém ohnisku, v Kristu, aby ztracených sil znova nabrala, hasne a konečně zmírá.

Nadarmo studují kazatelé svá kázání — není-li

slovo jejich živeno modlitbou, zůstane neplodné. A že nemívají slova kazatelů tohoto života modlitby v sobě, proto vešlo v obyčej, že lidé, jdou-li na kázání, mluví o krásném kázání, o květnatém slohu a řeči. A přece ne ty květy si mají odnášeti z našich kázání, nýbrž ovoce ctnosti a dobrých předsevzetí!

Ale toto ovoce nezraje leč teplem modlitby. Protož modlete se mnoho za hlasatele slova Božího; vyprošujte jim však hlavně jednu věc, aby byli muži modlitby. Muž modlitby spasí svět, spojí-li se s Ježíšem modlícím se ve svatostánku.

Všechny ctnosti pocházejí od Boha; a zvláště z Velebné Svátosti vlévá Ježíš velice rád celé proudy milosti a ctnosti v duše naše, stavě nám tu za příklad své vlastní ctnosti. Avšak příkladu toho si musíme také všímati, bedlivě na něj hleděti, zkoumati ho a jím se řídit. Kdež také lze čerpati větší lásku k pokoře nežli u sv. Hostie? Anebo kde lze nalézti lepší vzor tichosti, mlčení a trpělivosti?

Nekoná ovšem Spasitel v Nejsv. Svátosti oněch velikých ctností svého pozemského života zevně a viditelně: jeho moudrost nehlasá tu božských pravd: nejeví se tu jeho moc ani sláva, je chudý, nepatrný, prostý — v tom vlastně spočívá jeho život svátostný. Ale co šetrnosti a ohledů k nám se jeví v tom, že nám zde ukazuje právě tuto chudobu, mírnost a trpělivost! Veliké skutky hrdinských ctností naskytají se v životě zřídka kdy, a my nemáme ani sil na ně; nuže, a máme se proto vzdáti snad na dobro života

zbožného pod záminkou, že jsme neschopni pro Boha co vykonati? Proti tomuto pokušení právě dal nám Pán Ježíš vydatný lék svým životem svátostným: učí nás tu, že svatost jeví se právě v malých věcech. Jeho ponížení svátostné, ten úplně utajený život jeho učí nás, že není nic dokonalejšího nad život vnitřní, který vnitřními úkoy a stálým vzbuzováním lásky sjednocuje se s jeho božskými úmysly. Oh věřte, Bůh miluje zvláště vroucně pokorné a ponížené duše, které žijí u jeho nohou pod sluncem a paprsky jeho přesvatého Srdce. Ostatně život modlitby, život rozjímavý nevyklučuje horlivosti o spasení duší. Duše vnitřní dovede pracovati a zůstane při tom do sebe soustředěna, působí na venek jako Ježíš, jehož očima nevidíme a přece srdcem cítíme: hříšník se modlí k němu a hned cítí blaho v srdci svém; jakýsi proud neviditelný leje se z Ježíše do srdce jeho a vnitřní, neslyšitelný rozhovor se tu zapřádá: nikdo nepozoruje tohoto působení Ježíšova v hloubi duše naší, a přece, jak je skutečné! Připodobme tedy svou lásku i horlivost tomuto působení Ježíšovu, ať je zcela utajena, pouze vnitřní!

Nepovažujte nikdy za ztraceny ony chvíle, které ztrávíte na stupních oltáře; jako zrno jeví svou plodnost a klíčivost teprve, když je zaseto v brázdě, tak i chvíle ztrávená před Nejsv. Svátostí je setbou ctnosti. Za našich dnů je sice mnoho duší obětavých a ve všech směrech na venek horlivých; chválivají je hojně, někdy až příliš, jenom modlete se za ně, aby vnitro jejich

OBĚŤ VLASTNÍ OSOBNOSTI.

srdce souhlasilo se zevnějškem jejich horlivosti! Proste, aby se živily a rozněcovaly modlitbou!

Avšak naše ctnosti mají míti v sobě také cosi milého a přitažlivého pro srdce bližního: protož odějme se v mírnost a tichost Krista Ježíše; neníť milejší věci nad prostotu prázdnou vší osobivosti a ctnost, která se tají a jde po tichu, bez hluku chvály, tu žehná každý; trpělivost, která nemá v sobě prudkosti a příkrosti, láska, ta prostá a tak jaksi zcela přirozená, sama sebou se rozumějící láska, to jest ono požehnané ovoce, jež nese život vnitřní, skrytý, živený přijímáním Krista Ježíše a rozjímáním o vzoru jeho života svátostného.

OBĚŤ VLASTNÍ OSOBNOSTI.

Qui manducat me, ipse vivet
propter me.

Kdo jí mne, živ bude skrze
mne. Jan 6, 58.

JEŽÍŠ bere nás ve sv. přijímání do svého vlastnictví a přijímá nás za své; k tomu cíli jest z naší strany třeba, abychom v jeho ruce složili všecko právo na své vlastní já, abychom ponechali jeho řízení všechny své skutky a nekonali nic sami od sebe ani pro sebe, nýbrž skrze Něho a pro Něho.

Svatým přijímáním uskutečňuje se znova Vtěnění Syna Božího v nás. A tajemství toto stalo se poprvé tak, že člověčenství Krista Ježíše nedostalo oné součásti, která přirozenost zosobňuje — nedostalo totiž osobnosti lidské, nýbrž místo

její zaujala osoba Věčného Slova Božího. A poněvadž právě osobnost je ten činitel, který skrze přirozenost a její schopnosti působí, a poněvadž ona je ta vzácnější součást, která nás vlastně v bytost dokonalou uceluje, připisují se jí všechny skutky přirozenosti; ona je jejich původce. Já poroučím svým schopnostem, mne poslouchají mé údy, já člověk jedním a hýbám a za všechna hnutí i skutky jsem odpověden též já; neboť mé mŕhutnosti mne jen slepě poslouchají, ale původce, který je v činnost uvádí, je odpověden sám za vše, poněvadž ji konají jen z něho a pro něho a nikoli pro sebe.

Tomu-li je tak, následuje z toho, že v Kristu Pánu, jenž měl sice dvojí přirozenost, avšak v jedné pouze osobě, v osobě Slova sloučenou, obojí tato přirozenost působila skrze Slovo; a každý sebe nepatrnější úkon lidské přirozenosti byl tedy skutek božský, skutek Slova Božího, jež jedině bylo jeho původce a jež mu dodávalo i ceny, ceny nekonečné. Následuje z toho však také to, že přirozenost lidská nebyla prvním původcem jednání, že neměla žádných vlastních zájmů, že nejednala pro sebe, nýbrž že ochotně sloužila Osobě Slova, které ji ve všem řídilo. Slovo řídilo božskou i lidskou vůli, Slovo působilo skrze obojí přirozenost (Kristovu).

Tak tomu má býti s námi; anebo aspoň máme se vši snahou hledět přiblížiti k tomuto ideálu božskému, kdy člověk jedná jen jako trpný nástroj vedený a řízený silou božskou, totiž Duchem Ježíše Krista, řízený k jedinému cíli, jež si Bůh

rtknouti může, totiž k oslavě Boží. Musíme tedy umřítí veškerým žádostem svým, všemu přechu a zájmu svému a míti na zřeteli pouze Ješe, který žije v nás, aby Otce svého oslavil.

Praví-li Věčné Slovo v evangeliu: »Sicut misit e vivens Pater, et ego vivo propter Patrem; et si manducat me et ipse vivet propter me — jako re poslal živý Otec a já živ jsem skrze Otce: k i ten, kdo jí mne, živ bude skrze mne,« znameno to tolik, jakoby řeklo: Jako Otec, posílaje mne do světa, abych se svým vtělením stal osobností přirozenosti lidské, která proto své vlastní osobnosti nemá, tím této přirozenosti lidské odňal všechnu možnost, aby hledala samu sebe, a ji tím přiměl, aby žila jen pro Něho: tak ve sv. přijímání spoji se s tebou, abych žil v tobě, a ty, abys žil pro ne; budu živ v tobě sám, ztrávím, umrtvím všechny tvé zájmy osobní, a bude na místě tvé osoby já osoba, na místě tvé vůle moje vůle; tvé mohutnosti budou mémi a já budu jimi působiti — já budu zkrátka tvojí osobností — osobností božskou. Proto budou míti skutky tvé cenu a sluhu nadlidskou, božskou, budou to skutky Boha důstojné, kterými lze si zasloužiti blaženosti a patření na Boha. Jako já jsem přirozeným synem Božím, tak budeš i ty syn od Boha za vlastního přijatý a jestliže syn, tedy i dědic království nebeského a jeho slávy!

Když tedy žije Ježíš Duchem svým v nás, ne my jeho údy, každý jsme vlastně »Ou«; Otec nebeský má zalíbení ve skutcích našich, neboť vidí v nich skutky vlastního Syna svého.

A poněvadž Syn a Otec jedno jsou, žije s Ježíšem v nás i Otec, a tento život, toto království Boha v nás ničí království satanovo, an tím způsobem každý člověk Bohu povinnou úctu a slávu vzdává.

Aby tímto způsobem Spasitel oslavil Otce v údech svých — toť je právě první důvod, pro kterýž tolik touží spojen býti s námi; proto náš sv. Pavel nazývá údy Kristovými, membra Christi, údy těla Kristova; proto opakuje Spasitel při poslední večeři několikráte za sebou: »Zůstaňte ve mně!« V tom však záleží také zároveň z naší strany oběť sama sebe, poněvadž zůstáváme-li v něm, nezůstáváme v sobě, a pracujeme u toho, i něhož zůstáváme, jsouce mu úplně k službám.

—» II «—

PODRUHĚ žádá si Spasitel spojovati se s námi z lásky k nám, aby nás povznášel, povyšoval, ano jednoho dne i účast dal na nebeské své slávě. A poněvadž této slávy nás může Spasitel účastný činiti pouze, budeme-li údy jeho a to údy svatými, tedy toť je dále vůle jeho — posvěcení naše.

Všecky skutky naše zde na světě stávají se potom skutky Spasitelovými a nabývají z Něho více nebo méně ceny podle toho, jak těsné jest naše spojení s Ním. Proto říká se tak krásně o křesťanu, že jest druhý Kristus — Christianus alter Christus; »vivit vero in me Christus — non ego solus, sed gratia Dei mecum — žije ve mně Kristus, ne já sám, ale milost Boží se mnou.«

Toto spojení jest ovoce lásky Kristovy a jest

zároveň účel celého díla vykupitelského; vše, co kdy Prozřetelnost Boží k spasení lidí zařídila, vše směřuje k tomu cíli, aby spojení člověka s Kristem bylo navázáno, živeno a dokonáno: neboť tímto spojením je vlastně dosaženo oslavy Boží se strany tvorstva i posvěcení a spasení duší, zkrátka jedním slovem — všecko ovoce vykoupění.

—» III «—

SPOJENÍ Ježíšovo s námi závisí na nás: »Zůstaňte ve mně a já ve vás,« (Jan 15, 4), což je tolik jako: zůstanu v tom, kdo zůstane ve mně! Chci-li tedy opravdu zůstat v Něm, mohu být jist, že On zůstane ve mně: jako plyn sám sebou vniká v prostor vzduchoprázdný, jako voda sama sebou stéká s výše v dol, tak duch Ježíšův plní ihned místo, které mu duše připravila.

V tomto spojení s Ježíšem záleží všechna důstojnost člověka. Nestávám se sice proto nějakým bohem, který by zasloužil úcty a klanění, ale stávám se posvěceným a svatým. Moje přirozenost zůstává i na dále nicotná před Bohem, a co na ní jest, je s to, aby poklesla v propast nejhlubší — ale Bůh mne povznáší svou milostí a svou přítomností ve mně za svého příbuzného — kteréžto příbuzenství je tím bližší, čím větší je má čistota a svatost; a věru příbuzenství toto není vlastně nic jiného nežli podíl na jeho svatosti. Jak svědčí tato slova: »Nebo kdo činí vůli Boží, ten jest bratr můj i sestra má i matka!« (Marek 3, 35.)

Z tohoto spojení plyne zároveň všechna moc člověka: *Sicut palmes non potest ferre fructum a semetipso nisi manserit in vite, ita et vos nisi in me manseritis: —* »Jako ratolest nemůže nésti ovoce sama od sebe, nezůstane-li ve kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve mně« (Jan 15, 4.) Beze mne nemůžete nic učiniti; — tohle slovo nic, nihil je jasné. Jako plodná síla ratolesti plyne z jejího spojení s kmenem, tak duchovní síla plodná na skutky dobré pochází ze spojení s Ježíšem — ze spojení našich myšlenek s jeho myšlenkami, našich slov s jeho slovy, našich skutků s jeho skutky. Život těla udržuje krev proudící srdcem, a krev opět dodává se srdci z potravy: náš pokrm jest Ježíš — chléb života — a kdo Ho jí, má život v sobě. Hle tedy — tu v tomto spojení jest pramen života svatého, našich skutků záslužných! A není-li toho spojení, jsou skutky naše prázdné, marné, neužitečné; suchá ratolest nenese ovoce.

Z tohoto spojení plyne všechna naše zásluha. Spasitel činí skutky naše skutky svými a dodává jim ceny nekonečné a odměny věčné; skutek, který sám v sobě jsa lidský, nebyl takřka ničím, stává se Boha důstojným, jakmile nese znak zásluh Spasitelových na sobě.

Ach, jak se to jen může dít, že my tohoto spojení božského zanedbáváme? Co je tu zásluh ztracených, co skutků bezcenných, že nebyly vykonány ve spojení s Ježíšem! Co milostí bez užitku! Ach s tolika prostředky — a tak málo vyžískat!

Jako byla tedy přirozenost lidská spojena s osobou věčného Slova a Jemu úplně poddána, tak budme i my spojeni s Ježíšem, úplně poddáni jeho řízení a jeho vůli. Ale k tomu cíli je třeba, aby ono spojení naše s ním bylo stále obnovováno a udržováno; je třeba slunce, aby jako ratolest na kmenu duše naše v jeho teple se hřála a mohutněla, by božská míza milosti ji úplně proniknouti mohla; a sluncem, které nás k tomuto dílu připravuje, jest soustředěnost mysli, touha a modlitba — láska je to, která bez přestání vzdychá po Ježíši, každou chvíli se k němu povznášeje: *Veni Domine Jesu, veni* — přijď, Pane Ježíši! A ona míza není nic jiného, leč krev Kristova, která v nás působí život, sílu a plodnost. Život ctitelů Nejsv. Svátosti dá se obsáhnouti těmito dvěma slovy: přijímati a žítí v soustředěnosti.

ŽIVOT V DUCHU SVATÉM.

Si Spiritu vivimus, Spiritu et ambulemus.

Žijeme-li duchem, ducha také následujeme. Galát, 5, 25.

—» I «—

DUCH Sv., duch Ježíšův, ten duch Boží, jež on přišel světu dát, je původcem naší svatosti. Život duchovní záleží totiž ve spojení s Duchem Sv. a v poslušnosti k jeho vnuknutím. Nuže zkoumejme Jeho působení v nás.

Všimněme si především, že Duch Sv. nám při-

vlastňuje ovoce vtělení a vykoupení! Otec nám d
Syna, Syn dal sebe samého a vykoupil nás
kříží, a účinky této božské lásky nám přivla
ňuje Duch Sv. Ontě tvoří v nás Krista Ježíše
dokonává v nás jeho obraz. Čas jeho poslání
nyní po nanebevstoupení Páně, jakož oznámil sá
božský Spasitel slovy: »Jest vám užitečné, aby
já odešel, neboť neodejdu-li, neprijde k vám Ut
šitel.« (Jan 16, 7.) — Ježíš dobyl nám milosti, n
hromadil poklady a uložil v Církvi své sémě sv
tosti; a nyní pěstovati tento zárodek, vésti ho
vývinu a cíli, toť úkol Ducha Svatého, jenž d
konává a dovršuje dílo Spasitele, řkoucího: »
jiného utěšitele vám dám, Ducha pravdy, a t
naučí vás všem věcem a připomene vám všeck
cožkoli jsem mluvil vám.« — Jinak byli bys
slabí a nedostateční. Na počátku vznášel se Du
Boží nad vodami, aby je oplodil. Totéž činí Du
Svatý nad milostmi, kterých nám Kristus doby
oplodňuje je, an nám je udílí, přebývá a půso
v nás. Duše spravedlivá jest příbytek a chrám
Ducha Sv., jenž v ní zůstává netoliko svou m
lostí, nýbrž osobně; sama jeho velebná osoba
prebývá v nás, a čím méně mu klade duše přek
žek, čím více místa mu dopřává, tím mocněji p
sobí.

Nemůže ovšem bydliti ani působiti tam, kd
je hřích, nebo to jsme mrtvi, a naše údy ochr
mené nemohou spolupůsobiti — a spolupůsobiti je
přece nezbytně potřebí! Rovněž nemůže působit
na duši vůle liknavé a žádostmi nezřízenými spo
tané, neboť pak jest bezmocný, třeba i v nás by

Duch Sv. jest plamen, jenž šlehá vždy výš a výše, a chce nás povznášeti do té výše s sebou. Chceme-li jej zastaviti, zhasne: či spíše Duch Sv. konečně zmizí nadobro z duše k zemi tíhnoucí — a ona co nevidět upadne do hříchu smrtelného. Čistoty pak je zvláště třeba, chceme-li, aby Duch Sv. zůstával v nás — neboť nestrpí v srdci, ve kterém má svůj příbytek, plevy, nýbrž spálí je, praví sv. Bernard; »Qui nec minimam paleam intra cordis, quod possidet, habitaculum residere patitur, sed statim igne subtilissimae circumspectionis exurit.«

Všeobecný úkol Ducha Svatého jest, aby spravoval a neomylně řídil církev sv.; avšak zvláštní jeho úkol jest vytvářeti v duších Krista Ježíše, přetvořiti je v Něho. A toto přerození a přetvoření, k němuž ovšem i my napomáhati musíme, působí Duch Sv. trojím způsobem.

—» II «—

DUCH Sv. nám především vnuká myšlenky a city souhlasné s city a myšlenkami Kristovými. Přebýváje v nás, budí v nás city, hýbá naší duší a vzbuzuje v mysli vzpomínku na Spasitele. Bez Ducha Sv. — a je to článek víry — nejsme s to, abychom vůbec co spasitelného myslili. Dobré, rozumné, počestné myšlenky přirozeného řádu ovšem můžeme buditi v sobě i bez Ducha Sv., ale což jsou nám platny? Myšlenka, již Duch Sv. vloží v mysl naši, bývá z počátku slabá, nepatrná; ale pak mohutní a vzrůstá v skutek a v oběť.

A co máme pak činiti, když se v nás takové nadpřirozené myšlenky ozvou? Neváhat a souhlasit! A protož, abychom opravdu slyšeli, vnuká-li nám Duch Sv. co, musíme býti pozorní, míti všecken zřetel svůj obrácen v nitro své, naslouchati Duchu Svatému a nerozptylovati se zevně.

Než pochází-li naše nadpřirozené dobré myšlenky od Ducha Sv. — může namítnouti někdo — pak jsme neomylní! Na to zní odpověď: Sami ze sebe jsme lháři, t. j. klamu podrobeni; ale jsme-li v stavu milosti a řídíme-li se světlem Ducha Sv., jistě jsme na pravé cestě pravdy a to božské pravdy. Proto také duše v Bohu soustředěná má vždy pravdu, a proto člověk nadpřirozeně moudrý neodchýlí se nikdy ani na krok od ní. Není to ovšem jeho zásluha, nepochází to od něho; on se jen opírá o světlo Ducha Božího, jenž v něm dli a jej osvěcuje. Jsme-li však tělesní, pohroužení ve věci pozemské, a rozptýlení, pak nechápeme jeho slov. Jakmile však naproti tomu dovedem ve vnitru svém již zaslechnouti hlas Ducha Sv., pak již snadno porozumíme. Dobré jídlo od nechutného rozpoznáme, ochutnáme-li je; podobně má se to s milostí. Duše, která chce správně souditi, musí zkoumati neklamné účinky milosti v sobě. Nechť jen se svěří vedení milosti a pozná její moc, jako vidí její světlo, které ji obklopuje.

Někdy, když nechápeme a nerozumíme hlasu Ducha Svatého, bývá to zkouška pokory; ba někdy ani neznaménáme jeho působení a nicméně On stále řídí a spravuje duši vnitřní a čistou, zjevuje jí své cesty tajné vnuknutím vnitřním a přímo —

sám. Neboť pouze Duch Svatý, jenž duši vnitřní vede, jest její pán a ředitel. Duše ta musí ovšem poslouchati zákonů církve, musí se podrobiti rozkazům svého zpovědníka ve všem, co se týká úkonů zbožnosti a duchovních cvičení; avšak v tom, co se týče jejího vnitřního chodu, má za vůdce pouze Ducha Sv., jenž sílí její náklonnosti, spravuje myšlenky, a nikdo, byť byl sebe směřejší, mu nedovede překážeti. A kdož by se také chtěl plést do rozmluvy Ducha Sv. s duší milovanou? A ostatně k čemu by mu to bylo?

Kdo vidí krásný, zdravý strom, nepátrá, má-li také zdravé kořeny, neboť krása stromu a síla jeho mu to patrně dokazují. Rovněž tak, když někdo činí veliké pokroky v dobrém, jeho kořeny, třeba i skryty byly, jsou zdravé, a čím skrytější, tím živější.

Avšak bohužel že Duch Svatý často nás vyvízí, abychom svolili k jeho vnuknutím, a my nechceme! Jsme jen jako tělesný stroj, a zahanbení židů, kteří neuznali Spasitele, padne i na nás. — Duch Sv. jest uprostřed nás a my ho neznáme.

—» III «—

DUCH Sv. prosí v nás a za nás. Modlitba je vlastně svatost sama, aspoň začátek její, počátek je vodovodem všech milostí. Nuže, a Duch Sv. prosí za nás a to »vzdechy nevyslovenými« (Řím. 8, 26.) — ipse postulat pro nobis gemitibus inenarrabilibus. Onť spojil duši naši s Kristem, on je tím knězem, jenž na oltáři srdce našeho obětuje Bohu Otci oběť našich myšlenek a naší chvá-

ly, on poukazuje Bohu na naše potřeby, slabosti a bídy, a tato modlitba, kteráž je vlastně modlitbou Ježíšovou v nás, dodává naší modlitbě všemohoucího doprovodu.

Jsi chrámem Ducha Sv.; avšak chrám je dům modlitby. Tož tedy modli se bez přestání, ale modli se ve spojení s božským Veleknězem tohoto chrámu. Lidé ti mohou sice dáti různé návody k modlitbě, ale Duch Svatý jediné může tvým modlitbám dáti vroucnosti a útěchy z nich. Duchovní vůdcové jsou pouze komorníci, kteří stojí u dveří srdce; jediné Duch Sv. přebývá uvnitř v něm, a je třeba jenom, aby je pronikl úplně a oblažil. Modli se tedy s ním, a on tě naučí všelike pravdě.

—» IV «—

TŘETÍ účinek působení Ducha Sv. jest, že nás učí ctnostem Krista Ježíše. K tomu cíli dává nám především milost, abychom jim rozuměli a je chápali — pochopiti ctnosti Kristovy je věru veliká milost, neboť mají na sobě dvojí stránku: Jedna odpuzuje a pohoršuje, to jest ona, na které se jeví mrtvení. A svět, se stanoviska pouze přirozeného, ví dobře, proč jich nemiluje. Neboť ctnosti všechny, i ctnosti srdci lidskému nejbližší, mírnost a pokora, jsou těžké, nesnadné. Zůstatí mírným i při urážce není snadno, a bez víry — věřím — jsou světu ctnosti křesťanské až odporné. Avšak Duch Sv. nám odhaluje jinou stránku ctností Ježíšových: svou milostí a líbezností otvírá nám trpký obal ctností a ukazuje v něm sladkost

meu a slávu největší. Tu pak se diví člověk, že je kříž tak sladký. Místo ponížení, místo kříže vidí v obětech a mrtvení ctnosti jen lásku k Bohu, slávu jeho i naši. Hříchem staly se nám ctnosti obtížné a odporné, protože všechny žádají ponížení a mrtvení. Ale Duch Sv. ukazuje nám, že Ježíš Kristus jim dodal lesku a slávy, an je konal první. Nechceš se ponížiti? praví nám. Nuž budiž, ale hleď, aby ses Ježíši podobal. A podobati se mu, to přece není ponížením, to znamená býti povýšen a povznesen! A tu chudoba i hadry její jsou šatem královským, poněvadž jej Kristus nosil první; ponížení je nám slávou, utrpení štěstím, poněvadž Ježíš jim dodal pravé slávy i pravého blaha.

Avšak jenom Duch Sv. nás učí takto hleděti na ctnosti, jen On nám ukazuje čisté zlato jejich, skryté v skalnatém a blátivém dole. Bývá to obyčejně pro nedostatek tohoto osvětlení, že se zastavuje tolik lidí na polovici cesty k dokonalosti; nevidají, leč zevnější nízkou stránku ctností Ježíšových a neprohlédnou až dovnitř k jejich skryté vznešenosti.

K tomuto nadpřirozenému poznání ctností Ježíšových přidává Duch Sv. ještě zvláštní schopnost k jejich konání. Tak schopny nás k nim činí, že bychom myslili, že jsme se zrodili jen a jen pro ně. Stávají se nám zcela přirozenými. A ona schopnost, kterou nám Duch Sv. dává, je vhodná a souhlasná s povoláním každého jednotlivce. — Nám, na př., ctitelům a adorátorům Nejsv. Svátosti, dává tu schopnost, abychom se klaněli v

duchu a v pravdě. On prosí za nás a my se modlíme v něm. On je učitel a mistr klanění. On dal též apoštolům sílu a ducha modlitby, nazývá se sám: Duch modlitby a proseb — spiritus orationis et precum.

Spojme se tedy s ním. Od prvních letnic vznáší se nad církví a přebývá v jednom každém z nás, aby nás naučil modlitbě, aby nás vyučil na vzoru Krista Ježíše, aby nás Jemu připodobnil ve všem, abychom jednou mohli na něho patřiti tvář v tvář v blaženosti věčné.

ŽIVOT PRAVÉHO SLUHY.

Servus Tuus ego sum, da mihi intellectum, ut discam justificationes Tuas.

Služebník Tvůj jsem já, rač mi dáti rozum, abych Tvoje výpovědi poznal. Ž. 118, 125.

—» I «—

JAKO se Spasitel dal všecek mně, tak já musím býti všecek jeho — to žádá již pouhá spravedlnost. Ale musím býti jeho tak, jako On jest Otcův, neboť Slovo tělem učiněno jest, přebývalo mezi námi a přebývá v nás ve sv. přijímání právě proto, abychom měli v něm vzor a příklad, učili se jeho ctnostem a žili tímž životem jako On, životem věrného a oddaného služebníka.

Název služebníka dal Pánu Ježíši sám nebeský Otec. »Spravedlivý sluha můj ospravedlní

mnohé.« (Is. 53, 11.) — A David mluvě v žalmu jménem Spasitele, dí: »Jsem sluha Tvůj.«

Než co dělá dobrý sluha? Tři věci:

1. dlí stále na blízkou u pána svého pohotově k službám;

2. plní ochotně a hbitě jeho vůli

3. a pracuje pro jeho čest.

Nuž a tyto tři vlastnosti dobrého služebníka přivedl Spasitel na sobě k nejvyššímu rozkvětu.

—» II «—

BYLŤ stále u svého Otce a s ním: jeho duch se nořil bez přetržení v božské pravdy učení Otcova a klaněl se jim, patřil na jeho krásu, a duše oplývající slastí patření na Boha, nemohla se ani od Boha odtrhnouti.

A proto obrací se Spasitel v evangeliu k svému Otci tak, jakoby Jej měl stále před sebou; zvláště na dvou místech jeví se toto tajuplné patření Synovo na Otce: *Filius hominis non potest a seipso facere quidquam, nisi prius viderit Patrem, facientem.* — Nemůžeť Syn sám od sebe činiti ničehož, leč co uzří, že činí Otec. (Jan 5, 19.) Hleděl tedy stále na Otce, aby myslil, mluvil a jednau jako On.

A druhé to místo zní: »Otec, který zůstává ve mně, činí ty skutky. — *Pater in me manens, ipse facit opera.*« (Jan 14, 10.) Mezi Otcem a Synem je tedy stálé spojení.

A jinde stojí psáno: »Ježíš byl uveden od Ducha Sv. na poušť.« (Mt. 4, 1.) — Byl tedy poslušen též vnuknutí Ducha Sv.

Podobně tedy naše místo musí býti blízko u Spasitele, musíme jako On stále čekati rozkazů Božích, majíce oči upřeny na Boha, abychom na pouhý pokyn jednali: jako oči sluhů hledí na ruce svých pánů, tak zrak náš k Pánu, našemu Bohu — *sicut oculi servorum in manibus dominorum suorum, ita oculi nostri ad Dominum Deum nostrum.* (Ps. 122, 2.)

Tak činili světci Starého i Nového zákona. — Noe chodil s Bohem — *ambulavit cum Deo* — je to tedy možné, ba více, je to nutné! »Choď přede mnou a buď dokonalý,« pravil Bůh Abrahamovi: *ambula coram me, et esto perfectus.* (1. Mojž. 17, 1.)

Než — tak by mohl někdo říci — Spasiteli, Marii Panně, andělům je snadno dlíti stále v přítomnosti Boží, ale nám je to nesmírně těžko. — Pravda ovšem, Ježíšovi, Matce Boží a andělům je rozkoší patřiti na Boha, a nic jich nepokouší a od něho neodvrací. Než — což nemáme dosti milosti Boží? A kromě toho vždyť aspoň srdcem svým můžeme dlíti u Spasitele, a srdci, opravdu-li miluje, není přece těžko a bolestno dlíti na blízku osoby milované, naopak je to pro ně největší blaho. Musíme tedy přese všechny nesnáze a překážky snažiti se o to, abychom stále a všemi schopnostmi svými trvali na blízku Spasitele.

—» III «—

PÁN Ježíš konal ve svém životě skutky, které mu Otec uložil a ukázal — a konal je po něm, plně tak ve všem Jeho vůli; jeho život byla jen o-

zvěna myšlenky Otcovy, viditelný obraz myšlenky, slova a díla Otcova.

Podobně musím též já zobrazovati v sobě Krista Ježíše, jeho poslušen býti a činiti, čeho on právě v tuto chvíli, v tomto nebo onom ctnostném skutku ode mne žádá; žádá-li toho, musím býti pohotově k poslušnosti vnitřní i zevní, a vždy s velikou láskou a věrností býti ochoten dáti se vésti jeho myšlenkou a přáním.

Avšak to si zvláště připomeňme, že chce Spasitel působiti spíše v nás uvnitř, v duši, nežli v zevnějších skutečích: *Pater in me manens, ipse facit opera* — Otec, který v e m n ě z ů s t á v á, činí ty skutky.

—» IV «—

PÁN Ježíš hledá jediné slávu Otcovu a odmítá všecku chválu a čest, kterou mu vzdávali jen jako člověku. »*Quid me dicis bonum — co mi nazýváš dobrým?*« — »Já nehledám slávy své, praví na jiném místě — *gloriam meam non quaero.*« (Jan 8, 49.)

Sluha věrný hledá dobro a prospěch pánův spíše nežli vlastní. Musím tedy podobně též já hledati jen a jen prospěch Pána a Spasitele svého a snažiti se především o to, aby jeho milosti a dary nesly ve mně ovoce k jeho cti a chvále.

—» V «—

AVŠAK tento život vnitřní, zcela do sebe uzavřený, jenž činí, myslí, mluví jediné to, k čemu jej Bůh nutká, zdá se životem neužitečným. A

přece, kdo by se nedivil životu Spasitelovu, životu, na první pohled pro svět tak bezvýznamnému, skrytému a prostému v Nazaretě? A Otec dal tomuto životu přednost před jakýmkoli jiným a měl zalíbení v Synu svém a Spasiteli našem, když Jej oslavoval a nás posvěcoval svým životem skrytým, v němž neměl za svědka, leč pouze Jeho, a kde v stavu ponížení a chudoby zabýval se pracemi tak bezvýznamnými!

Totéž zalíbení bude míti i v našem životě skrytém, poněvadž takový život jest vlastně sebeoběť přinesená Bohu, která Ho oslavuje více nežli kterákoli jiná — je to království Boží v nás, je to smrt a hrob veškeré samolásky.

Je to tedy veliká milost, táhne-li nás Spasitel do vnitř, abychom dleli myslí svou u něho a jenom Jím se zabývali; neboť tím vlastně zve nás až do své — abych tak řekl — pracovny, v níž svěřuje nám tajné své plány, činí nás svými důvěrníky a udílí své rozkazy přímo a bezprostředně nám jednomu každému, chtěje, abychom opakovali po něm jeho slova, abychom po něm dělali, co u něho uvidíme, a abychom prováděli skutkem pouze jeho plány a úmysly; chce vlastně, aby každý z nás byl druhý On — aby byl tělem duše jeho, aby byl dobrovolným projevem jeho přání, aby každý z nás byl stělesněnou, vtělenou jeho myšlenkou, mající božskou a nekonečnou cenu pro jeho zásluhy, s ní spojené.

—» VI «—

MÁ-LI člověk dospěti až k tomuto stupni, jest třeba, aby především pracoval sám na sobě, ve svém nitru: »Christus in me manens — Kristus ve mně zůstává« — je třeba, aby člověk zůstával sám v sobě.

Má-li však toto »zůstávání v sobě« nésti člověku prospěch, třeba, aby i Spasitel zůstával spolu s námi v nás. A Spasitel opět bude s námi, budeme-li my v něm, neboť jedno podmiňuje druhé. My pak zůstáváme v něm, obětujeme-li mu samy sebe, zasvěcujeme-li mu ony ctnosti a úkony, jichž právě v tom kterém okamžiku od nás žádá láska účinná, ta láska, jež touží spíše se ztravovati, spíše se obětovati nežli užívat.

Avšak běda! Jak dlouho snad již snaží se Ježíš přivésti nás k tomuto životu skrytému, a my mu stále utíkáme na venek, trvající v onom hrubém omylu, že vnější činnost má větší cenu. Neraďi se zdržíme — to je ta hlavní příčina — v domě, v němž přebývá jenom nemoc, bída a bolest; vyhánění nechutí a ošklivosti anebo vábení nějakou láskou zevnější, unikáme sami sobě z vnitra na venek.

O můj Bože, žij, vládni, kraluj ve mně. In me vive, regna et impera! Poslechnu, co mi řekne Hospodin Bůh — audiam, quid loquatur in me Dominus Deus — a setrvám s ním věrně v srdci mém. (Ž. 84, 9.)

SOUSTŘEDĚNOST MYSLI — CESTA SPOJENÍ S BOHEM.

Ecce enim, regnum Dei intra
vos est.

Hle, království Boží jest ve
vás. Luk. 17, 21.

—» I «—

BŮH stvořiv člověka, vymínil si, že bude sám pánem a králem jeho duše, Jemu že bude náležeti lidský život, a On že bude jeho posledním cílem v blaženosti a slávě věčné.

K tomu cíli měl Bůh novými a novými milostmi zdokonalovati v člověku svůj obraz a svou podobu. Avšak hřích zvrátil tento řád. Člověk zhřešiv, nezůstal sám v sobě s Bohem svým, nýbrž odvrátil se a stal se otrokem věcí zevnějších.

Bůh, aby člověka zase přivedl nazpět dovnitř, upoutal nejprve na sebe zraky jeho, když se vtělil. Vtělený Bůh ukázal člověku svou dobrotu a moc, ano dovolil mu, aby se Ho i dotýkati směl a získal si tím Jeho lásky; a konečně zahaliv se ve způsobu svátostné, přichází neviditelně ve sv. přijímání až do vnitra našeho a ukrývá se tu. A odtud mluví k nám, radí, těší a posvěcuje. V srdci staví si svůj královský trůn, chtěje nás tak donutiti, abychom zůstali a trvali u něho s myslí stále dovnitř obrácenou, jako to činila bl. Panna Maria po svém zvěstování, která žila stále soustředěna dovnitř k onomu požehnanému plodu života svého, jež pod srdcem nosila. Věrně-li pak dbáme této milosti, nabýváme útěchy a pokoje a okou-

šíme sladkosti toho slova: »Jak milo jest přebývatí s Tebou!«

Tato tužba Ježíšova, aby nás mohl přivéstí zpět dovnitř, objasní nám lépe ona slova písma sv.: »Hříšníci, vraťte se v srdce své — redite ad cor,« »Synu můj, dej mi srdce své — fili, praebe cor tuum mihi,« — »milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého — diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.« Srdce je totiž zřídlo života a kde je poklad váš, tuť i srdce vaše.

—» II «—

CHCE-LI Bůh přivéstí některou duši k svatosti, odloučí ji nejprve od světa utrpením a pronásledováním anebo svou milostí, že jí totiž svět zhnusí a zoškliví a naopak udělí jí lásku k samotě, k mlčení a k modlitbě. Největší dar, jež Bůh duši lidské dává, jest dar modlitby, jenž takřka ji nutká, aby se uchylovala v ústraní, sama v sebe se obracela, ode všeho lidského a pozemského se očišťovala a sebe k tomu cíli mrtvila. A když ta duše to zanedbává, Bůh na ni sesílá slabost, nemoc, útrapy vnitřní, které ji vyprostí a očistí od všeho, co ještě vlastního na ní lpí, jako bouře vyčistí vzduch.

—» III «—

ZŮSTANE ve mně a já ve vás. Jako ratolest nemůže nésti ovoce sama od sebe, nezůstane-li ve kmeni, tak ani vy, nezůstanete-li ve

mně.« (Jan 15, 4.) Máme býti tedy se Spasitelem v takovém úzkém spojení, jako ratolest s kmenem, ve spojení, které podmiňuje život.

Poněvadž pak síla a míza božského kmene vinného jest velice mocná a plodná, jak svědčí ona slova: »Kdo zůstává ve mně, ten přináší ovoce mnoho,« plyne z toho, že ten, kdo zůstává spojen se Spasitelem netoliko svazkem milosti, nýbrž nadto ještě svazkem jeho slov, která jsou duch i život, ten že je téměř všemohoucí ve všem dobrém: »Zůstanete-li ve mně, a slova má zůstanou-li ve vás: cokoli budete chtít, prostě, a stane se vám.« (Jan 15, 7.)

Konečně toto spojení účinné lásky, která se hledí jediné Bohu zalíbiti, vábí v srdce naše samu Nejsvětější Trojici: »Miluje-li kdo mne, slovo mé zachovávatí bude; a Otec můj bude ho milovati i přijdeme k němu a příbytek u něho si učiníme.« (Jan 14, 23.)

Toto spojení právě nám Spasitel tak vroucně vyprošoval ve své velekněžské modlitbě: »A já jsem jim dál slávu, kterouž jsi mi dal, aby byli v jednotě jakož i my jedno jsme: já v nich a Ty ve mně, aby byli v jednotě dokonalé, by poznal svět, že Ty jsi mne poslal a že jsi je miloval, jako jsi miloval mne.« (Jan 17, 22—23.)

Totéž spojení doporučí nám po příkladu svého božského mistra sv. apoštol Pavel, jenž mluví o tom, že jsme údové Kristovi a On naše hlava; jsme tělo Kristovo, a On je duší tohoto mystického těla, žije v nás a oživuje nás.

K témuž cíli vlastně přijímáme též Tělo a Krev

Krista Pána: abychom se totiž co nejtěsněji s ním, s jeho duší, s jeho mocí božskou, ctnostmi, zásluhami, zkrátka s jeho božským životem spojili. Tak vzniká ono vázané společenství, v němž Ježíš působí v nás všechno, poněvadž my podrobujeme svou osobnost jeho osobnosti, aby ta myslila a vše konala místo nás, aby se zkrátka stala naším »já«. — Neboť Nejsvětější Svátost byla hlavně — či neměli bych spíše říci v ý h r a d n ě ustanovena, abychom v podivuhodné spojení s Bohem vcházelí a je udržovali — je to svátost spojení s Bohem.

—» IV «—

BEZ onoho těsného spojení s Kristem Pánem budou jistě marna všechna moje dobrá předsevzetí, že chci lépe poznávatí sebe i Boha; všechna ta předsevzetí nebudou nic platná, protože nejsem-li spojen s Ježíšem, nemyslím-li na něho ve svém jednání a počínání, dám se zaujímatí pouze vnějšími skutky anebo se dám okouzlití a zvábití svou osobní chutí a zálibou. Je tedy třeba, abych byl s ním spojen, a to spojení aby bylo skutečné a živé. Je třeba, abych okem otevřeným stále hleděl na Ježíše ve mně dlícího. Než jak k tomu dospěti?

Jednoduše a prostě. Nač třeba vyhledávati jiných prostředníků, k čemu tolik předsevzetí a různých cvičení? To vše beztak jen ještě více ducha rozptyluje. Ale spočinouti v Kristu Pánu a neptati se ani jak, věnovati se tomu, co právě Jeho svatá vůle v přítomné chvíli s námi chce, chtít, co ona chce, vyplniti ji a zcela se jí podrobiti z lásky, s touhou zalíbiti se Spasiteli, podrobiti

se jí a řídit se jí, jak nás milostí a ctností v tu onu chvíli právě vede, aj, to je onen tajuplný smysl slova: »Zůstaňte ve mně — manete in me!«

Jsme-li u mocnějšího, ctíme jej; jsme-li u pánovníka, posloucháme; jsme-li u přítele, hledíme se mu zalíbiti. U Spasitele činíme to trojí zároveň.

—» V «—

NEŽ jak je možno, abychom stále mysli na toto spojení? Tím je to možno, že chceme na ně mysliti, že k němu obracíme svůj úmysl, že znova a znova obětujeme na ten úmysl skutek a že pak zpytujeme nedostatek a vady, kterých jsme se snad při tom dopustili. Snadný prostředek tohoto spojení mysli s Bohem je stálá vzpomínka na všudypřítomnost Boží. Ta udržuje ducha v mezích a v souhlase s vůlí Boží, udržuje srdce v sladkém pocitu jeho lásky, vůli pohotově jemu k službám a tělo v uctivé podrobenosti. Jestliže již působí tohle vše přítomnost člověka vážného, moudrého a milovaného, tím spíše to způsobí přítomnost Boha, jenž nám k tomu ještě svou milostí hojnou napomáhá.

Bez této stálé vzpomínky na všudypřítomnost Boží duch se dá strhnouti v marnosti, rozptyluje se, téká sem a tam jako muška, jako motýl; srdce hledá útěchy zbožné, ale lidské, a vůle jeho jde za svým pohodlím a přirozenou náklonností nebo přirozenou nechutí. Této vzpomínky jest nám zvláště třeba v boji proti přirozené nechuti; neboť nevydrží člověk stále na bojišti, je třeba také, aby po oddechl po boji v Bohu.

K stálému pamatování na přítomnost Boží dospějeme postupně, začneme-li tím, co je nejsnazší: obětujeme-li totiž a zasvěcujeme-li Bohu své skutky, opakujeme-li často nějakou zbožnou průpověď a vysíláme-li k nebi povzdechy lásky. Jest však třeba, abychom nějak mechanicky tomu navykali: vždy při určitém zevnějším skutku, v ten a ten určitý okamžik, na určitém místě se vzpamatujeme a mysl svou obrátíme dovnitř, k Bohu, a po své práci zase z toho Bohu počet klademe jako dítě matce své. Aby však to vše nebylo nadarmo, musíme si napřed uložit i a pak také přísně dodržovati nějaký tělesný trest za opomenutí a vady, které se snad při tom stanou. Spojíme-li se takto s Bohem, dáme mu vlastně celý život svůj, dáme mu samy sebe. A kteréž větší milosti si můžeme přát? Která ctnost je nám prospěšnější a pro Boha čestnější? Jeť oním velikým Egrederem »Vyjdi, ze sebe sama vyjdi,« kdy člověk splývá celou svou bytostí se Spasitelem.

SOUSTŘEDĚNOST MYSLI — PODMÍNKA SVATOSTI.

Viam iustificationum Tuarum
instrue me.

Cestu rozkazů Svých ukazuj
mi. Ps. 118, 27.

—» I «—

BYČEJNÁ a řádná cesta svatosti jest soustředěnost a sebranost mysli. Bůh volá-li duši některou k sobě, vyvede ji nejprve z hříchu, a to tím, že v ní probudí všímavost

k hlasu svědomí; chce-li ji přivést k vyššímu stupni ctnosti, dá jí ještě více této duševní soustředěnosti a konečně chce-li se dokonale spojit s ní, užije téhož prostředku, tak že soustředěnost mysli jest pro všechny kajícíky, i pokročilé i dokonalé, řádný způsob, kterým je Bůh vede k svatosti.

—» II «—

ČLOVĚK pokleslý, v přirozenosti hříchem po-
kažené, stydí se sám před sebou. Myslet na Boha je mu těžko: raději žije v blouznivých snech své obrazivosti, která jej rozptyluje a klame po celý život; hoví marnosti a zvědavosti svého ducha, a srdce jeho hledá si přízně u tvorů, aby s nimi užíval života. Konečně stane se otrokem některé svůdné myšlenky, některé tužby, která jím zmitá, některé vášně, která jej zžír — smyslnost leží na dně všech jeho skutků. Užítí dneška a těšit se na užívání zítřka — v tom je všechna jeho snaha a cíl.

Takový jest člověk pozemský. Prožije větší část života a nevzpomene ani na Boha Stvořitele, Spasitele a svrchovaného soudce svého. Je věru mnoho takových lidí, kteří nemají kdy vzpomenouti na Boha.

Jak nyní Bůh milosrdný obrodí tohoto člověka tělesného a hříšného? Tím, že ho přiměje k tomu, aby se vrátil sám v sebe, aby šel do sebe, a promění ho v člověka vnitřního a duchovního: buďto že ho navštíví nemocí, která ho odloučí rázem ode všeho, nebo že ho stihne ranou neštěstí, které mu

ukáže jasně marnost světa, anebo že ho nevěrností přítele, nespravedlností lidí přivede k poznání, iak málo mu člověk může k štěstí dopomoci.

Když hříšník cítí tyto rány, které ho stihají, volá jej Bůh k sobě jako druhdy Adama, volá jej uvnitř, ve svědomí, které mu dá pocítiti všecku břitkost výčitek. Bůh mu ukáže příčinu jeho neštěstí, vnukne mu vzpomínku na onoho dobrého, milosrdného Boha, ježž byl v mládí miloval, na Spasitele, jenž ochotně přijímá ovečku kající. A tato myšlenka působí již blahodárně na duši jeho; stává se přístupným spasitelnému dojmu a najednou zastihne sám sebe, že pláče. Srdce jeho dosud zatvrzelé měkne a s nebe, zdá se mu, že slyší hlas: »Pojď ke mně a já tě občerstvím, odpustím, upokojím!«

Blažený hříšník, jenž dbá tohoto vnitřního hlasu, najde svou duši ztracenou i Boha svého.

Každé obrácení je tedy ovoce vnitřní milosti, která upíná a soustřeďuje pozornost mysli na hlas svědomí, na kajícnost srdce a na dobrotu Boží.

I ta prázdnota, nelad a nespokojenost, kterou cítí hříšník uprostřed svých hříšných zábav a poblouzení, jest hlas Boží, jenž mu dí, jako druhdy k lidu izraelskému: »Běda člověku, jenž hledá štěstí svého v hříchu, jenž spočine v něm a zalíbí si v rozkoši svých vášní!« Běda, je daleko od Boha, daleko sám od sebe! Horečná tužba, která ho pohání od jedné nepravosti ke druhé, udržuje ho pouze uměle na živu; je pošetilec, jenž se má za mudrce, boháče, dítě štěstěny, a zatím je nevidomý, chudý a nešťastný.

—» III «—

CHCE-LI Bůh přivést některou duši k vyššímu stupni ctnosti, udělí jí ještě více vnitřní soustředěnosti. To je pravda nepopíratelná, ale nedostižná; i duše zbožné ji často podceňují, myslíce, že postup a pokrok v dokonalosti záleží spíše v zevnějších úkonech života křesťanského nebo ve větších útechách duchovních.

Nicméně jisto jest, že milost duševní soustředěnosti přibližuje nás více k Bohu a více nás osvěcuje a zahřívá, poněvadž nás staví blíže božskému zřídлу všeho světla i tepla. A to je také příčinou, proč v tu chvíli, kdy jsme pohříženi pozorně v sebe, tak snadno chápeme některé věci. To je pronikáme světlem Božím — a tu cítiváme pak pokoj až dosud neznámý a sílu, jíž se divíme, zkrátka cítiváme patrně, že je s námi Bůh. Je-li člověk u Boha co možno nejbliže, slyší ona milá slova, jež Spasitel pronáší svým tklivým, tichým a tajemným hlasem, jež mluvívá jen těm, kteří jako Jan při poslední večeři spočívají na srdci jeho: »Audi, filia, et vide: inclina aurem tuam et obliviscere domum tuam et domum patris tui et concupiscet rex decorem tuum« — »Slyš, dcero, viz a nakloň ucho: zapomeň na svůj národ a domov, aby zatoužil král po tvé kráse.« (Ž. 44, 11—12.)

Z toho plyne zároveň, že působnost a cena milosti záleží v tom, že nás uvnitř soustřeďuje v Bohu; i to odtud plyne, že má milost vnitřní větší cenu nežli tisíce zevnějších, a že naše zbožnost a ctnost nemohou býti živý, leč vnitřní soustředě-

stí, která je oživuje a upíná na Boha.

V životě přirozeném nebývá vždy nejobratnější m, kdo jest nejpilnější, nýbrž ten, kdo vše dobře omyslí, uváží, trpělivý je, dovede posouditi každou věc ze všech možných stránek, předvídá překážky a pomýšlí na všechny možné prostředky. Jakový člověk jest mistr, jeho nepřekoná leč ten upeř, jenž bude míti všechny tyto vlastnosti ještě hojnější míře.

Podobně ve věcech duchovních a božských je n křesťan nejosvícenější, který se co možná nejce dovede odtrhnouti od věcí smyslných, tělesných a světských. Jeho oči jsou pak jasny, prohlédají mlhou tělesnosti až k jasu Božímu. Modlitba ho konaná v Bohu je daleko mocnější, mocnější st i jeho slovo, poněvadž je to vlastně opakované slovo Boží. I jeho skutky jsou mocnější, lají se prosty a neužitečny, ale zatím obracejí zachraňují svět. Mojžíš na hoře, jediný a sám sed Bohem v mysli soustředěný na modlitbách, zl mocnější nežli celé vojsko izraelské! — Proto st i život rozjímavý sám v sobě dokonalejší žli činný: dokazuje to patrně oněch třicet let, jež án Ježíš ztrávil v Nazaretě i celý jeho život rytý v Nejsv. Svátosti. Neboť kdyby to nebyl vot světější a pro Boha čestnější, věru by si ho basitel byl nevyvolil.

—» IV «—

VŮBEC dokonalost života křesťanského na tomto světě spočívá v spojení co možno nejžším s Bohem. Bůh sám — a jest věru s podi-

vem, jak to činí — duši zdokonaluje a ctnost zdobí, oddá-li se mu ona úplně a v něm se zahraje a soustředí. Dílo to počíná Bůh tím, že nejprve duši hledí od světa odloučiti, aby byla pouze je — podobně jako žárlivý milenec chce, aby u něho všechna jediné jemu náležela. K tomu cíli vezme Bůh anebo otupí jí veškerý smysl a cit pro svět tohoto světa, takže nemá pak pro ně žádné porozumění. Tím ji vyprostí z otroctví světských požitků.

Potom Bůh naučí duši tu i jinému způsobu modlitby. Modlitba ústní ji začíná unavovat, a nachází již v ní útechy a libosti jako druhá modlí se ji sice ještě, ale jenom z povinnosti nikoli se zálibou. Knihy modlitební ji nudí, proto již nenachází v nich výživy pro srdce své potřebné, anebo jim vůbec nerozumí, poněvadž nemohou vyjadřují, co ona chce. Za to však vábí ji co mile a neodolatelně k modlitbě vnitřní, kterou konáti potichu, v klidu, v bezprostřední blízkosti Boží. A tato modlitba živí duši tu blahodárně přestává znamenati činnost svoji, cítí však působení Boží. Již nevyhledává toho nebo onoho prostředku a způsobu — jest již u svého cíle, svého Boha. Ztrácí s očí sama sebe, dle spíše v Bohu než v sobě, podléhá zcela čarovné moci a kráse Jeho pravdy a dobrotě Jeho lásky.

Ach šťastná chvíle, kdy Bůh nás táhne k sobě. A On by to jistě činil častěji, kdybychom se jen vždy více vzdávali všech náklonností pozemských a dbali více na čistotu svých úmyslů a prostotu svého srdce. Vždyť touží spojití se s námi: ovšem

e chce býti pak Králem srdce našeho a Pánem
šeho života.

SOUSTŘEDĚNOST JE DECH ŽIVOTA PRAVÉHO CTITELE.

Maria sedens secus pedes Do-
ni audiebat verbum illius.
Innum est necessarium (ať Do-
nus): Maria optimam partem
egit.

Maria posadivši se u nohou
Páně poslouchala slova jeho.
Jednoho jest zapotřebí; Maria
nejlepší stránku vyvolila.
Luk. 10, 39. 42.

—» I «—

VÝZNAČNÁ a přední ctnost pravého ctitele
Nejsvětější Svátosti má býti soustředěnost
mysli v Bohu, kteroužto ovládá a řídí před
září Boží a silou milosti Boží všechny své smysly
duši svou.

Duše v Bohu soustředěná jest jako kormidel-
ník, jenž malým svým kormidlem řídí obrovskou
lod, kamkoli chce; jest jako zrcadlová hladina
klidné a čisté vody, v níž se Bůh s rozkoší obráží;
jest jako zrcadlo stříbrné, v něž Bůh vtiskl svůj
obraz, a s ním i jas zářící své tváře, jež tak dobře
dráží a vyzařuje ze sebe duše u nohou Jeho sou-
středěná.

Jak šťastná jest taková duše — miláček Boží:
ž věru neujde jedno slovo Boží, ani jediný pokyn,
ani jediný pohled Jeho.

Nuž hleďte, ať se dopracujete k tomuto vzác-
nému stupni vnitřní soustředěnosti, bez níž by
šedky práce vaše byly jako strom bez kořenů a

jako země bez vody. Každý způsob duchovního života nese sebou sice jistý stupeň a jistou míru blaha. Nalézá je jeden v kajícínosti, druhý v tichosti, jiní v horlivosti, ctitelé však Nejsv. Svátosti je najdou pouze v soustředěnosti mysli, podobně jako dítě má všechno své blaho na klíně matčině, a vyvolení v nebi v objetí Božím.

—» II «—

AVŠAK jak dosíci a zachovati této svaté soustředěnosti? Hleď především uzavřítí všech brány a okna duše své: neboť soustřediti se znamená obrátiti se z venčí dovnitř, k Bohu; úkolem soustředěnosti jest chtít se zachovati podle dobré libezné vůle jeho; a trvati v tom stavu jest mírou ducha v Bohu soustředěného.

K tomu jest ovšem vedle milosti Boží potřeba aby člověk se v božském středu zakotvil. Nemá-li člověk stvořen proto, aby posledním cílem života jeho byly dobré skutky samy o sobě; — nikoli, to by byla modloslužba; ani ctnosti nejscou konečným cílem jeho, nýbrž pouze cestou, po níž k cíli kráčí. I láska jest cílem jen potud, pokud nás spojuje s předmětem milovaným, sic jinak byla by utrpením a strastí, jakou byla pro nevěstu z písně Šalomounovy, když hledala miláčka, jež milovala duše její. Ale v Ježíši, v Ježíši nejvyšším dobrém a všeho milování hodném budiž střed tvého v Bohu soustředěného života, poněvadž jenom v Něm jest svoboda bez pouta, pravda beze clony a svátost všechna; tobě, chceš-li čerpati život svůj

z Nejsv. Svátosti, tobě zvláště řekl sám Kristus Ježíš: »Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm.« Všimni si, že Ježíš přebývá v nás proto, že my přebýváme v něm: ačkoli tedy vlastně Sám nás k Sobě táhne, ačkoli On nám vlévá touhu po spojení s ním, ačkoli On sám vlastně nás k Sobě pudí, nicméně jest jeho vůlí, abychom svým spolupůsobením jemu pomáhali. V tom tedy spočívá působnost a moc svaté soustředěnosti: je to vzájemné přebývání, vzájemné pronikání se, společenství člověka s Kristem Pánem, jenž Duchem svým v nás jest přítomen.

—» III «—

A kde se děje toto spojení Ježíše a nás? V nás se děje; Ježíš v nás přítomný je působí, jak nás ujišťují tato jeho slova: »Miluje-li mne kdo, slovo mé zachovávatí bude, a Otec můj bude ho milovati i přijdeme k němu a příbytek u něho si učiníme.« (Jan 14, 23.) A duch Ježíšův přebývá v nás jako v chrámě svém, poněvadž nám byl dán, aby zůstával v nás. Proto praví »Následování: »Eia anima fidelis, praepara lhuic Sponsor tuum, quatenus ad te venire, et in te habitare dignetur« — »Nuž, duše, věrná, uchystej tomuto ženichu svému srdce své, aby rád k tobě přicházel a u tebe příbytek si učinil.« A proč pak asi Spasitel vyvolil si vnitro člověka za střed, v němž se s člověkem spojuje? — Aby přinutil člověka vrátiti se sama v sebe. Člověk bojí se totiž sama sebe, jako se bojíme zločince, nebo jako se bojíme žaláře — neboť člověk jest obojí to. Stydí

se a děsí se sama sebe, a proto se rozptyluje na venek. Avšak tím, že utíká takto sám před sebou, opouští on — tvor — Boha, jenž jej stvořil proto, aby byl chrámem a trůnem jeho lásky.

A tu ovšem nemůže Bůh působiti v člověku ani s člověkem. Aby jej tedy přiměl vrátiti se, Bůh přichází k člověku, mluví nejen k jeho uchu, nýbrž k srdci, přichází svátostně, aby mohl žíti v nás duchovně, přichází zahalen v clonu svátostnou, trhá ji a přivádí tak v duši Nejsvětější Trojici samu: jako se eter uzavřený v pilulce rozptýlí v celém žaludku, jakmile tělesnou teplotou pukl jeho obal.

Tak upravuje si Ježíš Kristus vnitro člověka za svůj chrám, aby člověk neměl daleko k němu, ale aby Ho našel snadno nablízku, vždy pohotově k pomoci a měl Jej stále před sebou, svého Pána, svůj vzor i jeho milost s ním, aby neměl nic jiného zapotřebí, nežli se soustřediti uvnitř v Ježíši Kristu: takže člověk vpravdě uvnitř soustředěný může každou chvíli obětovati a posvěcovati Mu své práce, city lásky svého srdce, a patřiti na Něho tím pohledem, jenž mluví více nežli slova. Dobře líčí tuto vnitřní sebranost tato slova z »Následování«: »*Frequens illi visitatio, cum homine interno dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa pax et familiaritas stupenda nimis*« — »Člověka ve vnitru svém soustředěného oblažuje návštěvou svou, sladce s ním hovoří, mile ho těší, skýtá mu hojného pokoje a jest k němu až podivno důvěrným.«

Je-li jen možno, že Bůh s takovou láskou se

sklání k duši člověka?! Že jest jí k službám, že přebývá v těle tak bídném, v duši tak pozemské, ubohé a nevděčné?! A přece je to pravda!

—» IV «—

NEŽ jak lze posilovati a zdokonalovati svatou soustředěnost? Jak lze žíti z lásky? — Právě tak, jako udržujeme oheň, život tělesný anebo světlo: totiž tím, že jim dodáváme stále nové a nové potraviny. — Rovněž tak dlužno posilovati v sobě onoho vnitřního člověka, jenž jest vlastně Ježíš Kristus sám: musíme napomáhati především k Jeho početí v nás, pak k Jeho narození a vzrůstu vším, co jen děláme: četbou, modlitbou, prací, všemi úkony života. Avšak zároveň je třeba, abychom nadobro svlékli »starého Adama«, jeho smýšlení, jeho tužby a měli stálý zřetel k Ježíši v nás přítomnému: naše oko musí stále býti otevřeno a stále patřiti na Boha, jenž v nás přebývá, jemu musíme v oběť přinášeti každou radost a rozkoš i každý kříž a strast a v srdci musíme chovati stále onen sladký pocit, jaký máme z přítomnosti přítele, jehož nevidíme sice, ale ježž přece vedle sebe tušíme.

To jsou ty nejjednodušší a nejobyčejnější prostředky k udržení soustředěnosti myslí: mají tu výhodu, že ponechávají člověku svobodnou vůli a nepřekáží mu v jeho povinnostech, tvoříce kolem člověka jakési líbezné ovzduší, v němž člověk žije a pracuje s Bohem; a připojíš-li, milý příteli, k těmto prostředkům ještě časté vzdechy lásky, časté modlitby střelné a častější povzdechy

duše k Bohu v srdci tvém přítomnému, stane se ti myšlenka a vzpomínka na přítomnost Boží zcela navyklost a přirozenou.

—» V «—

ALE odkud to, že soustředěnosti myslí je tak těžko dosíci a ji udržeti? Jednou mysl k Bohu obrátiti není tak snadno, ale stále míti mysl k Bohu soustředěnou, zdá se nemožné. — Náš duch se horečně rozptyluje, obrazivost nám uniká, vábí nás a šálí; my ani sami u sebe nevydržíme; práce duševní i tělesné nás zotročují, zcela pro sebe zaujímají, život kolem nás svádí nás a my jsme tak přístupni všemu — a to ovšem je zkáza naše. Proto je nám tak těžko soustřediti se v Bohu.

Aby ses tedy zajistil a udržel svou mysl pohromadě, dej duchu svému se zabývatí nějakou pravdou, v které má zálibu, a zaměstnej ho jako pilného žáčka; dej i obrazivosti své nějakou potravu svatou, která by nějak souvisela, v nějakém vztahu byla s tím, čím se zabýváš, a tak ji upoutáš; je-li však láska tvá tak mocná, že dovede v pokoji a v klidu udržeti upoutány i ducha tvého i obrazivost tvou, tož nech jich v pokoji a neprobouzej jich.

Časem udílí nám Bůh milosti tak hojné, že dovede i smysly naše upoutati a soustřediti v Bohu; tu hleď, abys toho patření na Něho a tohoto sladkého uköjení sám svou vinou nepřerušil: zůstaň jen v srdci svém, neboť v něm jedině sídlí a mluví Bůh. Cítíš-li pak, že tato milost pozvolna mizeti počíná, zadržuj ji a sám teprve soustřeďuj mysl

svou; tu teprve volej ducha na pomoc a dej mu chutnati nějakou pravdu božskou, abys dokonal sám svým ctnostným přičiněním to, co Bůh svou milostí v tobě započal.

Nezapomínej nikdy, že míra tvé soustředěnosti duchovní bude mírou tvé ctnosti a mírou života Božího v tobě.

ŽIVOT MODLITBY.

Ego cibo invisibili et potu, qui
ab hominibus videri non potest,
utor.

Já požívám pokrmu neviditel-
ného a nápoje, kterýž nemůže být
od lidí viděn. Tob. 12, 19.

—» I «—

LOVĚK má dvojí život: tělesný a duchovní. Každý z nich řídí se ve svém oboru týmiž zákony. — Život tělesný závisí především na potravě — jaká strava, takové zdraví; závisí dále na práci, která vyvíjí a tuží síly; a konečně na odpočinku, jenž síly prací znavené obnovuje a občerstvuje. Každý přestupek některého z těchto tří zákonů jest příčinou nemoci, ano i smrti.

Duše podléhá v řádu nadpřirozeném týmž zákonům a nemůže se od nich beztrestně uchýliti podobně jako tělo. Nuž a pokrmem, potravou duše, jejím životem jest Bůh: zde na zemi, pokud Jej poznáváme, milujeme a jemu sloužíme, v nebi, až na Něho tváří v tvář patřiti a Jeho milovati budeme — zkrátka — vždy Bůh. Ale duše je živa

z Boha rozjímáním jeho slova, jeho milostí a modlitbou, kterouž jediné od Boha milosti dosíci lze.

Jako v řádu přirozeném každý člověk podle zvláštní povahy svého těla, podle věku, podle práce a podle spotřeby síly jiné potravu potřebuje, tak i každá duše má potřebu jiné »dávky« modlitby. A dobře si zapamatuj: ne ctnost, nýbrž modlitba udržuje v člověku božský život, život milosti; neboť ctnost je vlastně oběť, na niž se vynakládá mnoho síly a přemáhání — ctnost není tedy výživou tohoto života. Potřeba ta není ovšem u všech lidí stejná; jedni potřebují méně modlitby, aby se udrželi v stavu milosti, jiní jí potřebují více. To je nade vší pochybnost, neboť zkušenost tak učí. Vidáme duše, které se udrží v milosti s málem modlitby a nepotřebují jí více; ovšem nepovznesou se hrubě vysoko. Jiná duše naproti tomu stěží uhájí stavu milosti i mnohou modlitbou a cítí potřebu, aby se jí jen pevně přidržela. Nechť jen se modlí taková duše, nechť se jen stále modlí. Podobáť se oněm slabým povahám, které musejí častěji za den jísti, nechtějí-li onemocněti.

Než — jsou modlitby, k nimž jsou jisté stavy zavázány. Kněz má své hodinky, řeholník své modlitby řádové, a těch opomenouti o své újmě není ovšem dovoleno nikdy. Zbožnost vychovává však řeholníky i uprostřed světa. Od těch pak žádá milost Boží více modlitby nežli pouze ranní a večerní. Chce-li se člověk udržeti ve zbožnosti,

musí nezbytně mnoho a mnoho se modlití, více než obyčejný křesťan, jinak je to nemožné.

Jest pak dvojí druh modlitby: modlitba ústní, o níž jsme právě promluvili, a modlitba rozjímavá, která jest duší modlitby ústní. Neboť nemodlí-li se zároveň duše, neobrací-li se při modlitbě ústní k Bohu zároveň i mysl, pouhá slova ničím nejsou; úmysl, srdce dodávají jim teprve ceny a moci.

Je-li však modlitba rozjímavá v nejužším slova smyslu — totiž rozjímání — potřebno? Ne-li, jest aspoň velice užitečno, poněvadž všichni světcí je konali a doporučeli; jest velice užitečno i proto, že bez něho jest nesnadno dojítí svatosti. Z toho soudím, že je trojí druh modlitby: modlitba, která jest naprosto potřebná, modlitba, která se některým radí, a modlitba duší dokonalých.

Ano, jest modlitba všem nutná; všichni jsme přísně pod trestem věčného zatracení povinni se modlití. Otevři si jen evangelium a tam najdeš příkaz o modlitbě. Míra, kolik se máš modlití, není ovšem udána, poněvadž modlitba se řídí podle potřeby každého jednotlivce. — Chceš-li však setrвати v milosti, chceš-li se udržeti na vrchu svých povinností, budeš se jistě mnoho modlití.

A ne-li, jsi podoben plavci, jenž nemává dosti rukama a jistě se utopí. Ať jen napne své úsilí, sic jej pohltí hlubina!

Pozoruješ-li, že na tě dorážejí prudce vlny pokušení, zdvojnásob své modlitby. Vždyť tak jednáš ve všech ostatních věcech: vždy podle potřeby užiješ většího úsilí. A toť je přece věc nejdůleži-

tější, aby se velikosti tvých potřeb rovnalo vždy úsilí modlitby — vždyť tu jde o spásu věčnou! — Stává-li se, že lehce zanedbáváš povinnosti svého stavu, pak věz, že se nemodlíš dosti, co je třeba! A zahubiš se tak! Volej k Bohu, vzchop se! Lidská slabost věsí se ti na paty, zdržuje tvůj krok, ale povalí tě docela, jestli se nevzepřeš dosti silně. Modli se přec tolik, co je potřebí, abys byl pravým křesťanem.

Druhá jest modlitba, jež se některým radí, totiž těm, kteří touží po spojení s Bohem. Ti ovšem se musí mnohem více modlit, poněvadž povinnosti tohoto stupně jsou přísnější. Jako přátelství vyžaduje častějších návštěv a rozmluv, tak i ten, kdo chce žít v důvěrném přátelství s Ježíšem, musí jej častěji navštívit a více se modlit. A chceš-li následovati Spasitele, věz, budeš mítí těžší boje nežli ostatní, k tomu jest ovšem potřebí více milostí; pros tedy tím více, abys je dostal.

Třetí je modlitba dokonalých, modlitba duše, která touží živa býti z Ježíše a za jediné pravidlo svého jednání má vůli Boží ve všem. Ta již vchází v nejdůvěrnější styky se Spasitelem, bude žít v Bohu a z Boha. Takový jest život řeholní, život to dokonalosti pro ty, kdo jej chápou, život, v němž se člověk obětuje Bohu, aby Bůh byl naším jediným zákonem, cílem, středem a blahem!

Všecka rozkoš takové duše záleží v modlitbě. A což je to divného? Vždyť ukrotila svou obrazivost, podrobila se rozumem svým úplně Bohu, Bůh za to vlévá jí do srdce hojnost útěchy nejsladší. Jsou vzácné tyto duše krásné, ale najdou se

přece! A v tomto stavu čeho, myslíš, že by nedokázaly? Světci obraceli celé země a obraceli je modlitbou. Modlili se snad více než každý jiný člověk? Nikoli. Ale modlili se lépe, modlili se všemi schopnostmi svými. Ano, ano, všechna moc a síla svatých byla v modlitbě, a jak velká byla ta moc, můj Bože!

Avšak, jak poznám v skutečnosti, že se modlím dosti, tolik, kolik můj stav žádá? — Modlíš se dost, činíš-li pokrok v ctnosti, rovněž jako když dobře trávíš a jsi při tom zdrav a silen, můžeš poznati z toho, že jíš dosti a dobře.

Udržuje tě modlitba tvá v milosti a snad ti ji i rozmáhá? Jestli ano, pak trávíš dobře; a tvůj pokrm stačí, dovede-li tě modlitba na křídlech svých povznést vzhůru: je naděje, že budeš stoupati vždy výše.

Anebo naopak snad tvé modlitby ústní tě ani od země nepovznesou, a jest obava, že každou chvíli narazíš o zemi ve svém nízkém letu? Pak je to důkaz, že se modlíš málo a špatně a zasloužil bys výčitky Spasitelovy: »Lid tento ctí mne ústy, ale srdce jejich daleko jest ode mne.« (Mat. 15, 7.)

Co se tu stane pak? Ach, veliké neštěstí! Umíráme hladu u královského stolu Spasitelova! Jsme nemocni, nemáme k smrti daleko! Chléb života mění se pak v pokrm smrti a dobré víno v jed smrtící. Co tu ještě zbývá? Málo již: vezměte tělu jeho potravu, a zemře, vezměte duši modlitbu, vezměte ctiteli Nejsv. Svátosti klanění a je konec — zhyne na věky!

Než je to možné? Nejen možné, nýbrž jisté! Ani zpověď tě pak nepozdvihne. Neboť co je zpověď bez lítosti? A což je lítost, ne-li modlitba dokonalá?

Ani sv. přijímání ti nebude nic platné. Neboť co zmůže na mrtvole, jež nedokáže nic, leč že otevře otupělé oko? A zlíbí-li se Bohu způsobiti zázrak milosrdenství, bude záležití v tom, že ti vrátí lásku a chuť k modlitbě.

Ti, kteří zradili své povolání, kteří se zřekli života zbožného, učinili první krok k této zkáze tím, že začali zanedbávati modlitby. Potom přišla pokušení silnější, nepřátelé vrhli se na ně zuřivěji — a oni jsouce beze zbraně, podlehli. Všimněme si toho, je to nesmírně důležité! Proto nás církev tak důtklivě zapřisáhá, abychom se chránili zanedbávati modlitby, proto nás tak důtklivě vybízí, abychom se modlili, jak jen vůbec nejčastěji můžeme. Modlitba je vůdce, ano sám život duše naší, bez ní musili bychom naraziti v každém kroku. Cítíš však potřebu modlitby? A chodíš-li snad modliti se a klaněti tak radostně, jako bys k nějaké hostině šel? — Pak je dobře! A hledíš býti lepším, napravití své chyby? To je dobré znamení, že cítíš v sobě sílu k dílu.

Ale ty snad se nudíš v tu chvíli, kdy se klaníš Bohu, a snad se nemůžeš dočkati té chvíle, kdy budeš moci opustiti chrám: oh, pak jsi nemocen a já tě lituji!

Říkávají, že požívání příliš dobrých věcí konečně znechutí i největší lahůdky, jež budí pak v člověku jen nechť a odpor.

A toho právě jest se chrániti a obávati v službě Boží, u stolu Krále králů. Nedejme se nikdy otupiti zvykem, ale přichystejme si vždy a mějme v zásobě vždy nějakou myšlenku novou, která nás dojme, soustředí, zahřeje, na kolena k modlitbě vrhne. Blaženi, kteří lačnější a žíznější po spravedlivosti! Je však třeba stále lačněti, hladověti po ní, ano vzbuzovati tento hlad v sobě a chrániti se hlavně toho neštěstí, abychom neztratili duševní chuti. Neboť — opakuji to, Bůh nás nedovede spasiti, nedovede-li nás pohnouti k modlitbě.

Bdíme tedy nad svými modlitbami!

DUCH MODLITBY.

*Effundam super domum David
spiritum gratiae et precum.*

*I vyleji na dům Davidův ducha
milosti a proseb. Zachar. 12, 10.*

KDYŽ Bůh sliboval lidu židovskému Mesiáše, označil jeho poslání těmito slovy: »Vyleji na dům Davidův a na obyvatele jerusalemské ducha milosti a proseb.« Vždyť ale před příchodem Kristovým lidé se přece také modlili, a Bůh přece jim také udílel milosti, bez nichž by svatými býti nemohli; — ovšem že, avšak milost modlitby nebyla tenkrát ještě tak horlivě hledána, vážena a ne dost oceněna. Teprve Ježíš přišel jako rosa milosti padající na zemi a vylil všude ducha modlitby.

Modlitba jest podstatná známka náboženství katolického, je znamení svatosti té které duše,

ano, je vlastně svatost sama, vždyť ona dělá světce a je zároveň první známkou jejich svatosti. Vidíte-li člověka, jenž žije z modlitby, můžete právem říci: »Hle, světec!«

Svatý Pavel, sotva že zaslechl hlas Boží, již se vrhá na kolena k modlitbě. A co činí po tři dni v Damašku? Modlí se. Kněz Ananiáš jest poslán od Boha, aby jej pokřtil, avšak váhá a vzpírá se na chvíli rozkazu Božímu, neboť se právem obává tohoto strašného pronásledovníka křesťanů. Ale: »Jdi jen,« praví mu Pán, »jdi a najdeš ho na modlitbách, ecce enim orat — nebo a j, modlí se.« Je již svatý, modlí se! Bůh nepraví: Mrtví se, postí se, nikoli, nýbrž — modlí se! Kdo se modlí, dospěje svatosti.

Modlitba je světlo, je moc a síla, a to Boží moc; neboť ten, kdo se modlí, vládne i samé všemohoucnosti Boží. Toho se nedočkáš, aby se svatým stal, kdo se nemodlí. Nedej se mýlit krásnými slovy anebo zevnějškem. Mnoho moci a vědění může i ďábel: i v anděla světla se promění. Nespoléhej na učenost, ani ta tě neudělá svatým. Znalost umění sama nepostačí tě posvětit, k tomu je třeba lásky. Ba co dím, mezi věděním a svatostí jest propast. Co velikých a nadaných duchů se již ztratilo! Ano, jdu dále a pravím, že ani skutky horlivosti a lásky samy nedovedou člověka posvětit. Farizeové ostříhali zákona, udíleli almužny, odváděli desátky a Spasitel nicméně řekl jim: »Hrobové obilní!«

Z evangelia jest patrné, že opatrnost, mírnost i obětavost může býti spojena se svědomím na-

prosto zkaženým; důkaz toho jsou opět farizeové, kteří mnoho skutků konali, avšak jejich skutky nebyly modlitbou!

Ne tedy v zevních dobrých skutcích, ne v kajícím, ne v sebezmrtnosti záleží svatost. Neboť jak snadno si přetvářka a pýcha vezme na sebe hábit chudoby a tvář odříkáním zmořenou! Avšak modlitbou, tou jest duše živa.

A to je tedy známka neklamná: modlíš-li se, budeš schopen v brzkou ke všem ctnostem, jsi takoruka již svatý. Či co jiného jest modlitba, ne-li cvičba v svatosti a ctnosti?! — Modlitbou cvičí se věru člověk ve všech ctnostech: v pokoře, an se přiznává, že všeho od Boha potřebuje, ničeho sám ze sebe nemá, an se zná k svým hříchům, a pozdvihuje oči k nebi, k Bohu, jenž jediný je svatý a dobrý. Modlitbou cvičíme se ve víře, naději a lásce a osvědčujeme je. Ba, modlitbou cvičíme se ve všech ctnostech mravních i evangelických.

Modlitbou se kajeme a mrtvíme; modlitbou krotíme obrazivost, ovládáme vůli, poutáme srdce a pokořujeme se.

Modlitba je tedy svatost sama, poněvadž zavírá v sobě ctnosti veškeré.

Ale někteří praví: »Modlitba je jen lenost!« — Nuž dobře; vezměte si tedy pracovníka největšího, jenž se se zápalem vrhá na každou práci, a uvidíte, že ho to bude stát více namáhání pomodliti se nežli vynaložiti své síly na různé skutky horlivosti. To proto, že jest naší přirozenosti milejší i snadnější dáti, nežli od Boha čeho žádati.

Ano, modlitba budí a osvědčuje všechny ctnosti, a bez ní je vše marné. I láska, jestliže jí modlitba nezárodí a neobčerství, uvadá jako květina bez kořene.

Ba modlitba není v řádu božském nic jiného, leč milost. — Neznamenal jste ve svém životě, že nejčastější a největší pokušení bývají pokušení proti modlitbě? Dábel se bojí modlitby tak velice, že by nás nepokoušel a všechny možné dobré skutky by nám dal vykonati, jen kdyby mohl zabrániti, abychom se nemodlili, anebo aspoň kdyby mohl naše modlitby pokaziti. Proto musíme býti stále na stráži a stále živiti duši svou modlitbou a modlitbu míti za povinnost nejpřednější. Vždyť také evangelium nepraví, že je spasení bližního přednější nežli naše; naopak: »Co prospěje člověku, byť celý svět získal, život věčný však ztratil?« (Mt. 16, 26.) Sebe spasiti je tedy nejpřednější povinností, ale spasiti sebe lze právě modlitbou. Ale běda, my často zvracíme tento řád, pro jiné zanedbáváme sebe, vrháme se v činnost křesťanské lásky, což je ovšem dílo útechyplné, které povznáší a šlechtí, ale při tom se vyhýbáme z pohodlnosti modlitbě, ba ani nemáme síly, abychom se věnovali modlitbě, tomuto dílu, které přirozenost tak pokořuje a na venek se hlučně nejeví.

Jako jest pokrm podmínkou života přirozeného, tak jest modlitba základní podmínkou života nadpřirozeného. A proto bys mohl všeho ostatního: kajícínosti, milosrdných skutků, ano i sv. přijímání zanedbati, jen modlitby nezanedbávej! Nebo ta je nade všechno. Avšak, cože divíš se, spíše než

modlitby že bych měl zanedbati sv. přijímání, v němž se nám přece podává sám Kristus Ježíš? — Ano, nebo nemodlíš-li se, bude Ježíš, jež přijímáš, lůde pro tebe jako lék uzavřený v obalu, jímž spasitelné účinky proniknouti v duši nemohou. Bez modlitby nevykonáš pro Ježíše nic velikého, ale modlitba tě oděje jeho ctnostmi; nemodlíš-li se však, ani svatí, ani Bůh sám nejsou s to, aby tě přivedli na cestě svatosti o krok dále. Modlitba je tou měrou základní podmínka svatosti, že Bůh, chce-li kterou duši učiniti svatou, nerozmnoží její ctnosti, nýbrž ducha modlitby. Přitáhne ji blíže k sobě, a to je celé to tajemství.

Zeptej se jen své vlastní zkušenosti; kdykoli si znamenal zvláštní nějakou větší oddanost k Bohu v sobě, vždy jsi měl ještě větší chuť k modlitbě a k ústraní. A svatí, kteří dobře znali důležitost modlitby, milovali ji nade vše, vzdychali ne-
ločkovostí po té chvíli, kdy bude jim možno se modlití; modlitba je táhla k sobě jako magnet přitahuje železo, modlitba je konečně jejich odměnou: v nebi modlí se bez přestání.

O ano, svatí se modlili stále a všude. Modlitba byla milostí, která je přivedla k svatosti, a ona je tou milostí pro všechny doposud, kteří se svatými státi chtějí. Svatí dovedli docela povzbudit k modlitbě všechno své okolí. Poslyšme jen Davida, an dí: »Benedicite Domino omnia opera eius« — »dobrořečte Pánu všichni skutkové jeho; všichni skutkové, t. j. všechny věci, všechna stvoření. David vkládá všem tvorům v ústa i neživým jejich nitro zpěv lásky k Bohu. Co to znamená?

Však věru, všichni tvorové velebí Boha, jen třeba jest, abychom jejich hlasu rozuměli; my pak máme chváliti Boha v nich, máme oživiti božským dechem modlitby všecku přírodu a utvořiti se všemi ostatními tvory jediný, velkolepý souzvuk modlitby k Bohu.

Modleme se tedy, milujme modlitbu, rozmnožujme v sobě ducha modlitby den co den. Nebudeš-li se modliti, zahyneš; a kdykoli cítíš opuštěnost od Boha, věz, jistě proto, že se nemodlíš. Podobáš se pak tonoucímu, který odmítá od sebe provaz, jež mu podávají, aby ho vytáhli. Co tu zbývá ještě? Záhuba!

Ach, nech raději všeho, opakuji ještě jednou, jenom nezanechej nikdy modlitby; byť bys i sebe dále byl od Boha vzdálen, modlitba tě vždycky přivede k Němu zpět — ale pouze ona!

Jestliže pak se jí nespustíš v životě křesťanském, přivede tě k svatosti a k blaženosti na tomto i onom světě.

SMÝŠLENÍ PODLE KRISTA JEŽÍŠE.

Sicut ergo accepistis Jesum Christum, in ipso ambulate, radicati et superaedificati in ipso.

Protož, jako jste přijali Krista Ježíše, tak v něm žijte, vkořene v něm a na něm vzdělání.

Coloss. 2, 6. 7.

—» I «—

ZIVOT vnitřní jest podmínkou svatosti, jako míza jest životem stromu a kořen střediskem mízy. To jest pravda nade vší pochybnost jistá, že na jakém kdo stupni vnitřního

života stojí, na takovém právě stojí i jeho ctnost a dokonalost; a čím soustředěnější život vnitřní žije ta která duše, tím více osvícení, síly k povinnosti a blaha v službě Boží nalézá.

Život vnitřní — tak lze totiž říci — jest důvěrné obcování duše — abych tak řekl — jaksi v kruhu rodinném s Bohem a svatými; a býti vnitřním člověkem znamená: míti tolik lásky, aby člověk dovedl mluvit a žít s Ježíšem. Vy tedy, ctitelé Nejsv. Svátosti, musíte tím více se přičiňovati o tento život vnitřní. Toť váš cíl a vaše vůdčí milost. Máte se přece klaněti v duchu a vpravdě — jstež čestnou stráží Boha ve Svátosti skrytého. A jeho život v Eucharistii je právě docela vnitřní: skrýváť tu i své tělo, abyste se spíše obírali jeho duchem a srdcem; jeho slova jsou vnitřní i jeho ctnosti jsou zakryty, abyste byli nuceni jíti přímo až k samému zřídlu jejich, totiž k Jeho božské a neskonale lásce.

Avšak jak je možno dospěti na tento stupeň vnitřního života, který jest základem a veškerou dokonalostí vnějšího? Vede k němu cesta jen jediná: soustředěnost myslí.

Soustřediti se znamená z venčí dovnitř svůj pozor obrátiti — a to lze trojím způsobem: soustřediti mysl na povinnost, soustřediti mysl svou na milost a ctnost, soustřediti ji na lásku.

—» II «—

NA prvním stupni této vnitřní soustředěnosti máme stále na paměti a na vědomí povinnost a zákon.

»Co velí, co zakazuje zákon? Je tato myšlenka, tato žádost, onen skutek podle zákona?« Tak se ptá svědomí, a podle jeho odpovědi se pak člověk řídí.

Člověk do svědomí svého takto soustředěný má stále oči své upřeny dovnitř a uši své otevřeny hlasu svědomí, stále naslouchá, zda svědomí projevuje svou libost nebo nelibost, zda souhlas či odpor. Tak tkví okem svým kormidelník na svém kompasu, aby dobře loď řídil.

Tato soustředěnost na zákon jest velice snadná, poněvadž za každým sebe menším přestupkem zákona ozve se nelibost, nepokoj, protest svědomí, jež volá: »Zle jsi učinil!« Jediné snad člověk-otrok svých vášní, jenž utíkáje před výčitkami svědomí, prchá vlastně sám před sebou, a cmamuje se, aby neviděl — jedině snad ten neslyší tohoto hlasu. Zlý duch jej žene a poutá k životu úplně jen tělesnému, vrhá ho v horečný spěch starosti a hlučného, stále se měnícího a stále nového života — a tu ovšem neslyší ani Boha, ani svědomí.

Takového vyléčí jedině nemoc anebo chuť milosti Boží seslaná, která ho připoutá na lůžko, aby přece jednou byl nucen pohlédnouti sobě samému v tvář, anebo pokoření nějaké a neštěstí, které člověku otevře oči a dá mu takřka ohmatati pravdu slov: »Marnost nad marnost, a všecko marnost, vyjma Boha milovati a jemu samému sloužiti!«

Žij tedy aspoň takto: stále na paměti máj zákon, měj stále obrácen všecken pozor svůj na

své svědomí, abys vždy poslechl na první jeho pokyn; nezvykej si pohrdati jeho napomínáním a nenůf ho, aby musilo opakovati své výtky, nýbrž dbej vždy prvního jeho vnuknutí. Uvaž zákon Páně na rámě své, abys jej měl stále na očích i v srdci.

—» III «—

DRUHÝ stupeň duchovní soustředěnosti záleží v tom, že člověk má stálý pozor obrácen k tomu duchu milosti, který ho vede. Poněvadž jsme totiž dítky Boží, patrně Duch Sv. v nás přebývá, a to za tím účelem, aby uděluje nám ctnosti, ducha i život Kristův, přetvořil nás v člověka nového, Krista Ježíše.

Je-li však Duch Sv. náš mistr, učitel a posvětitel, patrně třeba, abychom vždy byli pohotově na jeho pokyn a pomáhali mu v onom díle, které má Adama starého přetvořiti v Krista Ježíše; a z toho plyne, že je naprosto nutné, abychom se soustředili v Bohu přítomném v našem srdci. Neboť tato proměna v člověka nového děje se postupně prací stálou a neúnavnou. Jeden úkon ctnosti lze provésti snadno, ale dobývati si ctností, k tomu je potřebí práce vytrvalé.

Ty chceš na př. býti pokorným jako Ježíš, či lépe řečeno, chceš vytvořiti v sobě poníženého Ježíše. K tomu cíli musíš vypověděti stálý boj samolásce, marnivosti a pýše ve všech jejích možných formách; a poněvadž ona stále na tebe útočí, a poněvadž díl tvého já jest jí zaprodán, musíš býti stále na stráži, bdíti nad každým svým

krokem, abys mařil její lest, a míti stále zbraň v ruce, abys odrážel její útoky.

Avšak potírati zlo není ještě celá ctnost — to znamená pouze urovnati půdu a připraviti ji k stavbě, je to jen podmínka další práce: chceme-li se totiž věrně přidržeti Boha, jest dříve třeba zprostiti se každého zlého návyku. Avšak ctnost získáme jen tehdy, když ji pozorujeme a ji si zamilujeme na osobě Spasitelově. Jeť ctnost člověku milá a příjemná jen tehdy, vidí-li ji na Něm a koná-li ji pro Něho: pouze tím, že jest vlastností Krista Ježíše, tím nás mocně táhne k sobě ctnost: neboť nenávidíme, čeho přítel nenávidí, milujeme, co přítel miluje, děláme po něm, co on dělá. A milovati takto ctnost v různých případech, v nichž se k ní příležitost naskytá, to znamená ctnost si získávati. Takováto láska k ctnosti stane se nám pak pravidlem života, vede nás k tomu, abychom ji neúnavně hledali, po ní toužili a své blaho nalézali v tom, že ji konati můžeme. A poněvadž příležitost ku konání aspoň velikých skutků ctnostných jest celkem vzácná, uvadla by láska k ctnosti v duši lidské velice brzy, kdyby se měla rozněcovati jen zevnějšími úkony; a protož láska osvědčuje ctnost i uvnitř; duch stále vidí před sebou krásu a vznešenost ctnosti na osobě Krista Ježíše, srdce si z ní utváří jakousi bytost božskou, s níž důvěrně stále obcuje. Pro duši soustředěnou jest pokora vlastně sám Ježíš tichý a pokorný srdcem, ježž ona stále před sebou vidí, na něhož patří, jemuž se podivuje, ježž velebí, miluje a napodobuje ve všech skutcích svých; jest

hotova následovati Ho, kdy bude chtít a jak bude chtít, ponechávajíc jeho dobrotě, aby jí k tomu poskytl příležitosti a klidu, ať již je to příležitost častá či vzácná, tajná v skrytě, anebo zjevná: vždyť ctnost záleží vlastně v lásce k Němu, jež nikdy neustává a uzavírá v sobě všechny ctnosti i se všemi jejich různými úkony. To jest druhý stupeň soustředěnosti vnitřní, soustředěnost v milosti Duch Sv., v lásce k ctnosti, již On duši vnuká. —

—» IV «—

TŘETÍ stupeň je soustředěnost v lásce. Na předcházejících dvou stupních soustřeďuje se duše sama v sobě, by naslouchala hlasu svého svědomí, hlasu milosti nebo hlasu Ducha Sv. Avšak na tomto třetím stupni duše soustřeďuje se v něčem mimo sebe — totiž v Bohu, by v Něm živa byla. Je přirozeným účinkem lásky, že tíhne k osobě milované, žije z ní a pro ni, hledí jí zalíbení působiti všemi svými skutky, a proto především vždy hledí vyzvědět, jak ta která věc na jejího miláčka působí, jak on o ní smýšlí, čeho on si přeje; ano, láska to uhodne, i když jí to tajíme.

Má-li duše v Bohu soustředěná co vykonati, jest první myšlenka její, která jí připadne, ne snad aby pátrala, je-li zamýšlená věc k jejímu prospěchu osobnímu, k její libosti čili nic; nikoliv, nýbrž první věcí jest ptáti se, vyzvědět, zdali se to líbí Kristu Ježíši a zdali to slouží k jeho cti a chvále: a je šťastna, musí-li k vůli němu zapřítí samu sebe nebo něco obětovati.

Tak tedy předmětem této soustředěnosti není nějaký úkon, nějaká ctnost, nýbrž sama osoba Krista Ježíše a obětavá láska k Němu, jež se povolna stane středem a zákonem celého života: vše, co Ježíš chce, vše, čeho On si přeje, vše, co se Jemu líbí, jest předmětem oné vznešené a blaživé vášně srdce milujícího. Tak žije zdárný syn pro milovaného otce, pro něžně milovanou matku, tak věrná choť je oddána svému choti: Et ego illi — »a já jsem jeho!«

Na tomto stupni vnitřní soustředěnosti těší se duše dokonalé svobodě, poněvadž žije dechem lásky; vše ještě více posiluje onu soustředěnost. poněvadž duše ta se na vše dívá okem vůle Boží. O této soustředěnosti mluvil Spasitel, když při večeři poslední pravil: »Zůstaňtež ve mně a já ve vás. Kdo zůstává ve mně a já v něm, ten přináší ovoce mnoho. Zůstanete-li ve mně a slova má zůstanou-li ve vás, cožkoli budete chtít, prostě a stane se vám. Budete-li zachovávatí přikázání má, zůstanete v lásce mé, jakož i já jsem zachovával přikázání Otce svého a zůstávám v lásce jeho.« (Jan 15, 4 n.)

Dokonalá soustředěnost není tedy nic jiného, leč zůstávati v lásce Krista Ježíše.

Jest však těžká a nesnadná tato soustředěnost a je dlouhého času a cvičení v ní třeba? Ovšem, všecko záleží na lásce. Když už se tato láska ke Kristu Pánu stala člověku stálým a milým pomýšlením, které z mysli neodchází, když už se stala božskou vášní naší, když je srdci smutno bez Ježíše, když jeho nepřítomnost je pro nás ne-

šťěstím a blahem naopak pouhé jen pomyšlení na Něho, pak již můžeme býti jisti, pak již »zůstáváme v milování Ježíšově«. — Zbývá jedině: udržovati tuto soustředěnost vším, co život sebou nese, a dodati jí stálosti.

Konečně pokoj a útěcha, již nám tato soustředěnost poskytuje, je zárukou, že máme Ježíše a že zůstáváme v milování jeho: »Manete in dilectione mea — zůstaňte v lásce mé.« Kéž udělí nám Spasitel této lásky, v níž záleží svatost i blaho naše v tomto i onom životě!

ROSA MILOSTI.

Ero quasi ros, Israel germinabit
sicut lilium et erumpet radix eius
ut Libani.

Budu rosou Izraelovi, že bude
kvésti jako lilije a v kořen hnát
jako stromy Libanu.

Os. 14, 6.

V zahrádce srdce svého, v tomto ráji Božím máme vypěstiti božskou setbu, zasetou v nás sv. přijímáním, totiž Krista Ježíše, jenž vypučí v nás do květu svatosti. Avšak chceme-li pěstovati květiny, jest nezbytně nutné, abychom je udržovali stále při svěžesti a kořeny jejich při vlhku. Uschne-li kořen, odumře květ; vláha však jej vzkřísí. Slunce samo neotvírá poupat do květu: slunce samo by je spálilo; ale ono oplodňuje vláhu a dodává jí síly. Totéž musíte činiti, chcete-li přivést do květu onu božskou květinu, Krista Ježíše v sobě, totiž udržovati stále vláhu pro kořeny. což není nic jiného, leč žíti životem vnitřním. Pří-

roda dává zemi rosu a déšť. Rosou duše vaší jest milost Boží, a je-li jí hojněji, je to déšť, jenž zaplavuje a zúrodňuje duši.

Duchovní rozkvět duše záleží tedy v životu soustředěném nebo chcete-li, v soustředěnosti života.

Jest jisto, že život zevnější, třeba sebe světější, třeba i apoštolský, ubírá vždy něco z duševní soustředěnosti, a nenahradíme-li to, neobnovujeme-li se duchovně, ztrácíme milosti i života nadpřirozeného vždy více, až je ztratíme docela. Na první pohled ovšem se zdá, že by tomu mělo býti naopak; neboť ctnost je přece záslužná; měly by tedy zevnější úkony ctností v nás milost den ode dne množiti a ne nám jí ubírat. Samo v sobě ovšem je to pravda; ctnost sama ovšem by to působila; avšak my pracujeme s velice skrovným fondem, s nepatrnou zásobou života vnitřního, a ten se velice snadno zevnějšími výkony vyčerpává. To nám dokazuje denní zkušenost: zeptejte se misionářů, zdali jejich apoštolský horlivý život sílí jejich vnitřní soustředěný život duchovní a všichni vám řeknou, že nikoli.

Žena nemocná blíží se ze zadu k Ježíšovi a dotýká se roucha jeho; je sice hned uzdravena, avšak Ježíš praví: »Moc ode mne vyšla — já to vím!« (Luk. 8, 46.) A přece Ježíši této síly neubýlo, nezmenšilo se tím nezměrné moře moci jeho: jako slunce sálá své paprsky a vyzařuje teplo a nevyčerpává se, tak Bůh dává a neubývá mu. -- Avšak jinak má se to s námi: když my udílíme bližnímu něco ze svého, prokazujeme mu skutky

lásky, vždy tím ztrácíme něco ze svých duševních zásob. To ovšem, pravím ještě jednou, neleží v povaze ctnosti; avšak stav naší slabé a pokazené přirozenosti to nese s sebou, že konáme-li ctnost, vždy tím ztrácíme ze své vnitřní síly a máme tudíž potřebí vždy se pokojem osvěžiti a obnoviti.

A to nemluvíme pouze snad jen o namahavých a obtížných úkonech, jakými jest: kázati, zpovídati, studovati, dobročinné spolky řídit; nikoli, nýbrž i prosté a jednoduché práce denní, k nimž nás zavazuje náš stav anebo poslušnost, ztravují, abych tak řekl, život vnitřní, a neobnovujeme-li častěji svých úmyslů, zahubí nás: staneme se strojem, horším nežli parní stroj, jenž stále a pravidelně vyvíjí svou sílu, kdežto my neudržíme pravidelného kroku na dlouho — staneme se strojem porouchaným! Nosíme, bohužel, svět v sobě, a byť i život náš byl sebe více utajený, sebraný v ústraní, snadno se stává, že se některou stranou dech světa v srdce naše vplíží: jeť přece tak snadné vpustiti samolásku tam, kde měla býti samojedná láska Boží!

Totéž, co řečeno o zevnějším zaměstnání, sluší říci i o studiu. Ano i studium o Bohu, studium Písma svatého a bohosloví, těchto královských věd, tě nadchne pýchou a vyžehne ti srdce, nejsi-li při tom pilen života vnitřního. Duch nabude převahy nad srdcem, a srdce vyprahne, nebudeš-li ho svlažovati modlitbou, vzbuzením dobrých úmyslů, povzdechy k Bohu.

Věda a učenost podporuje zbožnost, ale zbožnost posvěcuje vědění.

Avšak ještě více to platí o skutcích křesťanské horlivosti, které vyžadují mnoho péče, jako jest kázati, zpovídati, řídití spolky! Tu vynakládáš ještě více sil, proto máš ještě tím více potřebí duchovně se obnovovati. »Voda křestní,« dí sv. Jan Chrysostom, »která očišťuje člověka, nicméně sama se zakalí, když jsme jej do ní ponořili.« A já ti pravím: »Chceš se zahubiti. abys spasil jiné? Jaké to neštěstí!«

Čím kdo výše stoupá v hodnostech, tím více ztrácí ze svého vnitřního života, tím více ztrácí ze svých sil, poněvadž každá mu z nich ubírá: tu ovšem je třeba, aby se člověk ještě více modlil. Svatí pracovali ve dne a v noci se modlili! Voják — třeba i vítěz, musí ustoupiti zpět do svého ležení, aby si odpočinul; ne-li, bude mu jeho ~~prapor~~ vítězný přikrovem hrobovým. Čím více pracuješ, tím více potřebuješ takového ústupu nazpět v ústraní duše své.

V této příčině je svět velice na omylu. »Vizte,« říkává, »jak krásný to život. Tento člověk nemá ani chvíle pro sebe, stále se obětuje pro blaho bližních.« Dobře, dobře; avšak pozoruj-li bedlivěji, shledávám uprostřed tohoto blaženého života některé nedostatky, které onu velikou horlivost uvádějí v podezření: zdá se mi, že listí tohoto krásného stromu předčasně počíná žloutnouti. Ten strom má jistě nějakou vadu vnitřní, hyne, hyne, nemá dost mízy — života vnitřního. Musíme aspoň tolik náležitosti Bohu, kolik náležíme a vě-

nujeme se zevnějším dobrým podnikům. A nedbalosti nebo zanedbávání tohoto pravidla umí ďábel dobře použít, aby nás zahubil. Vidí duši šlechetnou, obětavou; i pudí ji na venek, tráví její síly, hledí zameziti, aby se zabývala také sama sebou, poskytuje jí tisíce příležitosti, na nichž své síly obětuje, a zatím co ona všechna je zaměstnána bédami cizími, podkopá jí půdu pod nohami a opanuje ji.

Ach jak snadno vyprahne srdce člověka pod úpalem horlivosti na venek, když kořeny netkví hluboko v zemi vlhké! Avšak, namítneš mi, já přec musím pracovati: toliké svaté a bohumilé dílo mne volá ze všech stran! Ovšem, pravda; avšak vezmi si čas také k tomu, aby ses najedl a vyspal, sic jinak jsi pošetilec bláhový! Ano, věnovati se působení na venek je velice nebezpečné, leč bychom jako prorok měli srdce své stále v rukou svých, abychom viděli, držíme-li se ještě pořád zákona a kráčíme-li stále ještě po cestě dobré. Vždyť je tak snadno dáti se svěsti na pravo nebo na levo, a je to někdy tak vábné! Střelci konají armádě dobré služby sice, avšak vítězství nerozhodují. Podobně nesmíš se stále hnáti v předu, v čele, nýbrž zabрати se časem také sám do sebe a prositi Boha o síly a uvažovati, rozjímati o tom, jakého prostředku bys měl nejspíše užít. A dobře ti poslouží k poznání stavu tvého toto pravidlo: Vládneš svým postavením ty aneb ono snad vládne tebou? Tak-li tomu, jsi ztracen! Nebo co bude z lodi, třebas měla kormidelníka nejzručnějšího, když bouře ulomila kormidlo? Tvé kormidlo jest

soustředěnost, ta tě řídí a vede: učiň vše, abys ji zachoval, bez ní tě proud strhne a unese.

Tož neříkejte: Jak je ten člověk svatý nebo hleďte, jak je horlivý — nikoliv! Avšak ptejme se, je-li pak to člověk vnitřního života? A jestli ano, můžete od něho všechno čekat; ne-li však, pak nedosáhne nic svatého ani velkého před Bohem. Nedej se tedy ovládati a strhávati životem navenek rozptýleným, nebo snadno tě může strhnouti v záhubu. Jen tenkrát jsi na dobré cestě, dovolují-li ti zaměstnání tvá, abys při nich mohl vnitřním okem svým stále patřiti na Krista Ježíše. Mohou-li se tvé myšlenky uprostřed tvých prací obracet k Bohu, dovedeš-li při tom srdce své uchovati před vyprahlostí a prázdnotou, zůstávají-li všechny práce tvé po sobě únavu, nudu, třebaš i srdce tvé pokoj cítilo, oh, pak je dobře, jsi i uprostřed prací svoboděn, jsi pánem sám nad sebou!

Když se apoštolé vrátili radostně ze své apoštolské cesty, na které byli kázali, uzdravovali a zázraky všeho druhu konali, vizte, jakou odměnou jim chystá Spasitel: »Pojďte v soukromí, na místo osamělé a odpočiňte si trochu« — »Venite se orsum et requiescite pusillum« (Mar. 6, 31.), na své cesty jste mnoho sil vynaložili, pojdte nyní a nahraďte, co jste ztratili, co vám ubylo!

A po seslání Ducha Svatého vidíme apoštoly, jak zrovna planou nesmírnou horlivostí, chtějí vše postihnouti najednou. Je to vůbec známka duší velikých: mají-li jaké dílo před sebou, chtějí vše zmoci a nikdy se jim nezdá, že již vykonali dosti, poněvadž vždycky ještě zbývá, co dělati. Tak za-

stával Mojžíš: úřad nejvyššího vůdce, soudce i prostředníka lidu židovského. Ale Bůh mu poručil, aby si přibral k výpomoci jiné starší lidu. Rovněž tak zastávali zprvu i apoštolové všecko sami: posluhovali chudým, soudili rozepře, kázali a křtili nástupy. Ani jim na mysl nepřišlo, že věnují-li čas svůj dílem kázání a dílem na posluhování bližnímu, nebudou mít sami ani času k modlitbě. A to se stává každému z nás: jsme přetíženi, mohli bychom si hledati pomocníka, ale ani nám to na mysl nepřijde, chce každý zastati všecko sám! Je to sice nerozumné, člověk se tím zabíjí a věci se tím nepomůže — nicméně však touha po činnosti nás unáší!

Avšak Petr, jenž měl od Boha milost zvláštního osvětlení nade všechny ostatní, řekl jednoho dne: Nesluší se, abychom zastávali všecko sami; nezbyvá nám času ani na modlitbu. Vyvolme jáhny, aby posluhovali chudým, my pak rozdělíme svůj čas jednak na kázání a jednak na modlitbu: my pak vytrváme při modlitbě a službě slova — nos vero orationi et ministerio verbi instantes erimus. (Act. 6, 4.) Nuž, a kdo může říci z nás, že je světlejší a Duchu Sv. plnější nežli apoštolové? — Ach, my ubohá nedochůdčata v životě duchovním, my bychom měli podle toho trvati na modlitbách dnem i nocí!

Ctnost, která nepostupuje z vnitra na venek, není pravou ctností. Ctnost počíná a rodí se v mysli, citech, modlitbě. Kde je klas v zimě? V zrně, pod zemí. Spojeným působením tepla a vlhka teprve pak z jara pučí a zraje. Nuž, a ctnost

je také takové zrno zaseté ve vás, nepřivedete ho k vzrůstu a zrání leč modlitbou, životem vnitřním a obětmi. Království Boží je ve vás. Nedosáhnete nikdy pravé a pevné ctnosti zevnější, nebudete napřed vycházeti z vnitra.

Ostatně, což nevidíš, že Bůh počíná vše, a s tebou provéstí chce, vždy ze vnitř, v srdci tvém. Necítíš-li vnitřních pokušení? To Bůh zpracovává tvé srdce a seje v něm. Prudké bouře zahřívají křehkým stvolem tvé ctnosti, aby spíše zapustila kořeny — hle, tak jedná Bůh. A kdykoli máš vykonati něco, co stojí přemáhání, není to ani tvá ruka ani tvé tělo, která se vzpírá, ale srdce tvoje a vůle tvá, jež jsou příliš chabý.

A tak tedy nebudeš míti nikdy ctnosti, které by napřed nebyly vnitřními a nečerpaly síly ze života vnitřního. A chceš-li vůbec poznati, na jakém stupni ctnosti stojí ten který člověk, ptej se prve na jakém stupni vnitřního života se nalézá!

Tímto pravidlem měli bychom se řídit v životě každodenním. Rozhodneme-li se pro nějakou ctnost učiníme si, že se v ní začneme nejprve cvičit uvnitř. Co to znamená? To jest, že ji začneme cvičiti v modlitbě, rozjímání a že budeme navykati mysl, aby ji stále měla na paměti. Tak dospějeme potom k ctnosti zevnější.

Vždyť ostatně tentýž postup zachovává i Spasitel ve Svátosti. Neboť proč přichází v nás? Patrně, aby nás navštívil; avšak poněvadž zůstává v nás, jistě zamýšlí ještě něco jiného: přichází zasít a pěstít ctností svých v duši naší, přichází přetvořit sebe v nás, a nás v sebe. Přichází vycho-

ávat nás k životu bohumilému, takže čím více
 oste On v nás, tím více rosteme my v něm, až
 onečně dospíváme v plnost člověka dokonalého,
 enž jest Kristus Ježíš sám.

Pozoruj život Ježíšův v Nejsv. Svátosti! Vi-
 iš-li Ho tam? A přece přebývá v ní; avšak ze-
 nější jeho život vidí pouze andělé. Nevidíme — a
 řece věříme, že tu žije, jako věříme v slunce, i
 dyž je mraky halí, jako věříme v síly přírodní,
 jichž působení nám nicméně úplně tajno zůstává.
 o vše jest nám důkazem, že život vnější není
 ještě vše, ale že jest život vnitřní, neviditelný, nic-
 méně však skutečný.

Když tedy přijímáš, pros Spasitele, abys mohl
 žít v Něm a On v tobě. Ale o to právě většina
 křesťanů neprosí; — přijímají, ale jejich duch, je-
 ch úmysly a jejich vůle, všecko jen tíhne k skut-
 kům zevnějším, a Ježíš nenalézá u nich nikoho,
 kým by mohl zůstávati a obcovati.

Síla ctnosti spočívá tedy v životě vnitřním —
 ez něho není ctnosti, leč zázračné.

Než, namítnete mi, je-li tomu tak, je těžko do-
 ťi spasení. Avšak já nemluvím o těch, kteří za-
 kovávají jen příkázání; ti znají zajisté své po-
 nnosti a nepokažené svědomí jejich jim ještě
 obře ukazuje, kde je dobro a kde zlo — a malý
 počet jejich povinností jim spasení usnadňuje.

Avšak ty, chceš-li žít život zbožný, chceš-li
 žít obzvláštním miláčkem svého Mistra a vésti
 vot dokonalejší nežli ostatní, ty musíš konati
 ůce. Postupuješ-li v hodnotech, pokračuj i v ctno-
 ech; povinnosti tvé jsou četnější; Pán, jenž tě

více miluje a více milosti udílí, požádá také víc od tebe.

Chraň se tedy, aby sis nezvykl konati vše je: tak z návyku, bez ducha — jeť to tak snadno, je: způsob života pravidelný a zevně dobrý. Proto obnovuj a vzbuzuj vždy znova a znova dobrý úmysl, udržuj kořeny duchovního života svého stále ve vlhku, chceš-li, by strom ten přines ovoce spásy.

NECITELNOST SRDCE.

Percussus sum ut fenum et
aruit cor meum.

Jsem spálen jako tráva a srdce
mé prahne. (Ž. 101, 5.)

—» I «—

SVATÝ Bernard psal papeži Eugenovi takto: »Bojím se, abys pro mnohé starosti nezanebával modlitby a tím srdce svého neotupil.«

Psal-li takto svatý učitel církevní velikému papeži, jenž měl přece na starosti záležitosti z celého světa nejsvětější, totiž záležitosti církve sv. tím spíše musíme říci tato slova sami sobě my, které sebe nepatrnější práce již od modlitby odvádějí. Svět nás obklopuje se všech stran — malichernost stačí, aby nás od modlitby odvrátila. Nepatrná zaměstnání naše stačí již na to a jsou s to, aby nás uvrhla v duchovní necitelnost, neštěstí to ze všech největší. Boj se necitelného, tvrdého srdce, neboť je věru třeba míti srdce citlivé, pod

dajné, které by především cítilo samo sebe. Nebo kdo je necitelný, ani hříchu se nezhrozí, necítí ani rány nejhlubší.

Mluvím-li o citlivosti, užívám tohoto slova proto, že nemám jiného, abych jím vyjádřil své myšlenky. Avšak tato citlivost není nic jiného vlastně, nežli láska ke všemu dobrému a nenávisť k zlému i sebe menšímu. Nemluvím však o citlivůstkářství zdánlivě nábožných lidí, to tuším chápete dobře.

Abych nepřeháněl, nemluvím též o necitelnosti nezaviněné, o tak zvané vyprahlosti duchovní. Přiznávám se sám David král že se mu zdá časem, jakoby byl před Bohem jako soumar: zrovna tak smyslu a citu prázdný jako ta nemá tvář. Avšak hned dodává: »Ego autem semper tecum -- přese všecku tu necitelnost svou setrvám přece u nohou Tvých!« — Tento stav duchovní otupělosti není vždycky trestem: upadáme v něj, abychom jím dospěli k větší poníženosti a pokoře před Bohem. A co činiti v takovém stavu? Nic — setrvati v něm, konati, co můžeme, a čekati. Vždyť stav tento nejsa zaviněný neklade nám za vinu též suchopárnost našich modliteb; naopak je to milosrdenství Boží, jež nás do tohoto stavu uvádí, aby zamezilo duchu našemu těšiti se věcmi nicotnými, aby roznítilo srdce naše láskou horoucnější a vůli naši tím ještě více upevnilo a utužilo.

Necitelnost srdce nezaviněná bývá též velice bolestná, ano bolestnější nežli suchopárnost ducha, poněvadž srdcem vlastně milujeme Boha; a nadto ještě vůle, nejsouc láskou řízena, zdá se jako

ochromena. Bůh sesílá obyčejně tuto zkoušku na srdce příliš smyslné, jež chce požívat u Boha stále jen slasti — tu vede ho Spasitel trochu s sebou do zahrady Getsemanské, aby mu dal okusiti též hořkostí.

Avšak tato otupělost srdce nejčastěji bývá trestem; bývá následkem hříchu a proto se jí třeba chrániti!

Nebo co dopouští Bůh jako zkoušku na člověka. netrvá dlouho — zkouška přejde a připraví nám ještě větší milosti nežli před tím, smaže a zhladí tu a tam nějaký ten dluh, jenž na nás vězel — a hle, slunce již vychází a září znovu. Ani srdce svou vlastní přirozeností není schopno, aby dlouho trvalo v necitelnosti k Bohu; jediné hřích anebo stav hříchu to dokáže. Spasitel snášel podobnou zkoušku v zahradě olivné pouze tři hodiny — a zármutek srdce, opuštěnost od Otce jej hrozila usmrtiti!

Když tedy podobný stav trvá déle již, musíme se ptáti, není-li to naší vinou; neboť obyčejně si jej působíme sami. A ejhle, opravdu: je to dávno již, snad již rok, snad ještě více, co otupělo srdce tvé pro vnuknutí milosti a ztratilo chuť k modlitbě. O nepátrej dále po příčině — vězí v tobě — jen ji nazvi pravým jménem a učiň vše, abys vyvázl. Nebo jest jasno, že duše, která zpočátku okoušela Boha a nyní již tak dlouho nikoli — nemohla v ten stav klesnouti, leč vlastní vinou! Vždyť Bůh není tak krutý — jeť Otec dobrý, jenž se neskrývá člověku na dlouho: měl-li by odvrátiti tvář svou od nás, jistě bychom zhynuli. A Písmo dosvědčuje,

že je Bůh dobrý, pln něžnosti a lásky, že je Otcem, že je matkou svým vyvoleným: nutně tedy musí srdce aspoň trochu cítiti té jeho dobroty a sladkosti; necítí-li — jsme my vinni: naše vina, že nám chybí smysl, že jsme ochromeni: pátrejme po příčinách toho, abychom tomu odpomohli.

—» II «—

JEDNOU z těchto příčin jest lehkomyšlná těkavost ducha, jeho rozptylování se navenek. Duch pohyblivý není nikdy doma, neuvažuje, řídí se v jednání citem, dá se unášeti dojmy. Když má hlad, žádá si jídla, ale nevezme si času k tomu, aby hledal příhodného občerstvení; nenalézáje ho v Bohu, obrací se k tvorům. A tak lehkomyšlná těkavost ducha bývá počátkem necitelnosti srdce. Kdyby ten duch rozjímал, nasýtil by se, ale čas k modlitbě je mu titěrností — je potom divno, že s r d c e trpí?

Střež se tedy rozptylovati ducha, ale obrať všechn svůj pozor k modlitbě, jež tě živí, sytí, občerstvuje a poučuje, jak by sis měl počínati v duchovním svém boji. Rozjímání, kteréž by tě neposílilo do boje, za nic nestojí — neživí tě, padneš vysílen.

Však řekneš, modlím se, jak mohu nejlépe, a modlitba mne přece nesílí. — Tomu-li tak, změň předmět svýcli rozjímání a vyhledej si příhodnější. Nehodí-li se ti tato zbraň, vezmi jinou, ale ozbrojen musíš býti! — Vzpomeň si, že k životu duchovnímu napomáhají dvojí prostředky: jedny,

jež nám doporučí zbožnost, a druhé, jež jsou naprosto nutné, jako je rozjímání, duch víry a modlitby. Těchto nenahradí nic na světě: spustíš-li se jich, uhasne tvůj život duchovní, poněvadž jsi mu vzal hlavní jeho podporu. Nebo jest jisté, že srdce žije z ducha, a že láska se živí pouze modlitbou.

Jiná příčina tvrdosti srdce je ta, že nepůsobíme věrně s milostí Boží. Milosti, osvětlení a vnuknutí Božích nám totiž nikdy neschází, Bůh stále dává zníti hlasu svému v srdcích našich. Ale my jej přehlíšíme a tím otupujeme srdce své. Neboť srdce žije jenom milostí — a nedostává-li jí, zmírá.

Kromě milosti obecné, k spasení potřebné, máme i milosti zvláštní, abychom svatě plniti mohli povinnosti stavu a povolání svého. A zvláště s těmito musíme věrně spolupůsobiti, neboť tato milost zvláštní dělá z člověka právě to, čím má býti, neboť co bude z člověka, jenž by neměli milosti povolání? Ctitel Nejsv. Svátosti nalézá tuto milost v modlitbě, v obětování sama sebe, na klekátku, na stupních oltáře před Velebnou Svátostí. A ty snad zanedbáváš této milosti? — Pak zhyneš! Nebo kde není ohně, není tepla. Zpytuj své svědomí v té příčině! — Modlíš se? — Dobře jest. — Či zanedbáváš modlitby? — Věz, řítíš se v záhubu! Milosti Boží nedostaneš, leč modlitbou, obětí, rozjímáním; nesplníš-li podmínky k jejímu dosažení předepsané, nedosáhneš jí. Máš sice právo na milost, ale ty ho neužíváš, zodpovědnost padá jen na tebe; však budeš volán, abys vydal počet z hřivny zakopané. Dokud se tělo drží rozumné životosprávy, prospívá. Také duše musí míti po-

dobnou životosprávu; modlíš se tolik, kolik je ti v ní předepsáno?

Než zanechal jsi snad modlitby pouze na čas; — »však já se k ní vrátím,« pravíš. Ale to je opovážlivé spoléhání: chceš býti živ bez Boha a bez pokrmu a padneš na cestě! »Ale já zanedbávám pouze jen těch modliteb, které jsou ponechány dobré, zbožné vůli každého!« — Oh, dej jen pozor! Tak dlouho jsi je konal, proč jich dnes zanedbávat?! To je, nejmírněji řečeno, nevděčnost, lenost.

Svojí duchovní životosprávou neměň nikdy bez důležité příčiny sám od sebe. Chceš-li činiti něco více, ano, přidej si — ale méně nikdy ne! Nebo jinak zbožnost tvoje zvlažní. A neříkej: »Vždyt mne žádné přikázání neváže zachovávat tu neb onu životosprávu duchovního života —.« Nebo pravá láska k Bohu neptá se, co říká zákon, ale co praví srdce.

Třetí příčina jest smyslnost života. Bůh nás totiž tak velice miluje a chce nás tak přivínouti k sobě, že kdykoli hledáme svého potěšení a ukončení v sobě anebo u tvora nějakého — vždy nás trestá; anebo aspoň trestáme samy sebe tím, že ztrácíme síly a chuti k jeho svaté službě. Tento trest nedá na sebe dlouho čekati — jde hned za pokleskem. Jiné hříchy nevedou hned trestu v patách za sebou, jedině tento, jehož se dopouštíme, hledáme-li útěchy sami v sobě nebo ve tvorech. Hřích smrtelný je totiž trestem sám sobě, ježto mu stále hrozí spravedlnost Boží peklem. Ten totiž, kdo tak jedná, kazí milost Boží v sobě, podceňuje Boha a zneuctívá Ho v sobě. A proto hned

je trestán: pozbývá pokoje a útěchy, plynoucí ze služby Boží: čím hřešil, tím i trestán bývá.

Tento druh lidí je velice četný. Chtějí ze všeho mít nějaký požitek, ve všem hledají stránku smyslnou, a myslí, že milují tím více, čím více se ocdávají citlivůstkářství. Ale jsou jako dítě, jemuž dáme odměnu nezaslouženou, abychom je upokojili: nedáme mu jí z lásky k němu, ale spíše k vůli sobě, abychom měli od něho pokoj. — Kdo takto ve všem útěchy hledá, je nevděčný k Bohu, jedinému to zřídlu vši radosti a útěchy: připisuje ji sobě, své ctnosti, a zatím jest to dar Boží; kdyby Bůh měl jednati s námi podobně, běda by nám bylo! Konejšil by nás, jako konejšíme na smrt nemocného, skrývající před ním jeho zlý stav.

Pozorujeme-li tedy, že jsme nějak upadli v duchovní vyprahlost, pátrejme, zda-li jsme nebyli příliš smyslni v životě svém. Tu ovšem nemluvíme o smyslnosti ohavné, nýbrž o smyslnosti v ctnosti, o slasti a rozkoši, jíž hledá samoláska ve všech skutcích svých, o smyslnosti, která koná dobro, aby měla z něho vnitřní slast, čest, zásluhu, místo, aby je konala jen pro Boha. Vyprosti se z tohoto stavu a dobrořeč Bohu, že s tebou nakládal přísně, aby ti zlo, v kterém jsi vězel, odhalil.

—» III «—

JE tedy potřeba míti srdce citlivé, poddajné, přístupné, aby, jak se ho jen milost dotkne, poznalo Boha a jeho působení. Avšak řekneš mi snad: »Kdo pracuje, ten se modlí — tož má práce

ně posvěcuje.« Ó ano, modlíš-li se při práci, ano! Avšak práce, neoživíš-li jí vzdechy a úmysly nábožnými a nesjednocuješ-li se při ní s Bohem, není modlitba! Pohané a bezbožníci také pracují. Pracuješ-li z lásky k Bohu, modlíš se, jinak nikoli.

Avšak když pracuji, plním vůli Boží, a to stačí! Než vzpomínáš-li opravdu na tuto vůli Boží? Pracuješ opravdu proto, abys plnil vůli Boží?

»Ale já plním svou povinnost!« — Neklam se: vojín a vězeň ji také koná. Život zevnější není ještě sám v sobě modlitbou, je třeba jej oživit duchem modlitby a lásky k Bohu, aby se jí stal.

Je tedy, opakuji, třeba, míti srdce citlivé. Nebo proč by nám byl Stvořitel tuto citivost dal, ne-li proto, abychom jí dovedli také upotřebiti k jeho službě? — Hospodin pravil k Židům: »Odejmu od vás srdce kamenné a dám vám nové.« Židé měli srdce kamenné, poněvadž byli zcela zevní jenom a hledali odměnu v blahu pozemském. Ale Hospodin dal křesťanům srdce nové, schopné, aby cítilo život božský a dovedlo se spojovati s Bohem a Slovem jeho. Nebo Věčné Slovo Boží působí pouze na ta srdce, která jsou mu podobna. Jeť duch a mluví vnitř: musíme tedy duši i srdce míti stále v rukou svých pozdviženy k Bohu, aby je tento božský umělec mohl utvořiti podle vzoru svého a jím vtisknouti obraz i život svůj. Chce-li hrnčíř zrobiti nádobu, uhněte ji z některé zpracované hlíny a pak ji postaví na slunce.

I naše srdce musí býti takovou hmotou poddajnou! Bůh zlořečí zemi v Písmě sv. těmito slovy: »Budeš vyprahlá, a déšť ani rosa nebudou

padati na tebe a lůno tvé zůstane zavřeno — ani ostří rádla se tebe netkne!« Ale když jí žehná, praví: »Děšť a rosa budou dštíti na tebe!« Podobně i srdce naše zvlažuje Bůh, zúrodnjuje je rosou své milosti a dechem teplým své lásky a činí je tak schopné, aby postihlo všecka hnutí jeho lásky.

—» IV «—

PRVNÍ účinek citlivosti srdce jest, že lépe rozpoznáváme, je-li nám Bůh nablízku čili ne, že i z větší vzdálenosti — abych tak řekl — slyšíme hlas Boží a že stále trváme v sladkém vědomí: Bůh jest u mne! Srdce takové se snáze dovede k Bohu každým okamžikem pozdvihnouti, vedeno spíše citem nebo jakýmsi pudem nežli rozumem. A čím vřeleji se člověk přivine k Bohu, tím je citlivějším a něžnějším k Němu. Nezáleží ovšem na tom, zda-li kdo dovede více nebo méně slzeti, neboť citlivost srdce je cosi tajemného, co se nedá vysloviti, za to však ji člověk cítí.

Čím více se však člověk od Boha odvrací, tím více citu a něžnosti k Bohu ztrácí: tu člověk jakoby cpouští společnost královu a místo té si hledá společnost — sprostého lidu; na místo aby patřil na Boha, obrací se k tvorům. A běda tomu, kdo tak hluboko sklesne!

Druhý účinek je, že nás pudí k modlitbě vnitřní. Modlitba ústní, třeba sebe lepší, takovému srdci již nestačí, nevyhovuje; cítí nevyhnutelně, že se musí živiti stále novými city a myšlenkami, chce se vyprostiti ze vší nízkosti a vznášeti se stále

výš, neboť cítí potřebu toho, aby žila s Bohem v stálém spojení skrze modlitbu rozjímavou.

Je tedy třeba míti srdce pro Boha a jeho službu citlivé. A proto jest nám ho třeba, že jsme slabí. Popíráti tuto potřebu a říkati, že máme Bohu sloužiti a nehleděti při tom na onu útěchu a slast, již služba Boží s sebou nese, jest opovážlivé spoléhání na sebe sama. Vždyť ovšem nehledáme této útěchy jako svého cíle posledního, a ostatně-li se do ní příliš hroužíš, však on tě Bůh dovede z ní vytrhnouti. Jinak-li však cítíš, že tě ona slast povznáší a povzbuzuje, cítíš-li takřka bítí srdce Ježíšovo na svém, buď jen klidný, jsi šťasten! Pros jen za tu milost, je to jistá a pevná opora zbožného života.

Nemám rád, slyším-li někoho, že by chtěl stále dlíti jen na Kalvarii: pláčeš-li tam, ano; zůstáváš-li však i tam chladný a necitelný, tož je to jen pýcha, která tě tam poutá!

Chceš-li se obejíti bez citlivosti, tohoto sladkého a snadného prostředku, jež ti Bůh ve svém milosrdenství vštípil, čím vlastně se staneš? Bohužel, mají dítky za našich dnů takové vychování, že v sedmi letech jsou již bezmála mudrci, za to však jsou srdce cituprázdného a pyšného, poněvadž rozum v nich nabyl převahy nad srdcem. — Pohlédme naproti tomu do evangelia a vidíme tam opak: když Magdalena a nábožné ženy pláčí, Ježíš nejen že jich neodhání, nýbrž těší je. I tobě dal Bůh srdce citlivé — nuže, hleď jím cítiti a okoušeti Boha.

Avšak něžný cit srdce jest nejčastěji ovocem

oběti a sebezapírání. Povede-li tě Bůh touto cestou, podrob se, ať jen naloží s tebou, jak se mu zlíbí.

Bůh žádá si srdce celého; ale my se bojíme, že bychom se mu měli věnovati celí, a proto raději voláme: chci raději trpěti! Zatím však je v tom poukryté pohodlí: člověk se nechce vzdáti sebe zúplna, chce trpěti, bojí se přenechati Bohu, aby On sám jednal a volil pravou cestu.

Mějme tedy k Bohu srdce vždy něžné, pozorné, citlivé, zvláště při modlitbě. Necítíme-li však dosti blaha v službě Boží, vezme, že Bůh, co se jeho týče, by nám hojně chtěl dát okoušeti sladkost milosti své, jen ji opravdu s důvěrou přijmeme k svému blahu časnému i věčnému.

ČISTOTA SVĚDOMÍ.

Cor mundum crea in me, Deus!

Srdce čisté stvoř ve mně, Bože!
Ž. 50, 12.

—» I «—

NADE všechny ctnosti vyniká jedna, bez níž ostatní nejsou ničím, a to je: stav milosti, jenž je nezbytně potřebným, máme-li se Bohu líbiti a v Ném žíti. Stav milosti je nutně potřebný jak k životu apoštolskému, tak k životu rozjímavému, a bez něho jsou všechny ctnosti jako drahokamy v blátě. Pokrm požitý jest žaludku nemocnému na obtíž a nesílí ho — a ten, kdo podává Bohu mrtvolu, myslí snad, že obětuje obět lí-

bez nou? A což jsme jiného bez milosti, nežli taková mrtvola?

Stavu milosti potřebujeme, aby nás Bůh mohl milovati a nám darů svých udíleti. Bůh ovšem nemiluje nás proto, že bychom si snad toho zasloužili, a nemá zalíbení v skutcích našich proto, že jsou to skutky naše. Neboť což jsme my před očima jeho a co může dobrého pojmít z těla a duše hříchem poskvrněných? Nanejvýš jen něco přirozeně dobrého, ale nikdy něco nadpřirozeného. Ale milost svou, svatost svou, která se obráží v srdci čistém, tu miluje Bůh v nás. Té jest jediné potřebí, má-li oko Boží na nás spočinouti se zalíbením. Není-liž dítě pokřtěné předmětem lásky Boží? A přec nemá ještě ctností získaných; za to však je čisto, jest v stavu milosti: Bůh se shlíží v tom zrcadle milosti, která zdobí jeho dušičku, a dýchá se zalíbením vůni tohoto něžného květu, jenž má nésti ovoce.

Rovněž tak u dospělého je stav milosti, stav čistoty obmyté koupelí krve Kristovy, Bohu to nejmilejší. Stav milosti dodává nám vlastně veškeré krásy, je to oblesk Krista Ježíše v jeho svatých: Ježíš se obráží v jejich duši jako Otec ve věčném Slovu svém. Ale je-li duše hříšná, je nemožné, aby se Bůh v ní vzhlížel. Či lze, aby se zalíbením hleděl Bůh na katy svého Syna? Zlo není nikdy hodno lásky. A jsme-li v hříchu, Bůh nemůže tohoto stavu našeho míti rád; v nadosrdné dobrotě své hledí nás nejprve očistiti a potom teprve věnuje nám svou lásku, a potom teprve dovedeme i my snésti jeho pohled. První dů-

vod tedy, jenž nás nutí, abychom stavu milosti ostříhali, jest, že nás činí hodné lásky Boží a vzácné před jeho očima.

—» II «—

A jakž to bude s těmi, kteří se klanějí Nejsvětější Svátosti, kteří tak často přicházejí k nohám Ježíšovým a tak často jsou mu na očích? Chcete, aby Ježíš viděl ve vás své nepřátele? Chcete-li tedy, aby vás se zalíbením přijímal, chouvejte v duši své živoucí jeho oblesk — milost. Když se jdete klanět, budiž první, co učiníte, že zapudíte od sebe ducha nečistého svěcenou vodou a vzbuzením lítosti. Je to zajisté jen povinná slušnost, k níž je zavázán chudý jako bohatý. Však věru, kdybychom živou víru měli, my bychom si od té chvíle, co máme hřích na svědomí, netroufali ani vstoupiti do chrámu Páně, anebo bychom aspoň ještě stáli vždy vzadu jako celník. A což bychom snad nikdy do něho nevešli? Očisti se a pak teprve vejdi! Zdá se mi, že hříšník, jenž praví: »Netroufám si před Boha,« má celkem správné ponětí o slušnosti a o tom, co se sluší. Chybuje ovšem, že se nekaje, ale ten základní pocit bázně jest celkem odůvodněný.

Stav milosti měl by býti naší ctností nejdražší. Viz jenom, co o ní soudí církev svatá. Její kněz je pokládán za světce, poněvadž zastupuje samého Krista Pána a obnovuje tajemství, jež Spasitel kdysi konal. Nicméně však Církev zastavuje kněze svého u stupňů oltářních, velí mu, aby se sklonil, pokořil a vyznal své hříchy a obdržel z nich

rozhrěšení, abych tak řekl, od ministranta — většinou to nedospělého, nevinného dítěte, jež dí: »Smilujž se nad tebou všemohoucí Bůh — Misereatur tui!«

Klaníš-li se, konáš službu andělů, buď tedy čist jako andělé! Uráží Boha ten, kdo se mu přichází klanět s vědomím hříchem poskvrněným. Či nestojí psáno v Písmě svatém: »Peccatori autem dixit Deus: Quare tu enarras justitias meas et assumis testamentum meum per os tuum?« — Hříšníkovi Bůh pak praví: »Proč přikázání má sdílkáváš a mou smlouvu do úst bereš?« (Ps. 49, 16.)

Buď tedy čist, kdykoli se jdeš klanět. Nebo jak se smí odvážiti duše, která vydechuje zápach smrti, jak se smí odvážiti předstoupiti před Spasitele?! Ach, prosím tě, nedovoluj si nikdy této veliké nevážnosti k Spasiteli, že bys šel se mu klanět, maje svědomí obtížené hříchem.

Stav milosti! Ach, zlý duch nás často šálí! Honíme se za nepatrnými ctnostmi a čistoty svědomí zanedbáváme. Ale co je ctnost? Pouze ovoce. Ale kořen, ten je základ stromu i ovoce, dbejme tedy především, aby kořen byl zdrav! Spasitel míval tak rád, když ho dítky chválily, poněvadž mají čisté, nevinné srdce.

Hleďme se tedy zachovati ve stavu milosti. Říkejme si často: »Když se klaním, jsem jako zastupce celé církve, oné veliké rodiny Kristovy, jsem přímluvce chudých a hříšných a orodovník jejich: jakž bych mohl prositi za smilování pro ně, když bych sám byl hříšný? Spasitel ostatně vyslýchá jen srdce čisté, v milosti trvající. Znáte

jistě krásnou odpověď, kterouž dal slepý od na rození farizeům, když ho hleděli přesvědčiti, že Ježíš je hříšník: »Je-li hříšník, nevím; to jediné vím, že byv slepým, nyní vidím, a že hříšníků Bůh neoslyší.« (Jan 9, 25.)

Jakž také jinak smiřovali svatí Boha rozhněvaného na svět, leč že se mu nabízeli v oběť čistou a libou před očima jeho, ozdobení bělostným rouchem vlastního Syna Jeho, onoho velekněze čistého, nevinného, neposkvrněného?

—» III «—

TOMU-LI tak, co nám zbývá? Musíme si nálosti nade vše vážit a ničeho se tolik nebát, jako příležitosti ke hříchu. Nosíme tento poklad v nádobách křehkých! Musíme tedy stále si nedůvěrovati a stále býti na stráži! Vždyť Maria leká se i anděla!

Musíme se chápati všech prostředků, abychom si zachovali svědomí čisté. Musíme bdíti stále na stráži, především nad svými smysly. Když jdeme těmi našimi městy, dnes tak pokaženými, měli bychom snad oběma rukama oči si zastříti, aby těmito okny snad k nám smrt nevešla; a měli bychom vzdychati bez přestání: »Bože, v ruce tvé poručím ducha svého!« — Vzduch našich měst je pln nákazy, hřích vládne v nich, a lidé si pokládají za cosi čestného, že mu otročí: a ten vzduch hříchem nasáklý dýcháme a stěží se ubráníme pokušení. Buďme bdělejší!

A ten, kdo má více milosti, měl by ještě více bdíti! A ten, jemuž udělil Bůh dar modlitby, měl

by se báti nejvíce! Nikdo se tak snadno nena-
chladí, jako ten, kdo přijde z teplejších míst do
studena. Podobně člověk v Bohu žijící, žijící,
abych tak řekl, v stálé společnosti andělů a sva-
tých, má tím větší ostražitosti potřebí, když trvá
ve světě. A že se tak neděje, proto vídáte, bohu-
žel, jak i duše zbožné hluboko dovedou sklesnouti!
Přijímaly; dobře se modlily, a přece klesly! Ach,
ano, protože nebděly samy nad sebou! Byly jako
zhýčkané dítky ve středu rodiny a nepomýšlely
na to, že kolem obchází lev řvoucí. Světci byli tím
opatrnější, čím byli ctnostmi bohatší, poněvadž
tím lépe znali svou slabost a křehkost. Čím kdo
má více milosti, tím více jest pokušení vydán a
čím je kdo více milován, tím více se musí báti.

Máš-li tento veliký poklad, stojí to ďáblovi za
to, aby tě o něj připravil, vždyť ví dobře, jakou
má cenu! A k tomu není mnoho potřebí, to se
může státi okamžikem.

Ale jak se to jen může státi? Takový nábož-
ný člověk mívá příliš důvěry sám v sebe, zaklá-
dá si na svých milostech, domýšlí se příliš na
svůj stav — a klesne! Vida, jak ho Bůh miluje,
a jakými milostmi zasypává, myslí si, že snad i
on Boha rovněž tak miluje a že si zaslouží Jeho
lásky, ale je-li pak to pravda? Oh nikoli, často
dítě, které je miláčkem, má lásky nejméně. Nevěř
tedy svatosti svých ctností ani svatosti svého
stavu. I andělé v nebi zhřešili! My tak rádi se
díváme na tu čest, která nám ze služby Boží ply-
ne a na ty, kteří stojí pod námi. Ale pohleďme
také trochu na svou křehkost: veliké milosti před-

pokládají velikou křehkost a nedostatečnost — a věru, jsi asi velice křehký, když tě musí Bůh ze všech stran tak pečlivě barikádami své milosti chrániti! Tahle myšlenka tě jistě dovede pohnouti k bdělosti!

Bděmež tedy a nevěřme své svatosti: bílý šat je ze všech nejchoulostivější, nejmenší skvrnu je na něm znát. A tato bělost ještě nadto není naše, je propůjčená, dostáváme ji od Krista Ježíše, tož nedejme ji poskvřniti!

Jsi-li více od Boha obdařen, boj se více! Či myslíš, když tě Bůh miluje, že tě i satan miluje? Vidí, že se máš dostat na jeho místo mezi cheruby a serafy — a proto závidí. A kromě toho útočí na tebe, aby se pomstil Kristu Pánu. »Tebe pokořiti nemohu,« tak jakoby říkal Pánu Ježíši, »zničím tedy aspoň duše, v nichž žiješ.« Za svou bezmocnost proti Spasiteli mstí se na nás. A nevíte-li, že ten, kdo již má přijíti k samému cíli svatosti, mívá obyčejně pokušení a bouře nejhorší? Uprostřed těch zuřivých útoků ďábelských vzdycháš pak: »Ale Bože, takových hrozných pokušení jsem dříve nemíval.« — Ovšem že. Tenkrát se ďábel o tebe nestrachoval. I neděs se tedy, vidíš-li, že nyní pokušení dvojnásobná se na tě valí, když dvojnásob horlivěji Bohu sloužíš: měli-li bychom se naopak čím chlubit, tímhle bychom se mohli chlubit: že tě ďábel tolik pokouší, jistě mu stojíš za to!

Buďme tedy čisti — Ježíš to chce; a přičtňujme se, aby to roucho naše nebeské bylo vždy bělejší a čistší. Mějme víru živou, vezme přece,

komu to sloužíme! Důkaz, že nemáme víry živé, jsou naše nesčíslné nevážnosti k Spasiteli, litujeme jich často! Buďme čisti, a ta jemnocitná pozornost, která jest výkvětem víry a lásky, nechť vykvete v srdci našem a nechť provívá všechny naše styky s Ježíšem: onť miluje srdce čistá, lihuje si mezi liliemi, a čistota srdce pečlivě ostříhaná je tajuplný základ jeho důvěrné a královské přízně: »Qui diligit cordis munditiam, habebit regem amicum — Člověka čistého srdce miluje (Hospodin) a muži milostných rtů je přítelem král.« (Prov. 22, 11.)

SRDCE PANICKÉ.

Sicut lilium inter spinas, sic
amica mea inter filias.

Jako lilie mezi trnám, tak jest
příteľkyně má mezi děvami.
Cant. 2, 2.

—» I «—

KRÁLOVNOU ctností jest srdce čisté, panické, je to lilie, jež se zvedá nad květy polní jako královna.

Láska je totiž jen jedna; dělí-li se, již je to nevěrnost. Snoubenci vymění si srdce: srdce se spojí se srdcem, a aby se naznačila čistota tohoto zasnoubení, má nevěsta bílé roucho.

Také Spasitel žádá si srdce celého od nás — chce v něm ovládnouti sám a nestrpí, aby se musil ještě s někým o ně dělit.

Ježíš jest Bůh nejčistší a miluje srdce panická

— panici mají všecku jeho přízeň, pějí píseň Beránkovu, jsou v jeho průvodu a následují Ho, kamkoli jde.

Ježíš se spojuje jen se srdci čistými; a zvláštní známka tohoto spojení Jeho jest, že plodí, zachovává a zdokonaluje čistotu, neboť láska hledí milující navzájem stotožniti a podobnými učiniti.

Láska se chrání, aby se neznelíbila, ale naopak hledí se zalíbiti; nuž a Kristu Pánu se nelíbí hříchi: láska tedy chrání se a děsí se hříchu, bojuje proti němu, raději umře, než aby se hříchu dopustila.

V tom jest vlastně celý životopis svatých a světic, mučovníků a panen: tak musíme smýšleti a cítiti i my: musíme býti ochotni raději umřít nežli Boha urazit.

Nic není tak něžného jako běloskvoucí lilie: nejmenší prášek, nejmenší výpar ji poskvrní — tak je to s láskou. Láska jest svou přirozeností žárlivá.

Ze všech názvů má Bůh nejraději název: Bůh srdce mého — *Deus cordis mei*. Neboť srdce je středem v nás: srdce řídí všecken život, srdce je klíč k pevnosti. Proto také všecka pokušení světa se soustřeďují na srdce a chtějí především srdce dobýti: srdce dobýti, jest všeho dobýti; proto nám radí moudrost Boží: »Veškerým úsilím opatruj své srdce, neboť z toho život vzchází.« — »*Fili omni custodia custodi cor tuum, ab ipso enim vita procedit.*« (Prov. 4, 23.)

Ježíš není pánem leč srdce čistého. Ale je dvojí čistota:

První jest čistota panenská, jež zkvétá jako přirozený květ lásky k Ježíši. Duše jatá touto láskou, okouzlená jejími půvaby, zasvěcuje svému Ženichovi srdce své zcela: »Ut sit sancta corpore et spiritu — aby byla svatá tělem i duchem.« (1 Kor. 7, 34.) — Je to lilie — a Ježíš si právě libuje mezi liliemi: je pánem jejího ducha klidného a čistého, kde září Jeho božská pravda; je pánem jejího srdce, kde trůní jako král na trůně; je pánem jejího těla, jehož všechny údy jsou mu zasvěceny v oběť živou, svatou, bohumilou: Ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem.

V této čistotě záleží všechna síla duše. Dábel se třese před pannou, a svět celý přemohla Panna.

A jest mnoho takových srdcí panenských, která nemilovala nikdy nikoho jiného kromě Krista Ježíše?

Ovšem, mělo by jich býti mnoho, uvážíme-li, kdo jest Kristus Ježíš. — Nebo kdo, který král se mu vyrovná? Kdo jest větší, světlejší, kdo více miluje nežli On? Věru království světa nejsou rovna panenskému království Krista Ježíše. A bylo jich opravdu mnoho v stoletích pronásledování, bylo jich mnoho v stoletích živé víry: tenkráté chápali, jaká je to čest: nedat srdce svého nikomu a náležitosti pouze králi. Je jich mnoho i dnes, přese všecken boj, který proti nim vede svět i krev. Jsou to andělé uprostřed světa, mu-

čeníci své věrnosti; boj, který jim vypovídá svět, je hrozný a zrádný, není osidla, kterého by jim nepoložil, aby jim vyrval korunu královskou, kterou přijali z rukou Krista Ježíše. Spasitel odměňuje jejich věrnost tím, že vchází v spojení vždy vřelejší s nimi a jsa čistota sama, očišťuje je vždy více, jako zlato v ohni.

A zvláštní odměny dojdou v nebi: »Viděl jsem,« praví panický apoštol Jan, »Beránka na hoře Sionu a s ním stočtyřicetčtyři tisíce paniců, kteří měli jméno jeho a jméno Otce jeho napsáno na čelech svých: a zpívali jako píseň novou před trůnem Beránkovým, a nikdo nemohl se naučit písní té, leč tito panicové. Panici jsou a následují Beránka, kamkoli jde, neboť jsou bez poskvrny před trůnem Božím.« (Zjev. 14, 4. n.)

Těm, kteří nemají tohoto věnce čistoty panenské, zbývá čistota kající. A je také vznešená, krásná a pevná tato čistota znova dobytá a vybojovaná bojem hrozným a oběťmi, jež jsou pro přirozenost lidskou nejtěžšími. Sílí duši, dodává jí vlády nad sebou — a je rovněž ovocem lásky k Ježíšovi.

První účinek lásky božské, když roznítí srdce kající, jest, že vrací ztracenou důstojnost, očišťuje, povznáší, a člověka úctyhodným činí. — Potom jej láska sílí v boji, který musí podstoupit s bývalými pány a náruživostmi svými. — Láska kající jest velice příkladná: bojuje veřejně, láme pouta veřejně. Její vítězství jest vznešené, a vrchol jeho jest, že činí člověka poníženým a pokorným.

Kupme si tedy, třeba i za cenu obětí největ-

ších, toto zlato vyzkoušené v ohni čistoty, »abychom byli bohatí a oblékli se v roucho bílé, bez něhož v nebe vejíti nelze.« Tak radí sv. Jan biskupu Laodicejskému: »Suadeo tibi emere a me aurum ignitum probatum, ut locuples fias et vestimentis albis induaris.« (Zjev. 3, 18.)

Kdo vstoupí na horu Hospodinovu? Kdo jest nevinný v skutcích svých a čistého srdce.

Toť je tedy ta veliká úloha celého našeho života: očišťovati se. Nic nečistého nevejde v království svatosti Boží; a máme-li Boha viděti, patřiti na jasnost jeho slávy, musí býti oko naše zcela čisté. A třeba bychom měli na rouchu svém jen jediný prášek, nevejdeme do nebe, leč bychom se dříve obmyli krví Beránkovou. Slovo Spasitelovo nepomine: »Ale pravím vám: z každého slova prázdného, kteréž promluví, vydají počet v den soudu.« (Mt. 12, 36.)

A je třeba se očišťovati stále. A nežli ztratiti poklad čistoty, bylo by snad lépe utéci v poušť a odsouditi se k životu odříkavému; bylo by snad lépe zanechati všech i třeba nejzáslužnějších a nejlepších skutků. Ani kdybys spasil celý svět, nevyváží to onoho neštěstí, kdybys neměl totiž při tom spasiti své duše. Spásu duše tvé, tu žádá od tebe Bůh především a nade vše, a bez ní všechno ostatní jest nic.

Ach, když už nemáme hrdinských ctností světci Božích, buďme aspoň čisti; a byli-li jsme již tak nešťastni, že jsme nevinnosti pozbyli, oblecme se aspoň v tuhé roucho nevinnosti kající.

Bez čistoty nelze si života lásky mysliti vůbec.

DUCH KRISTA JEŽÍŠE.

Qui adhaeret Domino, unus
spiritus est.

Kdo se přidržuje Pána, jest
(s ním) jedním duchem.

1 Kor. 6, 17.

—» I «—

POZORUJEME-LI se bedlivě, poznáváme, že přirozenost vždy se vrací a hlásí a hledí se domoci vrchu při každé příležitosti: duch stále se hledí oddávati lehkomyšlné těkavosti a zvědavosti, srdce jde za svojí zálibou a náklonností k tvorům, vůle tak houževnatá ve všem, co jest jí po chuti, je tak slabá, má-li jíti za vnuknutím Božím, a duše, před chvílí snad ještě soustředěná na modlitbě, okamžikem ztrácí svou sebranost a nemyslí již na Boha. Ve stycích s okolním světem člověk snadno na Boha zapomíná: taková je ta přirozenost, ještě neumrtvená, nezrocená, dosti pevně ještě nespoutaná, která každým okamžikem se z moci a nadvlády naší hledí vyprostiti.

Běda stromu duchovnímu, jenž nemá kořenů! Jsmeť bohužel často jako květiny ze skleníku, jež nelze vysázeti na záhony: uvadly by anebo pomrzly by tam. To je pak důkazem, že náš život vnitřní je, abych tak řekl, jen dělaný, uměle udržovaný: dýše pouze nad ohněm modlitby a hned zas tuhne, jakmile jsme ponecháni sami sobě nebo se svými zevnějšími úkony zabýváme.

Odkud to?

—» II «—

TO má dvojí příčinu. První jest, že se mimo modlitbu neživíme duchovně tím, co konáme. Studujeme-li, nečiníme to se zbožností, nýbrž pouze z horlivosti a přirozené snahy po činnosti; stýkáme-li se s bližním, rozptylujeme se a nepoužijeme toho jako příležitosti něco pro Boha vykonalati. A tak jsou naše zaměstnání a práce jenom velikou horečkou, která nás zeslabuje a vysiluje.

Ovšem pracovati je třeba, ale při tom je se třeba také živiti ctností, kterou právě naše práce má býti! Je třeba pracovati s myslí k Bohu obrácenou a hleděti na práci jakožto na prostředek, čímž právě plníme vůli Boží, je třeba ovládati se stále vědomím této svaté vůle Jeho a říkati: »Chci tímhle ctíti Boha.«

Druhá příčina je, že nemáme středu, do něhož bychom se po práci vraceli, abychom v něm nahradili síly ztracené a obnovili je v té míře, v jaké jsme jich spotřebovali. Rozléváme se do šíře jako cystřina, a náš život jest pouhé víření prachu.

Měli bychom stále a trvale míti na mysli Boha, jeho všudepřítomnost nebo jeho vůli, jeho čest anebo vůbec nějaké tajemství nebo nějakou ctnost, jedním slovem měli bychom na mysli míti Ježíše Krista, žítí stále jenom na dohled, na doslech od něho, v podobném spojení, v jakém On trvá se svým Otcem nebeským: »Hoc sentite in vobis, quod et in Christo Jesu — to smýšlení mějte v sobě, které bylo i v Kristu Ježíši.« (Filip. 2, 5.)

—» III «—

SPOJENÍ Ježíšovo s Otcem jeví se zřejmě v jeho slovech i skutcích.

V jeho slovech: »Nemluvím sám od sebe — a me ipso non loquor.« (Jan 14, 10.) »Quaecumque audivi a Patre meo, nota feci vobis.« »Oznámil jsem vám všechno, co jsem slyšel od Otce mého.« (Jan 15, 15.) — Ježíš nemluví tedy sám od sebe, nýbrž poslouchá a dotazuje se Otce, potom jen opakuje jeho božskou odpověď, ale věrně, nic nepřidává ani nevynechává. Ježíš je tedy vlastně Slovo Otcovo: Verbum Patris; opakuje je po něm uctivě, poněvadž je svaté; láskyplně, poněvadž je plno jeho dobroty; mocně, poněvadž má posvětit svět, obroditi ho světlem pravdy, zahřáti ho ohněm lásky a jednoho dne konečně i souditi. Z té příčiny bylo slovo Ježíšovo »duch a život« a hřálo tajemným ohněm: »Zdaliž nehořelo v nás srdce naše, když mluvil k nám na cestě a vykládal nám Písma?« (Luk. 24, 32.) — Slovo Ježíšovo bylo i všemohoucí: »Zůstanete-li ve mně a slova má zůstanou-li ve vás, cožkoli budete chtít, prostě, a stane se vám — si verba mea in vobis manserint, quidquid volueritis, petetis et fiet vobis.« (Jan 15, 7.) — Slova Ježíšova zářila jako paprsky ze slunce vycházející, aby osvěcovala temnoty: »Bylo světlo světa.«

Takovým slovem Kristovým, verbum Christi, máme býti my svým bližním. Takovým byli apoštolové i první křesťané. Duch Svatý mluvil jejich ústy pohanům, a sv. Pavel doporučil věří-

cím, aby byli slovem Kristovým, »kteréž má přebývati v srdcích jejich — verbum Christi habitet in vobis abundanter.« (Kol. 3, 16.)

Je tedy třeba naslouchati, když Ježíš mluví v nás, musíme hledět chápati a opakovati vnitřní slovo Ježíšovo, naslouchati mu s věrou, přijímati je s úctou a láskou a předkládati je pak jiným věrně, s důvěrou, mírností a mocí. Ale bohužel, jak málo kdy doposud dalo se srdce naše nadchnouti a vésti slovem Ježíšovým, za to však spíše samoláskou anebo přirozenou náklonností k bližnímu.

A proto bývají slova naše neplodná, nerozvážená i hříšná.

—» IV «—

COKOLI Spasitel konal, vše až do nejmenších podrobností bylo z vnuknutí a vůle Otcovy; »A me ipso facio nihil. — Nečiní mnic sám ze sebe!« Plnil pak Spasitel vůli Otce svého přesně a dokonale až do poslední písmeny.

A hle, toť je povinnost i pravého služebníka Kristova, povinnost duše, která se Jím živí a Jej častěji přijímá. Není-liž to velikou ctí, že Ježíš je pánem, ředitelem a vnitřním původcem všeho jednání našeho? Proč bychom tedy my učenci nečinili, co on činí, tak, jak on to činí, s tím úmyslem, jakým to činí On, náš Mistr a Pán? Ach, kdybychom takto vše konali, měli bychom pravou svobodu, pokoj, jednotu s Bohem; nehroužili bychom se zcela v to, co konáme, nýbrž zůstali bychom soustředěni v Ježíši, i když jsme činní na venek, nevěnovali bychom se leč tomu, co chce Pán, a

jenom potud, pokud On chce, jako pravý, věrný služebník, jemuž se řekne, jdi, a jde, přijdi, a přijde!

Ale to žádá ovšem důkladné změny celé správy, nápravy v hlavě, v základu. K tomu je třeba převratu celého života, převratu úplného, jenž by spoutal a ukřižoval »člověka starého«, je třeba jedním slovem ponechati Spasiteli řízení našeho života a spokojiti se pouze tím, že Ho smíme býti poslušni: k tomu cíli On také k nám přichází. Ale nezřekneme-li se svých schopností, své vůle, své činnosti, Ježíš nemůže rozvíjeti v nás života S v ě h o. Naše skutky zůstanou pak jen n a š i m i a bez značnější odměny, poněvadž jsme sice s Ježíšem spojeni svazkem milosti posvěcující, nikoli však živé, účinné lásky a nemůžeme tedy vpravdě a v celém obsahu říci slovo: »Žiji pak již nikoli já, nýbrž žije ve mně Kristus — vivo jam non ego. vivit vero in me Christus.« (Gal. 2, 20.)

ZNÁMKY DUCHA KRISTOVA.

Filii, diligenter advertite motus naturae et gratiae, quia valde contrarie et subtiliter moventur; et vix, nisi a spirituali et intimo illuminato homine, discernuntur.

Synu, pozoruj bedlivě účinky přirozenosti a milosti; působí totiž rozdílně a sice tak jemně, že jejich účinky dovede rozeznati jen člověk duchovní a myslí osvěcené. Následování Kr. 3, c. 54.

—» I «—

MÁME dvojí život, přirozený a nadpřirozený. Jeden z nich musí v nás nezbytně nabýti vrchu. Nabude-li ho první, jsme hříšní; na-

bude-li ho druhý, vše je v pořádku, posvěceno, v soulad uvedeno a očištěno. Naší snahou musí tedy býti udržovati stále při síle tento život. Dříve však je třeba vědět, který duch v nás působí, zdali duch milosti či přirozenosti. Někdy však je to těžko rozeznati a teprve výsledek ukáže, který duch nás v jednání vedl a který život má v nás převahu.

Život přirozenému napomáhá vše kolem ve světě: vše jej sílí a zvelebují — máme-li žítí z Boha, je třeba síliti podobně i život nadpřirozený všemi prostředky možnými.

Chcete-li rozeznávatí různá hnutí milosti a přirozenosti, radil bych vám, abyste si vynašli padesátou čtvrtou kapitolu »Následování«, kde jsou všechny vady přirozenosti vypočteny. Zárodek ke všem těm zlým náklonnostem je sice v nás, v skutečnosti se však přece všech těch vad nedopouštíme. Prosme tedy Boha, abychom ty, kterých se dopouštíme, poznali a napravili, a pracujme k tomu ze své strany bez neklidu, pokojně; milost Boží povede nás a dopomůže životu božskému v nás k vítězství, budeme-li s ní věrně působiti.

Mezi známky života nadpřirozeného lze pak počítati tyto: 1. Život Ježíše Krista vzrůstá se především ve svědomí, očišťuje a zbavuje ho hříchu. Ve svědomí hříšné nevchází. Zkoumejme tedy, zdali ukazuje svědomí svou útlostí, že v něm žije Ježíš. Nemáme-li ošklivosti před hříchem, není v nás ducha Ježíšova. Svědomí musí býti svobodné a čisté a nepřítel tak spoután, že nemůže

naprosto ani zakaliti klidnou a jasnou hladinu svědomí. K tomu cíli je ovšem třeba násilí, násilí proti sobě i proti hříchu, a jaké by mělo býti, povíme později; zkoumejme dále, trápí-li nás hřích. Ne-li, pak nejsme dítky, jež cit lásky víže dohromady v jednu rodinu, nýbrž jsme cizí. Nermoutí-li nás, že jsme hřešili, že jsme Spasitele rozhněvali, že jsme hříchem postavili hradbu mezi Boha a sebe, je srdce naše mrtvo.

2. Ježíš žije v nás, když naše vůle jest mu podána tak, že se nejen, jak to k spasení stačí, hříchu vystříhá, nýbrž i koná vše, čeho Bůh od ní žádá.

Avšak i na tomto druhém stupni ještě se přihlazuje, že vůle musí bojovati, těžce bojovati s hříchem; i tu se ještě stává, že vůle bývá časem jako nerozhodná, nakloněná k zlému, zatemněná, zvrácená. Místo, aby činil pokrok v dobrých svých tužbách, je člověk najednou nucen znova zbroití vůli svou proti hříchu dávno přemoženému, ba i proti těžkému hříchu. Bůh dopouští tento stav: svatým se vede, jakoby byli mezi anděly, a jindy, jako mezi ďábly. Bůh ve své dobrotě chce, abychom nezapomínali všimati si svědomí svého, neboť útěcha, již služba Boží skýtá, snadno by mohla způsobiti, že bychom si svědomí nevšímali, a že bychom zapomněli bojovati. A proto Bůh sesílá pokušení, která útočí přímo na vůli. A tu pýše sklesne hlava: duše nedůvěřuje ničemu, co dosud vykonala, vidí svou slabost, poznává, že by klesla, kdyby jí Bůh svou rukou nedržel. To pokořuje člověka, a to je dobře: je třeba občas se podívati na ter

prach, který po nás zbude, a trochu bázně jest nezbytně potřebí, nemáme-li si navyknouti pohodlnosti a bezstarostnosti. Takový stav je ovšem hrozný a bolestný jako nějaká předtucha pekla. Duše pláče po Bohu, a čím více milovala a čím více byla milována od Něho, tím více trpí. Dobrý Bůh ponechá nás v tom stavu tak dlouho, dokud nepřijdeme k poznání své bídy a slabosti. »Běda,« dí potom ta duše, »kam jsem to dospěla?! Aby mne tak Bůh byl opustil! Ach, kam bych byla až sklesla, kdyby mne byl nezadržel!« Tento úkon pokory nás vrhne na kolena, Bůh je spokojen a všechno je zase dobře.

Na tento stav musíme býti připraveni. přijde i na tebe. I když jdeš stále v před a výš a výše, máš časem potřebí, aby ses očistil. A to se stane v onu hodinu dopuštění Božího. A co tu činiti? Chop se kříže, obejmí jej, utec se k modlitbě. Jest mnoho duší, které upadají do tohoto stavu častěji, hned jak se srdcem, náklonností provinili: to Bůh je tak hned očisťuje.

Než ty snad mi řekneš: »Ale jestliže hřešili, jsou si tímto dopuštěním sami vinni!« Ach, můj Bože, vždyť není člověk ještě v ráji, abych nemohl hřešiti! Snad je to jejich vinou; ale s druhé strany Bůh toho použije, aby je pobídl k rychlejšímu postupu v ctnosti.

Než vraťme se k tomu, co jsme hledali na počátku: totiž pátrejme, jaká je druhá známka ducha a života Kristova v nás. Kromě toho stavu zkoušky, o němž jsme právě mluvili, je takovou známkou, je-li vůle naše nedílně spojena s Jeho

vůli. A tuto vůli: že chceme býti Jeho, stále posilujeme v sobě na modlitbách, adoracích svých, vždy znova mu ji zasvěcujeme a obětujeme. A k čemu? Ke všemu, co jen vůbec bude chtít, nyní i budoucně, vždy a všude.

Jest chybou, zadáváme-li vůli svou Bohu takto jen pro některý určitý případ — ten náhodou se nemusí přihoditi, přihodí se jiný — a my na něj nejsme připraveni. Nabízíme se spíše ke všemu; že Bůh nyní právě od nás nic takového nežádá, na tom nic nezáleží — jsme teď již Jeho, čkejme, až požádá. A v této podrobenosti vůle jeví se právě život Krista Ježíše. Je-li tak u tebe, žiješ Jeho životem, životem nadpřirozeným, životem v Bohu. Co člověk pojme do vůle své, je před Bohem již vykonáno, má zásluhu za vše, co chtěl. A býti pohotově vůli Boží, je vlastně jednati.

V den, kdy mi Bůh projeví svou vůli, jsem připraven a vyplním ji: zdali je to přirozeností pochuti či proti chuti, na tom nezáleží! Vidím toliko vůli Boží a jdu! Člověk duchovní je vždy spokojen, ať žádá Bůh od něho cokoli! Přirozenost zkrotí člověk jako koně ostruhou: musí, a zpěčuje-li se, vrazíš jí ostruhy do slabin; vycítí-li, že se bojíš, že jsi povolný, shodí tě na zem; ale cítí-li, že jsi pevný, půjde přes všecken odpor. Varujme se tedy té chyby: chtít vždy napřed již věděti, co v tu a tu chvíli budeme míti dělati. Ne tak! My chceme býti vždy a pro vždy Tvoji, Bože můj! Ani chvíle prázdné nechci, v níž bych měl náležeti sobě — v nebi jí také nemají! Denní řád aneb domácí řád snad nám v určité hodiny předpisuje

sté úkony; ale i v přestávkách mezi nimi budme tále pohotově plniti vůli Boží.

Ba chtíti předvídati oběti, jichž Bůh právě v řitornou chvíli od nás nežádá, jest docela neozumné, jest chtít bojovati beze zbraně. Počkajie, až jich Bůh od nás požádá, pak nám také k im dá milosti. Ponechme mu jen, aby sám ustaovil, co máme činiti, držme se stále v obvodu jeho vůle, a co je mimo, třeba i dobré, toho nečinie. A nežádá-li dobrý Bůh od nás nic, nečinme ic; chceť, abychom u nohou jeho odpočinuli, nuže, počínme u nich!

3. A což v srdci, kdy pak v tom žije Bůh? ehdy, když srdce naše nenalézá jiného blaha a kojení, leč v Bohu. Leč toto ukojení není vždy adostné, je často trapné, je to ukojení plynoucí toho, že milujeme Boha nade všecko, neboť rdce, žije-li životem božským, dospívá konečně až tomu stupni, že žije více z utrpení, nežli z rasti: Pro Boha zamiluje si na konec člověk i říž a utrpení své. A srdci je to ukojením, že i strasti náleží Bohu, nežijet už sobě, ale Bohu.

Není však vždycky snadno poznati, že srdce ije z Boha. Neboť Bůh, aby srdce milovalo ještě íce, dopouští někdy, že se znepokojuje, a že se u zdá, že nemiluje ještě dost. A tu potom se utí ještě k větší lásce, a poněvadž se mu zdá, že edosáhlo cíle, miluje dvojnásob.

4. Ale u ducha je to již snáze rozeznati, ba tu ožno míti i jistotu. Je-li duch živ životem nadřirozeným, je to důkaz, že i vůle a srdce žijí z ežíše. Neboť duch právě dodává jim podněty k

tomuto životu božskému, přikládá na tento božský oheň vždy nové palivo.

Duch pak náš žije v Bohu, ovládá-li naší myslí stálá, sílící a plodná myšlenka na Boha. Myslíš-li na Něho vpravdě takto, pak žije opravdu Pán v duchu tvém, žije v něm, poněvadž je jeho pánem, a ředitelem.

Není-li však duch živ Bohu, a neživí-li života nadpřirozeného, pak ani srdce nezmůže se nežli jen na jednotlivá dobrá hnutí, naopak-li však duch je sílí, žije pevným, nepřetržitým proudem života nadpřirozeného. A proto musí duše nábožné čisti, rozjímati a zásobovati se světlem a silou. A čím kdo je duchovnější, tím více musí býti poučen, buď z knih nebo z rozjímání nebo přímo od Boha. Odtud to, že veliký díl křesťanů, kteří nerozjímají, jsou sice poctiví, řádní křesťané, ale láskou nevzplanou! Jejich nábožnost je jaksi dětská, bezmyšlenková, neumějí rozjímati a prosí jen za milosti pro jednotlivé pomíjející případy. Ale nikdy nemyslí na Pána samého, neumějí prositi ani za lásku ani za milost k životu vnitřnímu; myslí pouze na své zevnější dobré skutky, ale na zdroj vši lásky a dokonalosti, na Boha samého, nikdy! Ne povznesou se nikdy příliš vysoko, jejich duchu je život nadpřirozený naprosto neznámý a nepřístupný. Divíme se, že dívky, které bývaly u rodičů jako anděl nábožné, když se provdají, sotva již zaslouží jméno křesťanské matky. Odkud to?

Jejich zbožnost záležela pouze v zevnějších nábožných úkonech, a když se jim staly tyto úkony v jejich novém stavu nemožny, jejich zbož-

nost se vytratila. Nemá-li k tomu dojít, musíme milovati a znáti Spasitele tak, jak sám o sobě jest. Potom Jej budeme milovati vždycky, ať již konáme to či ono, můžeme i změnit zevnějšík a způsob života, nicméně základ vnitřního a pravého života si uchováme.

Než proč pak již jednou nezačneme opravdu a vážně milovati Spasitele sama v sobě? »Ach. Pán je přísný. Chce vždy více; je oheň, který vždy žádá nových obětí, a toho se člověk bojí, proto je tak málo těch, kteří se věnují povolání a službě pravých ctitelů Nejsv. Svátosti. Spočívá-li zbožnost jen v zevnějších úkonech, je člověk, když je naplnil, hotov — ale Spasitel ve Svátosti nemá na tom ještě dosti, žádá vždy více a člověk nesmí přestat. Vždyť jej vidíme před sebou, jak je dokonalý, a co nám ještě schází, abychom se mu podobali.«

Jak tedy poznáme, jak to stojí se životem Ježíšovým v nás? Přibývá-li ho či ubývá? Poznáte to podle tepla a podle chladu v duši své. Oh, pokračujme v něm, až dospějeme k životu úplného sebezmaření, jež by mělo býti životem naším, poněvadž jest i životem Krista Ježíše ve Svátosti, jenž se tu všeho života vzdává, zřiká, jej na sobě maří. Nechť jediné Ježíš žije v nás!

—» II «—

KDYŽ jsme mluvili o první známce ducha Kristova, řekli jsme, že člověk musí užití násilí proti sobě a proti hříchu. Zbožnost je pouze jako mléko, ale nám je třeba mužné síly, která

zajišťuje vítězství. Dlouhý odpočinek zeslábne, ale stálý cvik utužuje. A zbožnost, která nedovede vyvinouti úsilí, je zbožnost nepravá.

1. Proti vášním musíme užítí násilí. To není síla důvodů rozumových — ten, kdo se domlouvá a smlouvá se svůdcem, jest už ztracen; neboť tím, že se s ním pouští do smlouvání, zřejmě mu prokazuje čest. A tohoto násilí musíme užítí proti sobě a proti světu; a musí to býti násilí tak přísné a bezohledné jako život řeholní, který všechny svazky těla i krve trhá. Nesmlouvat se s nepřítelem, nešetřit ho! »Nepřišel jsem uvést pokoj,« praví Spasitel, »nýbrž meč,« — »meč, aby rozdvožil člověka proti otci jeho, dceru proti matce její a člověka proti sobě samému.« (Mat. 10, 34.) Tento meč tasil první sám Kristus Pán proti smyslným pokryteckým farizeům, vrhl jej pak do světa, a křesťané se ho musí chopiti. Je to meč dobře kalený, kalený v krvi Krista Ježíše a v ohni shůry. Království nebeské násilí trpí, a jen kdo násilí užívají, uchvacují je, »rapiunt illud«. Ježíš Kristus vybírá si pro nebe lidi násilné, bezohledné, výbojné, ke všemu odhodlané, kteří se pustí pro jméno jeho v boj na život a na smrt a nenávidí otce, matky i všeho kolem sebe — myslím tím cvšem hřích a ne osoby! — V boj proti sobě, proti sedmeru hlavních hříchů v sobě, proti trojí zlé žádostivosti, což je vlastně jedno. A je třeba, aby člověk šel až do srdce, až do kořene — a nikdy tomu není konce.

Ach, je to krutý boj! Člověk musí stále znovu začínati, a dnešní vítězství nezaručuje mu zítřej-

šího: dnes vítěz, zítra poražen a spoután — stačí, jen si chtějí pohovět a již je porážka zpečetěna — jenom ti vítězí, kdo neumdlévají. Nebe je třeba vtéci, vtít ho útokem. To ovšem naházejí mnozí, ale nemají k boji odvahy, a proto je v stálém rozporu jejich život s jejich slovy — vášně jimi vládnou.

Vizte Heroda: mile naslouchá svatému Janu, když mu mluví o království nebeském; ale jakmile se obrátí předchůdce Páně proti jeho nečisté vášni, již Herodes zuří, zapomíná na všechno a jde tak daleko, že jej vraždí. Oh ve světě je mnohý povolán k životu řeholnímu, ale je potřebí jednou mocnou ranou přetít vše — a k tomu nemají síly; jeť ta první rána těžší nežli ta poslední, která rozhoduje vítězství! Věřte, základní složkou naší přirozenosti je zbabělost — všechny nepravosti plynou z ní. I pýcha, která se chvástá, je zbabělost, a větší než kdokoli jiný: jeť spoutána okovy svými a chce se zdáti volná, aniž jich setřásla — pyšní se i svým otroctvím.

Tento boj musí podstoupiti duše zbožná již ve světě; a příležitosti k zásluze i k vítězství jsou tak četné, že býti jen dosti odvahy a rozhodnosti zde, svět by se plnil světci. Ale jen odvalu, odvalu!

Tento boj s vášněmi čeká člověka i v klášteře, neboť i za zdi klášterní vniká zlý duch světa, a více než bychom si myslili: vniká tam takřka se vzduchem, vniká okem a smysly všemi. Zlý poznává zlého — jak se říká — již po čichu. Také dobří pocífuji jeho vliv více méně podle stupně

své slabosti. A spojení mezi nimi navazuje se snadno.

2. Mimo toto násilí je nám též třeba úsilí trpčlivosti. Když ses totiž oddal, ať již životu zbožnému ve světě nebo životu klášternímu, to jsi vlastně řadil tou mocnou, rozhodnou ranou a rozřadil uzel gordický mečem Ježíšovým. Moře Rudé jest už za tebou, a ty zpíváš píseň vítěznou — ale ještě je třeba nyní trpčlivosti k přechodu pouští. Židé jí neměli a proto se bouřili i proti Bohu. Nuže, pamatuj tedy: to není pravý silák, kdo dá pouze velkou ránu a pak si hovoří, ale ten, kdo bojuje dál a nepřestává se bránit. A tato síla, toť je vlastně pokora, která neztrácí mysl a nevzdává se. Nechť časem ochabuje, klesá, nicméně s okem k nebi pozdvíženým prosí Boha o pomoc a sílí se ne svou, nýbrž mocí Boží. A tu se stává, že želva z pohádky dojde cíle dříve nežli zajíc. Člověk šlechtitný, třeba i mnohým vášním a vadám podrobený, pracuje-li neúnavně den co den, dojde dříve cíle nežli člověk ctnostný, jenž má méně nepravostí přemáhati, ale chce si při práci a v boji hovořit. Proto i ti, kterým nepatrné zapírání a boje každodenní takřka ani za práci nestojí, a čekají jen na větší příležitosti, aby se pustili v zápas, bývají obyčejně poraženi. Rovněž i ona prvotní horlivost nově obrácených a povoláných se vyčerpává bez trpčlivosti co nejdříve. Člověk by jen chtěl, aby byl co nejdříve již u konce, hotov se vším, ale to je netrpčlivost, a ta kazí vše, co člověk podniká, chce vše hned zmocit, všeho se zprostiti. My se k tomu sice nepřiznáme, ale ta

horlivost nebývá často vlastně nic jiného, nežli pohodlnost, chceme už honem býti hotovi, abychom si mohli hověti.

To bývá obyčejně pokušení představených: má svůj zdroj v pýše a pohodlnosti. Člověk by se již rád zbavil věci, kterou uvážil a v duchu svém již rozhodl — a teď se ho někdo táže a ptá o radu: odpoví mu podrážděně, věda už napřed, co se ho bude ptáti. Že však tazatel potřebuje rady, na tom mu nezáleží. Jeho zřetel je obrácen jen k sobě samému a ne k jeho potřebám. To je netrpělivost. Naproti tomu člověk trpělivý vida ne přítele, pozoruje ho a odpovídá přesně. Nedá na sobě znáti, že má na spěch. Ví, kde má mečem bít; čeká na milost a dopřeje jí času, aby mohla vejíti v jeho srdce.

K boji celoživotnímu je nám tedy třeba trpělivosti, bez ní kam by se poděla naděje? I když jsi dostal mnoho milostí, nebudou ti mnoho platné bez trpělivosti. Je snadno vzbuditi jednotlivý úkon trpělivosti: ale míti stále dosti síly a trpělivosti v boji neustávajícím po celý život, toť velice těžko!

A přece Pán žádá od nás právě této stálosti a věrnosti v boji a v oběti. Dobrý Bůh chce, abychom vždy začínali znova, z počátku maří jaksi naše dílo, abychom každého dne byli nuceni začít znova, nikdy není pro Něho dosti dokonalé. A tu záleží právě na tom, abychom dovedli býti trpěliví; jen trpělivost vede k cíli. Svatý Job vidí, že přišel o všechno: jediné trpělivost mu zůstala jako známka jeho oslavení, a Pán se mu podivuje.

»In omnibus his non peccavit Job labiis suis, neque stultum quid contra Deum locutus est — ve všem tom nezhřešil Job rty svými; nic pošetilého proti Bohu nemluvil.« (Job. 1, 22.) — V tomto stálém boji a v pádech stále se opakujících duše častěji již říká: »Ach, to nelze, to nepůjde snad již nikdy!« A ztrácí trpělivosti i myslí. Ale to právě si přeje zlý duch, a to mu již také stačí. Zkoumejme se jen: všechny naše hříchy plynou skoro z tohoto pramene, myslím aspoň hříchy vnitřní. Mrzí nás, že se nám to a to nedaří, hned bychom se všeho zbavili, kdybychom mohli!

Trpělivost je vlastně pokorná láska k Bohu: nemohu nic, ale všechno mohu v Tom, kterýž mne posiluje; já sám nic, ale milost všechno! Střežme se tedy netrpělivosti, pramene to veškerých skoro našich poklesků.

Jako sám se sebou, tak musí mít člověk trpělivost i k Bohu a ještě více nežli sám se sebou. V evangeliu se dočítáme, že strom, který nese ovoce, se ořezává, aby ještě více rodil, třeba jej to na pohled zohavilo a znešvařilo. Zbožného, svatého člověka pěstí Bůh takto skrze pokušení. Vidí-li totiž člověk, že jde po cestě dobré, mimovolně uvolní krok. Ale dobrý Bůh chce, abychom vždy volali: Jen dále, jen vpřed! My bychom tak rádi slyšeli, aby nám někdo dosvědčil, že milujeme Boha, a zvláště bychom to tak rádi slyšeli od něho — ale nikoli, Bůh nesvolí! Dojdeme-li takového ukojení a takového pochvaly od Boha, hned se přestáváme všeho báti; naproti tomu když zase Bůh se skrývá a nám se zdá, že nás opustil a

že nás nemiluje, hned zase necháme všeho, ano i modlitby, myslíme a lekáme se, že jsme zavrženi. Ale Bůh tak jedná proto, že kazíme vše, čeho se jen dotkneme. Dá-li nám dobré, pochvalné slovo, myslíme hned, že jsme si je zasloužili, a zatím ono mělo býti toliko povzbuzením naší slabosti; a tak přepínajíce svoje zásluhy, obracíme se od Boha v sebe, ztrácíme se sami v sobě, stavíce sami sebe za cíl poslední. Bůh však, jenž nás miluje láskou prozíravou, nemůže přece napomáhati k naší záhubě, a proto bere nám pokoj, dopouští boj, aby nás přinutil k práci. A v tu chvíli je zvláště třeba síly a trpělivosti, neboť zkoušky, které sesílá Bůh přímo sám, jsou bolestnější nežli ty, které pocházejí od tvorů. Tu jest třeba ozbrojiti se proti Bohu trpělivostí největší: »Nic nemohu, Bože můj, ale i kdybys mne zabil, nepřestanu doufati v Tebe — etiam si occiderit me, in ipso sperabo!« A věru, je časem třeba, aby Bůh zabil v nás člověka starého, aby mohl žíti a s Bohem obcovati člověk nový, duchovní.

Nuž, uvažme to, takové zkoušky přijdou. Vyčkejme pravé chvíle, nechme uzrání milosti, zachovejme trpělivost; jediné ona dělá světce.

MRTVENÍ — ZNÁMKA DUCHA JEŽÍŠOVA.

Semper mortificationem Jesu in corpore nostro circumferentes, ut et víta Jesu manifestetur in carne nostra mortali.

Povždy nosíme mrtvení Ježíše na svém těle, aby i život Ježíšův se zjevil na těle našem.

2 Kor. 4, 10.

SPASITEL náš přišel, aby uzdravil život nemocný, abychom pravý život měli a oplývali. Jeť naše přirozenost sama sebou nemocná a nese zárodky všech nemocí duchovních v sobě; není ani třeba, aby nás ďábel pokoušel, my máme věru tu hroznou moc: zahubit se sami. — Ovšem, pokouší nás ďábel, ale nejčastěji pokouší nás v nás: jeť s našimi vnitřními nepřáteli ve spolku, je s nimi srozuměn, na jeho heslo hned se mu v nás ozvou. Hřích dědičný zůstává v nás zlé náklonnosti a ty se vyvíjejí více nebo méně, podle toho, jak jim povolíme, ale pokušení nezávisí pouze a jediné na nás.

K těmto pokušením, které mají kořen v naší přirozenosti, druží se ještě ta, která pocházejí ze zvláštních okolností, stavů a poměrů, v nichž žijeme, a ta, která pocházejí od ďábla a z dopuštění Božího. Vyhnouti se pokušení, není v naší moci. A proto odtud ta zásada, že je třeba hledět se uzdravit a zásobiti životní vnitřní silou, která by odporovala a vzdorovala v boji bez konce. Největší neštěstí jest spoléhati se nečinně, že jsme v bezpečí. Ve chvíli, kdy pravíme: »Mám odpuštěno!«, již se řítíme v hrozný pád.

A abychom vpravdě uzdravili svou přiroze-

nost nemocnou a žili opravdu, je třeba osvojit si ducha Krista Ježíše a dýchat jeho láskou. A tento duch je duch mrtvení, mrtvení z kajících nebo mrtvení z lásky. Vše ostatní je klam a mam. Pohledme jen do života Spasitelova: na každé stránce evangelia najdete mrtvení; mrtvení těla, chudobu, vnitřní útrapy, opuštěnost, protivenství; mrtvení je podstatou života Ježíšova a tedy i podstatou křesťanství. Láska je dobrá; ale i láska se jeví obětí a utrpením.

—» I «—

MRTVENÍ uzdraví mé tělo, které nese s sebou všecky neduhy. Zvláště tělo naše je hluboce porušeno a nemá prvotní své síly; každý jeho pohyb je krok k smrti a k rozkladu, i krev má v sobě zárodek zkázy.

Jakž nyní vrátiti zdraví a sílu v tuto hnilobu? Staří říkali, že střídmostí! Evangelium praví, že — mrtvením. Nevěřci, chtějí-li se dočkati dlouhého věku, zdržují se a jsou střídmi. A my, oh, jak bídní jsme, nedokážeme-li věrou a milostí to, co oni z pouhé lásky k životu!

Ano, i ti, kteří jsou stavem svým k střídmeníu životu zavázáni, jako na př. řeholníci, i ti musí v chudá jídla své míchat ducha kajícího mrtvení. Jeť všem potřebné: nejsou ani oni prosti všech denních chyb a poklesků a mimo to mají dostičiniti i za jiné. Protož mrtvěme se, ani ne tak v množství jako v jakosti svých jídel; mrtvěme svou chuť, neboť nejsme bezpečni před po-

choutkářstvím a labužnictvím. A nedovedeme-li si vynajítí příležitosti k sebemrtvení, nebudeme mítí ducha kajcnosti Kristovy v sobě.

Tělo naše nakaženo horečkou hříchu, a není to nepřítel slabý, přenášíť tuto horečku i na duši; a proto třeba protiléku — a takovým je mrtvení. To je ten pravý lék, jenž tiší rozbouřené šťávy a uvádí je opět v pravidelný pohyb. Těla nelze jinak zkrátiti, nežli pouty: bouří se sice a vzpírá se jim, ale konečně se to přece podaří. Bohužel však duše je vydána tělu na pospas: všecko zlo duše pochází z vnějška, s nímž se duše stýká jenom prostřednictvím těla; tak roztržitost na př. pochází jenom z toho, co člověk kdy viděl, a obrazivost jest bídny a zrádný malíř. Čím světější úkon máš před sebou, tím ohavnější věci ti tento zrádce tvůj ďáblu zaprodaný předvádí. A zvláště nás obrazivost pokouší více než jindy, když se obíráme Bohem, poněvadž jindy není duch tak soustředěný a neovládá tak mocně smyslů jako v tomto případě. Však si mnozí naříkají a ne bezdůvodně, že jakmile jen se modlití začnou, již je pokušení pronásleduje. Patrně porušená přirozenost v takových svatých okamžicích se pozvedá urputněji, aby obháila svou nadvládu.

Je tedy třeba bdítí nad smysly svými a mrtvití je: myšlenka nebo představa, jimž nesloužil za podklad pohled na předmět ohavný, nebudou mítí dlouhého trvání; ale pohlédlo-li oko se zálibou, pak obrazivost bude ten předmět předváděti bez ustání, až zkazí mysl celou na celé měsíce, ano na celá leta: dokladem toho je svatý Jeronym, jejíž

znepokojovaly vzpomínky na slavnosti římské i po několika letech tuhého pokání.

Pamatujme: neudržíme-li ve své moci zraků svých, neudržíme v ní ani svých myšlenek. Neboť duše nepokouší vlastně ani samu sebe; jest v ní sice ono stále doutnající ohnisko hříchu dědičného, ale nástrojem zla jsou smyslové — důkazem toho je malé dítě, které nezakouší ještě našich pokušení, poněvadž jeho smysly nejsou ještě zlu otevřeny. Čeho je tedy třeba? Je třeba hledět a nevidět, a vtiskl-li se již jaký obraz v obrazivost naši, je třeba ho zničit naprosto v úplném zapomenutí. Srdce může být sice dobré, ale smysly je obrátí, kamkoli chtějí: vždyť i dítě, které vidí a nerozumí, zadívá-li se v obraz zlý, pocítí později jednou, jak vzpomínky obživují, a všechny ty dřívější špatné pohledy znovu se představují jeho obrazivosti, aby je trápily. Ohradme tedy oči i uši své trním, které by je svými ostrými hroty vždy zavřelo všemu ohni nečistému; budeme-li tak činiti, pokušení nám neuškodí, nýbrž očistí nás ještě více. Srdce pak řídí se podle ducha: náleží-li člověk duchem svým Bohu nebo světu, bude podle toho i srdce jeho milovati buď Boha nebo svět.

Toto mrtvení, jež má za účel chrániti se hříchu, má sice již velkou cenu, a jest k životu spravedlivému a k spasení potřebné; přestati však bezpečně jenom na něm jest jistý pád; my však jsme slíbili něco více, slíbili jsme dopracovávat se až k vysokému stupni sebmrtvení Ježíšova! My se musíme mrtviti, abychom se mu líbili z lásky k Němu, i když bychom snad jiné příčiny

k němu neměli; my se musíme mrtvití, protože s mrtvil On sám, aby se zalíbil Otcí. To jest mrtvení pravé, které má prodechnouti celý náš život býti jeho hlavním pravidlem. Vezměte si jen z života Spasitelova ctnost, jakou chcete, každá nes ráz kající. A nechcete-li dospěti až na tent stupeň, pak vlastně nejdete až ke zřídlu, abyste tak řekli, až k srdci, z něhož prýští všecka je síla. A pokoušíte-li se býti pokornými, nebo zbožnými nebo v Bohu soustředěnými bez mrtvení marně maříte čas. Bůh chce, aby každá ctnost ná něco stála; a byť i dnes ti nepřicházela za těžka ta oběť — dobrý Bůh chce tě beztak přivábiti sladkostmi jako malé dítě — však počkej jen, zítř ucítíš! Vždyť i milost člověka křížuje! Či ty t necítíš? Nebereš milosti s Kalvarie, toho jediného a pravého jejího zřídla? Láska k Bohu je vlastně jen obětí.

Mrtvití smysly jest sice již něco velikého, avšak korunou ducha kajícího Ježíšovy v nás jest mrtvití se — uvnitř.

—» II «—

MĚLY-LI by se v naší koruně nebeské jedno skvíti pouze zevnější oběti, oh, pak by ta koruna byla věru velice chudá — vždyť život je krátký. Avšak duše je činna i uvnitř, a dobrý Bůh jenž dopřává, abychom si získali zásluh co možná nejvíce, poskytuje nám možnost zapírati se i každé myšlence i v každém citu; a kdybychom věrně používali jeho vnuknutí, viděli bychom, že oběti a zapírání, kterých od nás žádá, jsou nesko

nale četné a každou chvíli jiného druhu. Nežádá však Bůh, abychom všecka jeho vnuknutí na venek uskutečnili, nýbrž abychom je jenom vůlí svojí ochotně přijali a opravdu také pohotově byli je i skutkem provést, když by toho žádal. Proto není třeba trvati v tom neb onom duševním stavu, ale trvati ve sjednocení vůle své s vůlí Boží a chtíti pouze to, co On.

Kdo okouší slasti a útěchy v službě Boží, chtěl by jí okoušeti stále; ale to není vůle Boží; jeť potřebí vzdáti a odřici se i útěchy a chopiti se kříže: vzpomeňme jen na ono poučení, které nám dává hora proměnění Tábor. Mnozí by věru chtěli sloužiti Bohu jenom pro slasti z toho plynoucí, a neoplývají-li blahem a sladkostí při svých adoracích, hned si naříkají: »Ani se modliti nedovedu!« Ale to není pravda — jsi příliš smyslný — to je to! A je to veliká vada, hledati smyslných požitků i v Bohu. Dopřeje-li ti jich Bůh, užij jich, užij té slasti, ale nelpi na ní; jeví-li se ti méně vlídný, pokor se a netrať mysli. Vždyť Boha musíme přece milovati více nežli jeho dary: to také musí býti pravidlem a zásadou tvého jednání. Když svatý Pavel unaven životem a ďábelským pokušením, které na něho dotíralo, prosí Boha, aby ho vysvobodil: »Nikoli,« praví mu Pán, »postačí ti moje milost a síla v slabosti se zdokonaluje.« (2. Kor. 12, 9.) Toto slovo těší a sílí apoštola a klade mu na rty o něco později tato slova: »Překypuji radostí ve všelikém svém soužení.« (2. Kor. 7, 4.)

Jenom mrtvení působí trvalou radost a pokoj ducha a ne vnitřní útěcha: to je zákon vnitřního

života, že Bůh oblažuje jenom duši kající; duše Bohu ve všem poddaná podrobí si tělo, což jest právě nutnou podmínkou vnitřního pokoje. Sotva že se jen trochu pokáráme, zapřeme, již cítíme pokoj v srdci svém — Bůh jej odměňuje podle stupně, jak se dovedeme mrtviti. Mrtvení z kajícího vrací pokoj svědomí — je to blahé vědomí usmířené spravedlivosti Boží; mrtvení z lásky dává však radost, pokoj a jakousi sladkou útěchu. která duši až omamuje, oduševňuje i tělo a duše jako u vytržení jde za Bohem zapomínajíc, že jest upoutána ještě tělem, jakož to také vidíme i v životě svatých. Zkuste to, co pravím, a přesvědčíte se, že pokoj duše řídí se podle míry sebezapírání a mrtvení. A podaří-li se nám býti ctnostnými v sladkostech bez mrtvení, řekněte mi pak, že jsem lhal. Pohleďte na mučedníky: plesali a zpívali hymny uprostřed muk nejhroznějších. Necítili jich snad? I ovšem; ale oheň jejich lásky překonal oheň, který pálil jejich těla.

Pamatujme, že k svatosti vede pouze jedna pravá cesta, totiž mrtvení. Bůh žádá od nás jen, abychom mu udělali místo v sobě, místo prázdné, aby je mohl naplniti: »Dilata cor tuum, et implebo illud — rozevři srdce své a já je naplním« — samoláska však je vlastně plnost vlastního já — tu tedy musíme umrtviti. Svatost je tedy výsledek sebezapírání.

Avšak je to těžké dílo! Ovšem že, ale za to odměnou za tento boj proti přirozenosti jest pokoj, kterého by nám Bůh jinak bez sebemrtvení dát nemohl — byl by to pokoj klamný, zdánlivý. Ale

dá nám jej teprve tehdy, až ducha kajícího v sobě utužíme, a až budeme milovati opravdu Boha více nežli jeho dary.

Nuže, nastupme tuto cestu k Bohu vedoucí: Spasitel chce vstoupiti a přebývati v nás duchem svým, kterýž jest duch mrtvení, stále se nám nabízí a čeká trpělivě, ale vše je přeplněno samoláskou, není místa pro něho u nás, všecky brány jsou mu zavřeny: i vida, že v nás pro smyslnost celého života zevnějšího i vnitřního není pro Něho místa, opouští nás a odchází.

ŽIVOT PODLE PŘIROZENOSTI A ŽIVOT PODLE MILOSTI.

Hoc sentite in vobis, quod et
in Christo Jesu.

To smýšlení mějte v sobě, které
bylo i v Kristu Ježíši.

Filip. 2, 5.

ŽIVOT lásky jest vlastně jen život Ježíšův v nás. Velikým nepřítelem tohoto života je samoláska. Dvojitý tedy život je v nás: přirozený a nadpřirozený. Chceme-li býti Ježíšovými, musí jeho život v nás nabýti vrchu a život přirozený musí se přeměnit a přetvořit v onen život božský, v život víry, jímž jsou živi spravedliví, a o němž jest psáno: »Spravedlivý žije z víry — iustus ex fide vivit.« Pozorujme tedy život přirozený a srovnajme ho pak s životem Ježíšovým v nás a uvidíme, jak je to nutné, abychom žili s Ježíšem, máme-li žíti pro něho.

ŽIVOT přirozený řídí duch vlastní, duch samolásky; jeho heslo jest: »všecko pro sebe«; prostředky jeho jsou ty, které mu dává na ruku chytrost lidská, řídí se jenom přirozeným světlem lidského rozumu, a jeho cílem jest vlastní já jediné a přítomnost.

Život nadpřirozený řídí se naproti tomu duchem víry; jeho prostředky jsou milost a zákon Krista Ježíše, cílem sláva Boží. Dobře to vyslovil sv. Augustin: »Město lidské začíná od samolásky a dochází konečně až k nenávisti Boží; město Boží začíná od lásky k Bohu a končí nenávistí k sobě samému.«

Život přirozený se plíží do života zbožného jak ve světě tak v klášteře — je všude. A známky jeho jsou tyto:

1. Olupuje, jak jen může, skutky nadpřirozené o cenu a ráz nadpřirozený: počínáme konati cokoliv pro Boha a končíme k vůli sobě; dopustili jsme, aby samoláska na chvíli odtrhla oko k nebi upřeně, dopustili jsme, aby porušila náš dobrý úmysl, a již nejsou skutky naše plné, dokonalé před obličejem Božím: *Non invenio opera tua plena*. Všechn rozdíel dvou skutků záleží právě v úmyslu. skutek pro Boha vykonaný je dobrý, svatý, skutek pro sebe vykonaný jest pro nebe bezcenný.

2. Mění ctnosti křesťanské v ctnosti toliko přirozené. — Někdo může konati všechny možné ctnosti mravní, a přece se může státi, že mu před Bohem nebudou nic platné. Tomu učí zkušenost.

A jaké je to neštěstí! Schází těm ctnostem ráz nadpřirozený, a proto jsou porušeny a bezcenný; schází jim ono spojení s vinným kmenem, bez jehožto šlávy nemůžeme nic pro nebe učiniti.

3. Je známkou, že se řídíme pouze duchem přirozenosti, vyhledáváme-li ve svých milostech, ve své zbožnosti, ve svém povolání jenom cti, útěchy, slávy a vzpíráme-li se obětem a sebezapírání, kterého od nás žádají.

4. Také lásku ke Kristu snižujeme v ovzduší přirozenosti, milujeme-li Ho jenom k vůli sobě, milujeme-li Ho jen v tom, co nám lichotí, nás cti, a ne v tom, co nás pokořuje a ponižuje — milujeme-li totiž v Kristu Ježíši vlastně jenom sebe.

5. Duch přirozenosti vplíží se docela i v naše svaté přijímání, jestliže místo abychom v tomto Chlebě hledali sílu a moc v něm obsaženou, chceme pokoušeti jenom jeho líbeznosti, pokoje a slasti.

Natura callida est et se semper pro fine habet: přirozenost lstivá hledá cíl vždy sama v sobě.

Jakou to hroznou moc máme: zkracovat, snižovat dary Boží a mařit Jeho milosti a jejich ovoce!

A jak poznáme tento život přirozenosti v sobě? Podle pohnutek, kterými se řídí — pro koho, proč ednám, ptejme se.

Ale přiznám se, je to velice nesnadné: *Natura callida est* — přirozenost a samoláska je lstivá, dověde šáliti: tají se, skrývá se za dobré zevnější zdání a ukazuje nám jen dobrou stránku našeho ednání — vše totiž, co konáme, mívá obyčejně dvojí stránku: dobrou i zlou: *passione interdum*

movemur et zelum putamus — my myslíme, že je to horlivost, čistá, nezištná horlivost, a zatím je to náruživá samoláska, která nás k činu pudí.

Hlavním pravidlem jest, že přirozenost hledá ve všem samu sebe, svůj prospěch, aby ze všeho něco měla a užila — podle této známky ji vždycky poznáš s jistotou. Také podle účelu ji lze poznati — chce si hověti, nechce býti na nikom závislá, pracuje s horlivým spěchem, jenom aby už se té práce zhostila a s chutí koná jen to, co se jí líbí.

Člověk svatý, nadpřirozeným životem žijící jest vážný ve svých povinnostech a ne vždy milý, neboť boj, který vede neustále, činí jej přísným na sebe i na jiné.

Člověk přirozený jest oblíbený, poctivý, ochotný a úslušný — dovedl ctnosti své chytře snížiti a koná jen ty, které mu získají obliby.

Přirozenost, toť tedy náš nepřítel: je to lupič, Dalila, ďábel sám: dovede tisícovým způsobem ze života božského učiniti život pouze lidský, ze života z víry život pouze přirozený, na místo lásky k Bohu stavěti lásku k sobě samému, na místo nebe stavěti zemi!

—» II «—

PROTOŽ musíme si osvojiti ve všem smýšlení, jednání i citění svém nadpřirozený život ležícíšv.

1. Člověku přirozenému vnuká a pořádá veškeré myšlení pouze ono neblahé »já« — všechno totiž pochází ze samolásky, která se pohybuje jedině v mezích prospěchu svého.

Člověk nadpřirozený naproti tomu smýšlí tak: to: Co soudí o této věci neb oné Kristus? A uvádí své smýšlení v soulad s Mistrem svým. Smýšlí tak, jak mu vnuká milost, ba on jakýmsi pudem dovede rozeznávat, co jest přirozeného a co nadpřirozeného v myšlení jeho, i když myšlenky jeho svou přirozenou stránku zakrývají, on ji dovede odkrýti; a dá-li se i takovými myšlenkami na chvíli vésti, však hned cítí nepokoj v nitru svém, který ho upozorní, že musí srdce své povznést výše: »Quae sursum sunt sapite. O to pečujte, co svrchu jest.« (Kol. 3, 2.)

2. Člověk přirozený posuzuje vše pod dojmem vlastního svého prospěchu, blaha, pohodlí a smyslnosti své, a zamítá vše, ba vzpírá se proti všemu, co ho stojí přemáhání, anebo je k tomu lhostejný.

Člověk duchovní posuzuje vše podle Krista, podle jeho slova, vyslovil-li se o té věci, anebo podle jeho příkladu, který nám zanechal; a když obojí tento rádce mlčí, ptá se milosti, kterou mu právě v tu chvíli Bůh dává: »Sicut audio, sic iudico — jak slyším, tak soudím« — toť je základní pravidlo, jak má souditi člověk duchovní.

Řídí-li se jím, soudí dobře, poněvadž osvícen milostí nehledá leč slávy Boží a zalíbení Božího ve všem: »Et iudicium meum iustum est, quia non quero voluntatem meam, sed eius, qui misit me — a soud můj je spravedlivý, nebo nehledám vůle své, nýbrž vůle toho, jenž mne poslal.« (Jan 5, 30.)

3. V konání svém člověk tělesný propůjčuje se jen k tomu, co je mu po chutí. Co z toho? Chce

míti hned nyní ze všeho něco — i z práce chce mít slast a požitek.

Člověk nadpřirozený koná vše pro Boha a ne pro sebe. Nehrouží se zcela v dílo, neztrácí Boha, abych tak řekl z dohledu a směřuje k vyššímu, božskému cíli, o nějž právě jedná. Nezáleží mu tak na skutku samém, jako na cíli jeho, jímž jest Bůh. A proto je tak dokonale svoboden: snadno se dá do díla, snadno ho opět zanechá, jediné vůle Boží rozhoduje, co má dělati. Směřuje toliko k Bohu a také Ho ve všem nachází.

Ba on vycítí již předem, co se Bohu líbí. Má-li před sebou dvojí věc na vybranou — jednu nebo druhou, oh — jak snadno zvolí lepší — totiž tu, která je Bohu milejší.

3. Konečně člověk přirozený trvá otrocky v těch stavech duševních, které jsou mu po chuti: nalezá-li slast v modlitbě, nebude jí chtít zanechat, ani kdyby ho poslušnost anebo láska odvolávaly; a tak se to má i s jinými stavy duševními: aby mohl zůstat v klidu, zamítá všecky, které jsou jeho přirozené choutce na odpor. Ale ať činí cokoli, je stále nespokojen, poněvadž Bůh přece nemůže dopustiti, aby došel svého ukojení v cíli pouze přirozeném.

Člověku nadpřirozenému jsou naproti tomu milé všecky stavy, v něž ho Bůh postaví; všech dovede užiti k dobrému, ve všech dovede najíti milost Boží, příležitost k ctnosti, k oslavě Boží: slovem, žije z Krista Ježíše.

BA ještě více, žije s Ním a v Něm, v dokonalém společenství života, ve společenství dokonalém, poněvadž jsou při něm všechny podmínky společenství čestného.

1. První podmínka jest, aby to byli lidé čestní, kteří spolu v společenství vcházejí. — Nuž a Ježíš jest čestný — či lépe řečeno, jest veškeré cti i klanění hoden. — Ale my, ach, jaký pak my titul máme? Ježíš se spokojí již tím, jsme-li ve stavu milosti — budeme-li jen čisti, stav milosti nahradí vše ostatní, protože milost činí nás dítkami Božími, chrámem Ducha Svatého, spojuje nás s Kristem jako údy jeho a umožňuje mu, aby působil v nás a skrze nás jako skrze údy svého těla. Ale jestliže těžký hřích nás poskyrní, jaké neštěstí! To společenství je zrušeno, protože jsme pak bezectní a Ježíš společenství s námi držeti nemůže!

Hřích lehký neruší sice tohoto společenství úplna, ale zeslabuje je, brání Kristu v jeho působení a uvolňuje pouto vzájemného svazku. Oh, buďme čisti, prosti i všedních hříchů — vždyť je to tak snadné, poněvadž se jich můžeme zprostiti vzbuzením lásky anebo nějakou svátostí. A čím jsme čistší, tím jsme čestnější a tím těsnější jest společenství Ježíšovo s námi; stupeň tohoto spojení závisí na stupni čistoty.

2. Druhá podmínka společenství jest, aby každý z členů přinesl nějaký vklad, aby společenstvo vládlo svým společným jménem.

Ježíš přináší vše, co jest, a vše, co má: všechny poklady milosti a slávy, slovem: sebe — Boha.

My pak musíme přinést vše, co jsme obdrželi věnem na křtu svatém, všechno bohatství milosti posvěcující i vzácné a veliké dary Ducha Svatého v duši naší přebývajícího — a ještě více: musíme přinést všechno své vědění, ctnosti, zásluhy — zkrátka vše!

Ale má-li naše společenství trvati, musíme dáti záruku, že nikdy se netkneme základního vkladu ani úroků až při rozpuštění společenstva — při smrti — a že nepožádáme nikdy nic zpět! Zpytujeme se, činíme-li tak! Někteří dávají mnoho, jiní méně; řeholník vkládá svoji svobodu, právo na časné statky, právo na lásku jakéhokoli tvora — a proto také má větší podíl ze zisku; než ať již jsme vložili cokoli, vytrvejme a neberme nic zpět!

3. Konečně každý člen společenstva musí přispívat nějak k společnému podniku a přispívati obětavě a nezištně. My přispíváme svou prací a svým utrpením. A Ježíš přispívá tím působením, které se děje v nás a skrze nás: vždyť on je to, jenž působí v nás, nás sílí a řídí, bez něho nic bychom nemohli, budme jen tak ochotni k dílu jako On, neúnavně pracující k společnému cíli — oslavě Otcově. Poslyšme, jak on líčí své působení v nás: Já jsem vinný kmen — On je ta míza, která dodává nám ratolestem síly a plodnosti.

Ba ujišťuje nás, budeme-li v společenství s Ním, že vše, začkoli požádáme Otce, On, Ježíš, sám nám učiní. »Si manseritis in me, quodcumque petieritis, hoc faciam, ut glorificetur Pater in filio.« »Začkoli

budete prositi ve jménu mé, učiním to, aby osla-
ven byl Otec v Synu.« (Jan 14, 13.)

Konečně důtklivě nám klade na srdce, abychom
zůstávali v jeho milování, jako On zůstává v Otci,
v němž působí vše, co u Něho vidí; a zůstati v jeho
milování, jest vlastně míti podíl na božské jeho
působnosti, působiti v Něm a skrze Něho. Čeho
bychom potom ještě nedokázali? »Omnia possum in
eo, quid me confortat — mohu vše v Tom, který
mne posiluje.«

PRAVIDLO ŽIVOTA NADPŘÍROZENÉHO.

In via vitae non progredi, re-
gredi est.

Kdo nejde v před, jde zpět.

V přírodě jest všeobecně platný zákon, že
život jeví se pohybem. A chceme-li podati
výměr nečinné, mrtvé hmoty, na př. ne-
rostu, pravíme: je to cosi, v čem není pohyb.
V čem je život, v tom jest i pohyb: květiny, stro-
my jsou v stálém vývinu do výše i šíře; i voda,
ač je neživá, nepohybuje-li se, hnije; ani oheň by
nehořel bez pohybu proudu vzduchového, jenž
plamenem jeho šlehá vzhůru.

Podobně je tomu i v řádu rozumovém. Ten, kdo
se stále nepřiučuje, v jehož myslí neděje se stálý
příliv a odliv poznatků, stává se nevědomcem; pa-
měť, jak již staří říkali, nesílí se leč stálým cvikem.

Nebude-liž tomu podobně i v řádu nadpřirozeném? Jistě že! Vždyť Bůh je jeden, a všechny zákony základní, které dal, řídí se týmž chodem a mají tytéž vlastnosti, toliko způsob mění se podle řádu, v němž mají působiti. Známkou našeho života nadpřirozeného musí tedy býti také pohyb, postup.

A musíme postupovati k dokonalosti; poněvadž však tohoto cíle nikdy nedojdeme, nesmíme nikdy se zastaviti, nikdy ustávati. Slova, jimiž nás Spasitel poučuje o dokonalosti, patrně poukazují na to, že je nutno stále pokračovati, postupovati kupředu: »Pojď za mnou a následuj mne,« říkal, anebo: »Chodte, dokud máte světlo.« (Jan 12, 35.) A v Starém zákoně řekl Bůh Abrahamovi: »Chod přede mnou a buď dokonalý!« (1. Mojž. 17, 1.)

Cíl, k němuž se máme bráti, jest dokonalost Krista Ježíše, jenž jest opět věrný obraz dokonalosti Boha samého: »Buďte dokonalí, jakož i Otec váš nebeský dokonalý jest!« Ale poněvadž cíle tohoto dosáhnouti zcela nelze, jsme povinni stále kráčet dále, nikdy nám nesmí na mysl přijíti, že jsme již u konce a že smíme ustati. — Prostředky pak k dosažení této dokonalosti jsou: zachovávat přikázání a plnit evangelické rady. Přikázání jsou pro všechny, rady zavazují jen ty, kteří jsou k nim povoláni v řeholním stavu.

A což osoby zbožné ve světě žijící nemusí je plniti? Ovšem nemusí, nejsou povinny, ale je to nebezpečné pro ně, chtějí-li se spokojiti toliko plněním přikázání. — Chcete-li se spokojiti pouze plněním přikázání, pravím já takovým, nelze vám.

ovšem něco vytýkati, nehřešíte: jeť hřích přestoupení zákona a poněvadž rady — jak již samo jméno ukazuje, nejsou zákon, nezavazují pod hřichem, to je jasné. Ale představme si, jak se žene veliká bouře pekelná; ďábel postaví proti vám všechny své pluky, pokušení se množí a zvětšují — jak dlouho asi vydrží duše vaše toto obležení, má-li kolem sebe pouze jednoduchou hradbu zákona? Jistě že ne dlouho! První průlom v hradbě rozhodne porážku vaši; kdybyste však měli kolem sebe trojnásobnou hradbu ochrannou: zbožnosti, stálé modlitby a zákona, pak než by nepřítel první a druhé a třetí dobyl, zbylo, by vám vždycky ještě dosti času, abyste volali k Spasiteli: »Domine, salva nos, perimus — Pane, zachovej nás, hyneme!«

Řeholní osoby jsou ovšem zavázány plniti evangelické rady sv. slibů a řehole, v nichž jsou obsaženy. Avšak řeholní pravidla sama nepřepisují všechnu možnou dokonalost. Drží-li se řeholní osoba jen jejich litery a nevniká-li v jejich ducha, nehledí-li je rozšířiti na veškeru dokonalost, která je v jejich smyslu utajena, to jest na dokonalost samého Spasitele, přihodí se jí podobné neštěstí, jaké jsem předpověděl osobám zbožným ve světě, které se chtějí obmeziti jen na plnění zákona: bude z ní jen mrtvola řeholní osoby.

Nesmíme se tedy nikdy spokojiti tím, co máme, nýbrž pokračovati stále; zastávka v postupu jest zvěst jistého pádu, ano známka jisté a brzké smrti: střela, která již neletí výše, padá již jistojistě dolů a zaryje se v prach.

Než vy mi řeknete: »Ale to je hrozně: nepo-

stupují-li, umírám prý, ale vždyť já ani nevím, postupují-li čili nic — podle čeho to poznám?« Podle těchto známek:

1. Vybral jsi sobě už určitý nějaký úhor, na němž chceš dokonalost pěstovati? Určil jsi sobě přesně a jasně, kterou vadu chceš vykořeniti a v které ctnosti se cvičiti? Pak-li ano, jistě postupuješ; chápeš-li se hned další práce, jak jsi s první hotov, pak se o tebe nebojím, jeť to patrné znamení, že pokračuješ. Důkazem toho jest, co ve své horlivosti říkáš: »Ach, ještě tohle, ještě tahle ctnost mi schází, ještě tuhleto neřest mne hyzdí, jako bodláčí hyzdí vzdělané pole.« A ty hned se dáš do díla, abys ji vykořenil, a nepřestaneš, až se ti to podaří.

Naproti tomu však říkáš-li: »Nebudu se cvičiti v žádné zvláštní jednotlivé ctnosti, raději budu hleděti, abych trval v stálém sjednocení se Spasitelem; myslím, že není třeba, abych si vybral tu neb onu určitou ctnost, a v ní se cvičil, budu hleděti, abych se cvičil ve všech najednou, jak se příležitost naskytne« — mluvíš-li tak, mluví z tebe pohodlnost a lenost! Ani té příležitosti, až se ti naskytne, nebudeš chtít viděti! Tak mluví člověk, jenž se stává vlažným a nemá dosti odvahy, aby vzal do ruky motyku a sekeru.

»Miluji Boha« — pravíš snad — a nepostoupíš-li o nic dále, jsi líný, a tvé dobré úmysly tě přivedou k ztracení. Nebo pouhá předsevzetí vedou v záhubu, a peklo je dlážděno samými dobrými úmysly, kterých lenost a zbabělost neprovedla: jsou to květy podzimní, neplodné, poněvadž jim schází ob-

živující slunce lásky. A kromě této lenosti jest v takovém jednání obsažen i výsměch. Dokonalosti přece nelze nabyti jedním rázem: je to zlatodol, jenž tu a tam opodál vykazuje malý pramen zlata, a to ještě teprve po dlouhém dolování. Co byste řekli dítku, které by stále ujišťovalo matku o své lásce, ale nechťelo by jí dokázati svým chováním, poslušností a plněním jejích přání? Zdálo by se vám, že to dítě své matky nemiluje, anebo že ji miluje jedině z prospěchářství, že je sobecké — a měli byste pravdu. — Ach, co lidí se v té příčině klame, říkají-li jen: »miluji Boha a chci konati vše, co chce!« Ano, chceš — ale jen pod tou podmínkou, nebude-li od tebe nic chtíti — dodáváš k tomu tajně v srdci svém — ačkoli se k tomu přiznati nechceš. V tomto stavu se nalézá duše, která mívala druhdy dobrá předsevzetí, a pak upadla do vlažnosti. Spoléhajíc na sílu těchto svých prvních předsevzetí, neobnovuje jich ani podle svých nových potřeb, nových předsevzetí nevzbuzuje, a tak trvá jenom v té neurčité náladě, že by chtěla po případě všecko konati — aniž kdy skutečně koná. Po-
hledme jen do srdce svého, vzpomeňme si na dny své vlažnosti a přesvědčíme se téměř makavě, že je pravda, co právě pravím.

Svatý Bernard říkával svým žákům: »Non est perfectum nisi particulare« — »dokonalosti lze do-
jíti pouze po částech.« Tento veliký světec věděl dobře, že pravá horlivost bojuje vždycky proti určitému, jednotlivému nepříteli, kdežto vlažnost pod záminkou, že chce bojovati se všemi najednou,

vlastně se konečně za našimi zády se všemi smlouvá.

Abychom se vyhnuli této léčce, musíme se vrátit k prvnímu svému zvláštnímu, určitému předsevzetí. Pán vytýkáje jednomu ze sedmi biskupů, že zvlažněl, řekl mu: »První skutky konej prima opera fac, vrať se k tomu, jak's činil dříve, neboť třebaš se zdáš světu ještě dobrým, nemáš již původní své horlivosti; ne-li, přijdu na tebe a pohru svícem svým s místa jeho.« (Zjev. 2, 5.)

Ano, raději uvidím, že třeba i v boji klesáš, jen když bojuješ proti jisté, určité, jednotlivé vadě, nežli bych tě viděl bojovati proti všem — což vlastně jest tolik jako proti žádné z nich — a nikdy neklesat!

2. Druhá známka nevylučuje první, ačkoli proti první, která záleží v jednotlivosti, spíše má ráz povšechný: je to totiž upřímná snaha a účinná konati v š e c k o. co možno nejlépe, a účinná bázeň před hříchem, která nás pobízí, abychom se co nejpečlivěji vystříhali i hříchů nejmenších. Jest obsažena v slovech Spasitelových: »Beati, qui esuriunt et sitiunt iustitiam« — »blahoslaveni, kteří lačnější a žíznější po spravedlivosti.« (Mat. 5, 6.) Tato druhá známka věští nám postup ještě rychlejší nežli první, a proto měli bychom se snažiti, abychom opravdu lačnější a žíznili. — Avšak není to povinnost, řeknete mi snad. Ale myslíš-li, že's učinil dost, anebo, že činíš dosti, jsi nehoden lásky Boží, nehoden, abys u nohou jeho poklekl. Nebo jakže, ty myslíš, že's naplnil plnou míru lásky před Bohem, který zašel ve své lásce k tobě až do krajnosti?! Vždyť

možná, že to, co konáš, nestačí ani na zaplacení dluhů, které má za tebou spravedlnost Boží, jakž teprve na splacení jeho ásky? Oh běda tomu, kdo si myslí, že vykonal již dosti: zastavil se, nepostupuje vpřed, nýbrž ustupuje vzad.

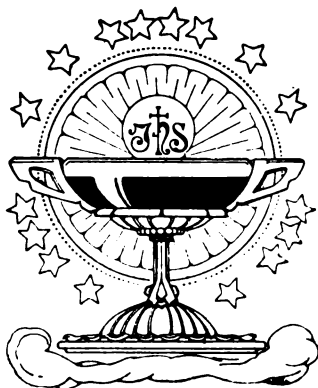
Všimněte si však, že tento hlad, tato žízeň po spravedlnosti a po svatosti jest velice rozdílná od oné tužby a úmyslu konati vše dobré, o němž jsme se před chvílí zmínili. Ono jest jakýsi druh spokojenosti a sebedůvěry, která pohrdá cvikem v jednotlivých ctnostech a čeká na příležitost, aby jich konala; tato však je vyhledává a vynalézá. a láska je vynalézavá.

3. Avšak obě tyto známky nebývají na první pohled viditelné — často je nebe tak zachmuřeno, a bouře tak prudká, že těžko viděti jasně a rozeznati stavy duše své. Jakž tu poznáme, že postupujeme?

Na to odpovídáme, že podobné stavy jsou jen přechodné, a přicházejí jenom, aby vyčistily ovzduší. Je dobře, když se nám časem zdává, že děláme málo; aspoň nás tato myšlenka pobídne k rychlejšímu postupu. A ostatně pokaždé i když chmury nejčernější zatemní naše svědomí, zůstává přece v srdci jakási pevná jistota, že jsme dosud ještě neučinili krok dozadu: a toto vědomí, které uvnitř nás blaží a upokojuje, je třetí známkou, neboť máme-li i ve chvíli největších pokušení a zmatků jistotu, že jsme nepostoupili dozadu, jest zřejmé, že tato vnitřní jistota má pevnou oporu. Buďme tedy klidni stran svého postupu, neboť tato známka třetí jest nejjistější a téměř neklamná.

PRAVIDLO ŽIVOTA NADPŘÍROZENÉHO

Nepostupovati znamená tedy ustupovati a ustoupiti nazpět, znamená smrt, znamená ztratiti vše, čeho jsme si dříve dobyli. Zkoumejme se tedy, pokračujeme-li, anebo stojíme-li; zkoumejme se podle oněch tří známek, o nichž jsme nahoře mluvili. Učiňme předsevzetí určitá a přesná, že napravíme své chyby, a nabudeme ctností, které nám scházejí; s tímto předsevzetím spojme i vroucí touhu: více a více milovati a vždy pečlivě se varovati hříchu, ano i zdání hříchu, pak budeme postupovati neustále, až dojdeme k prahu vlasti nebeské, kde všechen postup přestane, kde spočineme v Bohu, nad nějž dále a výše postupovati nelze.

DOSLOV K DRUHÉMU VYDÁNÍ.

Dvě okolnosti dodávají tomuto vydání zvláštního významu. Spisovatel, z jehož spisů jest tento překlad pořízen, byl mezitím prohlášen za blahoslaveného. Dne 12. července 1925 vřadila církev sv. zakladatele kongregace Nejsv. Svátosti, Petra Juliána Eymarda,*) mezi blahoslavené a tím vtiskla jistě i jeho spisům nejlepší doporučení. A druhá událost, která není též bez významu pro toto druhé vydání, jest, že synové blahoslaveného spisovatele tohoto spisku usadili se mezitím i v naší milé vlasti a zřídili i v naší republice trůn stálé výstavy Nejsv. Svátosti v Brně, v chrámu Svaté Maří Magdaleny (Františkánská ulice č. 2.), kdež přijímají i z našeho národa za čekatele ty, kteří vedeni voláním Božím chtějí život svůj zasvětit doživotnímu klanění Nejsv. Svátosti.***) Kéz duch blahoslaveného zakladatele mluví z tohoto jeho spisku i po naší drahé vlasti a probouzí zde ducha víry, lásky a klanění...

V Č. Budějovicích, dne 12. července 1926.

Překladatel.

*) Život a ctnosti Petra Jul. Eymarda sepsal Jan Tagliakoro. (Občanská tiskárna, Brno.)

**) Kdo by si přál určitějších zpráv o podmínkách přijímání, nechť si dopíše: Kongregaci Nejsv. Svátosti v Brně, Františkánská 2.

OBSAH.

	Strana
Dekret sv. římské kongregace	I
Svaté přijímání	1
Návod k přípravě	4
Stav milosti k sv. přijímání potřebný	9
Touha po sv. přijímání	15
Příprava Ducha Svatého	19
Oběť mše svaté	25
Způsob, jak lze na mši svaté rozjímati o umučení Páně	30
Způsob, jak obcovati mši sv. a vžítí se při tom v ducha oběti	38
Způsob, jak lze na mši svaté rozjímati sedm slov Kristových na kříži	43
Návod k dikučinění	45
Sv. přijímání je rozšířené tajemství vtělení	51
Chléb života	56
Sv. přijímání — mana vyvolených	60
Sv. přijímání — zdroj slasti duchovní	65
Sv. přijímání a zákon lásky	72
Svátost Boží dobroty	78
Svátost života	83
Sv. přijímání jako náprava pokleslé důstojnosti člověka	88
Sv. přijímání — svazek pokoje a míru s Bohem	93
Sv. přijímání — pramen důvěry v Boha	98
Sv. přijímání — útěcha v našem zármutku	104
Sv. přijímání — škola božské výchovy	109
Tajuplná zasnuba	113
On jest můj a já Jeho	118

Sv. přijímání — svazek jednoty	124
Život lásky	130
Dokonalá láska	137
Vůdčí milost života	146
Život Ježíšův v nás	153
Oběť vlastní osobnosti	157
Život v Duchu Svatém	163
Život pravého sluhy	170
Soustředěnost mysli — cesta spojení s Bohem	176
Soustředěnost mysli — podmínka svatosti	181
Soustředěnost je dech života pravého ctitele	187
Život modlitby	193
Duch modlitby	199
Smýšlení podle Krista Ježíše	204
Rosa milosti	211
Necitelnost srdce	220
Čistota svědomí	230
Srdce panické	237
Duch Krista Ježíše	242
Známky ducha Kristova	246
Mrtvení — znak ducha Ježíšova	260
Život podle přirozenosti a život podle milosti	267
Pravidlo života nadpřirozeného	275
Doslov k druhému vydání	283

